

ISSN 0416-2242

vaš četrtkov prijatelj.
DOLENJSKI LIST

SODELOVANJE ZDRAVILIŠČA - Krkina Zdravilišča, kamor sodijo Dolenjske in Šmarješke Toplice, Otočec in Strunjan, so med najboljšimi in najuspešnejšimi zdravilišči v Sloveniji. Da bi si izmerili mednarodni utrip in evropsko vrednost, so navezali stike z zdraviliščem Loipersdorf, enim pomembnejših v Avstriji, ki ima v ožjem središču okoli 1.200 postelj in veliko odprtih in zaprtih bazenov z vodo od 34 do 37° C, v zadnjem času pa se v prvi vrsti usmerja v preventivo in promocijo zdravja. Pred dnevi je bil v Novem mestu direktor tega zdravilišča gospod Wolfgang Riener (na levi) s sodelavci in z direktorjem Krkinih Zdravilišč Vladom Petrovičem sta se dogovorila za sodelovanje, zlasti za izmenjavo kadrov, tehnologij in kulturne dejavnosti. (Foto: A. B.)

ČEŠKI LUTKARJI PRI NAS

NOVO MESTO - V nedeljo, 9. novembra, bo v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine gostovalo lutkovno gledališče Minor iz Prage z igrico Miško Kroglica. Ta igrice Josefa Menzla in Vere Ellaškove je na Češkem zelo priljubljena. Pri nas jo bodo odigrali v slovensčini. Predstava bo ob 17. uri, vstopnice pa je mogoče kupiti od petka naprej vsak dan do 15. ure, rezervirati pa po tel. 21-447.

Padec Agrarie Brežice

V Brežicah so podjetje Agraria proizvodnja in trgovina dali v privatizacijsko kolesje tako brezobzirno in malomarno, da zdaj, po mesecih uvedbe stečaja, oškodovanci, išoč pravice zase, napovedujejo nov kmečki punt. Kmetje namreč organizirano demonstrirajo po brežiških ulicah, zadržniki pišejo protestna pisma na oblastne vrhove v Ljubljano, kmečka zadruga protestira pri stečajnem upravitelju in še je takih dogodkov. Agraria je šolski primer nečednosti, če je res samo nekaj tistega, kar očita stečajnemu postopku in razmeram v Agrarii pred stečajem Kmečka zadruga Brežice. "Do zloza Agrarie je pripeljal zasebni interes, ki se je pokrnil z lokalno politiko," je pred dnevi med drugim rekel Jože Strgar, direktor Kmečke zadruge Brežice. Zasebni interes, ki ga omenja, ima seveda ime, več različnih imen, in se še danes, bogato poplačan, spreha po brežiških ulicah in je blizu roki pravice. Država, ta liberalna država, si pred tem zatiska oči, češ, Brežičani, uredite sami s svojo Agrario. To je nepošteno. Kajti splošno navodilo, ob katerem se je lahko "zgodila" Agraria Brežice, so napisali sedanji vladni prvaki v Ljubljani, ker so oni bili že davno pred slovenskim dnevom D blizje vrelščem evropske zasebne podjetniške pobude. Zato je sedanja vlada posredno sprožila padec Agrarie. Agraria je morala oslabeti zaradi zasebnosti. Morali so jo shirati, da bi jo lahko pozneje po kosih uspešno prodali dovolj premožnim zasebnikom. In do te prodaje ni več daleč. Ali pa že uspešno poteka? MARTIN LUZAR

Krkinini nagrajenci

Nagrajena doktorska in magistrska dela: Polonca Trebše, Lovro Selič, Diana Pokorny, Mateja Vrečer, Irena Carman. Nagrajene razisk. naloge tujih študentov podiplom. študija: Rodica Cioranu, Jana Grafkova, Saša Kolarič, K. Puzyrev.

Nagrajene razisk. naloge študentov dodiplom. študija: Tine Grebenc, Tina Kogej, Majda Hadolin, Anita Jančar, Jure Peklar, Larisa Kobe, Mojca Kolar, Katja Kolarič, Elizabeta Kuhelj, Mitja Lainščak, Marjeta Majcen, Elvira Maličev, Marija Meleh, Jelka Molj, Irena Pavlakovič, Bojana Pirc, Nina Pisk, Mojca Polanec, Primož Strojman, Janja Tratar, Alan Vitezić, Tomaž Vrbinc, Janja Zupančič.

Nagrajene razisk. naloge učencev srednjih šol: Boris Jenko, Valentina Mavrič, Dragica Poljanec, Irena Rangus, Nina Rustja, Tina Florjančič, Pavlica Zajc, Janez Jerman, Matej Barič.

PREDSEDNIŠKI KANDIDAT

DR. BERNIK V KOČEVJU

KOČEVJE - Predsedniški kandidat SKD in SDSS dr. Jože Bernik je minulo nedeljo dopoldan v hotelu Valentin v Kočevju predstavil svoj volilni program, v katerem se zavzema za pravno državo in stabilno gospodarstvo, kate-rega motor mora biti, kot se je izrazil, malo podjetništvo, ki ga sedaj dušijo visoke obresti. Dejal je, da bo naredil red v državni upravi, ki da je sedaj pri nas največja ne-produktivna industrija, zavzel pa se bo tudi za vsestransko vzgojo mladine, ki ne sme biti samo učenje. Po kratki predstavitvi programa se je skupaj z obema strankarskima prvakoma Lojzeto Peterletom in Janezom Janšo udeležil dopoldanske maše v farni cerkvi v Kočevju, nato pa še položil venec na grobišču pod Krenom v Kočevskem Rogu. M. L.-S.

Kočevski župan slabo gospodaril!

Nadzorni odbor ni potrdil suma storitve kaznivega dejanja - O županovem gospodarjenju pri izgradnji nove šole bo dalo svoje mnenje Računsko sodišče Slovenije

KOČEVJE - Ob podrobnem pregledu dokumentacije za gradnjo osnovne šole v Mestnem logu je nadzorni odbor občine Kočevje ugotovil nekatere pomanjkljivosti, ki dajejo slutiti, da je župan Janko Veber slabo gospodaril z občinskim denarjem. Čeprav ugotovljene napake nimajo osnove kaznivega dejanja, so se občinski svetniki na zadnji seji sveta odločili, naj o tem poda svoje mnenje Računsko sodišče Slovenije.

Pobudo za pregled omenjene dokumentacije je nadzornemu odboru posredoval občinski svet, ki je posumil, da ni vse v redu s pogodbo o strokovnem nadzoru, ki jo je podpisal župan s podjetjem GMBC, d.o.o., iz Ljubljane. Po pogodbi naj bi podjetje dobilo 9 milijonov tolarjev ob predpostavki, da bo šola zgrajena do prihodnjega leta, in sicer tako, da je polovico podjetje dobilo izplačano kot avans, preostalih 4,5 milijona tolarjev pa naj bi dobilo plačano po situacijah z enoletnim zamikom plačil. Svetnike sta pri tem motila predvsem izplačani avans in dejstvo, da je jamstvo Hranilnice in posojilnice KGP Kočevje poteklo že 1. septembra. Zaradi zapadle garancije svetniki tudi niso sprejeli županovega pojasnila, da je bila pogodba podpisana že pred majskega neuspešnim referendumom za uvedbo samopriskevka, torej v času, ko se še ni vedelo, da šola ne bo zgrajena do prihodnjega leta. Ker se gradnja šole sploh še ni začela - razen zemeljskih del, za katera pa so nekateri svetniki menili, da so pravza-

prav črna gradnja, saj občina za gradnjo šole še nima gradbenega dovoljenja - so menili, da bi župan moral zahtevati vračilo avansa, saj sedaj izpade tako, da je arhitekt mag. Bruno Urh dobil že plačano nekaj, česar sploh še ni naredil. Nadzorni odbor je to ocenil kot županovo napako. M. LEŠKOVŠEK-SVETE

GAVRANOVA KOMEDIJA

SEVNICA - V petek, 7. novembra, bo ob 19. uri v kulturni dvorani komedija Mira Gavrana Išcem moža s kulturo srca.

TUDI SEVNICA

SEVNICA - Na drugem ljubljanskem maratonu sta uspešno nastopila tudi sevnška atleta Robert Grojzdek in Dušan Pečnik. Grojzdek je na sedemkilometrski progi med člani osvojil drugo mesto, medtem ko je bil Pečnik na 21 km prav tako med člani petnajsti. (S. V.)

VREME

Do konca tedna bo oblačno vreme s padavinami. V nižinah bo deževalo.

Nagrade - priznanje in kažipot

27. podelitev Krkinih nagrad - Častni gost predsednik Milan Kučan, slavnostni govornik predsednik SAZU dr. France Bernik - Letos 41 nagrajencev, od tega 5 iz tujine

NOVO MESTO - "Podelitev Krkinih nagrad sodi med najbolj pozitivne in priznanja vredne prireditve v našem javnem življenju," je dejal predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. France Bernik na podelitvi 27. Krkinih nagrad prejšnjo sredo v Novem mestu. "Nagrade dobivajo mladi ljudje, ki šele osvajajo temeljno znanje iz raznih ved, ki pa to znanje sprejemajo aktivno, celo ustvarjalno. Nagrade jim zato ne pomenijo le spodbude za raziskovalno delo, so potrditev doseženega in kažipot znanjre."

Letos so podelili Krkine nagrade 41-im mladim raziskovalcem, študentom in dijakom, med njimi jih je 5 iz tujine, izdelali pa so 33 raziskovalni nalog z različnih področij. Častni gost na podelitvi je bil predsednik Slovenije Milan Kučan, nagrade pa sta izročila generalni direktor Krke in predsednik Krkine uprave Miloš Kovačič in predsednik Sklada Krkinih nagrad dr. Miha Japelj. Podelitev je bila že osmo leto zapored povezana z mednarodnim simpozijem Krkini raziskovalni dnevi, ki ga je odprl minister za znanost in tehnologijo dr. Lojze Marinček.

V 27-ih letih je Krkine nagrade prejelo že blizu 1.550 mladih raziskovalcev, ki so izdelali 1.077 raziskovalnih nalog. "Krkine na-

grade vsako leto podeljujemo mladim nadarjenim ljudem, zavezanim znanosti in raziskovanju, ki jih je treba v Sloveniji še posebej spodbujati, jih odkrivati in nagrajevati," je med drugim v svojem govoru na podelitvi dejal Miloš Kovačič. Dr. Japelj, ki je že več kot četrt stoletja predsednik Sklada Krkinih nagrad, pravi, da so v Krki s temi nagradami zasejali zdravo in kakovostno seme, ki je rodilo obilo sadov. Mnoge nagrajence so prav te nagrade spodbudile k ustvarjalnosti, raziskovanju in vedno novemu učenju. Pomen znanja je v svojem nagovoru poudaril tudi predsednik Kučan, ki je med drugim dejal, da ima prihodnost le družba, ki ima znanje, in da je znanje tista ločnica, ki deli razvite od nerazvitih.

PODELITEV KRKINIH NAGRAD - Letos so Krkine nagrade podelili 32-im študentom in 9-im dijakom, ki so izdelali zahtevne raziskovalne naloge s področja organske kemije, farmacije, farmakologije, analitike, biotehnologije, mikrobiologije, medicine, računalništva, prava, ekonomije in drugih družboslovnih ved. V 27-ih letih so podelili že blizu 1.550 Krkinih nagrad mladim raziskovalcem, ki so izdelali 1.077 raziskovalnih nalog. (Foto: A. B.)

"Uspešen in učinkovit razvoj Krke in njeno uveljavljanje doma in v svetu sta bila vedno odvisna predvsem od znanja, dobro zasnovanega lastnega razvoja, kakovostnega marketinga, sodobne industrijske proizvodnje in uspešnega vodenja," je dejal Miloš Kovačič. Krka je tako danes ne samo najboljša slovensko podjetje, am-

(Nadaljevanje na 2. strani)

POLDE BIBIČ GOST 11. POPOTOVANJA PO LEVSTIKOVI POTI

LITIJA - Ker je za soboto že 11. Popotovanje po Levstikovi poti veliko zanimanje, je organizator poskrbel, da bodo 8. novembra na štartno mesto v Litijo vozili okrepljeni vlaki iz Ljubljane, Maribora in Dobove. Vozniki avtobusov bodo dobili na startu posebno dovolilnico za vožnjo ob prireditveni progi in na cilju. Na cilju popotovanja po besedah Rudija Bregarja ne bo parkirnih mest za osebne avtomobile oz. bo zanje parkiranje prepovedano. Na razhodnji osrednji prireditvi na Čatežu ob 13. uri - bo gost dramski igralec Polde Bibič. Pohodniki, ki bodo prehodili 22 km dolgo pot od Litije do Čateža, bodo lahko po označeni poti pripešali še do železniške postaje v Veliki Loki. Pri varnosti popotovanja lahko kot udeleženci pomagajo tudi radioamaterji na frekvenci 145.325 MHz oz. na kanalu S13/V26.

Berite danes

stran 3:

• Nova deponija za novo tisočletje

stran 4:

• Zgrešena naložba tepe delavke

stran 5:

• Nevarni radon le občinska skrb?

stran 6:

• Se regljanje brzostrelk s Hudej?

stran 11:

• Potok odkril izlitje kurilnega olja

stran 20:

• Slovenski vrh enkrat višji od Triglava

stran 22:

• Mož, ki je znal sedemnajst jezikov

ALI VESTE, DA PRALNI STROJ GORENJE

- porabi 20 odst. manj energije in vode kot tisti, izdelan pred letom 1990
- izrabljuje 99-odstotno
- lahko najceneje kupite v TIKI Trebnje, tel. 068/44-940

Paič

Krška vas ☎ 0608/59-059
Novo mesto ☎ 068/21-123

Modeo že od 31.096 DEM

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o. PE NOVO MESTO

- * Posredujemo pri trgovanju z vrednostnimi papirji na Ljubljanski borzi
- * Upravljamo s finančnim premoženjem
- * BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija) ☎ 068/342-410

JESEN - Jesen je lepa in blaga, bogata darov, izkušenj počasi iztekajočega se leta in življenjskih spoznanj. V soncu žareče jesensko listje, ki se obletava in šelesti pod nogami, ni znanilec konca, ampak daljna slutnja in blagi obet začetka, tihih radosti, veselih pričakovanj, novih obetov, ponovnega rojstva. Narava je lepa in življenje tudi. Na fotografiji: jesenski dan pod Gorjanci. (Foto: A. Bartelj)

ANONIMNA PRIJAVA DELA NA ČRNO?

Iz revežev še špiclji

Država bi rada naredila iz revežev še špiclje, s tem ko je v časopisih objavila telefonsko številko, na katero lahko anonimni državljani prijavijo zaposlovanje in delo na črno. Država je pa res dobra, saj bi rada ostala v očeh svojega ljudstva neomadeževana. Celo tako dobra, da je pripravljena prisluhniti tresočemu se glasu svojega brezimnega podložnika, za katerega sicer ni še nikoli slišala in ji je v času med dvema davčnima napovedima tudi vseeno, če je ta človek sploh na svetu. Država je res zvrta. Ima ministrstva, urade in uradnike, ki jih plačuje, zdaj pa bi rada, da namesto nje gospodinje, upoko-jenci, počestnice in duhovniki vohajo, kdo je kje koga zaposlil na črno. "Zaposlitev", ki jo preko omenjenega oglasa nudi občanom, seveda ni zaposlitev na črno, ni seveda zato, ker za obvestilo ne misli občanu nič plačati. Kako pa naj plača, če je klic lahko brez imena klicatelja - in kdo ne bi želel ostati anonimni pri tako nerodni zadevi, kot je prijava prijatelja, ki dela na črno! Pri delu na črno je sicer kaj postoriti. Davčne utaje, ki jih omogoča zaposlovanje neprijavljenih delavcev na črno, so že izziv, ampak za državo, ki lahko vendar po zdravi pameti presodi, če se kdo redi na ukradenih žgancih. V precep bi lahko vzeli tudi "brezposelnost", ki so raje socialni podpiranci z borze dela, kot bi sprejeli ponujeno jim službo, in ki so hkrati tudi priložnostno zaposleni na črno. O delu na črno, predvsem pa o povabilu ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, smo vpraševali tudi v tokratni anketi Dolenjskega lista.

MARJANA RAJK, prodajalka iz Bojanje vasi pri Metliki: "To, da bi občani anonimno prijavljali tiste, ki delajo na črno, ali tiste, ki tako zaposlujejo, je hinavščina in zahrbtnost. Če ima kdo kaj povedati, naj pove naravnost. Država ima velik aparat, da bi lahko sama ugotavljala, kako kdo zaposluje, namesto da išče pomoč pri občanah. Jaz že ne bi klicala in me to tudi ne zanima."

TOMAŽ URH, TV snemalec iz Črnomlja: "Država bi se morala tega perečega problema lotiti drugače, predvsem pa urejati stvari pri temeljih, ne pri strehi. Problemom ne bo prišla do dna, če bo le čakala, da jo bodo na ilegalno zaposlovanje opozorili državljani. Država bi pač rada po liniji najmanjšega odpora pobrala le davke. A to, da ljudje delajo na črno, kaže, da v državi nekaj ni v redu."

DARKO ZOBARIČ, kmet, doma z Mosteca pri Brežicah: "Mislim, da je obvestilo ministrstva v redu. Zaposlovanje na črno je precej razširjeno, saj delodajalci izkoriščajo krizo. Ko delavca ne potrebujejo, ga odslavimo brez obveznosti do njega. Marsikdo brez službe se mogoče preživi z delom na črno, vendar bi morala država drugače poskrbeti za zaposlovanje in za podatke o imenih."

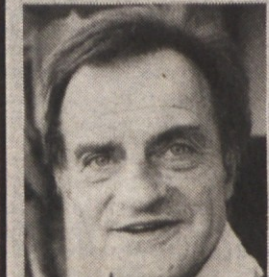
ANA ANTOLIČ MILER, učiteljica v OŠ Leskovec, doma iz Leskova: "Veliko mladih bi lažje pokazalo sposobnosti, tudi v korist družbe, če bi jim dopuščali različne oblike zaposlovanja. 'Delo na črno' ima slabšen prizvok. Nepošteno je to, če se kdo okoristi na račun drugega, tako da slednji nima koristi. Poziv k prijavi zaposlovanja na črno ni najbolj posrečen."

IRENA DEBEVC, vzgojiteljica v vzgojno-varstveni organizaciji Cici-ban Sevnica: "Mislim, da ne bi nikogar prijavila, če bi vedela, da je zaposlen 'na črno', ker se mi to ne zdi ravno moralno niti nisem prepričana, da bi tako zaposlovanje resno ogrožalo mlade oziroma tiste, ki želijo delati. Prav pa bi bilo, da bi država dobila tiste prispevke, kakršni ji gredo."

ANDREJ PEKOLJ, kmet iz Velike Ševnice: "Ne moti me toliko zaposlovanje na črno, da bi se prelevil v nekakšnega špiclja državnih organov, ki bi morali pač sami ukrepati, saj nas davkoplačevalce dosti stanejo. Bolj pa je sporno delo na črno raznih obrtnikov - 'fušarjev', ki znajo dostikrat računati kot tisti, ki odvajajo v državno blagajno vse predpisane davke."

FRANCI ŠALI, urednik pri Dolenjski založbi, iz Vavte vasi: "Nikogar ne bi anonimno prijavil! To zame ni etično in moralno. Če bi me sosed ali kdo drug s svojo črno dejavnostjo motil, bi ga najprej opozoril, naj tega ne počne, če ne bi s tem nič dosegel, bi storil korak naprej, a to javno, ne pa anonimno. Za preganjanje in onemogočanje dejavnosti na črno od gradenj do zaposlovanja pa so pristojni organi in ti naj dobro opravljajo svoje delo."

DAMJAN BRUNNER, trgovec iz Kočevja: "Sem proti delu na črno. V Sloveniji imamo že tako veliko brezposelnost, zlasti med mladimi, in če bi država to uredila, bi lahko dobil zaposlitev po šoli marsikateri dijak. Vendar pa bi morala to urediti država, ki ljudem že tako veliko pobere z raznimi obdavčitvami. Sem namreč proti kakršni koli anonimnosti in proti anonimnim prijavam."

Nagrade...

(Nadaljevanje s 1. strani)

pak ena najuspešnejših farmacevtskih tovarn od več kot stotih na območju od Vladostranskega do Strunjana, kjer živi 430 milijonov ljudi, in ima v v svojem proizvodnem programu tudi 10 zdravil, ki so med najbolj prodajanimi na svetu. "Ta položaj je Krka dosegla tudi zaradi svojega uspešnega razvojnega in raziskovalnega dela, ki mu danes namenimo več kot 12 odst. vrednosti letne prodaje, ki znaša 350 milijonov dolarjev," je še povedal generalni direktor.

"Splošno znana je močna kulturna tradicija Dolenjske od 16. stol. dalje, naj gre za književnost, glasbo, slikarstvo, arhitekturo ali za humanistične in naravoslovne vede. In zdi se, kot da je Dolenjska dala največji prispevek kulturi. V zadnjih dvestih, tridesetih letih pa so se tu začela razvijati tudi bolj eksaktna področja dejavnosti - gospodarstvo, tehnika, farmacija - in to v medsebojnem dopolnjevanju, če ne kar v sožitju s kulturo, ki je ohranila svoj položaj in ga celo utrdila. Lahko bi rekli, da je danes po spremenjenem razmerju znotraj intelektualnih in estetskih prizadevanj napredek Dolenjske bolj vsestranski, bolj celovit. K temu je vidno prispevala tovarna Krka s svojim raziskovalnim središčem in seveda z mentorskim spodbujanjem mladih raziskovalcev," je sklenil svoj govor akademik Fran-ce Bernik.

A. BARTELJ

KRKA IN SREČANJA ZDRAVNIKOV

NOVO MESTO - Slovensko društvo Hospic bo priredilo 8. in 22. novembra v dvorani ljubljanske Krke dva seminarja za vse zdravnike: dr. Metka Klevišar bo predavala o spremljanju hudo bolnih in umirajočih. Prav tam bodo Slovensko zdravniško društvo Zdrženje za pediatrijo in Zdrženje za pulmologijo pripravili skupen strokovni sestanek slovenskih pediatrov in pulmologov. Na Otočcu bo 14. in 16. novembra dvodnevna učna delavnica "Družina v splošni medicini".

Tg.

SPOMINSKA PLOŠČA ZAMOLČANIM ŽRTVAM - Pred mikrofonom je Stane Jerač iz organizacijskega odbora. (Foto: L. M.)

Na Kočevsko prihajajo tujci po trofejno divjad

Največ gostov iz Nemčije, Italije in Avstrije

KOČEVSKA REKA - V Gojitenem lovišču Snežnik v Kočevski Reki se je septembra začela lovna sezona. Tudi letos bodo njihovi najzvestejši gostje iz Italije, Avstrije in Nemčije, ki so že pred meseci potrdili prihod. Gre za premožne člane tamkajšnjih zelenih bratovščin, ki prihajajo v Slovenijo na odstrel trofejne divjadi. Za naše razmere se sicer sliši veliko, če mora lovec za dobrega medveda plačati okoli 13 tisoč mark, za jelena pa polovico manj. A je ta znesek za tujce le drobiž. Zlatko Ficko, vodja Gojitenega lovišča Snežnik, je povedal, da jim gostov nikoli ne zmanjkuje. Domačih skoraj ni, kar je razumljivo. Letos naj bi na 22 tisoč hektarjih lovskih površin odstrelili 450 glav jelenjadi, 80 srnjadi, 170 prašičev in

Novi prostori v domu starejših

Sredi prejšnjega tedna je bila otvoritev prizidka, kjer so pridobili 150 m² novih prostorov - V enem od prostorov nameravali odpreti začasno varstvo otrok s kombinirano motnjo

NOVO MESTO - Novomeški dom starejših občanov je bil zgrajen leta 1980, zaradi velike potrebe po domskem varstvu je bil leta 1983 in 1985 dograjen. Leta 1994 je bil v neposredni bližini doma zgrajen Varstveno-delovni center za telesno in duševno prizadete varovance, tega leta pa so odprli tudi negovalni oddelek za bolne in onemogle be-gunce. Prejšnji teden je bila otvoritev še enega prizidka k domu, v treh etažah so pridobili 150 m² novih prostorov.

"Veseli smo vsakega novega prostora, saj bi radi rešili čimveč problemov in tudi izboljšali kva-li-

teto bivanja naših stanovalcev. Kljub temu pa je teh prostorov še vedno premalo. Če bi hoteli vse,

OTVORITEV PRIZIDKA - Ob tej priložnosti so stanovalci doma pripravili razstavo ročnih del, poskrbeli pa so tudi za kulturni program na sami otvori-tvi, kjer se je predstavil njihov pevski zbor in recitatorji, na citre pa je zaigra-la šolarka Sabina Novak. (Foto: J. D.)

"Nazaj z dostojanstvom zmagovalcev"

V Karteljevem odkritju spominskega obeležja 33 zamolčanim žrtvam revolucije 1942-1945 - Bogoslužje vodil arhidiakon dr. Franc Oražem - Slavnostni govornik Stane Štrbenk

KARTELJEVO - V spomin pobitim in v opomin živim so v nedeljo, 2. novembra, popoldne na karteljevski cerkvi odkrili spominsko ploščo 33 padlim žrtvam revolucije 1942-45. Spomenik so postavili svojci po-bitih domobrancev iz karteljevske soseske. Bogoslužje in kasneje sim-bolni pogreb rajnih je vodil arhidiakon dr. Franc Oražem ob pomoči duhovnikov Franca Pusta, Martina Špringarja in Janeza Šimenca, govora pa sta imela še tajnik Slovenske nove zaveze Stane Štrbenk in podžupan novomeške občine Alojz Zupančič.

Slavnostni govornik Štrbenk je omenil, kako grobo je v to dolenjsko mirno okolje posegla druga svetovna vojna in da je razumljivo, da so se verni ljudje karteljev-ske soseske odločili tako, kot so se. "Izrabili so naravno pravico in se uprli nasilju. Pravilnost te

odločitve potrjuje današnji čas, ko je širni svet obsodil komunizem, zato se tega ni treba sramovati. Ne očitamo žrtv v državljanski vojni, očitamo pa jim poboje izven vojne. In tak zločin je bil storjen tudi nad ljudmi, ki so napisani na tej plošči," je dejal in poudaril, da so se bojevali za pravično stvar, "zato se v rodni kraj vračate po

ki prosijo za varstvo, sprejeti, b danes morali odpreti še en tak velik dom," je na otvoritvi novih prostorov povedala direktorica novomeškega doma starejših občanov Lojzka Potrč. V novih prostorih, ki jih je v slabih treh mesecih zgradilo zasebno grad-beno podjetje Malkom, bo delov-na terapija, fizioterapija in garde robe, čez zimo pa bodo v njih na-stanili tudi 10 bolnikov. Celotna investicija je stala okrog 11 mili-jonov tolarjev, del denarja je prispeval dom, del pa tovarna Krka.

Drugo leto bi v domu radi po-sodobili še kuhinjo, kjer namesto načrtovanih 500 obrokov sedaj pripravljajo že 1300. V načrtu pa imajo tudi gradnjo prizidka k Varstveno-delovnemu centru, kjer bodo pridobili prostor za do-datno delavnico in klubski prostor za duševno motene, ki sicer živijo doma. Potrčeva je še povedala, da so na ministrstvo naslovili proš-njo, da bi odkupilo staro poročnišnico, ki bi jo lahko uredili za varstvo starejših, usposobili pa bi tudi kuhinjo, kamor bi lahko starejši prihajali na kosila.

J. DORNIŽ

petdesetih letih z dostojanstvom zmagovalcev."

Podobno spominsko obeležje so pred tremi leti odkrili 49-im pobitim v Globodolu, po besedah Štrbenka pa je v Mirni Peči še ved-no 176 zamolčanih žrtv, zato je izrazil upanje, da se tudi tu čim-prej dopolni spomenik vojni-h žrtv. V upanju, da se nad sloven-skim narodom ne bo več zgodilo takšno zlo, je slovesnost v Karte-ljevem z zahvalo vsem sodelujo-čim, predvsem pa Slovenski novi zavezi, ki je prispevala tudi denar-no pomoč, zaključil Stane Jerač iz organizacijskega odbora.

L. MURN

Ljubljansko pismo

Ljubljana vse bolj politično zamočvirjena

"Spomeniška" vojna še vedno ni končana

LJUBLJANA - Spomenika Kardelju in Kidriču sta v zad-njem letu raznela nešteto vročih polemik in dobrih razburila ljubljanske duhove. Medtem ko so se svetniki konč-no odločili, naj spomenika os-taneta, je eden od obeh pobud-nikov odstranitve (prvič sta bila to Mihael Jarc in Damijan Do-linar) ponovno vložil osnutek odloka o odstranitvi. Odlok o odstranitvi omenjenih spome-nikov so svetniki, t.i. "pomlad-nih strank" sprejeli v začetku letošnjega julija na seji, na kate-ri so se svetniki levice odločili za obstrukcijo z minimalno ve-čino. Bivši župan dr. Dimitrij Rupel je objavo odloka v Urad-nem listu takrat zadržal, ker je bil po njegovem mnenju neza-konit.

Sredi poletja je nato Niko Lukež, pobudnik predreferen-dumskega izrekanja, na ustavne sodnike naslovil pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti omenjenega odloka. Ustavnim sodnikom je med drugim pred-lagal, da bi zadržali izvršitev navedenega odloka. No, mest-ni svetniki so zato, ker je župan objavo odloka zadržal, o spo-menikih ponovno razpravljali ob koncu septembra. Takrat so z minimalno večino (odločil je

le en glas) odločili, da spomeni-ka le ostajata na svojem starem mestu.

Toda zadeve s spomeniki se bodo očitno še zapletale. Kot je zatrdil Mihael Jarc (SKD), eden od pobudnikov odstranit-ve spomenikov, bodo morali ljubljanski mestni svetniki o Kidriču in Kardelju ponovno odločiti. Mihael Jarc je namreč spet vložil skoraj identičen os-nutek odloka o spomenikih, o katerem naj bi razpravljali sre-di novembra.

Tako delo mestnega sveta pa ni poceni. Nekaj manj kot 500 zaposlenih v ljubljanski mestni upravi si vsak mesec razdeli za plače od 90 do 100 milijonov tolarjev, v letošnjem proračunu pa je za plače uprave in poklic-nih funkcionarjev mestnega sveta (15), dveh podžupanov in direktorja uprave rezerviranih 1,2 milijarde tolarjev. Kljub so-razmerno tako številni mestni administraciji uprava vsako leto sklene še okrog 150 avtorskih pogodb z zunanjimi sodelavci.

Sicer pa ljubljanski mestni funkcionarji že leta zajemajo iz mestne blagajne s (pre)veliko žlico. Računsko sodišče R Slo-venije je zato izdal sklep, da morajo nezaslužena izplačila mestu vrniti. Vendar se to dos-lej še ni zgodilo: od 19 jih je samo 6 podpisalo, da bodo to storili. Med temi šestimi pa ni ne Mihaela Jarca, ki je že leta 1994 spravljal v žep dodatne tri milijone tolarjev k visoki redni plači, ne Alenke Žagar-Slana, ki je spravila v žep prav tolikšno vsoto denarja - brez samokritič-nega poslušanja, ali je do tolikšne "nagrade" upravičena ali ne (da ne bo pomote: gre za prejšnjo županjo občine Ljubljana-Cen-ter in tudi kandidatko za pred-sednico R Slovenije).

VINKO BLATNIK

Zlatko Ficko

Nova deponija za novo tisočletje

Načrtovana širitev odlagališča odpadkov v Leskovcu bo stala okoli 2 milijardi dolarjev, zadoščala pa bo za naslednjih 30 do 40 let - Še vedno črna odlagališča

NOVO MESTO - Javno odlagališče odpadkov v Leskovcu so uredili leta 1982 za potrebe takratne novomeške občine. Vseskozi je eno najbolj urejenih v Sloveniji in eno redkih, ki ima za obratovanje vsa potrebna dovoljenja. Na leskovsko odlagališče vozijo odpadke iz treh občin: novomeške, šentjernejske in škocjanske, na območju katerih sta zbiranje in odvoz odpadkov organizirana iz vseh naselij. Na tem območju je več kot 15.000 gospodinjstev, v katerih živi okoli 60.000 ljudi. Na leto odpeljejo na odlagališče okoli 73.000 kubikov ali 26.000 ton odpadkov. Odlagališče, ki se razteza na 7 ha, je postalo premajhno, saj je na njem prostora le še za 4, 5 let. Zato v novomeški Komunali že dalj časa pripravljajo širitev odlagališča odpadkov.

"Na širitev leskovskega odlagališča smo se začeli pripravljati že zelo zgodaj, saj je Komunala že v 80-ih letih začela kupovati zemljišča, potrebna za to širitev," je povedal Slavko Janežič, ki ima na skrbi razvoj komunalnih dejavnosti. Tako morajo odkupiti le še dve ali tri parcele in bodo lastniki vsega za širitev potrebnega zemljišča. "V bistvu hkrati potekajo sanacija in zapiranje sedanjega odlagališča ter priprave na širitev." Sedanja deponija naj bi bila po načrtih zaprta leta 2.000, do takrat pa naj bi bila nared nova oziroma vsaj njena prva faza, zato je treba pohiti s pripravljanjem zahtevne dokumentacije. Idejni projekt je že narejen, predračunska vrednost razširitve odlagališča je blizu 2 milijardi dolarjev, razširjena oziroma, natančneje, nova deponija pa naj bi zadostovala za odlaganje odpadkov naslednjih 30 do 40 let.

Seveda tako težkega finančnega bremena ne bo zmogla sama Komunala, prispevati bodo morale vse tri občine, računajo pa tudi na državni denar. Vsekakor bodo odlagališče lahko gradili etapno, in to več let. Ko bo vse delo končano, bo nova deponija še enkrat večja, kot je sedanja; že sedanja je, kot rečeno, sodobna, urejena in dobro vzdrževana, nova pa bo imela tudi nepropustno zatesnjeno dno in bo ustrezala najstrožjim evropskim merilom in zahtevam.

Na Komunali je tako rekoč že pripravljen projekt ravnanja z odpadki v vseh treh občinah, ki predvideva tudi ločevanje odpadkov na izvoru, kar pa seveda vso stvar podraži. Delno to počno že sedaj, saj ločeno zbirajo papir, steklo in kovine. "Z ločenim zbiranjem odpadkov je najbolj smotno začeti v tovarnah, kjer bi dosegli največji učinek v najkrajšem času," pravi Janežič. Že sedaj s tem ločenim zbiranjem prihranijo 600 do 700 kubikov deponijskega prostora na leto, kar pomeni, da se "življenje" deponije tako podaljša vsako leto za mesec dni.

Ko je sedanja deponija pričela obratovati, so nanjo vozili odpadke iz okoli 17 odst. gospodinjstev takratne novomeške občine in iz

Slavko Janežič

NAVADA OSTAJA

MIRNA PEČ - V mirnopoški dolini že nekaj let obstaja navada - za mnoge lepa, za mnoge pa tudi ne - da mladina za 1. november odnese svečke z grobov na obzidje mirnopoškega pokopališča, kar je, še posebej ko se zvečer, prav lepo videti. Pokopališče na hribčku je obkroženo z lučkami. Ta navada pa mnogim lastnikom grobov ni po volji, saj želijo, da svečka, ki so jo prinesli svojcem, pogori na njihovem grobu, in ker je prihajalo do jeze, resnejših sporov in nesporazumov (nekateri grobovi so ostali brez sveč), je bilo letos zaželeno, da se na obzidje odnesejo le svečke tistih, ki to dovolijo. To se je menda tudi zgodilo.

SPET TEČAJ KROJENJA IN ŠIVANJA

NOVO MESTO - Informativni sestanek za tečaj krojenja in šivanja bo v ponedeljek, 10. novembra, ob 16. uri v Osnovni šoli Grm. Interesenti vabljeni!

BRADACEV GROB BO NAŠA SKRB - OŠ Žužemberk je na pobudo ravnateljice mag. Jelke Mrvar prevzela skrb za grob znamenitega Suhokranjca dr. Franca Bradaca, ki je bil rojen na Jami pri Dvoru, pokopan pa je na Žalah v Ljubljani. Za urenjenost groba bo skrbela šolska skupnost. V torek, 14. oktobra, smo predstavniki vodstva ŠS Nina Tomažin in Maja Iskra, mentorica ŠS Maja Pucelj in predsednik sveta staršev Slavko Mirtič obiskali in uredili Bradacov grob. Očistili smo spomenik, odstranili plevel in dodali pesek. Grob smo okrasili z ikebano in prižigali sveče. Do 1. novembra bo izvedena tudi pozlata črk na spomeniku. Grob bomo urejali še naprej ter tako dokazali, da cenimo njegovo delo dr. Franca Bradaca. (Maja Iskra, OŠ Žužemberk)

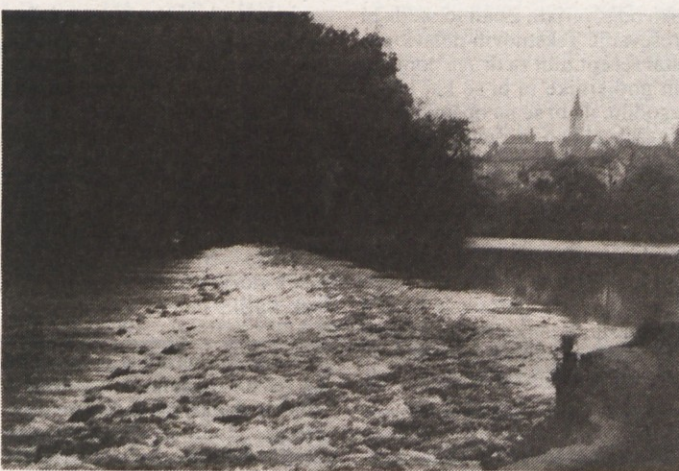
S. M.

industrijskih obratov; danes, kot rečeno, je odvoz urejen tako rekoč od vsake hiše, v mestu odvažajo odpadke na 5 dni, drugje na 7 dni. Poleg tega dvakrat ne leto organizirajo še kosovni odvoz odpadkov. V lanskem letu so tako v spomladanski in jesenski akciji odpeljali kar 721 ton teh odpadkov, stvar pa je stala blizu 9 milijonov dolarjev. In kljub temu se še vedno pojavljajo črna odlagališča odpadkov. V zadnjih petih letih jih je Komunala sanirala 90 in na komunalno odlagališče so z njih odpeljali blizu 3.000 kubikov odpadkov. Samo lani so za sanacijo črnih odlagališč porabili 3 milijone dolarjev. Na območju, ki ga pokriva Komunala, pa je še okoli 60 večjih in veliko več manjših črnih odlagališč odpadkov.

A. BARTELJ

KRESLIN IN JERCA ŠANTEJ

SEVNICA - Danes, 6. novembra, bodo v likovni galeriji na sevnškem gradu odprli razstavo del slikarke Jerce Šantej. Otvoritev se bo začela ob 19. uri s koncertom Vlada Kreslina v Lutrovski kleti, razstavo pa bodo odprli ob 20. uri. Organizator prireditve je sevnška Zveza kulturnih društev.

OBNOVLJENI JEZ PRI ZAJČEVEM MLINU - V Novem mestu uravnava vodostaj na reki Krki štirje jezovi: Volavče, Seidlov in Zajčev jez ter jez v Mačkovcu. Prejšnjo sredo je bila otvoritev obnovljenega jez pri Zajčevem mlinu, ki je čakal na ta poseg 10 let. Jez je v dveh mesecih obnovilo novomeško Vodno gospodarsko podjetje, denar za obnovo več kot 100 m dolgega jez pa je prispevalo Ministrstvo za okolje in prostor oz. novomeška izpostava Uprave republike Slovenije za varstvo narave. Temejlita obnova jez je stala okrog 26 milijonov dolarjev. Obenem so utrili in obnovili tudi Pot na žago. Obnove so še posebej veseli ribiči in mladi, vendar zaradi onesnaženosti reke jez ne bo tako oblegan, kot je bil pred desetletji, ko so se na njem kopali "Žagarji" - okoliška mladina, ki je imela celo svojo organizacijo. Vsakega, ki so ga sprejeli medse, pa je čakal tudi krst v Krki. (Foto: J. Dornič)

Bolje slabše plačana mesta kot nič

Tovarna obutve Bor iz Dolenjskih Toplic letos praznovala 50-letnico - Njihove težave podobne ostalim v delovno intenzivnih panogah - V načrtu posodobitev proizvodnje

DOLENJSKE TOPLICE - Tovarna čevljev Bor iz Dolenjskih Toplic je delniška družba, ki zaposluje 110 ljudi, letos poleti pa je praznovala 50-letnico obstoja. Leta 1947 je bilo podjetje ustanovljeno kot produktivna čevljarica zadruga, v kateri je bilo 13 zaposlenih. Leta 1974 so zaposleni zgradili novo tovarno, kjer delajo še danes. Nekaj časa so bili združeni s Tovarno obutve iz Novega mesta, od leta 1990 pa so spet samostojni. Lastninsko so se preoblikovali v delniško družbo, z notranjim odkupom so pridobili 60-odst. delež.

V Boru delajo različne vrste lepljene obutve; predvsem modno obutev za moške, ženske in otroke, pa obutev za prosti čas, kot so npr. lahki planinski čevlji, in lažjo zaščitno obutev. "Na leto naredimo 120 do 150 tisoč parov čevljev, 60 odst. jih prodamo na domačem trgu, 40 odst. pa izvozimo, predvsem v Nemčijo," je povedal direktor Vid Fajdiga, ki je vodenje podjetja prevzel letos marca. V Sloveniji so njihovi čevlji na prodaj v več kot 300 trgovinah, med njimi tudi v prodajalnah Peka, Alpine in Borova. V tovarniških prostorih pa imajo svojo prodajalno. "Naši čevlji so udobni, kvalitetni in narejeni iz naravnih materialov. Sodiijo v srednji cenovni in kakovostni razred, opažamo pa, da so kupci do naših izdelkov bolj kritični kot do tujih," pravi

GEREMIA V NOvem MESTU - Paul Geremia je eden največjih mojstrov akustične bluesa, znan po ameriških, kanadskih in evropskih koncertnih odrih ter ekskluzivnih klubih. Na akustični kitari včasih tudi na klavirju in orglicah, izvaja pesmi največjih avtorjev v zgodovini bluesa, kot so Robert Johnson, Blind Lemon Jefferson in Skip James, pa tudi svoje lastne kompozicije. Izobraženi navdušenci bluesa bodo v njegovih skladbah opazili sledi country bluesa in zgodnjega jazzja, vendar pa je njegov namen posredovati glasbo tudi povprečnemu poslušalcu. Koncert bo v petek, 7. novembra, ob 22. uri. Geremio in njegovo publiko bo gostila Picerija Tratnik na Glavnem trgu 11, v organizaciji DNSJ-a. (Besedilo in slika: Tadeja Koncilija)

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA V LUNI

NOVO MESTO - Danes, 6. novembra, ob 19. uri bodo v galeriji Luna odprli fotografsko razstavo. S svojimi deli se bo predstavil ljubljanski fotografski ustvarjalec Mario Gregorič. Razstava bo odprta tri tedne.

Novomeškim živalim vrsta državnih odličij

Razstava v Novem mestu

MARIBOR - Med 23. in 26. oktobrom je bila 6. državna razstava malih pasemskih živali. S svojimi živalmi so tudi letos sodelovali člani Društva gojiteljev pasemskih malih živali Krka iz Novega mesta in ponovno dosegli odmeven uspeh. Razstavili so 8 kuncev (v treh pasmah), 6 jih je doseglo prav dobro oceno. V pasemski perutnini so se predstavili s 30 živalmi v štirih pasmah ter v osmih barvnih različicah. Jože Mikec z Malega Slatnika je dosegel največji uspeh s kokošmi pasme prtilikava wiandota v beli barvi, kjer je ena od kokoši postala državna prvakinja, še dve sta prejeli odlično oceno, ena pa 94 točk. S temi ocenami je edini na perutninskem delu razstave dosegel naziv "kolekcija prvakov".

Naziv "prvak pasme" je dobil tudi za kokoš pasme prtilikavi modernni angleški borec v brezovi barvi, pri prtilikavi wiandoti pa je za petelina v zlati barvi dobil naziv "prvak barve". Uspeh DGMPŽ Krka Novo mesto je dopolnil še Vinko Jeriček iz Novega mesta, sicer tajnik tega enega najmlajših tovrstnih društev v Sloveniji, ki je naziv "prvak pasme" prejel za belega petelina pasme prtilikava japonska svilena kokoš.

DANILO OSOVNIKAR

FITBALL V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE - V fitness studiu Zdravilišča Dolenjske Toplice spet poteka strokovno vodena aerobika z žogo, imenovana fitball. Vadba poteka ob torkih od 17. do 18. in petkih od 18. do 19. ure. Vse ostale informacije in prijave v recepciji.

DNEVI MARTINOVIH DOBROT

DOLENJSKE TOPLICE - Od petka, 7. novembra, do nedelje, 16. novembra, bodo v gostilni Rog v Dolenjskih Toplicah potekali dnevi Martinovih dobrot in koštanjevih jedi. Poleg bodo točili primerna in izbrana vina.

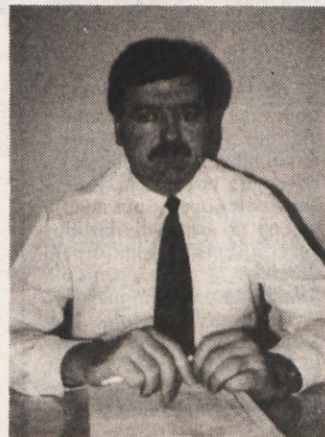
spremenil pa se je tudi evropski trg, na katerega vse bolj pritiskajo proizvajalci iz Azije.

"Naše podjetje je po 50 letih potrebno posodobiti, pri tem pa nam primanjkuje lastnega obratnega kapitala, medtem ko so bančna posojila za našo panogo predraga," pove Fajdiga, prepričan, da bi morala država delovno intenzivnim panogam bolj pomagati.

"Bor je v zadnjih dveh letih posloval z manjšo izgubo, ki pa so jo sami krili. Kaže, da bodo leto 1997 zaključili pozitivno in tega si ob 50-letnici najbolj želijo. Njihov glavni problem je slaba likvidnost, saj morajo material za čevlje kupiti leto poprej, svoje pa prispeva tudi finančna nedisciplin. V Boru imajo v načrtu postopno prenovo proizvodnje.

gati. "Že zato, ker so tudi slabše plačana mesta bolj kot nič," pravi. V Boru imajo zaposlenih 70 odst. žensk, večina zaposlenih je starejših od 40 let, s povprečno več kot 20-imi leti delovne dobe.

J. DORNIZ

Vid Fajdiga

Suhokranjski drobiž

ŠTIRIPERESNA DETELJICA - Veliko zaslug za razcvet odbojke v zadnjih letih ima gotovo sedanje vodstvo odbojarskega kluba. Društvo, ki ima že kar lepo tradicijo, je pripravilo tudi zadnji mednarodni turnir mladincev. Tudi po zaslugi "štiriperesne deteljice", Bojana Brulca - predsednika OK, Daretca Pucija - tajnika, Igorja Gruma - blagajnika in Toma Pečarja so gostje iz italijanske Brescie in sosednje Hrvaške odšli iz Žužemberka polni lepih vtisov o gostoljubnosti, prijaznosti gostiteljev ob dolini reke Krke.

Z BREGOV KRKE - Pred kratkim je izšlo glasilo osnovne šole Žužemberk Z bregov Krke. Prinaša vrsto utrinkov, ki so jih zabeležili učenci, mentorji pa tudi starši v preteklem šolskem letu v matični šoli in v njenih podružnicah Ajdovec, Dvor in Šmihel. Bogata vsebina s fotografijami pomembnejših dogodkov daje glasilo v novi vezavi nov polet v njegovi 28-letni zgodovini izhajanja.

NA DVEH BREGOVH - Številne nejasnosti o pričetku gradnje novega večnamenskega doma na Dvoru (stal bo na sedanji lokaciji dvorane in starih drvarnic) so na sedežu KS Dvor na sestanku lastnikov zemljišč in zainteresiranih za gradnjo verjetno razčistili. Kdaj se bo pričela gradnja, pa krajani še niso obveščeni.

Od letala ostala le še lupina

Mnogi ne vedo, zakaj civilna inačica letala DC 3, ki je že skoraj dve desetletji pred Otokom, sploh stoji ob robu polj - Komur le uspe, si vzame za spomin kakšen del

OTOK PRI METLIKI - Pred slabima dvema desetletjema so ob poti, ki pelje proti Otoku v metliški občini, postavili letalo DC 3, s kakršnimi so med drugo svetovno vojno vozili predvsem v italijanski Bari ranjence. Letalo je bilo, ko so ga postavili kot spomenik, v tako dobrem stanju, da so celo razmišljali, da bi ga pripeljali na Otok po zraku, a bi bile najbrž težave z dovoljenji.

Danes je ta nekdanja izjemna tehnična naprava le še lupina. Mesto, kjer na betonskih podstavkih stoji letalo, je ograjeno z robniki in posuto s peskom, ki pa ga prerašča kopinja. Vrata in okna na letalu so razbita, vse, kar je dosegljivo in je moč odtrgati, so obiskovalci letala že odnesli s seboj. Na trupu, s katerega se v velikih kosih lušči barva, so številni avtogrami, ki dokazujejo, da kjer se osel valja, dlako pusti. Okrog aviona pa so razmetane smeti.

Obiskovalci, ki se tako mačevsko obnašajo do ubogega letala, niti ne vedo, zakaj stoji tam ob robu njiv. Poškodovano tablo, na

PROPADAJOČI SPOMENIK - Letalo DC 3, ki je še edino te vrste v Sloveniji, je takšno, kakršno je danes, Metličanom in metliški občini v sramoto.

kateri so bili zapisani podatki o njem, so že dolgo tega odpeljali v popravilo. Potem so tisti, ki bi tab-

lo morali pripeljati nazaj, očitno pozabili nanjo. Iz aerokluba Bela krajina so že apelirali na metliško občino, naj ga zaščiti in poskrbi za informativno tablo, pa je bilo vse kot bob ob steno. Aeroklubovci, ki jim ni vseeno, kakšna bo nadaljnja usoda letala, menijo celo, da vandalstvo načrtno.

Juž Mihelčič, član aerokluba Bela krajina in predsednik metliškega občinskega sveta, je dejal, da bo na naslednji seji predlagal, naj občina letalo zaščiti. V aeroklubu pa predlagajo tudi, da bi ga preselili na edino belokranjsko letališče v Prilozje, kjer bi aeroklubovci zanj skrbeli, morda pa bi v njem uredili tudi razstavo. Predvsem pa bi morali za letalo, ki je še edino te vrste v Sloveniji, poskrbeti, dokler ne bo prepozno.

M. BEZEK-JAKŠE

Zgrešena naložba tepe delavke

Občina Črnomelj bo delno pokrila terjatve zavarovalnice Tilia do zaposlenih v bivši adlešiški tovarni Tekstil - Naivnost in lahkomišelnost? - Bo kdo kazensko odgovarjal?

ČRNOMELJ, ADLEŠIČI - Ker je obrat Tekstila v Adlešičih pred leti plačeval matičnemu podjetju v Ljubljani 4.000 DEM najemnine na mesec, kar je bil zanj velik zalogaj, so se v Adlešičih pod vodstvom direktorja Miomirja Čikiča odločili osamosvojiti in odkupiti. Vendar banka zaradi problema zavarovanja ni dala podjetju celotnega posojila, ampak je na ta račun vzelo kredite 39 delavk in delavcev.

Vsak od zaposlenih je vzel 1.192 DEM posojila s triletno odplačevalno dobo po 15-odstotni obrestni meri. Denar so dolžni v podjetje s pogodbo, ki so jo podpisali 15. junija 1994, ta vložek pa naj bi bil bodoči solastniški delež, ko bi prišlo do lastninjenja. Takrat so bile anuitete od vseh kreditov, najetih v zvezi z odkupom, manjše kot najemnine, ki so jo plačevali v Ljubljano. 29. novembra 1995 pa so oklical stečaj, saj pri prevzemu podjetja novi direktor Jože Matekovič glede na razmere v podjetju in njegovo bodočnost ni imel druge izbire. Delavci in delavke so v stečajno maso prijavili celoten vložek v tovarno ter še nekaj neizplačanih plač in regresov. A iz stečajne mase so dobili le okrog 11 odst. svojih zahtevkov na račun neizplačanih plač, do poplačila terjatev iz naslova lastniških deležev pa ni in tudi ne bo prišlo, saj so po stečajnem zakonu takšna poplačila na zadnjem mestu. Vendar so bivši zaposleni že poplačali približno tretjino posojila. A kljub temu da so ostali brez službe in solastniškega deleža v tovarni, bi morali še dve leti odplačevati to svojo očitno zgrešeno naložbo. Banka je kredite delavcem in delavkam zavarovala pri zavarovalnici Tilia. Ta je zapadle neplačane kredite banki plačala, sedaj pa denar namerava izterjati od dolžnikov. Da pa bi ta problem rešili za nekdanje zaposlene v Tekstilu čim manj boleče, naj bi med drugimi priskočila na pomoč tudi črnomaljska občina, in sicer s 700 tisoč tolarji.

O tem je tekla beseda pretekli teden na seji občinskega sveta. Čeprav so skoraj vsi svetniki v dolgi razpravi poudarili, da so za pomoč, jim je manjkalo še veliko informacij, med drugim, kaj je z ljudmi, ki so sestavili takšen program in prepričali zaposlene, da so vzeli posojilo, in kako to, da direktor, ki bi moral vzeti največji kredit, le-tega sploh ni vzel. Po njihovem bi moral nekdo kazen-

sko odgovarjati. Zbali so se, da bi reševanje Tekstilovih delavk postal recept tudi za druga podjetja in podjetnike in bi se kaj lahko zgodilo, da bi se na občini kmalu znašel cel svet prošen za pomoč. Eden od svetnikov je predlagal, da bi več o problemu pojasnil predsednik krajevne skupnosti Adlešiči, a je predsednik občinskega sveta Andrej Kavšek to zavrnil. Menil je, da bi, če bi bilo kaj razčiščevati, o tem gotovo že brali v časopisih. Resnica pa je, da dole medijem sploh niso pustili zraven in so jim celo odsvetovali,

O EKOLOGIJI

DRAGATUŠ - Pretekli teden je imelo društvo za varstvo okolja Dragatuš izredni občni zbor. V goste so Dragatušci povabili predstavnika Zveze društev za varstvo okolja iz Ljubljane akademskega kiparja Marjana Keršiča-Belača in prof. dr. Petra Novaka. Predavala sta o strategiji razvoja Slovenije z ekološkega vidika. Dr. Novak je zagotovil, da Bela krajina ni bila nikoli omenjena kot možna lokacija za odlagališče radioaktivnih odpadkov.

DESETDNEVNO MARTINOVANJE

SEMIČ - Semiška podružnica društva vinogradnikov Bele krajine pripravlja že 11. tradicionalno martinovanje, ki bo letos trajalo kar deset dni. Pričelo se bo jutri, 7. novembra, ko bodo v penzionu Smuk od 16. do 21. ure pobirali vzorce mladih vin, ki jih obvezno prinesite v litrskih steklenicah s kronskimi zamaški. Naslednji dan se bo ob 9. uri v Smuku pričelo ocenjevanje mladih vin, ob 20. uri pa bo v semiški gostilni Pezdirc ples z ansamblom Tonija Verderberja. V torek, 11. novembra, torej na martinovo, bo martinovanje po semiških zidanicah. V petek, 14. novembra, bo ob 15. uri pokušnja mladih vin v semiški vinoteki, ob 18. uri pa bo v Smuku podelitev priznanj za mlada vina ter Martinovo rajanje z ansamblom Uni. V soboto, 15. novembra, bo ob 12. uri v semiški vinoteki pokušnja mladih vin, ob 18. uri veseli Martinov večer v semiškem kulturnem domu, ob 20. uri pa v penzionu Smuk krst mošta in martinovanje z ansamblom Mladi Dolenjci. Mlada vina bo v vinoteki moč pokušati še v nedeljo, 16. novembra, ob 8. uri, dve uri pozneje pa bo v Smuku vodena degustacija.

OČENJEVANJE MLADIH VIN V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - Društvo vinogradnikov pripravlja že 6. tradicionalno martinovanje, zato obvešča vse vinogradnike Bele krajine in Dolenjske, da bodo zbiral vzorce vin v petek, 7. novembra, od 12. do 20. ure v kleti restavracije Grad v Črnomlju. Cena za 1 vzorec bo 1.500 tolarjev.

Bo končno red?

Z odlokom nad črnomaljski oglaševalski nered

ČRNOMELJ - Da pri oglaševanju v črnomaljski občini, zlasti pa v njenem glavnem mestu, vlada popoln nered, je jasno vsakemu, ki se sprehodi po njem. Na to so opozarjali že delegati nekdanje občinske skupščine, a preteči je moralo kar nekaj let, da so svetniki končno sprejeli odlok o oglaševanju v črnomaljski občini. A še temu je grozilo, da bo padel v vodo.

Nekateri svetniki se nikakor niso mogli strinjati, da bi morali tistemu, ki bo po novem lepil plakate in jih seveda tudi odstranjeval, prav vsi plačati njegove storitve. Zlasti različna društva namreč nimajo dovolj denarja niti za redno dejavnost. Zato je skupina svetnikov predlagala amandma k 8. členu odloka, da je oglaševanje praviloma dobičkonosno, ne pa v vsakem primeru. Tisti,

ki se bo ukvarjal z oglaševanjem, pa mora omogočiti nedobičkonosnim organizacijam, ki se financirajo iz občinskega proračuna, oglaševanje zastoj, lahko pa takšne organizacije oglašujejo tudi same, a v skladu z odlokom.

Prav ta amandma je naletel na ostre odzive. Nekateri so bili prepričani, da bi s takšnim amandmajem le pripomogli k še večji anarhiji. Tisti, ki bi dobili koncesijo za oglaševanje, ne bo hotel delati zastoj. In če bo amandma obveljal, bo 80 odst. oglaševalo zastoj, za druge pa bo ta storitev tako draga, da raje ne bodo oglaševali.

Odlok so kljub nekaterim pomislekom le sprejeli, če pa bo z njegovo pomočjo pri oglaševanju kaj več reda, bo pokazal čas. Dosedanja odloka (o komunalni ureditvi in zunanjem videzu naselij ter o prekrških zoper javni red in mir) namreč sedanjí poplavi oglaševanja zlasti v Črnomlju nista bila več kos.

M. BEZEK-JAKŠE

KOMEMORACIJA NA GORNJIH LAZAH - V Beli krajini je bilo ob dnevu spomina na mrtve več žalnih slovesnosti. Ena izmed njih je bila tudi na Gornjih Lazah v semiški občini, ob spomeniku, ki je posvečen Prvi belokranjski četi, ki je padla tam 2. novembra 1941, le nekaj dni potem, ko je bila ustanovljena. Borcev te čete in drugih dogodkov iz NOB so se v recitalu spomnili učenci semiške osnovne šole. (Foto: M. B.-J.)

OBISK MINISTRA - O pogovorih ob obisku ministra za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjana Senjura v semiški občini so na tiskovni konferenci govorili (od leve proti desni) direktor Iskre Janez Štefanič, minister Senjur in semiški župan Janko Bukovec. (Foto: M. B.-J.)

Minister ni veliko obljubljal

Semiško občino je obiskal minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjan Senjur - Semičani želijo biti enakopravni z ostalimi državljani - Problemi podjetnikov

SEMIČ - V torek pretekli teden je semiško občino obiskal minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjan Senjur, medtem ko napovedanega ministra za lokalno samoupravo mag. Boža Grafenauerja ni bilo. Po obisku na občinski upravi in pogovoru s semiškimi gospodarstveniki so minister Senjur, župan Janko Bukovec in direktor Iskre Janez Štefanič na tiskovni konferenci povedali, o čem je tekla beseda.

Minister Senjur je dejal, da so na sedežu občine veliko govorili o demografski ogroženosti. V pogovoru z gospodarstveniki pa se je pokazalo, da je največji problem ta, da je v družbi premalo upoštevanih interesov gospodarstva. Zato so za gospodarstvenike zelo zapleteni postopki za vse, kar hočejo narediti. "Veliko je bilo govora o podjetništvu. Dobro bi bilo, da občina ne bi bila odvisna le od enega podjetja. Govorili smo o veliki brezposelnosti, čeprav je po drugi strani vse težje dobiti delavce," je dejal minister ter samokritično dodal, da država premalo spodbuja razvoj, nima pa niti pravih instrumentov, da bi podprla gradnjo industrijskih con. Direktor Štefanič je dejal, da je

Iskra primer dobrega podjetja v Sloveniji in je njihov cilj ostati med najboljšimi v državi. V zadnjih letih Iskra svoj dobri položaj le še utrjuje. Letos posluje še posebej dobro, saj je pri proizvodnji in prodaji že presegla načrte. Pri tem ji gre na roko ugodni tečaj dolarja, res pa je tudi, da so našli nove trge, zlasti v Evropi. Da lahko uresničijo vsa naročila, delajo tudi ob sobotah, številu zaposlenih pa so letos povečali za 50. Glavni cilj v strateškem planu do leta 2002 je obdržati število zaposlenih, vendar z boljšo kvalifikacijo, ter prodajo povečati za 10 odst. na leto.

Župan Bukovec je poudaril, da se obrtniki in podjetniki zanimali

jo za pomoč pri gradnji obrtne cone ter za zmanjševanje davkov, da bi bili lahko čim bolj konkurenčni. Dejaj, da želijo hitrejši razvoj, za to pa morajo dobiti dodaten denar. Hočejo se približati Sloveniji z zmanjševanjem brezposelnosti ter postati enakoprav-

• Medtem ko v semiški občini pričakujejo, da bo po obisku ministra Senjura pri njih hitreje stekel razvoj, je minister dejal, da ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj lahko zelo malo obljublja. "Vsaki občini lahko damo le nekaj milijonov tolarjev. Za 1,2 milijarde tolarjev se namreč poteguje 120 občin. Največja težava pa je, da so ministrstva resorna, v občinah pa potrebujejo celovito reševanje problemov," je menil dr. Senjur.

ni drugim državljanom tudi z vodovodom in cestami.

M. BEZEK-JAKŠE

Sprehod po Metliki

TRIJE BELOKRANJSKI ŽUPANI - trije problemi. Semiški Bukovec se otepa z Romi črnomaljski Fabjan je ožigosan kot človek, ki mu ni do dobrodelnosti, metliški Matkovič pa kuka čez Gorjance, da bi ugotovil, če je stolček v državnem svetu še z naslednji mandat namenjen njegovi zasedbi. Bukovec so ljudje že prekrstili v Janka Roma, Fabjan se oprijemlje pridevek Večno odsoni, Matkovič pa ne bo mogel ubežati imenu Svetnik.

ANDREJ SEVER, nogometni zanesenjak, ki je bil tajnik nogometnega kluba Kolpa in Podzemlja, je zapustil žogobrecer ni več našel skupnega imenovalca z vodstvom kluba. "Z njim je nemogoče sodelovati," trdi Zanimivo je, da podobno misli tudi nasprotna stran. "Z njim je nemogoče sodelovati," pravijo Razhajanj torej ni: prvi in drugi mislijo enako.

OB PRIREDITVI Z ROKO V ROKI drugačnosti naproti se Metličani padli na izpitu do brodelnosti, saj je bilo v športni dvorani nekaj več kot šestdeset gledalcev. Dobro pripravljen predstavja je bila ob koncu meseca, ko poprečni državljani že brskajo po denarnicah, da bi ugotovili, če je v njih še kak tolarček za mleko in kruh. Zaradi tega dejstva je nekdo predlagal, da ne bi bilo neumno pripraviti dobrodelno prireditev za obiskovalce do brodelnih prireditev.

Črnomaljski drobir

GRADIVO - V dnevniku Delo je bil 29. oktobra objavljen članek, v katerem je bilo med drugim zapisano, da je črnomaljska občina za reševanje težav v adlešiškem Tekstilu namenila 700 tisoč tolarjev. Črnomaljski svetniki pa so sklep o tej pomoči sprejeli šele tega dne ob 16. uri. In kaj če bi občinsko pomoč zavrnili? Zato so svetniki tudi sklenili, naj Delov novinar, če že ne sedi na sejah občinskega sveta, o zadevah, ki so na dnevnem redu, piše po sejah in ne, preden se sploh začnejo.

LEKTORIRANJE - Svetniki, ki je po izobrazbi strojniki, se je spotalnik ob tujke v gradivu za seje občinskega sveta. Menil je, da bi bili za leporečje bolj poklicani svetniki, ki so po poklicu učitelji. Razumljivo, da je iz njihovih vrst takoj prišel protest, da nimajo prav nič zraven pri pisanju gradiva in ga vidijo šele, ko ga kot vsi ostali dobijo po pošti. Je pa res, da je ena od svetnic, sicer učiteljica, že ob zapisniku 1. seje sveta pred skoraj tremi leti opozorila na nekaj deset manjkajočih vejic. A se je takoj znašla v tej rubriki in očitno jo je veselje, da bi še naprej bičala jezikovno površnost, minilo, kar je škoda. Tako so sestavljalci gradiv ostali brez lektorskih nasvetov, ki bi bili zastoj. Očitno jim sedaj na občinski upravi zares ne preostane nič drugega, kot da najdejo honorarnega slavista, ki bo njihove pisne izdelke popravljaj v sklad s pravilno slovenščino.

Semiške tropine

URA STRAHOV - Ob tiskovni konferenci, ki je bila napovedana v semiški Iskre v torek pretekli teden ob 20. uri, so se v Delu vprašali, ali se ne bo zavlekla v pozne nočne ure. V tem primeru bi se lahko namreč zgodilo, da bi novinarji, ki so znani kot vampirji, začeli piti kri gostoma: ministru za ekonomske odnose in razvoj Marjanu Senjurju in ministru za lokalno samoupravo Božu Grafenauerju. A prišel je le prvi minister in imel je zares srečo. Če bi prišla oba, bi se tiskovna konferenca najbrž pričela okrog 23. ure in ministri bi gotovo sedela z novinarji še polnoči, ko se prične ura strahov in dobijo vampirji svoj pollet. Ker pa je bil le en minister, se je tiskovna konferenca začela "samo" z uro in pol zamude.

EVIDENCA - Pred prihajajočimi volitvami so iz Strahov vasi, kje je volišče za prebivalce njihove in okoliških vasi opozorili, da imajo v volilnem seznamu zapisanih 17 Romov, v resnici pa prihaja k njim volit le en Rom, ki živi pri Stihir rokah. O ostalih ni ne v Stranski vasi ne v okolici ne duha ne sluha, kaj šele, da bi tja hodili volit. Pa vendar morajo člani volilnega odbora zaradi njih čakati na volišču prav do konca. In če vemo, da je bilo na okrogli mizi o Romih oktobra na Cerovcu slišati, da kar se tiče prijavno-odjavne službe, na Upravnici enoti v Črnomlju delajo po zakonih, se zares lahko vprašamo, kakšni so ti zakoni.

Nevarni radon le občinska skrb?

V Ribnici so prepričani, da bi morala dati denar za sancijo dolenjevaške šole in preventivne preglede zaposlenih in otrok država - Radon kot naravna nesreča

RIBNICA - Ribniški občinski svetniki so se na zadnji seji sveta pordobne seznanili s problematiko radona v dolenjevaški šoli. Ker to ni bila prva obravnava te problematike, so izrazili prepričanje, da dolenjevaške učiteljice "pri tem niso same", kot so zapisale učiteljice v svojem pismu županu.

Nezadovoljstvo učiteljic zaradi prepočasne sanacije šole (o tem smo poročali zadnjič) so svetniki ocenili za povsem razumljivo. Kot je dejala Andreja Šulentič, otroci odhajajo, učitelji pa ostajajo. Ker so nekateri na šoli že preko 20 let, so zaradi dolgeletne izpostavljenosti povišanemu naravnemu sevanju upravičeni v strahu za svoje zdravje. Vendar pa, kot je bilo razbrati iz nadaljnega pomena razprave, na občini glede tega ne sedijo križemrok. Poglobljeno razmišljajo predvsem o tem, kje dobiti denar za sanacijo šole in preventivne preglede zaposlenih in otrok. Samo pregledi zaposlenih, ki so jih ti na zahtevo repub-

liškega zdravstvenega inšpektorja opravili že avgusta pri Medicini dela v Ljubljani, bodo namreč stali okoli 900.000 tolarjev, skupaj s pregledi vseh 85 otrok, ki jih lahko v ribniškem zdravstvenem domu opravijo le v sodelovanju z Zavodom za varstvo pri delu, ker gre za specialne preglede, pa bo strošek znašal okoli 6 milijonov tolarjev.

Dodatno pomeni za občino veliko obremenitev tudi sama sanacija šole. Samo sanacija ene učilnice bo stala predvidoma okoli 560 tisoč tolarjev, učilnic pa je na šoli 6. Svetniki so se zato upravičeno vprašali, ali je te obveznosti, ki daleč presegajo zmoglosti šolskega in občinskega proračuna, dolžna kriti samo občina. Ker gre "za izvedbo nujnih aktivnosti zaradi nepredvidljivega primera višje sile", kot je dejal župan Jože Tanko, bodo poskušali za sancijo in preventivne preglede pridobiti državni denar kot nujna intervencijska sredstva za odpravo pos-

ledic naravnih nesreč. Da pa ne bi zato, ker z ministrstva za šolstvo še niso dobili odgovora o prevzemu teh finančnih obveznosti, zastala dela na komaj dobro začeti sanaciji šole in da bi lahko opravili preglede otrok, na katere zdravstveni dom pristaja, če bo predhodno sklenjen dogovor o plačilu, pa bodo denar za to založili iz občinskega proračuna.

M. LESKOVŠEK-SVETE

NOVE RAZPOKE NA CERKVI

LOŠKI POTOK - Pri gradnji sedaj že odprte ceste, ki poteka ob vznožju griča, na katerem je farna cerkev sv. Lenarta, cerkev sv. Barbare, župnišče in še nekaj drugih objektov, so bili potrebni veliki izkopi v skoraj živo skalo hribine in je bilo za to nujno miniranje. Očitno je bilo eno izmed mnogih polnjenj premočno in je močna eksplozija povzročila na farni cerkvi nove razpoke na sami kupoli, ki je bila pred kratkim z velikimi stroški sanirana. Upajo, tako pravi potoški župnik, da bodo morda nastale razpoke skrili že z beljenjem.

Do rebalansa z uravnilovko

Kočevski proračun naj bi bil manjši za 69 milijonov tolarjev - Razpoložljivih sredstev ni

KOČEVJE - Na zadnji seji kočevskega občinskega sveta prejšnji tork so svetniki po treh urah in pol, kolikor so porabili samo za prve tri točke dnevnega reda, obravnavali tudi rebalans občinskega proračuna.

Osnovna pripomba, ki jo je izrazil **Miran Novak**, je bila, da "do tako velikih sprememb ne bi smelo prihajati ob koncu leta". Če bo rebalans sprejet, bo namreč šele koncem tega meseca, prinaša pa kar 6,3-odstotno zmanjšanje proračuna. Kot je povedala vodja oddelka za finance **Ana Štaudohar**, gre za zmanjšanje proračuna za v začetku leta planirane prihodke iz samoprispevkov, ki ni uspel, in na račun nekaterih investicij v finančni izravnavi. Zmanjšanje bi tako obsegalo okoli 110 milijonov tolarjev, vendar bodo dobili nekaj več iz naslova obresti in nekaterih sofinanciranj, kot denimo iz programa Phare in za šolske prevoze otrok na nevarnih poteh, tako da bo proračun v celoti manjši za 69 milijonov tolarjev.

Ker je 92 odstotkov proračuna že dogovorjenega, od 79,6 milijona tolarjev, kolikor znaša 8 odstotkov še nerazporejenih sredstev od prodaje delnic ter obresti,

pa bodo polovico morali vrniti stanovanjskemu skladu zaradi notranjega zadolževanja, so se lahko svetniki odločali le o razdelitvi oziroma prerazporeditvi okoli 40 milijonov tolarjev. Ob tem, da skoraj ni področja brez zahtev po dodatnem denarju, ki ga ni. Že pri dosednjem usklajevanju so morali poseči po sicer nepriljubljeni uravnilovki. Kljub temu so svetniki predlagali nekaj sprememb. Več naj bi dobile predvsem krajevne skupnosti in planinci za razširitev koč pri Jelesnem studencu, pihalna godba, ki so ji v rebalansu namenili 1,2 milijona tolarjev za nabavo novih uniform, pa naj bi se, kot je predlagala **Meta Kamšek**, za to obvezala, da bodo svoje prostore zapustili, ko jih bo gimnazija potrebovala.

M. L. S.

Slovesno odprta cesta proti Loški dolini

4,5 km cestnega odseka stal 80 milijonov tolarjev

LOŠKI POTOK - V četrtek, 30. oktobra, so slovesno odprli 4,5 km dolg odsek ceste proti Loški dolini. Slovesnosti se je udeležilo kar lepo število občanov, predstavnikov izvajalcev in projektantov ter poslanec Benjamin Henigman, ki je družno s potoškim županom in predstavnikom izvajalcev prerezal otvoritveni trak. Cesto je potem blagoslovil potoški župnik.

Zbranim je spregovoril potoški župan Novak in med drugim dejal: "Pred desetimi meseci smo se komaj začeli pogovarjati o tej gradnji. Danes je zastavljeni cilj dosežen. To je uspeh za vse, čeprav je to le polovica dela. Še toliko bo treba, da bo povezava z Loško dolino v celoti urejena. To je del magistrale, ki bo nekoč povezovala južne, obmejne kraje."

Ko je nizal načrte, ki bodo lažje uresničljivi že s samo povezavo z Loško dolino, je med drugim povedal, da je zgrajeni odsek stal približno 80 milijonov tolarjev. Zahvalil se je lastnikom parcel, ki so z razumevanjem odstopili zemljišča, projektantom Primorja iz Ajdovščine, Cestnemu podjetju Novo mesto za izvajanje del, ki je bilo zaradi težkega terena izredno zahtevno. Zahvalil se je tudi predstavnikom Stanbiroja iz Ribnice, direktorju Jožetu Miheliču in inž. Antonu Tanku, za tesno in dobro sodelovanje.

A. KOŠMERL

JAME IN JAMARSTVO NA KOČEVSKEM

KOČEVJE - Jutri ob 19. uri bodo v prostorih Pokrajinskega muzeja v Kočevju odprli razstavo "Jame in jamarstvo na Kočevskem". Na razstavi bo predstavljena zgodovina jamarstva v svetu in pri nas, poseben poudarek pa bo na delu domačega jamskega društva Netopir. Razstava bo na ogled do 17. januarja.

Šola bo, kadar bo!

Po nedavnem sestanku, na katerem je kočevski župan Janko Veber predstavil načrte za izgradnjo nove osnovne šole v Kočevju, kočevski šolniki in starši šoloobveznih otrok sedaj o tem, kdaj bo šola, ne vedo nič več kot pred letom dni, ko so jasno in glasno zahtevali, da mora biti šola zgrajena do pričetka šolskega leta 1998/99. Zagotovo vedo le to, da šole prihodnje leto še ne bo! Siti praznih obljub, se želijo čimprej srečati z ministrom dr. Slavkom Gabrom, ki pa jih tudi ne zlepa ne zgrda ne bo več uspel prepričati v nič brez konkretnih števil. Tudi tem namreč v Kočevju vse manj verjamejo! Z izraženim dvomom, da bo v Kočevju sploh možno pričeti z devetletko, so pospremili tudi županovo številčno predstavitev črpanja vseh treh virov, iz katerih naj bi občina za izgradnjo šole od sedaj pa do leta 2009 zagotovila polovico potrebnih sredstev. Ob takšnem financiranju naj bi bila nova šola v Kočevju zgrajena do leta 2003, vendar šolniki in starši ne le da se s tem nečjejo sprijazniti, kot je to kazalo še pred slabim letom dni, ampak, žal, tudi ne verjamejo. Danes je namreč tako, da lahko zagotovo rečemo le, da nova šola v Kočevju bo, kadar pač bo!

M. LESKOVŠEK-SVETE

PREOBLOŽEN PETEK

ZAHOĐNA DOLENJSKA - Za petek, 7. novembra, ob 19. uri so napovedali v Pokrajinskem muzeju v Kočevju razstavo "Jame in jamarstvo na Kočevskem", isti dan ob isti uri pa v Velikih Laščah v Levstikovem domu "Večer o Jožetu Javoršku". V cerkvi svetega Egidija v Ribjeku bodo tri ure prej (ob 16. uri) odprli razstavo del, ki jih je ustvarilo 11 likovnikov na letošnjem enotedenskem srečanju v Osilnici. Za nameček pa bo ob 17. uri v Grajskem hramu v Kostelu Turistično športno društvo Kostel podelilo priznanja za najlepše urejeno hišo in poslovni prostor ter okolico, s čimer bodo proslavili tudi zaključek letošnjih akcij za urejanje okolja v Krajevni skupnosti Kostel. Gotovo pa bo v petek prireditve še več, saj vabila kar prihajajo in prihajajo, nekateri pa jih še obljublajo.

OB DNEVU MRTVIH

LOŠKI POTOK - V soboto, 1. novembra, so člani ZZZB iz Loškega Potoka organizirali spominsko slovesnost pri osrednjem spomeniku 118-im padlim v NOB na Hribu. Sodelovala je ribniška godba, mladi pevski zbor osnovne šole dr. Antona Debeljaka in recitatorji. V imenu Združenje liste je cvetje k spomeniku položil Janez Ravnikar, okrog 200 zbranim občanom pa je spregovoril predsednik krajevne organizacije Jože Levstek, ki je dejal: "Na žalost ugotavljamo, da se pojavlja vse več izkrivljenih resnic, ki so prilagojene dnevnim politikim. NOB je bila borba za svobodo, ki smo si jo vedno želeli. Prav je, da smo se danes s svečo in šopkom spomnili teh domojubov".

A. K.

• Pot odrešenja ne vodi ne na desno ne na levo, vodi v lastno srce, in samo tam je bog in samo tam je mir. (Hesse)

Ribniški zobotrebci

ODPOVED OKROGLE MI-ZE - Minister za promet in zveze Anton Bergauer je svoj obisk v občini Loški Potok že dvakrat preložil. Ob zadnji preložitvi pa si je župan Janez Novak dejal, da ima tega dovolj. V sporočilu občanom in novinarjem je zapisal, da zato, ker je bil ministrov obisk že dvakrat prestavljen, okroglo mizo na temo "Izboljšanje cestne in telefonske infrastrukture" dokončno odpoveduje. Vsem se je zahvalil za razumevanje, ne vemo pa, ali je o odpovedi okrogle mize obvestil tudi ministra, ki naj bi, če seveda spet ne bo imel kakšnih nepredvidenih obveznosti, prišel v Loški Potok danes ob 16. uri.

ČASTNI OBČAN - V Ribnici so letos že drugič zapored izpili svojo drugačnost tudi pri podeljevanju občinskih priznanj in nagrad. Tudi letos so namreč naziv častnega občana podelili domačinu. V Kočevju tega, da bi naziv častnega občana podelili občanu kočevske občine, še niso naredili, vendar pa tudi, če imajo morda takšno prakso kot v Ribnici tudi v nekaterih drugih slovenskih občinah, so v Ribnici kljub temu nekaj posebnega. Po ribniškem načinu razmišljanja je namreč tako tudi edino prav! Zakaj bi namreč čast in slavo dajali nekemu od drugod, če pa nihče ne naredi za Ribnico niti približno toliko kot Ribničani sami!

Dobrepoljski krompirčki

PREHITRO VOZIJO IN OGROŽAJO MIR - Na območju občine Dobrepolje sta se v zadnjem obdobju zgodili zaradi prehitre vožnje dve prometni nesreči (na cesti pri Zdenski vasi in v Ponikvah) s skupno materialno škodo blizu milijon tolarjev. V dveh primerih pa je šlo za kršitev javnega miru, in sicer je v Bruhanjih vasi N.F. kar trikrat v razmiku po 14 dni motil ponoči mir in počitek domačin; v Kopoljah pa je do kršitve javnega reda in miru prišlo v enem dnevu dvakrat, pri obeh je bil prisoten Ž.D.; slednjič so ga pridržali do iztreznitve.

REKREACIJA ZA VSE - Dobrepoljke se lahko rekreirajo z aerobiko, odbojko in namiznim tenišom ob torkih; moški do 30. leta starosti s košarko, nogometom in namiznim tenišom ob ponedeljkih, moški nad 30. letom pa z istim programom ob četrkih; ob sredah je na sporedu moški namizni tenis. Rekreacija, s katero so ženske že začele, moški pa začenjajo te dni, je za vse od 19.30 do 21.30.

SODELOVANJE Z LAŠČANI - Med dobrepoljsko mladino ni večjega zanimanja za pisanje v občinski časopis, zato so se dogovorili, da bodo skupaj z mladimi iz Lašč pripravljali po eno stran gradiva za laški občinski časopis Trobla.

MESTNI VZORI V DOBREPOLJU - Hulgianstvo se seli iz večjih mest tudi na podeželje. Pred kratkim so "nočni heroji" polomili mlado lipo pred stavbo občine na Vidmu. Kdo jim bo stopil na rep?

SOCIALNA JAVNA DELA

DOBREPOLJE - V dobrepoljski občini doslej javnih del ni bilo, te dni pa so razpisala prvič, in sicer za dela na socialnem področju, ki jih razpisuje Center za socialno delo Grosuplje, pripravlja pa se tudi na komunalna javna dela, ki jih bo, tokrat prvič, razpisala občina Dobrepolje. Program socialnih javnih del ima naslov "Pomoč starejšim, bolnim in invalidnim osebam na domu". Do takih oblik pomoči so upravičeni stari nad 65 let, invalidi (nesposobni za samostojno preživljanje) in družine z otroki z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju. Center za socialno delo Grosuplje vabi vse, ki tako pomoč potrebujejo, in brezposelne naj se prijavijo.

V KOČEVJU VEČ PRIREDITEV

KOČEVJE - V oktobru, mesecu požarne varnosti, so gasilci kočevske občine organizirali več prireditev, med drugim občinsko in regijsko tekmovanje gasilcev. Gasilska zveza je imela izredni občni zbor. Organizirali so tudi razstavo o gasilskih dejavnostih. PDG Kočevje so izročili novo gasilsko avtostaciono, ki je stala nekaj nad 15 milijonov tolarjev. Ob predaji je župan občine Kočevje pohvalil gasilce iz občine, saj uspešno rešujejo številne naloge v prid zmanjšanja števila požarov.

V. D.

BAJERJA NI VEČ

LOŠKI POTOK - V eni izmed prejšnjih izdaj Dolenjskega lista smo pisali o moteči mlakuži sredi Hriba. Ali je naša kritika kaj zalegla ali ne, se sicer ne ve, dejstvo pa je, da so bajer preplastili z novim asfaltom tik pred prazniki in tako odpravili eno večjih nevšečnosti v samem občinskem središču.

OSKRBNIKA POKOPALIŠČA

DOBREPOLJE, STRUGE - Občina je dolžna skrbeti za delo in red na pokopališčih in tudi za enotno plačevanje najemnine za grobove, ki je porabljena v glavnem za urejanje pokopališč. Za oba kraja je določen tudi že oskrbnik pokopališča, in sicer za Videm (Dobrepolje) Stanko Kostanjšek, za Struge pa Janez Kralj. Za pokopališče v oddaljenem Polomu oskrbnik uradno še ni določen, a gre v tem primeru za naseljeni vasi Polom in Seč in nenaseljeni Vrbovec, kjer so prebivalci ob ustanavljanju novih občin izrazili željo, da bi ostali v občini Kočevje, vendar o tem dokončna odločitev še ni sprejeta.

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

Osilnica jeseni

Slikarji in kiparji ustvarjali na srečanju v Osilnici

OSILNICA, RIBJEK - Jutri, 7. novembra, ob 16. uri bodo v cerkvi svetega Egidija v Ribjeku odprli razstavo del udeležencev letošnjega likovnega srečanja slikarjev in kiparjev, ki je bilo od 15. do 22. oktobra v Osilnici. Ustvarjali so na temo Osilnica nekoč in danes ter njena neokrnjena narava. Na razstavi se bodo z ustvarjenimi deli predstavili: kiparji Stane Jarm in Milena Branišelj ter slikarji Jože Centa, Skender Bajrovič, Janez Ošaben, Veljko Toman, Zdenko Huzjan, Rado Jerič, Janez Črnač in Janez Knez.

Podobna likovna srečanja bodo v bodoče vsako leto, vendar v različnih letnih časih. Srečanje in razstavo organizira občina Osilnica, kateri so slikarji in kiparji podarili po eno svoje delo (domači kipar Stane Jarm je podaril kip žene s košem koruze, visok 1,20 m). Tokratna razstava bo trajala le en dan.

KOČEVSKI ROG - V petek, 31. oktobra, na dan reformacije, so se svojci pobitih po drugi svetovni vojni zbrali na komemoraciji pri grobišču pod Krenom v Kočevskem Rogu in počastili spomin nanje. (Foto: J. Hartman)

Dražja vrtec in komunalni prispevek

Nove cene za vrtec so za okoli 15 odstotkov višje - Komunalni prispevek različen

VELIKE LAŠČE - Na zadnji seji občinskega sveta Velike Lašče so med drugim podražili vrtec in sprejeli osnutek odloka o plačilu komunalnega prispevka za opremljeno stavbno zemljišče.

Nova ekonomska cena v vrtcu "Sončni žarek", ki deluje v okviru osnovne šole Primoža Trubarja iz Velikih Lašč bo znašala na mesec za otroke do treh let starosti 40.943 tolarjev, za otroke od treh let in do vstopa v osnovno šolo pa 35.814 tolarjev. To sta novi polni ceni za varovanje otrok, starši pa plačajo od tega po spre-

jetem ceniku le od 15 do 85 odstotkov navedenih cen. Najvišjega odstotka cene ne plačuje nihče, ker so vsi upravičeni do popusta. Vrtec "Sončni žarek" varuje povprečno 136 do 145 otrok. V tem številu niso všteti učenci zunanje male šole.

Komunalni prispevek je bil doslej enoten, pavšalen poslej pa ne

bo več. Odvisen bo od naselja, v katerem je stavbno zemljišče, in od njegove komunalne opremljenosti pa še od površine objekta in tudi od tega, za kakšne namene bo objekt grajen. Kolikšen bo komunalni prispevek, še ni znano, pač pa je povsem gotovo, da bo višji od dosedanjega in da ne bo za vse primere enak. Dokaj zanesljivo je tudi, da bo komunalni prispevek uveden tudi za gospodarska poslopja in za nadomestne gradnje, za kar doslej tega prispevka sploh ni bilo.

J. P.

Bo občina kmalu imela svoj dom?

Traig, d.d., ponuja Občini Ivančna Gorica, ki je brez lastnih prostorov, v nakup svojo poslovno stavbo - Ocenjena vrednost 81 milijonov tolarjev - Poganja za nižjo ceno

IVANČNA GORICA - Vsak si želi imeti svoj dom, tako tudi Občina Ivančna Gorica, ki ima z desetimi zaposlenimi svoj sedež sedaj na Sokolski 8 v prostorih KS Ivančna Gorica. Najemnine za prostore, ki niso preveč funkcionalni, je dokaj visoka, prostorske potrebe pa se bodo verjetno z novimi službami še povečevale, tako da je ponudba s strani transportnega podjetja Traig, d.d., da prodaja svoje poslovne prostore, več kot dobrodošla. S tem se strinjajo tudi ivanški svetniki, toda ocenjena vrednost stavbe, 81 milijonov tolarjev se jim zdi previsoka.

Sedaj Občina Ivančna Gorica istoimenski KS mesečno plačuje nekaj čez tisoč sedemsto nemških mark, kot najemnik prostorov za uporabnike proračunskih sredstev, katerih ustanoviteljica je (knjižnica, vrtec, zdravstveni dom - gre za prostore TRAIG-a), pa daje na mesec preko tri tisoč petsto nemških mark. Traig, d.d., je svojo stavbo ponudila v nakup že januarja, ker želi za kupnino kupiti tovorna vozila. Januarja je cena 575,65 kvadratnih metrov neto površin znašala preko 87 milijonov tolarjev. V ponudbi direktor TRAIG-a, dipl. ekonomist Štefan Lazar, poudarja, da gre za stavbo na zelo lepi lokaciji ob cesti Ivančna Gorica-Žužemberk, ob

bodočem priključku na avtocesto. Leta 1985 je bila stavba znotraj celoti obnovljena, od letošnjega oktobra pa ima tudi individualno centralno gretje na kurilno olje. Sedaj so poleg občine v stavbi še trije drugi najemniki, ki plačujejo na mesec dobrih tisoč devetsto nemških mark najemnine, in v primeru nakupa bi bil to prihodek občine.

Pogajanja med podjetjem in občino so dala srednjo vrednost 81 milijonov tolarjev. Ivanški župan Jernej Lampret je povedal, da ob predpostavki, da se višina najemnine, ki je vezana na tečaj

nemške marke, ne spremeni, bi s tako višino in dinamiko plačevanja "odkupili" poslovno stavbo v 13 letih in pol. Občina je pridobila kar nekaj ponudb za najem dolgoročnega kredita, ki bi omogočal hitrejši nakup, ponujena obrestna mera za dobo odplačevanja

• Ivanški svetniki se zavedajo pomena nakupa Traigove stavbe, menijo pa, da bi se dala izhodiščna cena znižati na 76 milijonov. Zato so ustanovili t.i. pogajalsko ekipo v sestavi župana Lampreta, Pavla Groznika in Jožeta Koščaka. Za nadaljnjo sejo pa je potrebno pripraviti natančnejši predlog nakupa ter preveriti finančno situacijo v TRAIG-u.

petih do šestih let pa se giblje med 8 in 9 odstotki. Možno se je dogovoriti tudi za nižjo obrestno mero, kar je odvisno od oblike zavarovanja posojila.

L. MURN

SPOMINSKE KOMEMORACIJE BORCEV IN MLADINE

KRMELJ, MURNCE, BUČKA - Sevnški občinski odbor združenja borcev in udeležencev NOB je ob dnevu mrtvih in v spomin na napad borcev NOV na nemško postojanko na Bučki ter na herojski boj Milana Majcna in Jančija Mevžlja v Murncah pri Šentjanžu pripravil spominske komemoracije v Krmelju pri spomeniku ob rudniški hiši, kjer sta v kulturnem programu sodelovala tudi krmeljska osnovna šola in oktet Lipa, zatem pa še v Murncah, kjer so za kulturni spored poskrbeli učenci osnovne šole Milana Majcna iz Šentjanža.

TRAIG ŽELI KUPITI TOVORNA VOZILA - Za kupnino poslovne stavbe želi podjetje kupiti tovorna vozila. Vozni park so v letih 1994-1995 delno prenovili in si tako zagotovili delo v zahodni Evropi in doma.

FEBRUARJA VODOVOD Z RIBJEKA?

MOKRONOG - Če ne bo vreme preveč ponagajalo, naj bi do konca februarja 1998 delavci Komunalnih gradenj Grosuplje zgradili približno kilometer cevovoda od vrtnice Ribjek do Belega Griča. Z deli so Grosupeljčani pričeli prejšnji teden, potem ko so za izgradnjo tega cevovoda podpisali z investitorjem - Komunalo Trebnje, 8,5 milijona tolarjev vredno naložbo. Samo naložba v opremo črpalnice na 130 m globoki vrtni, ki so se je lotili pred dvema letoma, velja 10,8 milijona tolarjev. S to naložbo, ki jo financira občina Trebnje, bodo krajani le prišli do izdatnega vira zdrave pitne vode.

Še regljanje brzostrelk s Hudej?

V KS Račje soto zahtevajo izredno sejo trebanjskega občinskega sveta o romskem vprašanju - Posebna skupina kot most strpnosti med krajani in Romi

RAČJE SELO - "Že 20 ali celo 30 let govorimo o socializaciji Romov, a se za nas, ki smo prisiljeni živeti z njimi, v vseh teh letih ni prav nič obrnilo na boljše, kvečjemu je še slabše. Medtem ko vas Račje selo izumira, se Romi naglo množijo in priseljujejo od vsepovsod. Romi nam kradejo poljščine, sekajo gozdove, onesnažujejo okolje z zažiganjem plastike na bakrenih kablilih, ki jih potem prodajajo Surovini, ponoči je iz naselja še vedno slišati streljanje pušk in brzostrelk, kot da je vojna. Zakaj občinski svet Trebnje še po dveh letih od pobude ni sklical izredne seje o romski problematiki," so Račjeselčani nizali vprašanja na sestanku, ki ga je na Račjem selu sklical predsednik sveta KS Račje selo Milan Kovačič v torek, 28. oktobra.

Milan Kovačič, ki je uvodoma pozval k strpnemu pogovoru, je povedal, da so se sprijaznili z dejstvom, da tudi Romi morajo neke živeti in imeti svoj dom. Tudi med Romi se nekateri na vse načine trudijo pošteno preživljati svoje družine, žal pa so tudi med Romi taki, ki mečejo slabo luč na celotno romsko naselje.

V vodstvu KS Račje selo so celo predlagali, občina pa je pobudo sprejela, naj bi občina odkupila in urbanistično uredila zemljišče za romsko naselje na Hudejah, toda samo za tukajšnje Rome, ki imajo tod prijavljeno bivališče. Po besedah načelnika Uprave enote Trebnje Milana Rmana je bilo na Hudejah do 28. oktobra 1997 prijavljenih 119 Romov, vseh pa jih

je po uradnih podatkih v občini 196. Rman je še napovedal, da bodo do konca leta rešili denacionalizacijska postopka za zemljišče na območju Hudej, ki sta se nekoliko zavlekla, ker se upravičenca nista opredelila, ali zahtevata vračilo v naravi ali v denarju. Občina bo poskrbela za premostitev plačila za odkup zemljišča in zazidalni načrt, pri čemer lahko po republiškem programu za socializacijo Romov računa tudi na pomoč Ministrstva za okolje in prostor. Po besedah župana Alojza Metelke pa občinska uprava ne more opraviti tisega dela, ki ga mora (državna) socialna služba, pri tem pa je imel v mislih izdelavo občinskega programa za socializacijo Romov, ki naj bi ga dobili v roke občinski svetniki v nekaj mesecih, za sklic izredne seje o romski problematiki.

Direktorica Centra za socialno delo (CSD) Trebnje Anica Miklič je opozorila na dosežke pri predšolski vzgoji in izobraževanju Romov, za nevljučene v te oblike pa so na voljo programi opismenjevanja. Izrazila je prepričanje, da bi bilo dobro, če bi Romi sodelovali v delu KS, saj brez dialoga ne bo šlo. Zato je Mikličeva obnovila predlog, da bi oblikovali delovno telo, v kateri bi bili poleg predstavnikov KS Račje selo, CSD in občine tudi tukajšnji Romi. Po njenih besedah na Hudejah trenutno biva okrog 160 Romov. Komandir trebanjske policijske

postaje Janez Kukec je pojasnil, kako skuša policija delovati preventivno. Na Hudejah so Romom zasegli že več orožja, od pištola do vojaških pušk in brzostrelk. Opažajo pa zmanjšanje kaznivih dejanj: v letošnjih 9 mesecih so jih od skupno 152 zagrešili Romi 14.

P. PERC

V krmeljskem vrtcu vse večja stiska

30 let vrtca v Krmelju - Nova igrala ob jubileju - Troje krajevnih priznanj ob krajevnem prazniku - Kmalu asfalt med Gabrijelami in Stražberkom - Pločniki prihodnje leto

KRMELJ - V zadnjih dveh mesecih so Krmeljčani z zadovoljstvom opazovali gradnjo in nameščanje igral za najmlajše. To je bilo znamenje, da se krmeljski vrtec zavzeto pripravlja na praznovanje 30-letnice vrtca. Ta jubilej so obeležili otroci s programom, ki je s prisrčnostjo navdušil tudi številne goste.

Na slovesnosti ob 30-letnici otroškega vrtca v Krmelju in ob krmeljskem prazniku je takratna ravnateljica osnovne šole Milka Senčarjeva spomnila, da je bila njihova prva vzgojiteljica Sonja Prijatelj, doma iz Šentjanža, po nekaj letih pa je njeno delo nadaljevala učiteljica Cveta Valant. S postopnim preurejanjem prostorov so v šolskem letu 1975/76 imeli zasilne prostore za dva oddelka. Za starejšo skupino so pripravili delu po programu celoletne male šole - pripravljalnice na šolo. Takrat sta se zaposlili domačinki in bivši učenki, vzgojiteljici Irena Logar in Elica Rabzelj. S pomočjo takratne občinske skupnosti otroškega varstva so organizirali potujoči vrtci v šolah na Telčah in v Trzšću. Obe vzgojiteljici se danes delata v vrtcu, ki od leta 1980 domuje v novi šoli, zgrajeni v času ravnateljstva Anice Hočevar. Sedanje 3 igralnice za 3 oddelke s preko 70 predšolskimi otroki v Krmelju ne zadoščajo več. Učenci 4. razreda so se morali celo preseliti iz nove šole v majhno, pro-

FRANCOZI OGRELJI SRCA SEVNIČANOV - Koncerti dveh francoskih pevskih zborov, ki so se pretekli teden zvrstili v Loki pri Zidanem mostu, Sevnici in Radečah, so bili posebno doživetje za slovensko občinstvo in hkrati priložnost za ponovno srečanje francoskih pevcev s prijatelji iz mešanega pevskega zbora Primož Trubar iz Loke, ki so se nedavno vrnili iz uspešne turneje po Franciji. Mešani pevski zbor "La Croche Coeur" glasbene šole iz Combs la Ville, mesta s približno 20.000 prebivalci, ki se nahaja 30 km jugozahodno od Pariza, in zbor pevskega društva "Rebais Chantant", ki deluje v mestecu Cely en Biere, prav tako v bližini Pariza, vodi Marie Haude Berge. Zbora se redno srečujejo na koncertih in turnejah po tujini, s svojim koncertom renesančnih, religioznih, jazzovskih, zabavnih in tudi tujih narodnih in umetnih pesmi v sicer ledeno mrzli Lutrovi kleti pod sevnškim gradom pa so Francozi dodobra ogreli srca in dlani Sevnčanov. Posebej še, ko so za konec z Ločani zapeli Vilharjevo Lipo. (Foto: P. Perc)

GASILCI NAVDUŠILI MLADEŽ - Na veliki gasilski vaji ob mesecu požarne varnosti, ki so jo na boštanski osnovni šoli pripravili boštanski gasilci v sodelovanju s kolektivom šole, Gasilsko zvezo Sevnica in PGD Sevnica, so gotovo najbolj uživali učenci, zlasti ko so jih "reševali" iz goreče šole in so se korajžno spuščali po drsnem prtu. Gasilci iz celotne sevnške občine so izkoristili priložnost še za testiranje, posebne listine so prejeli gasilci, ki so postali častniki in višji gasilski častniki, med katerimi so bili tudi poveljniki organizatorji: poveljnik PGD Boštanj Peter Simončič, GZ Sevnica Milan Kajič (na desni prejema listino iz rok področnega poveljnika Ivana Leskoviča) in poveljnik PGD Sevnica Janko Stopar. (Foto: P. P.)

ROMI NA HUDEJAH PONOVO NA TAPETI - Trebanjski župan Alojz Metelko, direktorica Centra za socialno delo Trebnje Anica Miklič, komandir Policijske postaje Trebnje, načelnik Uprave enote Trebnje Milan Rman in predsednik sveta KS Račje selo Milan Kovačič (z desne proti levi) so po žolčnem pogovoru soglašali, da skušajo z ustanovitvijo delovne skupine, v kateri bodo predstavniki teh ustanov in Romi iz Hudej, vzpostaviti most sporazumevanja in sprotnega reševanja romskih zagat. (Foto: P. P.)

Krjavljive iskrice

DOBRI GOSPODARJI IN TRGOVCI - V razpravi o nakupu poslovne stavbe TRAIG-a za prostore ivanške občine so bili svetniki zelo živahni, še najbolj pa Pavel Groznik, ki je dejal, "da se moramo obnašati kot dobri gospodarji in trgovci". Sem pa gotovo spadajo tudi pogajanja za nižjo nakupno ceno, za kar se bo ali pa se že bori tričlanska pogajalska ekipa, katere član je tudi on. O rezultatih boja in morebitni zmagi "naših" bomo jasno še poročali. Da pa velja biti pri nakupu stavbe previden, je opomnil Nikolaj Erjavec, ki je zaupal, da so se privatno prodajalci smukali tudi okrog njega. Torej zadeva morda le ni tako čista in jasna kot izgleda, toda če se bodo ivanški svetniki obnašali kot pravi gospodarji, se ni bati.

RAJE VINO KOT VODU - Bliza se martinovo, vinski čas in morda spada med priprave na ta mnogim (pre)ljubi, praznik izjava Pavla Groznika ob nedavni razpravi ivanških svetnikov, da v naselju Višnja Gora včasih je, včasih pa ni vode. Groznik je hudomušno dejal, da v tem ne vidi problema: "Saj je za pitje boljše vino kot voda!" Ostali so mu z veseljem pritrdili ter to kasneje verjetno tudi dokazali. Gostiln in lokalov namreč tudi v ivanškem koncu ne manjka.

Trebanjske iveri

PSI - Eden Račjeselčanov je povedal, da se je število prebivalcev vasi Hudej, odkar se je tam naselilo 14 Romov, zmanjšalo od 140 na 40, Romov pa je že okrog 160. Natančnega števila Romov nihče ne ve, še najmanj pa verjamejo uradnim podatkom, ki govorijo o 119 Romih, trebanjske socialne delavke pa govorijo, da jih je že okrog 160! Račjeselčani odločno, zahtevajo, naj veljajo za Rome isti zakoni kot zanje. Tako na primer se jim zdi, milo rečeno, da je inšpektor preganjal vaščana, ki je imel na svojem vrtu psa brez "svetinjce", medtem ko psov v romskem naselju nihče (z izjemo enega) ne cepi proti steklini.

SKRITE KAMERE - Zanesenjaški organizator Rock delavnice '97 Janez Ilnikar z zmagovalnim skupinam nedavne rock delavnice na Mirni (Aristokrati iz Trbovelj - nagrada strokovne žirije in Big Bible Brothers Band iz Vipave - nagrada publike) kroži po Sloveniji in zlasti na Primorskem žanje velik obisk. Samo v Sežani so prodali 1200 kart! Čeprav deluje Ilnikar kot improvizator, pa je pri delavnici na Mirni presenetil tiste, ki so namestili zbasati precej denarja pri prodaji pijače v lastne žepke ali prižigati cigareto tam, kjer to ni bilo dovoljeno, da, prav boste prebrali - s tremi skritimi kamerami!

Sevnški paberki

RADIO IŠČE DIREKTORJA - Oblikoval se je svet Radia Sevnica, ki ga vodi diplomirani psiholog Anton Koren, direktor območne enote republiškega zavoda za zaposlovanje ter dolgoletni nadvse uspešni predsednik sevnških gasilcev in podpredsednik Gasilske zveze Slovenije. Svet je razpisal delovno mesto direktorja radia, ki bo leta 1999 zakrožil 30-letnico delovanja. Nekateri upajo, da bodo Korenove reference in zelo dobro poznavanje kadrovskih razmer v Posavju vendarle pripomogle, da bo sevnški radio pridobil sposobnega "dedca" (kolegice na radiu so namreč zatrjevale, da bi bilo to za ženski kolektivček odrešilo!), ki naj bi se pojavil predvsem v vlogi reševalca iz materialnih zagat radia. Da bi le šlo vse po sreči...

ZAKLONIŠČE - Ogromna (železobetonska?) vrata v pritličju HTC, v najožjem poslovnem središču Sevnice, niso vhod v kakšen bančni trezor, kakor bi morda kdo pomislil, saj se v neposredni sosesčini bohotijo kar tri banke. Ne, to je vhod v zaklonišče, ki ničemer ne služi razen nabiranja nesnage, deluje pa grozljivo socrealistično. Prav v teh prostorih bi sevnški radio lahko dokončno uredil svoj studio, če bi seveda za to dala blagoslov in po možnosti še kakšen tolar ustanoviteljica - občina. Dotlej pa bi bilo mnogo lepše, četudi bi grafiti pozivili pusta vrata zaklonišča.

Bo obnova končana pred obletnico?

Občinski proračun naj bi v letih 1997 in 1998 namenil po 90 milijonov tolarjev za obnovo starega mestnega jedra Kostanjevice - A letos le 26 milijonov

KOSTANJEVICA - Kostanjevica na Krki je vse bližje 750-letnici. Visoki jubilej naj bi dolenske Benetke, najstarejše mesto na Dolenjskem, slavnostno obeležile, tudi z bolj urejeno podobo. Korak k temu je bil storjen ob krajevnem prazniku, ne le s proglasitvijo Kostanjevice za kulturni in zgodovinski spomenik. V torek je bil namreč simbolično položen temeljni kamen obnove komunalne infrastrukture starega mestnega jedra.

Vse lepo in prav, toda obnova zamuja. Občinski svetniki so namreč že marca letos soglasno glasovali, da bo letos in prihodnje leto za obnovo Kostanjevice iz občinskega proračuna šlo vsako leto po 90 milijonov tolarjev (za

ureditev kanalizacije in drugih talnih vodov), 80 milijonov za cesto pa naj bi prispevala država. Letošnji občinski proračun, ki je bil sprejet šele pred tednom dni, za obnovo Kostanjevice namenja (le) 26 milijonov tolarjev. In ker je tu zima, je vprašanje, če bo tudi ta denar letos sploh porabljen.

Čeprav je sklep občinskega sveta zavezujoč in torej denar za obnovo Kostanjevice bo, pa ne bi smeli pozabiti, da je leto zamujeno, obnova starega mestnega jedra pa bi morala potekati čim hitreje. To bo namreč zahtevalo zaporo najprej ene, potem še druge ceste na otoku, sedanji enosmerni promet pa bo vsaj začasno postal dvosmerni. Če se

bo obnova vlekla, bodo težki tovrstniki še naprej uničevali že tako ranjeni otok. Kajti obvoznice, o kateri se je razmišljalo že pred drugo svetovno vojno, še vedno ni in je očitno tudi ne bo, vsaj dokler ne bo zaključena obnova otoka, kajti cesta po otoku je sedaj, ko ni obvoznice, še državna, z obvoznico pa se bo prekatgorizirala v lokalno. In država financira obnovo državnih cest, kar pa tudi velja izkoristiti.

Čeprav otok očitno ne bo obnovljen v dveh letih, ostaja upanje, da bo dobil lepšo podobo do leta 2002, torej do 750-letnice mesta, in ostaja tudi optimizem, da bo občina Krško prihodnje leto prej dobila občinski proračun. Po obljubah naj bi bil ta pripravljen "že" v začetku leta, čeprav je prihodnje leto volilno. In od obljub se ne da živeti, tudi voda, ki jo je sicer potrebno prekuhavati, z nje ni postane pitna.

T. GAZVODA

ZPM v Krškem in Nerezinah

Damjan Lah namesto Roberta Kerina predsednik ZPM Krško - Okrogle mize ostale brez uspeha

KRŠKO - Na ponedeljkovi skupščini Zveze prijateljev mladine Krško so za novega predsednika Zveze izvolili na tajnem glasovanju Damjana Laha. Slednji je po izvolitvi predstavil programske usmeritve, ki so po mnenju nekaterih udeležencev zelo dobre. V Zvezi bo sekretarka tudi v prihodnje Vida Ban. Oba omenjena delata v organizaciji nepoklicno.

Navzoči na skupščini, ki so sprejeli nov statut Zveze, so poslušali podrobno poročilo dosedanjega predsednika Roberta Kerina. Le-ta je poročal, da je ZPM Krško po letu 1994 izgubila prostore, ki jih je dotlej imela na občini v Krškem. Organizaciji tudi ni uspelo zaposliti poklicne sekretarke, ker za to ni bilo denarja.

Po Kerinovi besedah je ZPM Krško opozorila na probleme otrok in mladine z nekaj okroglimi mizami; med temi sta bili "Otrokom najboljša igrišča in igrala" in "Problematika organiziranja dela z mladimi v Krškem". ZPM Krško je v želji po več otroških igriščih pritegnila starše, učitelje in druge k podpisovanju ustreznih izjav. Po pomoči so se obrnili tudi na občinske svetnike, ki naj bi zagotovili v občinskem proračunu denar za gradnjo in vzdrževanje igrišč, vendar po Kerinovi besedah oblastna sestava ni podprla omenjene akcije.

ZPM Krško je nanizala v zadnjih letih nekaj koncertov in prireditev; med slednjimi omenja kot uspešni Veseli december 1996 in pustno Z gusarsko ladjo na pot okoli sveta. Kerin je pri tem pohvalil krškega župana, ki je odobril denar za noveletne prireditve.

Krška ZPM organizira v svojem počitniškem otroškem naselju v Nerezinah že vrsto let letovanja. Pri tem ji v zadnjem obdobju pomaga krška območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, letos pa je počitnice otrok sofinancirala tudi občina Krško. V naselju v Nerezinah so po daljšem času letos lahko opravili nekaj temeljitejših

• ZPM Krško je organizirala med drugim tudi izlet za srednješolce, ki dosegajo dober učni uspeh.

L. M.

vzdrževalnih del, za kar gre zahvala tudi županu Danilu Siterju, ki je zagotovil del denarja. ZPM Krško je v otroškem naselju v Nerezinah organizirala med drugim nekaj zelo odmevnih delavnic, kot je povedal Kerin.

Društvo za mikavnejše Brežice

Turistično društvo Brežice vgradilo s pomočjo sponzorjev v ureditev mesta Brežice 3,5 milijona tolarjev - Kaj še manjka v ponudbi - Posvet turističnih društev slovenskih mest

BREŽICE - Turistično društvo Brežice je v zadnjem obdobju vgradilo s pomočjo sponzorjev v ureditev mesta Brežice 3,5 milijona tolarjev. Ob tem, da je zasadijo precej rož, se lahko pohvali tudi z nekaterimi temeljitejšimi posegi v mestno podobo.

Društvo, katerega predsednik je Ivan Tomše, se loteva zaved projektno. Med tako širše zastavljenimi akcijami je tudi Hortikultura 2000. Vrhunec tega projekta naj bi bila druga izvedba izjemno uspele razstave cvetja, ki so jo pripravili leta 1979 v breziškem gradu. Poleg te nekajednevne predstavitev rož in zelenjave bi društvo rado uredilo v okviru Hortikulture 2000 tudi cvetlični gaj, trajen nasad.

Brežice bodo kljub takim načrtom, da bi bile lepše in vabljivejše v očeh turistov, ohranile videz neurejenega kraja, če to mesto nad sotočjem Save in Krke ne bo vsaj malo izboljšalo prometnih razmer v mestu. Celo Brežičanom se zdi pomembno tudi to, da bi v mestu in bližnji okolici zavladal red pri plakatiranju. V turističnem društvu se ogrevajo tudi, da bi v prihodnje dajali na javna mesta lepše oblikovane reklamne napise in trajne obvestilne table o najrazličnejši ponudbi. Slednja vsaj v starem mestnem jedru Brežic še ni tisto, kar bi sodilo v tak predel. Kar zadeva kulturno ponudbo, bo v njej verjetno mesto

OBNOVA SE JE SIMBOLIČNO ŽE ZAČELA - Prejšnji torek je župan občine Krško Danilo Siter položil temeljni kamen za obnovo komunalne infrastrukture v starem mestnem jedru. Odgovora, kaj naj bi delavcem Kostaka, ki so prevzeli posel, letos uspelo narediti, nismo dobili. (Foto: T. G.)

UČILNICE - Osnovna šola Cerklje ob Krki, kjer je ravnateljica Stanislava Šebrek, je v zadnjem obdobju precej izboljšala videz in uporabnost šolske stavbe. Pred nedavnim so v cerkljanski šoli odprli dve novi učilnici, in sicer za računalniški pouk in malo šolo. Trak na poti do novih razredov je prerezala Marija Zlobko (na fotografiji). Dogodek je bil v sklopu praznovanja brežiškega občinskega praznika. (Foto: L. M.)

CVETJE IN VODNJAK ZAMENJALA AVTOMOBILE - Kljub temu da spomladanski poizkus uvedbe krajevnega samoprispevka ni uspel, je krajevna skupnost Brežice delček programa le zmogla izpolniti. Pretekli četrtek so dokončali in izročili namenu povsem prenovljen del Trga izgnancev na prostoru pred Nemško hišo in prodajalno Moda, za kar gre ob prizadevanjih Sveta KS največ zaslug pripisati Turističnemu društvu Brežice s predsednikom Ivanom Tomšetom na čelu, zasnova ureditve trga pa je delo arhitekta Franca Filipčiča. Namesto avtomobilske pločevine bo tako odslej sredi Brežic stal vodnjak, obkrožen z zelenjem in cveticami. Na sliki: bolj in manj znani Brežičani so se takole s kozarci žlahtnega veselili nove pridobitve. (Foto: E. Sečen)

PODELILI PRIZNANJA KRAJEVNE SKUPNOSTI KOSTANJEVICA - Na svečani seji sveta KS Kostanjevica ob krajevnem prazniku, ki ga krajani praznujejo v spomin na streljanje talcev, so bila podeljena priznanja KS. Najvišje priznanje s plaketo mesta Kostanjevice je prejelo prostovoljno gasilsko društvo Prekopa, ki je letos praznovalo 70-letnico obstoja, ob tem pa so obnovili gasilski dom in uredili okolico. Plaketo je prejel predsednik društva Dušan Jenškovec (na sliki na desni), ki je prejel tudi priznanje. Priznanja so dobili še 94-letna Uršula Zagorc, Toni Homan, ki je pred tremi leti prevzel dirigentsko taktirko v takrat nastajajočem pihalnem orkestru Kostanjevica, Martin Hodnik in Jože Mohar, člana Kluba jamarjev Kostanjevica, Sandi Tršinar, svetnik sveta KS, ter Krka Novo mesto in zavarovalnica Triglav Krško. (Foto: T. G.)

Kostanjeviške

SIMBOLIČNA STEKLENICA - Da Kostanjevico BODO obnavljali, dokazuje pred dnevi položeni temeljni kamen. Ker ima za to zasluge tudi krški župan, ga je svet krajevnega skupnosti Kostanjevica obdaril s steklenico srebrne radgonske penine. In to s polilitsko, večlitrska se mu obeta, ko bo obnova končana.

NEPOMEMBNI - Ob krajevnem prazniku je bila v Kostanjevici novinarska konferenca, da bi spregovorili o težavah, Kostanjevičanov, ki pa so drugim kaj malo mar. Konferenca se je udeležila le novinarka časopisa, ki ga prebirate. Pa še ta je domačinka.

IN ZAPOSTAVLJENI - Obnova otoka zamuja, erpalke, ki bi že morala obratovati, še vedno ni in tudi rešitve še ni videti. Voda ni pitna in jo je treba prekuhavati, obnova in gradnja cest zamujata, izkoriščanje tople vode v Krakovskem gozdu je le pobožna želja, pa tudi z javno razsvetljavo je samo križ. Da ta je v Kostanjevici, je sicer dobro videti podnevi, a ponoči je podobna škrbi babi. Kje je šele javna razsvetljava po vaseh! Morda prav zato krajani KS Kostanjevica vidijo, da je levi breg Krke osvetljen kot jaslice, tako da lahko tam tudi ponoči nabirajo v gozdu jurčke.

PRIJATELJI BREŽIC

KAPELE - Jutri bodo ustanovili v Kapelah društvo Prijatelji Brežic, ki bo povezovalo Brežičane, bivajoče v Posavju in drugod. Tisti, ki želijo postati član novega društva, lahko uresničijo to željo ob 14. uri v lokalni Pri lovcu, kjer bo imelo društvo prvi občni zbor.

L. M.

Klub za plesalce celotnega Posavja

Dr. Čuber predsednik Posavskega plesnega kluba Lukek

KRŠKO - Dr. Stanislav Čuber je na nedavnem letnem občnem zboru Posavskega plesnega kluba Lukek postal predsednik izvršnega odbora tega kluba.

Na zboru so med drugim govorili o nazivu organizacije, pri čemer je bilo eno od vprašanj, zakaj se klub imenuje Posavski plesni klub. Čuber je v odgovoru na to dejal, da je bilo govorje v preteklosti brez razvite plesne dejavnosti. Razmere v tem pogledu so se občutno izboljšale potem, ko je organizacija plesa prevzel pred 15 leti Dušan Vodlan. V klubu bi radi zbudili zanimanje za ples v vsem Posavju, vendar bodo morali za tako širitev plesne dejavnosti na celotno območje postoriti še marsikaj. Vodlan je o nazivu "Posavski" povedal, da so se zanj odločili tudi zato, ker so v klub že vključeni otroci iz vseh treh posavskih občin in tudi od drugod.

L. M.

Bo obnova končana pred obletnico?

Občinski proračun naj bi v letih 1997 in 1998 namenil po 90 milijonov tolarjev za obnovo starega mestnega jedra Kostanjevice - A letos le 26 milijonov

KOSTANJEVICA - Kostanjevica na Krki je vse bližje 750-letnici. Visoki jubilej naj bi dolenske Benetke, najstarejše mesto na Dolenjskem, slavnostno obeležile, tudi z bolj urejeno podobo. Korak k temu je bil storjen ob krajevnem prazniku, ne le s proglasitvijo Kostanjevice za kulturni in zgodovinski spomenik. V torek je bil namreč simbolično položen temeljni kamen obnove komunalne infrastrukture starega mestnega jedra.

Vse lepo in prav, toda obnova zamuja. Občinski svetniki so namreč že marca letos soglasno glasovali, da bo letos in prihodnje leto za obnovo Kostanjevice iz občinskega proračuna šlo vsako leto po 90 milijonov tolarjev (za

ureditev kanalizacije in drugih talnih vodov), 80 milijonov za cesto pa naj bi prispevala država. Letošnji občinski proračun, ki je bil sprejet šele pred tednom dni, za obnovo Kostanjevice namenja (le) 26 milijonov tolarjev. In ker je tu zima, je vprašanje, če bo tudi ta denar letos sploh porabljen.

Čeprav je sklep občinskega sveta zavezujoč in torej denar za obnovo Kostanjevice bo, pa ne bi smeli pozabiti, da je leto zamujeno, obnova starega mestnega jedra pa bi morala potekati čim hitreje. To bo namreč zahtevalo zaporo najprej ene, potem še druge ceste na otoku, sedanji enosmerni promet pa bo vsaj začasno postal dvosmerni. Če se

bo obnova vlekla, bodo težki tovrstniki še naprej uničevali že tako ranjeni otok. Kajti obvoznice, o kateri se je razmišljalo že pred drugo svetovno vojno, še vedno ni in je očitno tudi ne bo, vsaj dokler ne bo zaključena obnova otoka, kajti cesta po otoku je sedaj, ko ni obvoznice, še državna, z obvoznico pa se bo prekatgorizirala v lokalno. In država financira obnovo državnih cest, kar pa tudi velja izkoristiti.

Čeprav otok očitno ne bo obnovljen v dveh letih, ostaja upanje, da bo dobil lepšo podobo do leta 2002, torej do 750-letnice mesta, in ostaja tudi optimizem, da bo občina Krško prihodnje leto prej dobila občinski proračun. Po obljubah naj bi bil ta pripravljen "že" v začetku leta, čeprav je prihodnje leto volilno. In od obljub se ne da živeti, tudi voda, ki jo je sicer potrebno prekuhavati, z nje ni postane pitna.

T. GAZVODA

ZPM v Krškem in Nerezinah

Damjan Lah namesto Roberta Kerina predsednik ZPM Krško - Okrogle mize ostale brez uspeha

KRŠKO - Na ponedeljkovi skupščini Zveze prijateljev mladine Krško so za novega predsednika Zveze izvolili na tajnem glasovanju Damjana Laha. Slednji je po izvolitvi predstavil programske usmeritve, ki so po mnenju nekaterih udeležencev zelo dobre. V Zvezi bo sekretarka tudi v prihodnje Vida Ban. Oba omenjena delata v organizaciji nepoklicno.

Navzoči na skupščini, ki so sprejeli nov statut Zveze, so poslušali podrobno poročilo dosedanjega predsednika Roberta Kerina. Le-ta je poročal, da je ZPM Krško po letu 1994 izgubila prostore, ki jih je dotlej imela na občini v Krškem. Organizaciji tudi ni uspelo zaposliti poklicne sekretarke, ker za to ni bilo denarja.

Po Kerinovi besedah je ZPM Krško opozorila na probleme otrok in mladine z nekaj okroglimi mizami; med temi sta bili "Otrokom najboljša igrišča in igrala" in "Problematika organiziranja dela z mladimi v Krškem". ZPM Krško je v želji po več otroških igriščih pritegnila starše, učitelje in druge k podpisovanju ustreznih izjav. Po pomoči so se obrnili tudi na občinske svetnike, ki naj bi zagotovili v občinskem proračunu denar za gradnjo in vzdrževanje igrišč, vendar po Kerinovi besedah oblastna sestava ni podprla omenjene akcije.

ZPM Krško je nanizala v zadnjih letih nekaj koncertov in prireditev; med slednjimi omenja kot uspešni Veseli december 1996 in pustno Z gusarsko ladjo na pot okoli sveta. Kerin je pri tem pohvalil krškega župana, ki je odobril denar za noveletne prireditve.

Krška ZPM organizira v svojem počitniškem otroškem naselju v Nerezinah že vrsto let letovanja. Pri tem ji v zadnjem obdobju pomaga krška območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, letos pa je počitnice otrok sofinancirala tudi občina Krško. V naselju v Nerezinah so po daljšem času letos lahko opravili nekaj temeljitejših

• ZPM Krško je organizirala med drugim tudi izlet za srednješolce, ki dosegajo dober učni uspeh.

L. M.

vzdrževalnih del, za kar gre zahvala tudi županu Danilu Siterju, ki je zagotovil del denarja. ZPM Krško je v otroškem naselju v Nerezinah organizirala med drugim nekaj zelo odmevnih delavnic, kot je povedal Kerin.

Društvo za mikavnejše Brežice

Turistično društvo Brežice vgradilo s pomočjo sponzorjev v ureditev mesta Brežice 3,5 milijona tolarjev - Kaj še manjka v ponudbi - Posvet turističnih društev slovenskih mest

BREŽICE - Turistično društvo Brežice je v zadnjem obdobju vgradilo s pomočjo sponzorjev v ureditev mesta Brežice 3,5 milijona tolarjev. Ob tem, da je zasadijo precej rož, se lahko pohvali tudi z nekaterimi temeljitejšimi posegi v mestno podobo.

Društvo, katerega predsednik je Ivan Tomše, se loteva zaved projektno. Med tako širše zastavljenimi akcijami je tudi Hortikultura 2000. Vrhunec tega projekta naj bi bila druga izvedba izjemno uspele razstave cvetja, ki so jo pripravili leta 1979 v breziškem gradu. Poleg te nekajednevne predstavitev rož in zelenjave bi društvo rado uredilo v okviru Hortikulture 2000 tudi cvetlični gaj, trajen nasad.

Brežice bodo kljub takim načrtom, da bi bile lepše in vabljivejše v očeh turistov, ohranile videz neurejenega kraja, če to mesto nad sotočjem Save in Krke ne bo vsaj malo izboljšalo prometnih razmer v mestu. Celo Brežičanom se zdi pomembno tudi to, da bi v mestu in bližnji okolici zavladal red pri plakatiranju. V turističnem društvu se ogrevajo tudi, da bi v prihodnje dajali na javna mesta lepše oblikovane reklamne napise in trajne obvestilne table o najrazličnejši ponudbi. Slednja vsaj v starem mestnem jedru Brežic še ni tisto, kar bi sodilo v tak predel. Kar zadeva kulturno ponudbo, bo v njej verjetno mesto

OBNOVA SE JE SIMBOLIČNO ŽE ZAČELA - Prejšnji torek je župan občine Krško Danilo Siter položil temeljni kamen za obnovo komunalne infrastrukture v starem mestnem jedru. Odgovora, kaj naj bi delavcem Kostaka, ki so prevzeli posel, letos uspelo narediti, nismo dobili. (Foto: T. G.)

UČILNICE - Osnovna šola Cerklje ob Krki, kjer je ravnateljica Stanislava Šebrek, je v zadnjem obdobju precej izboljšala videz in uporabnost šolske stavbe. Pred nedavnim so v cerkljanski šoli odprli dve novi učilnici, in sicer za računalniški pouk in malo šolo. Trak na poti do novih razredov je prerezala Marija Zlobko (na fotografiji). Dogodek je bil v sklopu praznovanja brežiškega občinskega praznika. (Foto: L. M.)

CVETJE IN VODNJAK ZAMENJALA AVTOMOBILE - Kljub temu da spomladanski poizkus uvedbe krajevnega samoprispevka ni uspel, je krajevna skupnost Brežice delček programa le zmogla izpolniti. Pretekli četrtek so dokončali in izročili namenu povsem prenovljen del Trga izgnancev na prostoru pred Nemško hišo in prodajalno Moda, za kar gre ob prizadevanjih Sveta KS največ zaslug pripisati Turističnemu društvu Brežice s predsednikom Ivanom Tomšetom na čelu, zasnova ureditve trga pa je delo arhitekta Franca Filipčiča. Namesto avtomobilske pločevine bo tako odslej sredi Brežic stal vodnjak, obkrožen z zelenjem in cveticami. Na sliki: bolj in manj znani Brežičani so se takole s kozarci žlahtnega veselili nove pridobitve. (Foto: E. Sečen)

PODELILI PRIZNANJA KRAJEVNE SKUPNOSTI KOSTANJEVICA - Na svečani seji sveta KS Kostanjevica ob krajevnem prazniku, ki ga krajani praznujejo v spomin na streljanje talcev, so bila podeljena priznanja KS. Najvišje priznanje s plaketo mesta Kostanjevice je prejelo prostovoljno gasilsko društvo Prekopa, ki je letos praznovalo 70-letnico obstoja, ob tem pa so obnovili gasilski dom in uredili okolico. Plaketo je prejel predsednik društva Dušan Jenškovec (na sliki na desni), ki je prejel tudi priznanje. Priznanja so dobili še 94-letna Uršula Zagorc, Toni Homan, ki je pred tremi leti prevzel dirigentsko taktirko v takrat nastajajočem pihalnem orkestru Kostanjevica, Martin Hodnik in Jože Mohar, člana Kluba jamarjev Kostanjevica, Sandi Tršinar, svetnik sveta KS, ter Krka Novo mesto in zavarovalnica Triglav Krško. (Foto: T. G.)

Kostanjeviške

SIMBOLIČNA STEKLENICA - Da Kostanjevico BODO obnavljali, dokazuje pred dnevi položeni temeljni kamen. Ker ima za to zasluge tudi krški župan, ga je svet krajevnega skupnosti Kostanjevica obdaril s steklenico srebrne radgonske penine. In to s polilitsko, večlitrska se mu obeta, ko bo obnova končana.

NEPOMEMBNI - Ob krajevnem prazniku je bila v Kostanjevici novinarska konferenca, da bi spregovorili o težavah, Kostanjevičanov, ki pa so drugim kaj malo mar. Konferenca se je udeležila le novinarka časopisa, ki ga prebirate. Pa še ta je domačinka.

IN ZAPOSTAVLJENI - Obnova otoka zamuja, erpalke, ki bi že morala obratovati, še vedno ni in tudi rešitve še ni videti. Voda ni pitna in jo je treba prekuhavati, obnova in gradnja cest zamujata, izkoriščanje tople vode v Krakovskem gozdu je le pobožna želja, pa tudi z javno razsvetljavo je samo križ. Da ta je v Kostanjevici, je sicer dobro videti podnevi, a ponoči je podobna škrbi babi. Kje je šele javna razsvetljava po vaseh! Morda prav zato krajani KS Kostanjevica vidijo, da je levi breg Krke osvetljen kot jaslice, tako da lahko tam tudi ponoči nabirajo v gozdu jurčke.

PRIJATELJI BREŽIC

KAPELE - Jutri bodo ustanovili v Kapelah društvo Prijatelji Brežic, ki bo povezovalo Brežičane, bivajoče v Posavju in drugod. Tisti, ki želijo postati član novega društva, lahko uresničijo to željo ob 14. uri v lokalni Pri lovcu, kjer bo imelo društvo prvi občni zbor.

L. M.

Klub za plesalce celotnega Posavja

Dr. Čuber predsednik Posavskega plesnega kluba Lukek

KRŠKO - Dr. Stanislav Čuber je na nedavnem letnem občnem zboru Posavskega plesnega kluba Lukek postal predsednik izvršnega odbora tega kluba.

Na zboru so med drugim govorili o nazivu organizacije, pri čemer je bilo eno od vprašanj, zakaj se klub imenuje Posavski plesni klub. Čuber je v odgovoru na to dejal, da je bilo govorje v preteklosti brez razvite plesne dejavnosti. Razmere v tem pogledu so se občutno izboljšale potem, ko je organizacija plesa prevzel pred 15 leti Dušan Vodlan. V klubu bi radi zbudili zanimanje za ples v vsem Posavju, vendar bodo morali za tako širitev plesne dejavnosti na celotno območje postoriti še marsikaj. Vodlan je o nazivu "Posavski" povedal, da so se zanj odločili tudi zato, ker so v klub že vključeni otroci iz vseh treh posavskih občin in tudi od drugod.

L. M.

Bo obnova končana pred obletnico?

Občinski proračun naj bi v letih 1997 in 1998 namenil po 90 milijonov tolarjev za obnovo starega mestnega jedra Kostanjevice - A letos le 26 milijonov

KOSTANJEVICA - Kostanjevica na Krki je vse bližje 750-letnici. Visoki jubilej naj bi dolenske Benetke, najstarejše mesto na Dolenjskem, slavnostno obeležile, tudi z bolj urejeno podobo. Korak k temu je bil storjen ob krajevnem prazniku, ne le s proglasitvijo Kostanjevice za kulturni in zgodovinski spomenik. V torek je bil namreč simbolično položen temeljni kamen obnove komunalne infrastrukture starega mestnega jedra.

Vse lepo in prav, toda obnova zamuja. Občinski svetniki so namreč že marca letos soglasno glasovali, da bo letos in prihodnje leto za obnovo Kostanjevice iz občinskega proračuna šlo vsako leto po 90 milijonov tolarjev (za

ureditev kanalizacije in drugih talnih vodov), 80 milijonov za cesto pa naj bi prispevala država. Letošnji občinski proračun, ki je bil sprejet šele pred tednom dni, za obnovo Kostanjevice namenja (le) 26 milijonov tolarjev. In ker je tu zima, je vprašanje, če bo tudi ta denar letos sploh porabljen.

Čeprav je sklep občinskega sveta zavezujoč in torej denar za obnovo Kostanjevice bo, pa ne bi smeli pozabiti, da je leto zamujeno, obnova starega mestnega jedra pa bi morala potekati čim hitreje. To bo namreč zahtevalo zaporo najprej ene, potem še druge ceste na otoku, sedanji enosmerni promet pa bo vsaj začasno postal dvosmerni. Če se

bo obnova vlekla, bodo težki tovrstniki še naprej uničevali že tako ranjeni otok. Kajti obvoznice, o kateri se je razmišljalo že pred drugo svetovno vojno, še vedno ni in je očitno tudi ne bo, vsaj dokler ne bo zaključena obnova otoka, kajti cesta po otoku je sedaj, ko ni obvoznice, še državna, z obvoznico pa se bo prekatgorizirala v lokalno. In država financira obnovo državnih cest, kar pa tudi velja izkoristiti.

Čeprav otok očitno ne bo obnovljen v dveh letih, ostaja upanje, da bo dobil lepšo podobo do leta 2002, torej do 750-letnice mesta, in ostaja tudi optimizem, da bo občina Krško prihodnje leto prej dobila občinski proračun. Po obljubah naj bi bil ta pripravljen "že" v začetku leta, čeprav je prihodnje leto volilno. In od obljub se ne da živeti, tudi voda, ki jo je sicer potrebno prekuhavati, z nje ni postane pitna.

T. GAZVODA

ZPM v Krškem in Nerezinah

Damjan Lah namesto Roberta Kerina predsednik ZPM Krško - Okrogle mize ostale brez uspeha

KRŠKO - Na ponedeljkovi skupščini Zveze prijateljev mladine Krško so za novega predsednika Zveze izvolili na tajnem glasovanju Damjana Laha. Slednji je po izvolitvi predstavil programske usmeritve, ki so po mnenju nekaterih udeležencev zelo dobre. V Zvezi bo sekretarka tudi v prihodnje Vida Ban. Oba omenjena delata v organizaciji nep

Konec propadanja

Novi lastnik na Travni Gori
Ivan Klančar poskrbel za
“novo rojstvo” doma

TRAVNA GORA - Zgodovina Travn Gore sega vsaj v 18. stoletje in pisni viri jo omenjajo kot gostilno Pri Lenčku. Danes je to planinska postojanka, pred dobrih dvema stoletjema pa kmečka krčma ob glavni poti iz Ribnice proti Loškemu Potoku, Notranjski in Hrvaški. Preko Travn Gore so šle procesije romarjev v čašče Marijino svetišče k Novi Stifiti.

Čeprav je prenovljeni dom postal prava turistična postojanka, pa je imela Travn Gora vrsto vzponov in padcev. Najbolj je propadala prav zadnjih 15 let, ko so si vsako leto menjavali razni najemniki. Letos pa jo je za daljšo dobo najel Ivan Klančar iz Ljubljane in ustanovil družinsko podjetje. Opravlja tudi gostinske usluge. Zdaj ni moč prezreti, da se je temeljito spremenila okolica, da dom postopno obnavljajo, da imajo urejene sobe, da nudijo tudi prenočišča, možnost rekreacije (peš pohodi, gorska kolesa). “Z obiskom smo izredno zadovoljni, še posebej pa, da se vračajo stari gostje, tako domači kot tujci,” pravita oče in sin Grega. Klančarjevi pričakujejo, da jim bo občina prisluhnila in asfaltirala pet kilometrov makedamske ceste. Nameravajo postaviti več smerokazov in tablo že na Vinicah, saj je mogoče do njih priti preko Nove Stifte po krajši cesti.

“Pri nas lahko spi najmanj 90 ljudi, imamo tudi dva bungalova. S planinci iz Loškega Potoka pripravljamo karto, da bodo gostje lahko našli znamenitosti v naravi, izdati pa nameravamo tudi prospekt. Poskusili bomo narediti vrtno za vodo. Poleg specialitet, ki se jim bodo kmalu pridružile še lovske, se pripravljamo na zimsko sezono, obratovala bo vlečnica, posebno ponudbo pa pripravljamo za božične in novoletne praznike,” je povedal direktor doma. Med načrte za prihodnje leto spada fasada doma, postavitev klope za počitek planincev itd.

A. KOŠMERL

Prodali celotno izdajo obveznic

Do 1. novembra je Nova Ljubljanska banka prodala za 2,7 milijarde tolarjev in za 20 milijonov nemških mark obveznic - Na borzo še letos

Nova Ljubljanska banka (NLB) je 1. novembra po petih mesecih uspešno zaključila javno ponudbo obveznic, ki bodo zapadle v izplačilo čez pet let. Prodali so celotno izdajo, med lastnike pa se je vpisalo 363 fizičnih in 45 pravnih oseb.

Po besedah direktorja Sektorja za podjetniške finance Mirana Vičiča pri Novi Ljubljanski banki pričakujejo, da bodo imetniki obveznic vpisani v centralni register vrednostnih papirjev pri Klirinško depozitni družbi do srede novembra, na ljubljanski borzi vrednostnih papirjev pa naj bi obveznice začele kotirati še pred koncem letošnjega leta.

Rebalans v Litiji

Izredna seja sveta

LITJA - Glavna točka izredne seje litijskega občinskega sveta v preteklem tednu je bil prvi letošnji rebalans občinskega proračuna. Vzroka za pripravo prvega rebalansa sta dva: z njegovim sprejemom je zagotovljenih 44 milijonov tolarjev za predčasno vračilo dveh investicijskih kreditov, ki jih je najela bivša Občina Litija - izgradnja brvi v Renkah in OŠ na Savi. Ko bosta v celoti vrnjena oba kredita, bodo vzpostavljene zakonske možnosti za najetje novih, ki so že odobreni - 56,7 milijona tolarjev za tri nove investicije na področju cestne infrastrukture: rekonstrukcije cest Višji Vrh - Ježni vrh - Razbore, Renke - Šumnik in Gozd Reka - Obolno.

Za rekonstrukcijo cestnih odsekov Pasjak - Tepe, Vače - Potok, Kostreznica - Dole, Moravče - Poje - Hohovica - Podpeč, Mala Stanga - Velika Stanga, Dole - Gradišče in Gozd Reka - Obolno so odobrena ocenjena sredstva v višini 43,2 milijona tolarjev, drugi del pa bo zagotovljen prihodnje leto.

Svetniki so sprejeli še Odlok o ustanovitvi Komunalno stanovanjskega podjetja, d.o.o., Litija (drugo branje), Odlok o ustanovitvi Zavoda za izobraževanje in kulturo Litija (prvo branje), cenik za 11-odstotno povišanje dimnikarskih storitev, Pravilnik o določitvi kandidata za člana državnega sveta RS in o volitvah predstavnikov Občine Litija v volilno telo volilne enote, iz sredstev rezerv občinskega proračuna pa so namenili 1,9 milijona tolarjev za povrnitev škode na poljsčinah v letošnjem neurju in pri ovcah (poškodovan jih je neznan pes) pri rejcu Stanetu Grmu in Branku Mrharju iz Gabrovke.

K. ŠUŠTERŠIČ

Izdaja obveznic je bila razdeljena na dva ločena dela, in sicer na del z revalorizacijsko klavzulo in del z valutno klavzulo. Obrestna mera za obveznice z revalorizacijsko klavzulo znaša TOM + 6,75 odstotka letno, pri obveznicah z valutno klavzulo pa je obveznica vezana na tečaj nemške marke, ki se obrestuje po 7-odstotni letni obrestni meri. Obrestna mera se obračunava konformno.

V petih mesecih so prodali

27.300 obveznic z revalorizacijsko klavzulo po nominalni vrednosti 2.730 milijonov tolarjev in dvajset tisoč obveznic z valutno klavzulo po nominalni vrednosti 20 milijonov nemških mark. Nova Ljubljanska banka se je obvezala, da bo izplačevala obresti in glavnico v skladu z amortizacijskim načrtom, ki predvideva izplačilo realnega dela obresti na revalorizirano vrednost glavnice dvakrat letno in izplačilo valorizirane vrednosti glavnice ob dospelosti delnice, to je 1. junija leta 2002. Prvi kupon obveznic Nove Ljubljanske banke zapade v izplačilo že 1. decembra letos.

KAKO BODO ŽIVELI UPOKOJENCI - Največ strahu pred reformo pokojninskega sistema je med sedanjimi upokojenci in tistimi, ki jih upokojuje čaka v prihodnjih letih. Kot kažejo napovedi, naj bi se njihove pravice bistveno ne spremenjale, pač pa bodo drugačen sistem občutili predvsem tisti, ki so sedaj sredi delovne dobe. Ne glede na novi zakon, ki se že dolgo napoveduje, a očitno še ne bo ugledal luči sveta, je jasno, da bo v prihodnje vsak zavarovavec v veliki meri sam odločal, ali želi imeti več denarja danes ali pa bi rad dobro živel tudi na stara leta. (Foto: I. V.)

Kakšen bo nov pokojninski sistem?

Reforma pokojninskega sistema je nujna - Državi se z njo očitno ne mudi - 1.7 delavca na upokojenca - Napajanje pokojninskega sklada iz proračuna nima prihodnosti

Reforma pokojninskega sistema v Sloveniji je naloga, o kateri se je veliko govorilo že vse od osamosvojitve naprej, a v to kost si nobena od dosedanjih vlad ni upala zasadiť svojih očitno topih zob. Da je temeljna reforma pokojninskega sistema nujna, nas opozarjajo med drugimi tudi predstavniki Evropske zveze, ki ocenjujejo našo pripravljenost za pogajanja o članstvu v njej.

Pokojninski sistem je izjemno občutljivo področje, ki ga zavoljo vzdrževanja socialnega ravnotežja in miru ne bo mogoče spremeniti čez noč, pa če so spremembe še tako nujne. Tega se slovenska vlada še kako zaveda in tudi zaradi tega, namesto da bi že zdavnaj pripravila predlog temeljite spremembe pokojninskega sistema, z bolj ali manj lepnotnimi posegi obstoječi sistem prilagaja zahtevam novega časa in se pri tem prepogosto ozira na potrebe dnevne politike.

Tako smo bili v začetku devetdesetih let priča izjemno močnega procesa upokojevanja, saj je ob spremembi družbenoekonomskega sistema v državi prišlo do nevarnosti velike brezposelnosti. Država je z možnostjo predčasne upokojevanja precej omilila pritisk brezposelnosti, po drugi strani pa s pomažitvijo upokojske populacije povzročila dolgoročno povečanje stroškov pokoj-

nin. Izdatki ZPIZ so se od 8,3 odstotka v deležu od bruto družbenega prihodka povzpeli do 14,8 odst., pri čemer se je precej spremenilo razmerje med aktivnim prebivalstvom in upokojenci oziroma med tistimi, ki plačujejo prispevke v pokojninski sklad in tistimi, ki iz tega sklada dobivajo pokojnine. Poleg sorazmerno velikega števila upokojencev glede na zaposlene (1,7 zavarovanca na enega upokojenca) povzroča preglavice oziroma izgube Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje še izredno visoko razmerje med čisto plačo in čisto pokojnino, ki znaša 70 odstotkov. Primanjkljaj v pokojninski blagajni od leta 1994 pokriva državni proračun, po zadnjih podatkih pa naj bi ZPIZ letos v ta namen potreboval 120 milijard tolarjev, vlada pa mu je v ta namen pripravljena nameniti le za 111,7 milijarde tolarjev. Sistem, po katerem se na račun manjših prispevkov

BORZNI KOMENTAR

Azijski zlom tudi pri nas!

Nerazumljiv vpliv azijskega zloma borze na slovenski trg - Krajšo potegnili provokatorji - Še Mercator

Že nekaj časa objubljeni borzni zlom svetovnih razsežnosti se je tudi tokrat končal manj usodno, kot so si to še prejšnji terek upali napovedovati tudi največji optimisti. Borzna kriza se je z azijskih borz hitro preselila na ameriške in kasneje tudi evropske borze. Neobčutljivi za dogajanja v tujini niso ostali niti tečaji na borzi v Ljubljani. Čeprav ga ni človeka, ki bi vam znal pametno pojasniti, kakšno zvezo imajo tečaji delnic v Aziji s cenami na domačem trgu, je kljub temu nekaterim domačim spekulantom uspelo izkoristiti negativno psihozo in z nekaj prodajami v rdeče številke povzročiti vsesplošno razprodajanje delnic najboljših slovenskih podjetij. Panika se je umirila šele naslednji dan, predvsem zaradi ponovnega naraščanja tečajev na borzi v New Yorku.

Nedvomno se tistim, ki so sprovočirali zadnji borzni zlom, akcija tokrat ni izplačala. Pričakovali so, da bodo cene padale vsaj nekaj dni, kar pa se zaradi prehitre normalizacije razmer v tujini ni zgodilo. Tako so morali že naslednji dan prepoceni razprodane delnice ponovno kupovati po nekaj odstotkov višjih cenah, ko so jih prodajali. Ne glede na to pa se je raven cen skoraj vseh delnic v povprečju precej znižala. Z delnicami Leka se zato trenutno trguje po cenah pod 32.000, Krke pod 22.000, Petro-

la pod 21.000, Term Čatež pod 12.500 in Mercatorja pod 4.800 tolarjev. Padec tečajev pa ni nujno samo razočaranje. Kar je na eni strani izguba za imetnike delnic, ki so jih kupovali dražje, je po drugi strani tudi priložnost za nove, cenejše nakupe in za vstopanje novih investitorjev, ki se doslej še niso upali sodelovati v borznem cirkusu.

Resnično utemeljen razlog za slabo voljo imajo še vedno lastniki Mercatorjevih delnic. Težko pričakovana skupščina delničarjev, ki naj bi končno razbistrila situacijo in razrešila notranje razprtije, se je sicer končala z izvolitvijo novega nadzornega sveta, hkrati pa je bilo napovedano sodno izpodbijanje njenih sklepov. Kakšna bo usoda stare oziroma nove uprave zaradi tega, še vedno ni jasno. Kateri izmed ponujenih razvojnih konceptov bo začrtal Mercatorjevo bodočo pot tudi ni jasno. Mnogi lastniki njegovih delnic so se te negotovosti in zdrzahrstva naveličali in v zadnjih dneh precej delnic razprodali. Pokupili so jih seveda tisti, ki menijo, da je njihova cena že tako nizka, da nižja je skoraj ne more več biti.

IZTOK PLUT

Dolenjska borznoposredniška družba, d.o.o.
Glavni trg 10, 8000 Novo mesto
Tel. 068/3718-221, 3718-228
Fax: 068/323-552

Pravda za ceno enega piva

V zadnjih nekaj letih v Sloveniji pripisujemo lastnini domala že kar magično moč za ozdravitev našega gospodarstva, kot da resnično ne bi bilo potrebno storiti ničesar drugega kot to, da se vsemu, kar stoji, leži, leze ali gre, določi lastnik.

Dober dokaz za to so reklamne table in kašipoti podjetij, nastalih na pogorišču nekdanjega Rika v Lepovčah. Vsa namreč stojijo na zemljišču, ki je bilo v denacionalizacijskem postopku vrnjeno zasebniku. Zadnja iz celega niza podobnih je usmeritvena tabla podjetja Ristro. Gre za podjetje, ki je v kar 80-odstotni lasti tujega (nemškega) partnerja, zato bi bilo pričakovati, da bo že po svoji zasnovi spoštovalo “tuo” lastnino še bolj kot kdorkoli drug. Pa vendar tudi Ristro lastnika zemljišča ni vprašal, ali lahko svojo tablo postavi na nje-

govo zemljo, pa čeprav bi mu lastnik to dovolil, kot pravi sam, “že za ceno enega piva”.

Prav nizka cena, ki bi jo men-dal zahteval lastnik zemljišča za svoje soglasje, pa dela vso zadevo že kar smešno. Vendar pa pojasnjuje tudi, zakaj so naša sodišča tako zatrpana z delom in sodniki preobremenjeni zaradi, kot pravijo sami, celega niza pravnih “za pasjo figo”. Lastnik zemljišča spornih tabel namreč ne more odstraniti brez bojazni, da bi ga lastniki tabel tožili za uničenje privatne lastnine! Privatna lastnina je torej zaščiten, toda privatna lastnina kršiteljev - pa če so to ob postavitvi tabel bili ali ne, odvisno pač od tega, kdaj je bila zemlja vrnjena zasebniku. Temu namreč sedaj preostaja le sodna pot in dolgotrajno pravljanje za “pasjo figo”!

M. LESKOVSEK-SVETE

či sistem naj bi to uravnotežil, pri čemer naj bi se upokojske pravice ne smele bistveno zmanjšati. Rešitev je logična - v poprečju bo treba bistveno zvišati prispevke za pokojninsko zavarovanje. Tega na račun obveznega zavarovanja, ki naj bi v prihodnosti zagotavljal predvsem minimum pravic upokojencev, ne bo moč storiti, pač bo treba na določen način, na primer z ustreznimi davčnimi olajšavami, spodbuditi prostovoljne oblike dodatnega zavarovanja, ki bi zavarovancu omogočile višji življenjski standard tudi po upokojitvi.

I. VIDMAR

ELEKTRONSKO BANČINSTVO SKB

NOVO MESTO - Novomeška poslovna enota SKB banka je v svojih prostorih na Novem trgu torkom predstavila delovanje nove elektronske bančne storitve, imenovane SKB NET. Gre za storitev, ki omogoča pregled stanja na tekočem računu, ziro računu in deviznem računu, izpis prometa ter plačevanje položnic in prenosnih nalogov. Za to komitent potrebuje osebni računalnik in priključek za internet. Računalniško znanje ni potrebno, saj je uporaba teh storitev zelo enostavna. Tistim, ki bodo postali uporabniki SKB NET do konca marca prihodnje leto, ne bo treba plačati pristopnine.

Odpravimo ketišča koruzne vešče

Ker na naših poljih prevladuje koruza ne moremo biti ravnodušni do nepospravljenega koruznice, tega žarišča koruzne vešče, ki lahko uniči petino pridelka

Lepa jesen je nam omogočila, da smo lahko pravočasno pospravili pridelek koruze. Večina njiv je tudi posejana z ozimnimi žiti ali preorane čakajo na spomladansko setev. Kljub temu pa še vedno opazimo posamezne njive, kjer ostaja nepospravljena koruznica, ki bi bila lahko pomemben vir organske mase za tla.

Koruznico imamo lahko na nastil, še bolje, da jo zmulčimo in podorjemo. Zaorana koruznica prepreva v tleh in se razkroja v humus s pomočjo drobnoživk, gliv. Te pa potrebujejo za razkroj dušik. Zato se priporoča tik pred oranjem potrositi 40 do 60 kg dušika, to je dve vreči uree na ha. Lahko pa namesto uree polijemo z gnojevko ali gnojnico in čimprej zaorjemo. Z dodajanjem dušika pospešujemo hitrejši razkroj koruznice, posevku po koruzi pa tako ne bo primanjkovalo dušika za vzik in ozelenitev. Proces razkrojanja koruznice je hitrejši v topli zemlji, zato jo v jeseni čimprej zaorjemo.

Še drugi pomembnejši vzrok, da koruznico čimprej podorjemo, je uničevanje koruzne oziroma prosene vešče. To je znana nevarna škodljivka, ki v obliki gosenice prezimi v ostankih koruze, v nepospravljeni koruznici v kozolcih ali po kmečkih dvoriščih, nepodirani na njivi pa tudi v štrcljih rastlin, ki so ostali po siliranju koruze. Domujejo tudi v samoniklih rastlinah, kot so: sirek, proso, muhič, divji pelin, prosaste trave. Gosenice so navadno zarite v spodnjem delu koruznice in v odpadlih storžih, oklaskih. Pozimi jim mraz z lepa ne pride do živga, kajti prenesejo tudi zelo nizke temperature. Spomladi se iz gosenic razvijejo odrasli metulji in v juniju samičke odlagajo jajčeca na nove

posevke koruze, in to v času, ki sovpadajo z metuljenjem koruze. Metulji letajo zelo daleč, tudi več kilometrov. Tako da je že zelo majhna njiva nepospravljena koruznica žarišče koruzne vešče za obsežno območje koruznih polj. Iz jajčec se hitro razvijejo ličinke, ki so nenasiitne in objedajo vse dele rastlin ter se zavrtajo tudi v steblo.

Težko je napovedati, kakšen bo napad koruzne vešče v določenem letu. Toplo prejšnje poletje, mila zima, nepodirana koruznica, vlažno vreme v času razvoja gosenic omogočajo razbohotenje škodljivca, katerega lahko le prepre-

čujemo s pravočasnim podoravanjem koruznice, direktno uničevanje škodljivca s kemičnimi sredstvi pa je praktično neizvedljivo.

Delno lahko ublažimo napad in posledice z izborom odpornejših hibridov. Pozni hibridi so odpornejši kot zgodnji na lom in poleganje. Mehansko uničujemo škodljivca s sekljanjem oziroma mulčenjem koruznice in temeljitim podoravanjem. Površno podorana koruznica, ki štrli iz zemlje vešči še vedno omogoča preživetje. Pri nas obstaja zakon, ki govori, da mora biti koruznica pospravljena najkasneje do konca marca. Mi pa jo priporočamo pospraviti takoj po spravilu pridelka, da se predele razpoložljiva organska masa in onemogoči razvoj škodljivcu.

Inž. MARJETA UHAN
Kmetijski zavod Ljubljana, oddelek Novo mesto

Kmetje s traktorji nad stečajnike

Kmečki protest v Brežicah

BREŽICE - Zadrugniki, kmetje in sindikat kmečke zveze so 28. oktobra organizirali opozorilni protestni shod na brežiških ulicah. S traktorji v počasni vožnji in s transparenti so opozarjali na, kot so zapisali, "nepravilnosti in nespoštovanje Zakona o denacionalizaciji in Zakona o zadrugah ter škodljivo vodenje stečaja Agrarie Brežice".

Kmetje z brežiškega območja, predvsem pa v Kmečki zadrugi Brežice, poudarjajo, da pomeni stečaj Agrarie nadaljnje uničenje zadrugnega premoženja. Protestirajo, češ da izvajalci stečajnega postopka nočejo vrniti zadržanega premoženja, tj. posestev, klavnice in trgovine, marveč ga želijo med stečajem razvrednotiti in potem prodajati po kosih. Zlasti rejci so zaskrbljeni nad dejstvom, ki ga omenjajo, in sicer, da brežiška klavnica postaja, odkar jo je prevzel novi najemnik, "skladišče za uvoženo meso".

L. M.

SKORAJ DVOKILOGRAMSKI KOREN - Viktor Ivnik z Broda pri Podbočju je bil nemalo presenečen, ko je iz zemlje ob domu potegnil kar 43 cm dolg in 1,8 kilograma težak koren. Na bujno rast je gotovo vplivala tudi spočita zemlja, saj je bila njiva nedolgo tega v celini. Velikan bo kljub kar zaviljivim meram končal tako kot ostalo korenje - pri zajcih ali v loncu. (Foto: T. G.)

KOLERABA, DA MALO TAKIH - V Bogni vasi pri Trebelnem je zrasla koleraba, težka 11,5 kilograma. "Ta je bila res izredna, a tudi druge na njivi so bile debelejšje kot ponavadi," je povedal Branko Zore (na fotografiji), ki je rekorderko prinesel pokazat v uredništvo Dolenjskega lista. (Foto: L. M.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Zgodnji ali pozni pretok vina?

Z zadnjim člankom sem verjetno spet vzbudil začudenje med vinogradniki. Zato bom v tem nadaljevanju dorekel, kar je bilo pred enim tednom nakazano. Tako, kot se dober vinogradnik pripravi na trgateg posamezne sorte, se je potrebno pripraviti tudi na prvi pretok vina. Kakor ne bi smelo biti šablono pri trgatvi, jih ne sme biti pri pretoku. Pri prvem pretoku, ki je zelo pomemben za usodo vina, je potrebno upoštevati stanje vina. Če začutimo vonj po gnilih jajcih, moramo pohiteti s pretokom in vino zračiti ne glede na to, ali je aromatična sorta, ali je v malem sodu ali veliki cisterni.

Tudi velikost posode vpliva na čas pretakanja. O tem ni v Sloveniji še nihče pisal. To so nova dognanja, ki so nam sedaj hitreje dostopna kot včasih, vendar moramo biti do njih previdni. Šele ko smo prepričani, da novi postopki pripomorejo k boljšemu, bolj zdravemu in stanovitnemu vinu, jih lahko uporabimo ali priporočimo.

Pri belem suhem vinu, ko nismo mošta razsluzili, je treba kmalu pretakati, približno v štirinajstih dneh po končanem alkoholnem vrenju ne glede na to, ali je 300 l ali 2.000 l vina, ali je v cisterni ali sodu. Če pa smo mošt razsluzili in imamo zdrav 300-litrski neparafiniran sod poln, dotočen z vinom, in vino nima nobenih nezaželenih vonjev in je iz zelo zrelega, zdravega grozdja, potem lahko čakamo s prvim pretokom tudi tri mesece. Nasprotno pa, če imamo vino enake kakovosti v 20-hektolitrski cisterni in je

polna, bi bilo napak čakati s prvim pretokom. Opravimo ga v roku enega meseca, če kaže nagnjenje k neželenim vonjem, pa še prej.

Zadnjič sem prisal o mešanju droži v sodu s povrelim vinom. S takim posegom lahko kakovost vina popravimo. Toda to je možno le v zdravem hrastovem sodu manjše velikosti, tj. do 5 hl, če ga imamo dotočenega in če vino počiva na zdravih drožeh. Naši dedje niso brez razloga rekli drožem mati vina. Zdrave droži so čiste kvasnice, kmalu po končanem vrenju je še veliko živih. Če so droži mati, je vino otrok. Otrok, ki se je dolgo hranil z materinim mlekom, droži vzdržuje dolgo svežino vina, saj so sama čistilo in predeležo s svojimi encimi razne nezaželene vonje, ki se pojavijo v mladem vinu. In še in še!

Da bi pa droži lahko vse to vinu dale, ne smejo ležati na dnu sode, potrebno jih je močno pomešati. Kdaj in koliko krat? Izkušnje po svetu kažejo tole: dokler mošt fermentira in dokler traja naravni razkis, moramo mešati vsak dan, kasneje (štiri do osem tednov) enkrat na teden in še kasneje enkrat na mesec, če ugotovimo, da se vino lepo razvija in hočemo nego podaljšati.

Po Evropi v kletih tako donegujejo pet do deset odstotkov vina. V Švici celo na etiketi piše "Vino negovano na kvasovkah", taka vina imajo lep krog kupcev in dobivajo visoka priznanja.

dr. JULIJ NEMANIČ

Mlado vino, zapeljivo in pitno

Mlado vino ne sodi med tista, ki so si še pridobila slavo, se ga pa zelo razveselimo

Mlado vino mora ponuditi sadne ali cvetne vonje, ki najpogosteje spominjajo na maline, jagode, češnje, banano, breskev, vijolice ali vrtnice. Tpkost ne sme biti izražena (malo tanina), kislost zmerna in svežina (raztopljeni ogljikov dioksid) očitna, saj gre za novo vino. Barva ni kakovostni kriterij. Ker so vina mlada, je oppečnata barva z vijoličnim odtenkom povsem običajna. Bela vina v tej kategoriji v svetu niso dosegla posebne popularnosti.

Izbir sort je zelo pester in manj pomemben. Vsak vinogradnik

izkazuje kot primerne za pridelavo mladih vin. Modra frankinja bo pravo mlado vino z imenom frankovka na Slovaškem, blafrankish v Avstriji, remberger v Nemčiji in kekfrankos na Madžarskem. Tudi v državah Novega sveta se najdejo mlada vina: v Avstraliji, Kaliforniji, v Južnoafriški republiki, Novi Ze-

landiji in še marsikje. Mlado vino torej ni tolikšna posebnost, kot se včasih zdi. To naj bi bilo tisto vino, ki nima skritih napak pa tudi ne skritih odličnosti. Vse, kar ima, ponudi takoj.

DUŠAN BREJC
(iz Martinovega lista, priloge Kmečkega glasa)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Štruklji - kuhani in pečeni

Štruklje prištevamo med slovenske narodne jedi. Znanih je veliko vrst in med seboj se ločijo po vrsti testa, nadevu in toplotni obdelavi. Osnovne sestavine za vlečeno testo so moka, mlačna voda, sol, masčoba, jajca in rahljana sredstva, kot so kis, limonin sok ter vino. Vlečeno testo za pečene štruklje delamo brez jajc, za kuhane pa so jajca potrebna, sicer bi se testo razkuhalo. Pri kuhanih štrukljih denemo v testo le malo masčobe, da se med vrenjem ne razležejo. Iz istega vzroka tudi testo ne razvlečemo tako na tanko kot za pečene štruklje. Testo za kuhane štruklje nadevamo z nadevom po vsej površini, za pečene pa le do polovice. Drugo polovico razvlečenega testa samo premežemo z oljem ali raztopljenim maslom. Testo začnemo zvijati vedno pri namazanem delu. Zvijto testo za kuhane štruklje večkrat prebodemo z zoborebcom, da preprečimo mehurjenje, in ga zavijemo v vlažno krpo. Štruklji, ki jih kuhamo v sopari, ohranijo obliko in poln okus. Priprava za 2 osebi:

AJDOVI ŠTRUKLJI S SKUTO. Teso: 300 g ajdove moke, 3 dl kisle smetane, 3 dl slanega

kropa in 2 žlici pšenične moke. Nadev: 300 g skute, 2 jajci, 4 žlice kisle smetane, 20 g masla za za-belno in po potrebi drobtine. Priprava: ajdovo moko poparimo s slanim kropom in na pšenični moki testo razvaljamo; iz naštetih sestavin naredimo nadev, z njim premežemo testo, nato ga zvijemo, zavijemo v krpo in v slanem kropu kuhamo 30 minut. Kuhane štruklje narežemo na debelejšje rezine in ponudimo k dušenemu kislemu zelju.

ŠTRUKELJCI S KAŠO IN ZELJEM. Testo: pripravimo vlečeno testo po danih navodilih. Nadev: 100 g kuhane ajdove kaše, 150 g kislega zelja, 2 jajci, 1 žlička masti z ocvirki, žlica sesekljanih zelišč, sol, poper, 1 dl kisle smetane. Priprava: na masti z ocvirki zdušimo kislo zelje, dodamo kuhano kašo, začnimo in prilijemo kislo smetano ter razvrkljani jajci. Testo razvlečemo, premežemo z nadevom, zavijemo in z robom krožnika narežemo primerno velike štrukelje; narezane zložimo v pomaščen pekač, jih premežemo s kislo smetano in zlatorumeno spečemo v pečici. Pečene štrukelje ponudimo h krvavicam, k penicam in različnim vrstam mesa.

UGODNO POSOJILO KMETOM

DOBREPOLJE - Občina Dobrepolje ponovno razpisuje posojila za kmetijstvo. Na prejšnji razpis je bilo malo prijav in ves razpoložljiv denar ni bil porabljen. Zdaj je na razpolago 20 milijonov tolarjev. Posojila bodo dana za dobo 5 let. Obresti bodo na leto le 3 odstotke, ker bo preostalih 7 odstotkov plačala občina. Posojila so namenjena gradnji in prenovi gospodarskih objektov, nakupu opreme za potrebe kmetovanja, razširitvi in posodobitvi ter pridobivanju novih možnosti za dopolnilne dejavnosti na kmetijah. O pogojih za pridobitev posojila dobite pojasnilo na občini pa tudi pri kmetijski svetovalni službi.

KMETOVALEC ŠT. 11

SLOVENJ GRADEC - Glasilu kmetijske svetovalne službe objavlja v novembrski številki več aktualnih strokovnih člankov o segrevanju silaže, tekmovalnosti strižnji ovc, boksih za merjasce, zeliščih v naravi, uskladiščenju sladkorne pese idr. V Kmetovalcu je objavljen tudi nekrolog Jožetu Kramarju, pred kratkim preminulemu kmetijskemu svetovalcu iz Krškega.

V TREBNJEM TERMINAL GNOJIL - Specializirano podjetje za svetovanje prehrane rastlin in prodajo mineralnih gnojil vseh vrst in oblik FERTIL, d.o.o., iz Trebnjega je na Kolodvorski 1 v Trebnjem odprl terminal mineralnih gnojil za potrebe pridelovalcev v občini Trebnje oziroma na Dolenjskem. Na terminalu imajo stalno na zalogi od 10 do 20 različnih vrst mineralnih gnojil, tako da so pokrite vse potrebe. Tudi po strokovni in ekološki plati je terminal lepa pridobitev. V Fertilu menijo, da je ravno trgovina kriva, da pridelovalci ne pridejo do ustreznih gnojil in je zato poraba dušika prevelika, poraba fosforja, kalija, magnezija, kalija, bora, železa pa premajhna. Posledica tega je onesnaževanje podtalnice in tekočih voda

kmetijski nasveti

Beljakovina odloča o kruhu

Namesto nekdanjega razvrščanja pšenice v različne kakovostne razrede z različno odkupno ceno je slovenski državni tržni red že za lansko leto uvedel nov način določanja kakovosti te poljščine in s tem njene cene. Za oblikovanje osnovne odkupne cene so postali odločilni naslednji podatki: 13-odstotna vlaga, 2-odstotna količina vseh primesi, 76-kilogramska hektolitrska teža ter 11,5-odstotna vsebnost surovih beljakovin. Medtem ko hektolitrsko težo ocenjujejo kot nepotrebno merilo in zgolj kot ostalek nekdanjega jugoslovanskega vrednotenja pšenice, je zdaj odločilna količina beljakovin.

To se je pokazalo že takoj prvo leto, to je lani, ko je nenavadno visok odstotek beljakovin bistveno popravil odkupno ceno in s tem razveselil pridelovalce, ki so tako spoznali, da tudi v kmetijstvu postaja kakovost odločilna. Lani je več kot pol vse odkupljene pšenice imelo 13 in več odstotkov surovih beljakovin, k temu je odločilno pripomoglo kakovosti naklonjeno vreme, nekaj pa tudi gnojenje z dušikom.

Mlinskopredelovalna industrija, predvsem pa seveda peka kruha, je glede kakovosti pšenice oz. moke še mnogo zahtevnejša. Prav je, da tudi pridelovalci žita nekaj vedo o tem. Če je vreme deževno in se žetev odvira, tako da pšenica začne kaliti še v klasju, to gotovo ne more biti v prid kakovosti zrnja in moke. V tem primeru se v pšenici poveča delovanje encimov, alfa in beta amilaze, čez željeno mero, posledica tega pa je "pacast" kruh. Z laboratorijsko raziskavo je mogoče to vnaprej ugotoviti, enako pa velja tudi za pomanjkanje encimov, ki se navzven kaže v presuhem in preveč drobljivem kruhu.

Vse to kaže, da je pojem kakovosti pšenice in moke še mnogo zahtevnejši, kot nakazuje tržni red za pšenico in rž. Če bomo hoteli izboljšati kakovost vsakdanjega kruha, najpomembnejšega živila, tega pojma človekove blaginje, bo potrebno izboljšati ne le tehnologijo predelave in peke, temveč tudi pridelave osnovne surovine, to je pšenice. Ker zanjo nimamo kaj dosti naravnih možnosti, je njena kakovost toliko odločilnejša.

Inž. M. L.

Mihelčičev album

Izšla je zgoščenka s skladbami
Pavla Mihelčiča

Pri glasbenem založništvu Heli-don so v zbirki Musica slovenica izdali zgoščenko, ki jo bodo z zanimanjem sprejeli ljubitelji sodobne resne glasbe. Izšel je namreč album devetih skladb uglednega slovenskega skladatelja, glasbenega pedagoga, kritika in esejista Pavla Mihelčiča.

Skladatelj se je rodil v Novem mestu, študiral pa je na ljubljanski Akademiji za glasbo, kompozicijo pri profesorjih Marjanu Kozini in Matiji Bravničarju, dirigiranje pa pri profesorju Danilu Švari. Po študiju je najprej poučeval na srednji glasbeni šoli v Ljubljani, nato je bil urednik za simfonično glasbo na Radiu Slovenija, od jeseni 1995 pa je docent na oddelku za kompozicijo in glasbeno teorijo Akademije za glasbo v Ljubljani. Kot glasbeni ustvarjalec se je uveljavil z zborovskimi, solističnimi, komornimi in simfoničnimi deli. Velja za ustvarjalca zmerno sodobnega izraza, njegova dela pa odlikujeta jasnost in preglednost. Pri orkestralnih delih je v ospredju barvitost orkestracije z odsevi tematskih približevanj slovenski ljudski glasbi. S svojimi deli se je Mihelčič uveljavil doma, kjer je prejel med drugim nagrado Prešernovega sklada in Župančičovo nagrado, predstavil pa se je tudi v tujini, njegove skladbe pa so izvajali v večini evropskih držav, v Indiji, Venezueli in v Združenih državah Amerike.

Na plošči je devet skladb. Na začetku so tri za Mihelčiča značilne komorne skladbe iz cikla Chorus. Sledijo jim Prošnja umirajočega junaka, ki je umetniška obdelava belokranjskega ljudskega motiva, nato pa dve zborovski skladbi: Kost, napisana na besedilo Svetlane Markovič, in Srce, označeno kot skladba za mešani zbor in srčne šume. Na plošči sta še dve skladbi, napisani za simfonični orkester, in sicer Svetloba noči in Slava Vojvodine Kranjske, ter Zeleno drevo, skladba za dva glasova in orkester. Izvajalci so ugledni slovenski glasbeniki, od oboista Boža Rogelje, pevke Norine Radovan do Slovenskega okteta, simfonikov RTV Slovenija in Slovenske filharmonije.

MiM

Komeljeve Poteze

Dr. Milček Komelj o slovenskem slikarstvu 20. stoletja

Pri založbi Nova revija je izšla knjiga dr. Milčka Komelja, Novo-meščana po rodu, o slovenskem slikarstvu 20. stoletja z naslovom Poteze. Gre za razkošno monografsko izdajo, v kateri je avtor predstavil svoje interpretacije 57 izbranih in v knjigi reproduciranih likovnih umetnin 46 slovenskih umetnikov tega stoletja od Groharja do Huzarja. Po mnenju urednika založbe Nika Grafenauerja Komeljeva knjiga ni znanstveno delo ali umetnostnozgodovinska analiza, temveč gre za neposredne zapise predstavitev najbolj značilnih podob pomembnih slovenskih umetnikov, pri čemer avtor "umetno dojema kot živo bitje". Knjiga je dvojezična, v slovenskem in nemškem jeziku, predstavljena pa je bila že na frankfurtskem knjižnem sejmu.

PRIZNANJE FESTIVALU BREŽICE 1997

BREŽICE - Festival stare glasbe Brežice 1997 in Zavod Ars Ramovš, glavni pobudnik in organizator te zelo uspešne kulturne prireditve, ki je najmočnejše zaznamovala letošnji poletni brežiški kulturni utrip, sta prejela priznanje Občine Brežice za izjemno uspešno organizacijo in kakovostno programsko-umetniško izvedbo festivala ter za tenkočutno in pristno sodelovanje z lokalno skupnostjo pri organizaciji in izvedbi prireditve.

Bili so prvi, a niso več edini

Simfonični orkester Glasbene šole Marjana Kozine v Novem mestu se vse bolj uveljavlja - Podmladek zagotavlja, da bogata glasbena tradicija ne bo zamrla

NOVO MESTO - Za letošnje strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev osnovnega šolstva, ki bo v Portorožu od 17. do 19. novembra, je Ministrstvo za šolstvo in šport pripravilo koncert, ki bo kulturno požlahtnil dogodek. Zanj so izbrali Simfonični orkester Glasbene šole Marjana Kozine iz Novega mesta, kar je nedvomno še eno priznanje več za ta neprofesionalni orkester in dirigenta Zdravko Hribarja ter potrditev, da se je v osmih letih svojega obstoja uveljavil tudi širše v slovenskem prostoru.

Orkester se je od ustanovitve leta 1989 do danes kadrovsko in številčno močno okrepil, saj zdaj v njem igra že blizu 80 glasbenikov, torej gre za pravo, veliko zasedbo. Jedro tvorijo učitelji godal, pihal, trobil in tolkal, ob njih pa igrajo sedanjí in nekdanji učenci glasbene šole. Ravnatelj glasbene šole in vodja orkestra Zdravko Hribar pravi, da je to ob siceršnjem širšem kulturnem poslanstvu še kako pomembno za glasbeni razvoj učencev.

"Novo mesto ima glede na svojo velikost bogato glasbeno dediščino," pravi Zdravko Hribar. "Na novomeški gimnaziji je pod Hladnikovim vodstvom deloval orkester, od leta 1904 je imelo Novo mesto priznan salonski orkester, ki je utihnil leta 1975. To zgodovinsko ozadje in dolgoletni

orkestralni molk sta mi bila dolgo kot trn v peti. Priložnost, da se ga znebim, je prišla leta 1989, ko je v Novo mesto iz pobratene

Ustanovitelj in vodja novomeškega simfoničnega orkestra ter ravnatelj Glasbene šole Marjana Kozine Zdravko Hribar.

POLITIKA DRUGAČE - Tone Peršak (na sliki v sredini) se je na predstavitvi svoje nove knjige zavzel za politiko dolgoročnejših usmeritev. (Foto: MiM)

Slovenija čez dvajset let

Pisatelj, publicist, politik in predsedniški kandidat
Tone Peršak je predstavil svojo novo knjigo

NOVO MESTO - Slovenska politika zadnjega desetletja se, razen v obdobju neposrednega osamosvajanja, izredno malo ukvarja z vprašanjem prihodnosti Slovenije, četudi naj bi se politika že po svoji naravi gradila na predpostavkah prihodnosti in ustvarjala strategije približevanja ključnim ciljem, ki so seveda v prihodnosti. To in spoznanje, da se slovenska politika zadovoljuje s tem, da vidi našo državo v Evropski uniji in Natu, kaj in kako bo z njo potem, pa se očitno ne sprašuje, je vodilo Toneta Peršaka, prva Demokratske stranke Slovenije, pisatelja in publicista ter zdaj tudi kandidata za slovenskega predsednika, da se je lotil pisanja prispevkov o Sloveniji v prihodnjih desetletjih. Zaokroženi z uvodno besedo so pred kratkim izšli v knjigi Slovenija čez dvajset let.

Ob sodelovanju Jožeta Dularja, svetovalca pri slovenski vladi, in ob pomoči bibliotekarke Jadranke Matić Zupančič, ki je predstavitev povezovala, je avtor razgrnil poglavitve ugotovitve svoje knjige na predstavitvi v Knjižnici Mirana Jarca v četrtek, 30. oktobra. Da je še kako res, da so vprašanja, kaj bo Slovenija v prihodnosti, potisnjeni na rob zanimanja politike in javnosti, je bilo videti na predstavitvi tudi po tem, da so prazni stoli odločno prevladovali nad zasedenimi. Kljub

temu je večer lepo stekel in redki poslušalci so slišali veliko zanimivega in vrednega nadaljnega razmišljanja. Peršak je v knjigi obdelal po njegovem ključna področja, na katerih bi politika morala zgraditi jasno strategijo. To so: notranja politika, gospodarstvo, zunanja politika in kultura. Slednja je za obstoj in obstanek slovenstva še posebej pomembna. Sporočilo knjige ni napoved, kaj bo čez dvajset let, je poudaril Peršak, ampak da mora država dejavno delovati za uresničevanje postavljenih strateških ciljev v prihodnosti, sicer bo ostala le pri tem, da se bo odzivala na impulze od zunaj, svoje usode pa Slovenci ne bomo ustvarjali sami. Drugo pomembno sporočilo knjige je v pozivu državi, naj do te strategije pride z dialoškim sporazumevanjem.

V nadaljevanju večera je avtor podrobneje spregovoril o svojem razumevanju perspektiv evropskega združevanja, o gospodarstvu, primernem za Slovenijo in njene specifične razmere, o singapurskem modelu, ki se mu ne zdi primeren za Slovenijo, o odnosih in povezavah z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami, o nevarnem nagibanju slovenskih strank k politizaciji vsakega življenja ter o odnosu Slovencev do lastne države, ki je očitno še nismo zares sprejeli za svojo.

M. MARKELJ

ARS RAMOVŠ

Število vstopnic po ljubiteljskih cenah se je povečalo, ker je DOLENJSKI LIST podaril svoje sponzorske vstopnice v prodajo po teh cenah. Tako so od 3356 vstopnic festivala trenutno naprodaj še 803 vstopnice po ljubiteljskih cenah. V sodelovanju s kulturnimi ustanovami smo pripravili še posebne popuste. Vljudno vabljeni!

(061) 125 33 66

Langenhagna v Nemčiji prišlo povabilo za sodelovanje na srečanju orkestror glasbenih šol iz vseh z Langenhagnom pobratenih mest. Na vrat na nos smo ustanovili simfonično skupino ter z njo uspešno nastopili. To je bil zamelek in začetek sedanjega simfoničnega orkestra."

Tistikrat je bil novomeški orkester pravzaprav prvi in edini simfonični orkester, ki je deloval pri nižji glasbeni šoli, z izjemo velenjskega, ki pa zaradi tamkajšnje poklicne srednje glasbene šole ni primerljiv. Novomeščani so bili tako vzor za druge. Kmalu so svoj orkester ustanovili tudi v krški glasbeni šoli, vodi ga Drago Gradišek, in še v nekaj slovenskih mestih. Na Dolenjskem je bila potem tudi prva revija slovenskih simfoničnih orkestror. V osmih letih je novomeški simfonični orkester imel vrsto uspešnih nastopov, vsako leto ima dva do tri nastope, posnel je dva cedeja in dve oddaji na Radiu Slovenija, predstavlja pa se je tudi na slovenski televiziji.

Obstoj orkestra pa je vplival tudi na samo delo novomeške glasbene šole, ki je okrepila instrumentalne oddelke, potrebne za simfonični orkester, predvsem godalni in pihalni. Danes se lahko pohvalijo že tudi z orkestrom, sestavljenim samo iz učencev. Vodi ga Petra Božič, za seboj pa ima že nekaj uspešnih nastopov. Tako je ob nadaljnjem razumevanju mestne občine zagotovljena lepa glasbena prihodnost Novega mesta.

M. MARKELJ

SLOMŠEK MED NAMI

KRŠKO - Recital Slomšek med nami, v katerem televizijski napovedovalec Tilen Skubic predstavlja slovenskega narodnega buditelja in škofa Antona Martina Slomška, uspešno gostuje v tujini in po slovenskih krajih. V nedeljo, 9. novembra, bo gostoval v tukajšnjem kulturnem domu ob 17. uri. Ta čas je na voljo že tudi kasetna s posnetkom recitala.

Novo obdobje ljubiteljske kulture

ZKOS preimenovala v ZKDS - Na letošnjem prvem javnem razpisu za (so)financiranje programov
tudi ZKD Novo mesto - Novi predsednik Franc Plut - Kdaj Sklad za ljubiteljsko kulturo?

NOVO MESTO - Konec oktobra se je Zveza kulturnih organizacij Slovenije (ZKOS) preobrazila v Zvezo kulturnih društev Slovenije (ZKDS) in tako so v ponedeljek, 27. oktobra, tudi na novomeški programski volilni konferenci s sprejetjem novega statuta, izvolitvijo novega vodstva in organov dobili novo ime - ZKD Novo mesto. Zveza, katere novi predsednik je ljubiteljski igravec in režiser iz Prečne Franc Plut, še naprej vključuje 27 kulturnih društev treh občin: Novo mesto, Šentjernej in Škocjan.

Strokovno-organizacijska tajnica ZKD Novo mesto Staša Vovk, ki to ostaja še naprej, je povedala, da vsaj do začetka delovanja Sklada za ljubiteljsko kulturo te zunanje spremembe ne pomenijo bistvenih novosti. "ZKD bo še naprej povezovala društva in bo

• Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti je skupaj z Ministrstvom RS za kulturo letos prvič pripravil javni razpis za (so)financiranje ljubiteljskih kulturnih programov in projektov v letu 1998. Do 15. oktobra je tudi ZKD Novo mesto prijavila 36 programov. Upravni odbor Sklada bo o tem verjetno odločal šele v začetku prihodnjega leta, najverjetneje po veljavnem sprejemu državnega proračuna za leto 1998 v državnem zboru.

delovala v smislu, da smo združeni močnejši in tako lažje zastopamo interese ljubiteljske kulture ter skupaj usklajujemo različne akcije. Dejstvo je, da so vsi, ki so tu kaj delali, to počeli brezplačno."

Prejšnje novosti predstavljajo Sklad RS za ljubiteljsko kulturo, ki ga ustanavljajo že dve leti. Upravni odbor (na državnem nivoju) deluje od letošnjega julija, njegov direktor je dosedanji tajnik ZKOS Vojko Stopar, sprejeli pa so že statut in pravilnik o notranji organiziranosti in sistematizaciji delovnih mest. Po njem so namesto

USPEŠEN ZAČETEK - Vodja nove galerije Samo Kralj (na sliki desno) je ob pomoči glasbenika Lada Jakše poskrbel za prijetno otvoritev. (Foto: MiM)

Ne zgolj ena galerija več

Na otvoritveni razstavi v Galeriji Kralj 15 upodobitev
Novega mesta - Improvizacije Lada Jakše

NOVO MESTO - Od prejšnjega tedna je Novo mesto bogatejše še za eno likovno galerijo. Arhitekt in lastnik Design studia Samo Kralj je namreč v pritličnih prostorih Doma kulture odprl razstavno-prodajno galerijo, s katero želi obogatiti novomeško kulturno ponudbo s prirejanjem kakovostnih razstav, hkrati pa uporabnikom svetovati pri nakupu slik, jim nuditi kakovostno okvirjanje slik, fotografij, gobelinov in drugega ter omogočiti nakup unikatnih poslovnih daril.

Otvoritev, ki je bila zelo dobro obiskana, saj je več obiskovalcev ostalo zunaj galerijskega prostora, je pospremila razstava izbranih likovnih upodobitev Novega mesta iz fonda Dolenjskega muzeja in iz zasebnih zbirk. Kot je povedal višji kustos Dolenjskega muzeja Jožef Matijević v svojem otvoritvenem nagovoru, je dolenjska metropola najbrž eno od najpogostejše upodobljenih mest pri nas. Skoraj ni bilo umetnika, ki je z mestom ob Krki prišel v stik, da ga ne bi poskusil upodobiti. Na razstavi je sicer samo drobec vseh teh upodobitev, a tudi ta zgovorno priča o različnih pristopih slikarskega videnja dolenjskega glavnega mesta, ki so še posebej v

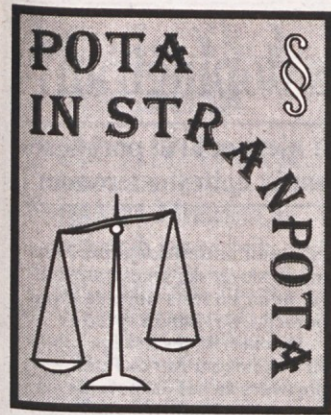
delih slikarjev mlajše generacije inovativna in pestra. Na razstavi so slike Božidarja Jakca, Branka Suhya, Borisa Kobeta, Vladimira Lamuta, Ivana Vavpotiča, Čora Škodlarja, Igorja Obradinoviča, Jožeta Marinča, Jožeta Kotarja, Jožeta in Toneta Kumerja, Mari-na Beroviča, Tonija Vovka in Sama Kralja. Prav tako zanimiv kot razstava sama je bil glasbeni nastop Lada Jakše, ki je posebej za to priložnost pripravil nekaj improvizacij na razstavljenih dela.

"Trudil se bom, da bo dejavnost moje galerije na vseh področjih kakovostna, da to ne bo samo še en razstaveni prostor več. Teh je v Novem mestu sicer kar precej, a vprašanje je, koliko so razni lokalni primeri za razstave," pravi lastnik nove galerije Samo Kralj in dodaja, da bi sicer rad pripravil samo razstavo, vendar je treba dobiti denar za delovanje galerije, zato sta v njeni ponudbi tudi okvirjanje slik in prodaja. "Posebej sem vesel, da so mi na začetku z razumevanjem pomagali podporniki. Dolenjski list je pokrovitelj celotne razstavne sezone, otvoritveno razstavo pa so podprli Nova Ljubljanska banka, Labod in Dolenjka."

MiM

KONCERTNA REDKOST - Deveti koncert Novomeškega glasbenega festivala 1997 je prišel na dan reformacije, potekal pa je v Evangelijski cerkvi v Novem mestu ter tako izvenel tudi v počastitev tega državnega praznika. V Mordaxovi kapeli, ki je akustično zelo primerna za tovrstne nastope, je violončelist Igor Mitrovič ob spremljavi Milka Bizjaka na spinetu odigral tri Vivaldijeve sonate in eno od Bachovih suit za violončelo solo, ki so redkost na koncertnih odrih. Dan poprej, 30. oktobra, sta glasbenika nastopila v Domu glasbene dediščine v Globodolu, kjer sta Vivaldijeve sonate odigrala na violončelu ob orgelski spremljavi. (Foto: M. Markelj)

dežurni poročajo

PONAREDILA PODPIS - 49-letna J. Z. iz Stopič je utemeljeno osumljena kaznivega dejanja ponarejanja listin, ker je uporabila kartico Activa, last A. Z. iz Novega mesta, ponaredila podpis in jo v različnih trgovinah tudi uporabila. Lastnico je tako oškodovala za dobrih 190 tisočakov. Zoper osumljenko so policisti napisali kazensko ovadbo.

NI HOTEL PIHATI - V ponedeljek, 27. oktobra, ob 23.20 so policisti v Ulici 21. oktobra v Črnomlju ustavili voznika osebnega avta, 37-letnega J. M. iz Vinice. Med kontrolo so ga policisti zaradi suma, da vozi pod vplivom alkohola, hoteli preizkusiti z alkoktestom, vendar je preizkus odklonil. Ugotovili so tudi, da nima veljavnega voznškega dovoljenja. Policisti so J. M., ki se bo moral zagovarjati pred sodnikom za prekrške, pridržali do iztreznitve.

NAKRADLA 45 PREDMETOV - Policisti policijske postaje Brežice so ugotovili, da sta 19-letni B. R. in 16-letni P. P. osumljena storitve več kaznivih dejanj, in sicer vlomov in vlomnih tatvin v osebna vozila, tovornjake in avtobuse na območju UNZ Krško ter UNZ Novo mesto v oktobru letos. Osumljenca sta ukradene predmete - več avtoradijev, CB postaj z antenami in več dodatne opreme za vozila izročila policistom.

BREZ VOZNIŠKEGA V SMREKO

MEDVEDJEK - V petek, 31. oktobra, okoli 20. ure je 17-letni G. K. iz Malih Dol brez voznškega izpita vozil osebni avto iz Medvedjeka proti Malim Dolom. Nenadoma je zapeljal na nasip, nekaj metrov vozil po njem, nato pa trčil v smreko. Hudo poškodovan se zdravi v novomeški bolnišnici.

UKRADLI OLTAR

NAKLO PRI ČRNOM-LJU - Med 26. in 28. oktobrom je nekdo iz cerkve sv. Jakoba v Naklem ukradel gornji del glavnega oltarja, velikega 150 x 100 cm, ki so ga zaradi obnove notranjosti cerkve začasno premestili v prvi del cerkve. S tem je bila storjena večja materialna škoda.

MOST NA KRKI V CERKLJAH OB KRKI - Ker je bil leseni cerkljanski most pred časom ob nekaj metrov varovalne ograje in ker je njegova lesena vozna površina spet začela dobivati jame, so ga pred dnevi vzeli v roke delavci Cestnega podjetja Novo mesto iz Sektorja Brežice. Pri tem posegu so uporabili okrog 3 kubične metre hrastovega lesa. Leseni mostovi, ki jih je vzdolž Krke v Posavju še nekaj, vse težje prenašajo vedno gostejši promet motornih vozil, zato jih morajo pogosto vzdrževati. Most v Borštu se je celo vidno pognel, zato se delavcem cestnega podjetja (verjetno njim!) obeta dosti obsežnejše popravilo, kot je bilo omenjeno in ki ga kaže fotografija. (Foto: L. M.)

Voznik vozniku za večjo varnost

Klub Voznik vozniku je upravičil obstoj - Manj informacij iz Dolenjske in iz Posavja

LJUBLJANA - Klub Voznik vozniku, ki sta ga letos spomladi ustanovila Mobitel in Radio Slovenija, postaja vse pomembnejši vir informacij o stanju na slovenskih cestah. V zadnjih šestih mesecih so prostovoljni poročevalci na brezplačno mobilno telefonsko številko turistične redakcije Radia Slovenija posredovali podatke v povprečju trikrat dnevno, ki so bili predvajani v prometnih informacijah na Radiu Slovenija, od junija letos pa tudi na Teletekstu Televizije Slovenija.

Žal prav v našem delu Slovenije ugotavljamo, da je največ tovrst-

Anton Majzelj

nih informacij iz drugih delov države, manj pa z našega konca. Tudi zato se lahko, če ste veliko na cesti in če imate v vozilo vgrajen mobilni telefon, pridružite klubu

- Mobitel in Radio Slovenija že načrtujeta širitev kluba Voznik vozniku. Ta ima sedaj 350 članov, ki bi radi z informacijami poleg glavnega cestnega križa pokrili še več cest. Ker je zaradi zaupanja v verodostojnost tako pridobljenih informacij članstvo v klubu zaprtega tipa, si ustanovitelja kluba prizadevata za nadzorovano rast članstva. V novem krogu širitve bodo nove člane predlagali sedanjí člani, vključiti bodo skušali tudi poklicne šoferje, lahko pa se v klub včlanite tudi sami. Dodatne informacije dobite pri Cveti Potočnik na Radiu Slovenija, telefon 061/175-22-65. Poleg novih članov bodo skušali k sodelovanju pritegniti tudi druge slovenske organizacije, ki lahko s svojo dejavnostjo pripomorejo k učinkovitejšemu delovanju kluba.

in na ta način, ki je v razvitem svetu že uveljavljen, prispevate k večji varnosti na naših cestah.

Informacije, ki jih posredujejo člani kluba, so hitre, predvsem pa ažurne, saj so zlasti o zastojih, ki so nastali zaradi prometnih nesreč, vozniki poročali, še preden je prišla na prizorišče policija. "Člani kluba so uresničeni in trdimo, da je projekt uspel, zato ga je

smiselno nadaljevati in nadgrajevati," je med drugim na novinarski konferenci v Ljubljani dejal direktor Mobitela Anton Majzelj. T. GAZVODA

VLOMILA V KIOSK IN TRGOVINO

NOVO MESTO - V ponedeljek, 27. oktobra, popoldne so kriminalisti pridržali 20-letnega A. S. iz Trbovelj in 18-letnega D. B. iz Ruš, ki sta utemeljeno osumljena dveh vlomnih tatvin. Vlomila naj bi v kiosk s sadjem in zelenjavo v Trebnjem, od koder je izginil mobilni telefon, in v trgovino Dolenjka, od koder naj bi odnesla blago v vrednosti okoli dva milijona tolarjev.

ILEGALCI UKRADLI AVTO

SLOVENSKA VAS - V ponedeljek, 27. oktobra, okoli 17. ure so trije Makedonci pri Slovenski vasi ilegalno prestopili državno mejo med Slovenijo in Hrvaško. Na enem od dvorišč so odvzeli osebni avto Renault 5 in se z njim odpeljali proti Ljubljani. Lastnik petke je tatvino kmalu opazil in o tem obvestil policiste, ki so uro in pol kasneje ukradeni avto ustavili na magistralni cesti pri Trebnjem. Makedonce so odpeljali v Krško, kjer so se srečali s sodnikom za prekrške.

KOLESAR PRED AVTO

GORNJA GOMILA - V sredo, 29. oktobra, nekaj pred 14. uro je 73-letni L. A. z Gorenje Gomile vozil kolo od Breške vasi proti Gorenji Gomili. V križišču cest Šentjerneje - Draga je zavijal v levo na prednostno cesto in pri tem izsilil prednost pred voznico osebnega avtomobila, 20-letno B. A. iz Mršče vasi, ki je peljala proti Šentjerneju. Ker voznica hitrosti ni prilagodila vožnji skozi naselje, je po 34,5 metrih zaviranja trčila v kolesarja. Tega je odbilo na pokrov motorja in na vetrobransko steklo, od koder je padel pod nasip ceste. Kolesar se je hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici.

ZBIL PEŠCA IN POBEGNIL

BREŽICE - V torek, 28. oktobra, ob pol šestih zvečer je 79-letni K. F. hodil po Cesti bratov Milavcev v Brežicah in prečkal vozišče na zaznamovanem prehodu za pešce. Takrat je mimo pripeljal neznan voznik juga temnejše barve z registrsko tablico KK, pešca oplazil in pobegnil. Pešec je padel po cesti in obležal hudo poškodovan. Policisti naprošajo vse, ki bi o nesreči karkoli vedeli, naj to sporočijo na telefon 113 ali na PP Brežice 61-122.

MANJ SONČNA PLAT UDOBNEJŠEGA OGREVANJA

Potok odkril izlitje kurilnega olja

Zaradi izlitja kurilnega olja v Novem mestu ogorčeni prebivalci ob potoku Težka voda - V Žužemberku pod zemljo še vedno po ocenah 30 kubikov nafte, saj ni plačnika sanacije

NOVO MESTO - Ogrevanja na trda goriva je vse manj. Vse bolj ga izpodriva kurilno olje. Ne le da manj onesnažuje zrak, tudi bolj preprosto je rokovanje z njim. A to zna naravi pokazati tudi manj prijazen obraz. Iz hiše na Lebanovi 58 v Novem mestu je namreč pred dobrim tednom dni v potok Težka voda izteklo kurilno olje, zaradi katerega sicer ni prišlo do pogina rib, a mavrični oljni madež še vedno prekriva gladino potoka in izcejanja bo še, dokler bo zemlja prepojena z nafto.

Kot pravi Ivan Parkelj, ki je pri Vodnogospodarskem podjetju Novo mesto med drugim poverjen tudi za ekološke sanacije, so takšna izlitja v vodo sicer redka, a onesnaženja se dogajajo in večine niti ne odkrijejo. Obstaja pa nevarnost, da izlita nafta pride v območja nahajališča pitne vode.

"Če bi ljudje spoštovali vodnogospodarsko soglasje, bi lahko prišlo do poškodb pri napeljavah kurjave le v izjemnih primerih. Enoplaščna cisterna mora biti namreč položena v neprepustno betonsko posodo, v kateri bi bilo mogoče zaznati izlitje, če bi slučajno do njega prišlo. Tudi cevi naj bi bile v dodatni zaščiti, graditeljem pa svetujemo, da vgradijo kontrolne varnostne naprave, kar dokumentacija sicer vse opredeljuje," pravi Parkelj in dodaja, da pri individualnih gradnjah pristojne službe le redko opra-

- Na srečo je to letos na ožjem območju Novega mesta prvi primer izlitja, ki so ga obravnavali delavci VGP Novo mesto. Sicer pa je dolenjska zemlja že onesnažena z nafto. Ne le s tisto s cest. V Žužemberku je pod zemljo še vedno (po ocenah) 30 kubikov kurilnega olja. Leta 1991 so namreč v Keku v mesecu dni ugotovili, da se je prej polna cisterna naenkrat spraznila, 70 metrov globoka vrtina na dvorišču pa je odkrila, zakaj. Takrat je bil sanacijski program sicer pripravljen, a zaradi stečaja podjetja je zadeva ostala nerešena. Pred desetiimi leti je bila na primer pri Drnovem na Krškem polju zaradi izlitja iz cisterne tovarnjaka ogrožena podtalnica, a je bilo na srečo onesnaženje sanirano pravi čas, tako kot nafta, ki se je pred leti izlila v Beli Cerkev.

BO POTREBNA ZAPORA CESTE?

Smrt otroka vrhunec zla

Vaščani Prekope, ogorčeni ob smrti 7-letnega Borisa zaradi divjanja voznika, s peticijo do ministrstva

PREKOPA - Vsaj deset let traja reševanje in urejanje magistralne ceste R 333 skozi Prekopo. Veliko zvite pločevine je že bilo zaradi te ceste, žal tudi nekaj žrtev. A smrt 7-letnega Borisa je vrhunec hudega. Šolarji se po tej cesti zaradi divjih voznikov po zadnji nesreči ne upajo več peš do šolskega avtobusa. Vaščani pa so se v petek zbrali na zboru krajanov in odločno postavili nekaj zahtev.

Tako bo v teh dneh na ministrstvo za promet in zveze, občino Krško, policijo in krajevno skupnost Kostanjevica romala peticija, v kateri vaščani zahtevajo, da se takoj prične urejanje ceste. Naj se omeji hitrost, označi prehod za pešce, usposobi naj se (za uradnike sicer "urejena") javna razsvetljava, naj bodo radarske kontrole skozi to naselje pogostejše, čimprej pa naj se tudi začne gradnja pločnikov, o katerih se govori že vsaj 9 let.

Prav za slednje in javno raz-

svetljava je bilo v letu 1995 v občinskem proračunu namenjenih 2 milijona tolarjev, a porabljenega ni bilo niti tolarja in čeprav ima ta problem v programu krajevnega skupnosti prednost, je tako za leto 1996 kot v letošnjem letu izpadel iz občinskega proračuna.

Krajanji so tokrat odločeni, da gredo do konca. Če njihove zahteve ne bodo uslišane, grozi jo z zaporo ceste, saj razmere na tej sicer državni cesti postajajo neznosne. Samo v enem tednu na primer so prehitri vozniki kar trikrat "zravnali" robnike ob cesti, ki so jih vaščani postavili poleti, ko so uredili gasilski dom z okolico. In ko se bo gradila nova magistralna cesta št. 1, je zaradi obvoza po tej cesti pričakovati še več prometa. Pa vendar: prebivalci Prekope, ki ne verjamejo več obljubam, upajo, da ne bo potrebna še kakšna nedolžna žrtev, da se bodo odgovorni le zganili. T. GAZVODA

DAN GASILCEV - Gasilska zveza Črnomelj je v sodelovanju z občino Črnomelj zadnji oktobrski dan pripravila prireditev, ki so jo poimenovali "Dan gasilcev". Na njej so gasilske enote, ki so v iztekajočem se letu dosegle boljše rezultate, prikazale svoje delo. Na občinskem tekmovanju so bili najboljši gasilci iz Petrove vasi, Adlešičev in s Preloke. Pri operativnih pregledih v septembru pa so se med 22 enotami najboljše izkazale enote iz Črnomlja, s Preloke, Butoraja, Doblič in Vranovičev. Na občinskem tekmovanju so bili med mlajšimi pionirji najboljši Preločani, med starejšimi pionirji pa Dobličani. Na prireditvi, na kateri so bili tudi veterani, ki so nekdaj delali v organih gasilske zveze, so podelili priznanja predstavniki gasilske zveze Črnomelj in župan Andrej Fabjan. Na fotografiji: Fabjan (levo) izroča priznanje predstavniku črnomaljskih gasilcev. (Foto: M. B.-J.)

vijo tehnični pregled, saj se ljudje v nove hiše običajno vselijo prej, preden je vse urejeno in zrelo za pregled. Tako so tisti, ki so dobili uporabno dovoljenje, zelo redki.

Pogosto so cisterne postavljene tako, da dobesedno izivajo usodo, da bi kurilno olje izteklo v kanalizacijo ali na prosto.

V šmihelskem primeru ni puščala cisterna, pač je je nafta uhajala pri ventilu, a če bi bila betonska posoda vodotesna, bi izlitje lastnik gotovo opazil. Vsaj posredni krivec je v tem primeru znan in po zakonu o vodah naj bi stroške ukrepanja kril povzročitelj, medtem ko je kaznovanje zgodba zase.

T. GAZVODA

IZLITJE KURILNEGA OLJA ODKRIL POTOK - Potok Težka voda tudi teden dni po izlitju kurilnega olja še vedno prinaša oljni madež, ki na srečo ni povzročil pogina rib. Lahko pa bi ga, če bi bile količine večje. In lastniki cistern s kurilnim oljem pogosto z nestrokovnim in na pol opravljenim delom izzivajo usodo. (Foto: T. G.)

Množično po brežiških cestah

Za zaključek cestni teki

BREŽICE - Prizadevni člani brežiškega atletskega kluba Fit so v petek, 24. oktobra, pripravili še zadnje letošnje tekmovalje, cestne teke za državno prvenstvo za osnovnošolce in srednješolce ter cestni tek za Brežiški oktober. Tokrat so prireditve oziroma štart tekov iz središča Brežic premaknili pred mestni štadion, kjer je imelo kar 413 tekmovalcev na voljo tudi slatičnice. Med osnovnimi šolami je zmagala osnovna šola Ob Dravinji, med srednjimi šolami pa so bili najboljši I. gimnazija Celje, II. gimnazija Maribor in šolski center Brežice.

Izidi: mlajši učenci: 1. Bučar (Šentjernej)... 3. Škvarč (Brežice); **mlajše učence:** 1. Gačner (Braslovce)... 3. Silvester (Mirna), 4. Adrijana Vrtič... 7. Branka Vrtič (obe Sevnica); **starejši učenci:** 1. Ponjevič (Postojna)... 9. Gregor Vodeček (Sevnica); **starejše učence:** 1. S. Hreščak (Postojna); **mlajši dijaki:** 1. Veber (Sevnica)... 4. Papež (Sevnica); **mlajše dijakinje:** 1. Radišek (I. gim. Celje, Sevnica)... 5. Pungarčar (Sevnica); **starejši dijaki:** 1. Rihtarič (Maribor); **starejše dijakinje:** 1. Roman (Maribor)... 3. Zagoršek (SŠ Brežice, Sevnica)... 4. Tomažin (Sevnica); **člani:** 1. Bahtiri (Velenje)... Grojzdek (Sevnica); **članice:** 1. Steblovnik (Velenje).

PRIZNANJE MARTI BON IN ZDENKU MIKULINU

CELJE - Ob polčasu kvalifikacijske rokometne tekme za evropsko prvenstvo med Slovenijo in Francijo so v Celju razglasili najuspešnejše slovenske trenerje za minulo sezono. Kar dve priznanji je prejel Zdenko Mikulin iz Ribnice. Skupaj z Marto Bon sta dobila tudi priznanje za uspešen nastop na Sredozemskih igrah v italijanskem Bariju ter za uspešno delo z mladimi ribniški selekcijami. Zdenko je trener kočevskih rokometišč, s katerimi načrtuje uvrstitev okoli šestega mesta ob koncu sezone. (M. G.)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

1. A liga, 8. krog - KRŠKO: KRKA 59:84 (34:46); KRŠKO: Avenak 3, Simič 2, Ogorevc 2, Miller 11, Krajcar 9, Zaturski 9, Rozman 2, Bell 21; KRKA: Jevtović 8, Bordelius 2, Petrov 19, Smodiš 14, Bajc 5, Grum 3, Stipančič 2, Plevnik 18, Stevič 13; 9. krog - KRKA: SLOVAN 91:80 (45:40); KRKA: Jevtović 23, S. Petrov 10, Smodiš 21, Grum 5, Plevnik 16, Stevič 16; UNION OLIMPIJA: KRŠKO 85:53 (47:26); KRŠKO: Avenak 2, Simič 2, Ogorevc 5, Miller 17, Krajcar 7, Rozman 4, Bell 16. LESTVICA: 1. Union Olimpija 17, 2. Pivovarna Laško 16, 3. Kovinotehna Savinjska 15... 6. Krka 13... 12. Krško 10. V 10. krogu bo Krško 8. novembra igralo doma s petouvrščenim Slovanom, Krka pa v gosteh s sedmouvrščenim Idrijo.

ODBOJKA

1. A liga, moški, 7. krog - KRKA NOVO MESTO: GRADIS MARIBOR 0:3 (-6, -1, -8); LESTVICA: 1. Pomgrad 14, 2. Fužinar 12, 3. Salonit Anhovo 10, 4. Maribor Gradis 8... 7. Šostanj Topolšica 2, 8. Krka Novo mesto 2. V soboto, 8. novembra, bo Krka igrala v gosteh s Šostanjem Topolšico. 1. A liga, ženske, 7. krog - TPV NOVO MESTO: JULCI ŠOU VITAL FRUPI 3:0 (2, 11, 8); LESTVICA: 1. Infond Branik 14,

2. Kemiplas Koper 12, 3. TPV NOVO MESTO 8 itd. V soboto, 8. novembra, bodo odbojkarice TPV Novo mesto ob 20. uri igrale doma s Kemiplasom Koper. 1. B liga, moški, 7. krog - BREZOVICA: ŽUŽEMBERK 0:3 (-9, -9, -9); KOČEVJE: TERMO LUBNIK 0:3; LESTVICA: 1. Bled 14, 2. Žužemberk 10... 8. Kočevje 2. V osmem krogu se bo Žužemberk v soboto, 8. novembra, doma pomeril s Hoteli Simonov zaliv iz Izole in Kočevje prav tako doma z Brezovico. 3. liga, zahod, moški, 5. krog - MOKRONOG: KAN KOVINAR II 3:0 (13, 7, 13); LESTVICA: 1. Mokronog 8... 9. Kan Kovinar II 0 itd. 3. liga, zahod, ženske, 5. krog - TPV NOVO MESTO: RADIO MORJE 1:3 (-14, -16, 12, -10); LESTVICA: 1. Bohinj 8... 4. Kočevje 4... 6. TPV Novo mesto. V šestem krogu se bo Kočevje doma pomerilo s TPV Novo mesto II.

NOGOMET

2. liga, 13. krog - ELAN: GORIŠKE OPEKARNE 3:0 (2:0); STRELCI: 1:0 - Žagar v 25. minuti, 2:0 - Gruden v 33. minuti in 3:0 - Žagar v 52. minuti. LESTVICA: 1. Triglav TeleTV 34, 2. Koper 30, 3. Železničar 25, 4. BŠT Domžale 22, 5. Elan 20, 6. Šentjur 19 itd. V 14. kolu bo Elan v nedeljo, 9. novembra, igral v gosteh s sedmouvrščenim Dravogradom.

BRULEC Z REPREZENTANTI - Žužemberški trener Bojan Brulec je na mednarodnem turnirju v domačem kraju vodil izbrano slovensko kadetsko vrsto, v kateri so nastopili tudi štirje domači odbojkarji. Po zlahka izgubljenem prvem nizu tekme proti pomlajenemu moštvu Žužemberka je imel polne roke dela, da je svoje varovance spravil v red in jih pripeljal do zmage. (Foto: I. V.)

Žužemberčani najboljši gostitelji

Mednarodni odbojgarski turnir v Žužemberku - Prvo mesto italijanskemu moštvu iz Brescie, ki je pred tem po ogorčenem boju premagalo domačine - Reprezentanco vodil Bojan Brulec

ŽUŽEMBERK - Prizadevni člani odbojgarskega kluba Žužemberk so v petek, 31. oktobra, pripravili svoj prvi mednarodni turnir, na katerem so moči in znanje merili slovenska izbrana kadetska vrsta, ki je bila v času jesenskih počitnic v Žužemberku na pripravah, pomlajeno domače moštvo, Novi Zagreb in italijanska Brescia. Žužemberčani so se izkazali kot odlični gostitelji, saj so vsi po vrsti pohvalili njihovo gostoljubje in organizacijski trud, povrh tega pa je domače moštvo gostom prepustilo tudi obe zmagi in na turnirju zasedlo zadnje mesto.

Pri slednjem le ni šlo za gostoljubje, saj je imel vodja domače vrste

Tomo Pečar na voljo le mlade igralce, a še to brez štirih kadetskih

ZADNJE DEJANJE DŠI

NOVO MESTO - Novomeška agencija za šport bo letošnje delavske športne igre zaključila v sredo, 12. novembra, ko se bodo zaposleni podjetij in ustanov novomeške občine v novomeški športni dvorani pomerili v odbojki, pikadu ob 16. uri in streljanju ob 15. uri. Prijave zbira agencija za šport po telefonu 322-267 ali 322-941 do ponedeljka, 10. novembra.

ŠAHISTI OB BREŽIŠKEM OBČINSKEM PRAZNIKU

BREŽICE - Šahovskega turnirja, ki so ga brežiški šahisti pripravili ob občinskem prazniku, se je udeležilo 45 igralcev iz Slovenije in Hrvaške. Zmagal je mojstrski kandidat Igor Šitnik, drugi je bil vele mojster Zvonimir Meštrovič in tretji novomeški mojstrski kandidat Emil Luzar.

OBKURAT TRETJA

KRŠKO - Na plesnem turnirju za državno jakostno lestvico je v Slovenskih Konjicah nastopilo tudi šest parov posavskega plesnega kluba Lukec. Med mlajšimi pionirji sta Luka Vodlan in Maja Broše v latinskoameriških in standardnih plesih osvojila tretje mesto, med mladinci pa sta se s šestim mestom v standardnih in sedmim mestom v latinskoameriških plesih izkazala Sebastian Vodlan in Urška Klakočar.

LUKA IN MAJA ZMAGALA V ITALIJI

KRŠKO - Tekmovalca posavskega plesnega kluba Lukec Luka Vodlan in Maja Broše sta se udeležila mednarodnega turnirja plesnega kluba Victoria v Prodamanu. Plesala sta med mlajšimi pionirji in tako v standardnih kot v latinskoameriških plesih zmagala.

ČEZ DRN IN STRN - Na motokros stezi v Stranki vasi pri Semiču so ob zaključku sezone pripravili zanimivi prireditvi v motokrosu in avtokrosu za pokal Radenske. Tekmovalci v avtokrosu so se pomerili v treh dirkah po pet krogov. V razredu školjkarjev je v skupnem vrstnem redu zmagal Dušan Benedik iz Ljubljane, belokranjski tekmovalci Jože Dragovan iz Metlike, Milan Šreler iz Črnomlja in Tone Koščak iz Semiča pa so se uvrstili od četrtega do šestega mesta. Med školjkarji je bil daleč najhitrejši Srečo Vrhovec (na sliki spodaj) iz Domžal, Črnomaljec Andrej Špehar pa je bil četrti. Na nekoliko drugače speljani stezi so se pomerili tudi motokrosisti (slika zgoraj). Med podmladkom je v razredu do 60 ccm zmagal domačin Dejan Ogulin, med tekmovalci z licenco Simon Štrajnar iz Slovenskih Konjic nad članom NIX Semič Urošem Ilcem in Brežičanom Primožem Jazbarjem, med ljubiteljskimi tekmovalci pa Tadej Koščak iz Šentvida pri Stični, medtem ko je bil domačin Dušan Simonič tretji. (Foto: I. V.)

Sandi Papež res dopingiran?

Na dirki Po Poljskem so pri njem odkrili porušeno razmerje med testosteronom in epitestosteronom

NOVO MESTO - Mednarodna kolesarska zveza je prejšnji teden obvestila slovensko kolesarsko zvezo in ta kolesarski klub Krka Telekom, da je protidopingška komisija med rutinsko kontrolo na kolesarski dirki Po Poljskem pri novomeškem kolesarju Sandiju Papežu odkrila porušeno razmerje med hormonoma testosteronom in epitestosteronom. Testosteron je moški hormon, ki se je na listi prepovedanih sredstev oziroma dopinga znašel med prvimi. Testosteron so pred leti množično uživali predvsem metalci in dvigovalci uteži.

Sandi Papež je zanikal, da bi zaužil karkoli z liste prepovedanih karkoli, že pred dirko na Poljskem pa se je odločil, da bo svojo športno pot po 20 letih gariranja zaključil. Svoja doživetja, uspehe in razočaranja pa tudi svoj odnos do dopinga bo razložil v intervjuju, ki ga bomo objavili v prihodnji številki Dolenjskega lista.

Po mnenju strokovnjakov zvišani testosteron v krvi ni nujno posledica uživanja prepovedanih poživil, pač pa do tega lahko pride tudi zaradi določenih bolezni ali pa zaradi zdravljenja neplodnosti. Kazen, ki jo predvideva mednarodna kolesarska zveza v primeru, da tekmovalcu dokažejo uživanje testosterona, je od šest mesecev do eno leto prepovedi nastopanja, svoje pa lahko doda tudi nacionalna kolesarska zveza. V torek dopoldne je

bil Sandi na zaslišanju pred komisijo slovenske kolesarske zveze, in ko bo le-ta objavila svoje poročilo, bo znano kaj več.

Direktor kolesarskega kluba Krka Telekom Mirko Fifolt je v pogovoru za naš list povedal, da, tudi če je Sandi res zaužil kaj

Sandi Papež

takega, kar bi mu zvišalo testosteron, tega ni storil z vednostjo klubskega zdravnika, trenerja ali kogarkoli drugega v klubu. Poleg tega ga čudi, da bi tako izkušen tekmovalac, kot je Sandi, storil tako nepremišljeno oziroma naivno dejanje, saj je testosteron med doping kontrolami, ki so med poklicnimi kolesarji dokaj pogoste, zlahka odkriti oziroma skoraj nemogoče prikriti. I. V.

DVOJNA ZMAGA PAVLIČEV - Zadnja dirka pokala clio na dirkališču v Grobniku pri Rijeki je minila v znaku očeta in sina, Novomeščanov Alojza in Petra Pavliča. Oče je bil že na treningu najhitrejši, medtem ko si je Peter (na sliki med vožnjo) zaradi težav z obesami zagotovil šele peto štartno mesto, kar pa mu ni preprečilo, da ne bi na dirki prehitel enega za drugim in pet krogov pred koncem dirke še očeta, ki je vodil vse od štarta. Na cilju se je Peter, 22-letni študent strojništva, veselil svoje druge letošnje zmage, oče Alojz je bil drugi in skupni zmagovalac letošnjega pokala clio Edvin Klančič tretji.

Šport iz Kočevja in Ribnice

• **KOČEVSKA REKA** - Na strelišču ob Dolenjski cesti v Ljubljani je bilo državno prvenstvo v streljanju s standardno pištolo velikega kalibra, mednarodni program 30+30. Za naslov državnih prvakov se je pomerilo 19 ekip, med njimi tudi strelci Morisa iz Kočevske Reke, ki na velikih tekmovanjih pogosto segajo po visokih uvrstitvah. Tokrat so jih prekosili le strelci Rečice iz Laškega, Moris je torej bil drugi, tretje mesto pa so osvojili strelci Modrega asa iz Ljubljane. Za Moris so nastopili: Cveto Zorko (499 krogov), Janez Markun (490), Franc Gaber (475). • **KOČEVJE** - Odbojkarjem Kočevja letos ne gre po načrtih v prvi B-ligi. Varovanci trenerja Saše Ivetiča so osvojili le dve točki in zmagali le proti moštvu Hotelov Simonovega zaliva iz Izole, kar je veliko manj, kot so načrtovali. Ekipa nima nobene okrepitev pa še izkušeni jim primanjkuje. Veliko tekem so namreč tesno izgubili oziroma klonili šele v končnici nizov, kar se jim je zgodilo tudi proti Termu Lubniku, s katerim so izgubili z 0:3. • **RIBNICA** - Člani triatlon kluba Ribnica se načrtno pripravljajo za novo sezono. Ta hip najbolj

pogrešajo bazen, saj je plavanje v zimskem času zelo pomembna sestavina skupnih priprav. Ker bodo ta mesec odprli prenovljeni bazen v športnem centru, bodo triatlonci redni gostje lepo urejenega športnega objekta. Damjana Kromarja, ki je tudi član vojaške triatlonske reprezentance, čaka do konca leta ter januarja in februarja nekaj nastopov v tujini.

• **KOČEVJE** - V Črnem Potoku in na Marofu so pripravili zadnje tekme letošnje občinske lige Kočevja v malem nogometu. V A-ligi so prvo mesto povsem zaslužno osvojili igralci Treh zvezd, ki so na večini tekem pokazali kakovosten in učinkovit nogomet. Naslov prvaka v drugi ligi je osvojil Marof, ki se je skupaj z drugouvrščenim Mahovnikom uvrstil v A ligo, iz katere sta izpadla Rog in Željne.

• **RIBNICA, KOČEVJE** - Ribniški in kočevski šahisti so zadovoljni z nastopom v 1. in 2. državni ligi. Kočevci so na zaključnem turnirju v Škofji Loki osvojili 7. mesto in tako obstali med prvoli-gaši. Ribničani že vrsto let uspešno nastopajo med drugoli-gaši. Med 16 ekipami so se uvrstili na 12. mesto. M. GLAVONJIC

Franjo Skok dvakrat peti na svetu

Novomeška karateista na svetovnih prvenstvih

NOVO MESTO - Član karate kluba Novo mesto Franjo Skok je septembra nastopil na svetovnem prvenstvu v kick-boxingu v organizaciji združenja IAKSA v Birminghamu v Angliji in skupaj s klubskim tovarišem Tonijem Turkom oktobra še na svetovnem prvenstvu v organizaciji združenja WAKO v Dubrovniku.

Skok je tako v Angliji, kjer je nastopalo 394 tekmovalcev iz 32 držav, kot tudi v Dubrovniku, kjer se je za naslove svetovnih prvakov potegovalo 309 tekmovalcev iz 38 držav, v disciplini light contact v kategoriji do 89 kg osvojil peto mesto, Toni Turk pa je v isti disciplini v kategoriji nad 89 kg osvojil deveto mesto. Čeprav sta oba novomeška karateista nastopila na omenjenih tekmovanjih ob izdatni pomoči več pokroviteljev, sta morala del stroškov nastopa kriti tudi sama.

Novomeščani za razred pred Krčani

Dolenjsko-posavski derbi bolj igra mačke z mišjo - Brez Vukoviča Krčani še težje do zmag - Novomeščani doma zanesljivo tudi s Slovanom - V Idriji bo vroče

KRŠKO, NOVO MESTO - Košarkarji so minuli teden odigrali dva kroga. V sredo sta se v Krškem srečali obe moštvi z našega konca. Novinci v 1. A ligi, Novomeščani, so bili tokrat vsaj za razred, če ne celo več, boljši od starih prvoligaških mačkov. V nedeljo so Novomeščani doma premagali še Slovana, medtem ko se Krčani svojemu nekdanjemu tekmeču v boju za naslov prvaka, Unionu Olimpiji, tokrat niso mogli resno upreti.

Ne le da Krčani letos nimajo niti slučajno tako močnega moštva kot pred dvema letoma, ko so se s Kraljevičem, McDonaldom in Nakičem na čelu z Olimpijo povsem enakovredno borili za naslov prvakov, ampak je moštvo, ki sedaj v Krškem vadi pod taktirko trenerja Vojka Herksla, povrh vsega še skoraj povsem neigrano. To se je še enkrat pokazalo na posavsko-dolenjskem derbiju, ko so Krčani vodili le v 10. minuti, potem pa so uigrani Novomeščani postopno in vztrajno povečevali prednost vse do konca srečanja.

Krčanom se je močno poznala tudi odsotnost Mihajla Vukiča, ki je tekmo z zlomljenim palcem spremljal s klopi, medtem ko drugi temopoliti tujec v njihovem moštvu Byron Bell, ki se je krškim košarkarjem priključil šele pred kratkim, še ni uigran. Poleg tega krške košarkarje krasi izredna nenatančnost pri

metih z razdalje, saj so na tekmi s Krko na primer od 14 metov za tri točke zadeli le 4 (29%), od tega Johnny Miller 3.

Še težjega nasprotnika so imeli Krčani v soboto, ko so se srečali z Unionom Olimpijo, ki je z njimi tudi s pomočjo njihovih nekdanjih soigralcev pometla tako kot z večino moštev v zadnjem času, razlika na koncu srečanja pa je bila prav primerna razlika v kakovosti.

Precej bolj zadovoljni so lahko v novomeškem taboru, kjer so se v soboto po sredini zmagi nad Krčani veselili še zmage nad ljubljanskim Slovanom, ki, čeprav je na lestvici za mesto pred Novomeščani, ni deloval prav prepričljivo in je eno od moštev, ki bi ga krkaši lahko premagali tudi v gosteh. Večji del srečanja so Novomeščani odigrali s prvo petorko, v kateri so svoj položaj utrdili Jevtovič in Stevič, Plevnik, Smodiš

in Simon Petrov, trener Ljubejevič pa je poleg njih za pet minut poslal na parket še Matjaža Bajca in za 11 minut Sama Gruma.

Glede na trenutno pripravljenost moštva Krčani v soboto, ko se bodo doma pomerili s Slovanom, nimajo kaj veliko upanja na uspeh, precej bolj vroče pa bo takrat pred vedno polnimi tribunami v Idriji, kjer Krka ni brez možnosti za peto prvoligaško zmago.

I. VIDMAR

Poškodbe pestijo Žužemberčane

V boju za prvo A ligo

ŽUŽEMBERK - Žužemberški odbojkarji so v sedmem krogu 1. B odbojarske lige gostovali pri zadnjeuvrščeni Brezovici in brez težav zmagali s 3:0. Na tekmi neenakovrednih nasprotnikov je bil za Suhokranjce najpomembnejši nov par točk, s katerim so se obdržali na drugem mestu prvenstvene lestvice, tako da ostajajo resno v igri za napredovanje na najvišjo raven ligaškega državnega tekmovanja. Tokrat se je v dresu Žužemberka izkazal Gregor Novak, ki je kljub mladosti že kanil končati svojo športno pot. Njegova vrnitev je za domače moštvo, ki se že celo novo sezono otepa s poškodbami, dragocena pridobitev.

Žal se je prav na tekmi z Brezovico poškodoval podajalec žužemberškega moštva Aleš Smrke, ki si bo z mavčno oblogo na nogi nekaj tekem moral ogledati s klopi. Žužemberčani so kljub temu pred tekmo s Hoteli Simonov Zaliv Izolo optimistični, saj se je po daljši odsotnosti zaradi poškodbe v moštvo končno vrnil Vlatko Petkovič.

D. P.

SODRAŽANI SE PRIPRAVLJAJO NA ZIMO - Prizadevni člani smučarskega kluba Sodražica se vse leto pripravljajo na zimo. S posekom gozda so razširili in zvišali smučišče Izbir. Pred leti so kupili snežni top, letos pa si bodo s Krvavca sposodili še dva. Občina bo kupila tudi rabljen teptalni stroj, ki ga bodo uporabljali tudi na smučišču Dane pri Ribnici in z njim urejali tudi tekaške proge v Ribniški dolini. Sodražani so ob vznožju zgradili večnamensko hišico in uredili okolico. (Foto: M. Glavonjič)

I. V.

Vpis v Koledar športa za vse

Do 15. novembra imajo organizatorji čas, da podatke o svoji športni prireditvi javijo Športni uniji

Koledar športa za vse je knjižica z zbirko športno-rekreativnih in športno-turističnih prireditev ter pregled možnosti vključevanja v organizirano in neorganizirano športno vadbo. Je že nepogrešljiv pripomoček ljubiteljev športa, saj je bilo leta 1997 v njem več kot 5000 podatkov o možnostih športnega udejstvovanja, ki jih je posredovalo več kot 2.000 organizatorjev rekreativnih in vrhunskih športnih tekmovanj ter različnih vrst rekreativne vadbe. V letu, ki prihaja, bi pri Športni uniji Slovenije radi to ponudbo še razširili.

Zato vabijo vse organizatorje športno-rekreativnih, športno-turističnih prireditev in ponudnike organizirane ter neorganizirane vadbe na Slovenskem, naj jim sporočijo podatke o svoji ponudbi. Vpisne liste lahko dobijo pri Športni uniji Slovenije, telefon 061-311-728 ali 13-19-277, izpolnjene pa naj do 15. novembra vrnejo na naslov: Športna unija Slovenije, Tabor 14, 1000 Ljubljana.

V Koledarju športa za vse za leto 1998, ki bo izšel v obliki priročne knjižice že konec decembra, bo po tradiciji zbrana večina slovenskih in zanimivejših tujih športnorekreativnih in športno-turističnih prireditev in vadbenih programov. Koledar naj bi vseboval rekordnih 6000 podatkov. Na športni uniji Slovenije predvidevajo, da bodo podatki v knjižici kot do sedaj predstavljeni po datumih, po športnih panogah pa tudi po regijah, tako da bodo čim bolj pregledni.

Med osnovnimi podatki o posameznih prireditvah so v knjižici zapisana tudi imena in telefonske številke ljudi, pri katerih lahko udeleženci dobijo natančnejše informacije. Koledar športa za vse je obojestransko koristna publikacija, saj pomaga tako udeležencem, da se lažje odločijo med številnimi športnimi prireditvami, kot za organizatorje, ki na ta način na svojo prireditev privabijo večje število udeležencev.

PRIZNANJA MINISTRSTVA ZA OBRAMBO - V sredo, 20. oktobra, so v občini Trebnje zaključili nabor za leto 1997. Ob tej priložnosti je Zdenka Krese, vodja izpostave za obrambo, izročila priznanji, ki jih je Ministrstvo za obrambo podelilo za dolgoletno prizadevano delo pri opravljanju dolžnosti na obrambnem področju: Ivan Zajc je prejel plaketo za sodelovanje, Albin Verščaj pa listino za sodelovanje.

"POLJUB VIŠINE" - Pevka Melita Osojnik (na sliki) te dni v studiju Kan v Ljubljani končuje snemanje svoje druge avtorske plošče z naslovom "Poljub višine". S klavirarjem in snemalcem Arthurjem Azarkevičem je posnela deset pesmi poetične glasbe na besedila slovenskih pesnikov. Avtorja glasbe sta še Veno Dolenc in Teo Bard. Melita Osojnik je k sodelovanju povabila violinista Saša Olenjuka in čelista Pavla Rakarja. Glasba je prijetna in razpoložljiva, primerna za različne nastope: koncert v večjih dvorinah ali kot komorni nastop, v poletnem času ji je prijetno prisluhniti na prostem. Zgoščenka bo izšla konec leta pri založbi Nika. Izidu bodo sledili predstavitevni koncerti po vsej Sloveniji. (Rudi Vlašič, Melika)

CESTA KOT PARKIRIŠČE? - Vse kaže, da so naše ceste zelo primerno odlagališče za stare, odrabljene ali nevozne avtomobile. Tako se je na cesti, ki pelje od Doblič proti Staremu trgu, ob Kolpi sredi oktobra znašel avtomobil znamke Chrysler. "Parkiral" je kar na cestišču in povrh še za ovinkom, tako da se lahko vozniki zahvalijo le srečnemu naključju, da ni prišlo do bližnjega srečanja z njim. Res, da je bilo avtomobila vsak dan manj, kar pa voznikov, ki so vozili mimo, ni odvrnilo od tega, da ne bi poklicali policije in je prosili, naj vendar kaj ukrene, preden bo prišlo do nesreče. A kljub obljubam je po dveh tednih avto še vedno stal na cesti (in morda stoji še danes). (Foto: M. B.-J.)

V DRUGEM KOLU

NOVO MESTO - Na zaključni masters turnir slovenske teniške zveze v Kopru sta se med najboljših 12 igralcev v kategoriji do 14. leta uvrstila tudi Novomeščana Tadej Pucelj in Maj Jožef. Oba sta v prvem kolu zmagala in se tako uvrstila med osem najboljših v državi. Za Jožefa je bil to zadnji nastop v omenjeni kategoriji, medtem ko je za Puclja, ki bo med 14-letniki nastopal tudi še prihodnje leto, uspeh na mastersu dobro izhodišče pred naslednjo sezono.

KAKO OBVLADATI TENIS PO KORAKIH

Oktobra je na slovenski knjižni trg prišel nov športni priročnik avtorja Jima Browna - Kako obvladati tenis po korakih. S pomočjo knjige bodo bralci spoznali lopar in igrišče, gradili temelje z osnovnimi udarci, prišli od ravnega servisa do polnega zamaha, z voleji prevzeli pobudo, lobirali v boju za obstanek, zabijali točke s smeši in pretentali nasprotnika s skrajšano zogo. Avtor se je posvetil tudi strategiji in psihološkim taktikam v igri ter razkril nekaj skrivnosti vrhunskih igralcev tenisa. Knjiga je namenjena tako vaditeljem in učiteljem tenisa kot tudi igralcem samim - začetnikom in tistim, ki tenis že igrajo. Knjigo je založila založba Gazeta.

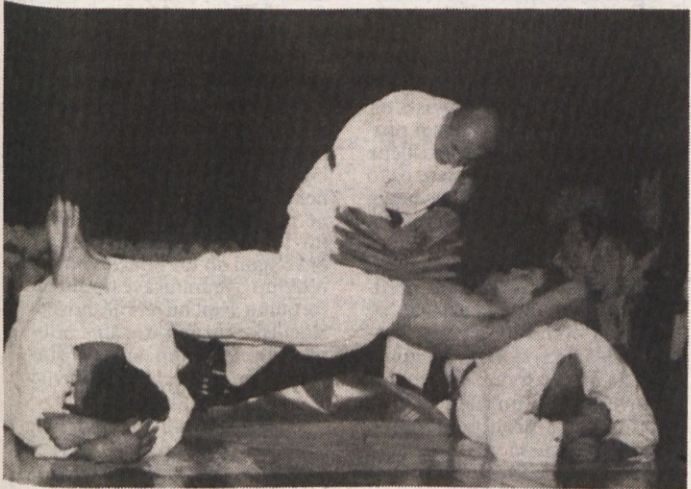
DOLENJSKI LIST vaša četrtkov prijatelj

KLJUB REKORDU PORAZ BREŽIČANOV

Drugi krog 1. državne lige v streljanju z zračno pištolo posavskim strelcem sicer ni prinesel novih zmag, saj sta se oba kluba pomerila z vsaj na papirju dosti močnejšima nasprotnikoma, kljub temu pa so bili tekmovalci strelskega kluba Krno Brežice zelo blizu novemu uspehu. V Boštanju so se pomerili z lanskimi podprvaki iz Rečice pri Laškem in izgubili z borimi šestimi krogi razlike (1666:1672), ob tem pa za 8 krogov izboljšali štiri leta star klubski rekord. Najboljši posameznik srečanja je bil s 566 krogi Brežičan Vlado Sabadoš. Tudi Sevnicičan v soboto streljali dosti bolje kot pretekli teden, a so bili kljub temu proti Slovenskim Konjicam nemočni, saj je razlika med ekipama ta hip le prevelika, letošnjim novincem v ligi pa se močno pozna tudi odsotnost mladega Gorazda Cimperška. Konjičani so bili boljši in so zmagali s 1637:1670. Na lestvici po dveh krogih vodi ljubljanska Olimpija, za katero tekmuje Brežičan, državni rekorder Robert Kranjc, Krno Brežice so šeste, Heroj Marok iz Sevnice pa dvanajsti. (E. S.)

ELAN JE PETI - Nogometaši novomeškega Elana so se z zmago nad Goriškimi opekarnami s 3:0 v 13. krogu prvenstva v drugi nogometni ligi povzpeli na za novince visoko peto mesto. Gostje so začeli obetavno in z nekaj protinapadi ogrozili vrata Ivica Paviča, ki pa je kljub vsemu ostal nepremagan do konca srečanja. Novomeščani so po uvodnem presenečenju hitro vzpostavili ravnotežje na igrišču in izid stalnega obleganja nasprotnikovih vrat so bili trije lepi zadetki, ki pa bi jih bilo v obeh mrežah lahko precej več. Na sliki: strellec drugega zadetka Janez Gruden med prodorom po krilu. (Foto: I. V.)

KARATE JE LAHKO TUDI ZABAVA - Brežiški karate klub je dvajset let delovanja počastil z zelo uspelo akademijo in velikim karate showom na odru prosvetnega doma, kjer so njegovi člani predstavili delo svojih selekcij. Kot gostje so nastopili nekateri veliki slovenski mojstri te vzhodnjaške borilne veščine, posebne pozornosti pa je bil deležen tehnični direktor evropske karate organizacije Nino Caizone iz Milana, nosilec mojstrskega pasu 7. dan. V celovečernem programu je največ pozornosti občinstva, ki je po vsem napolnilo dvorano, pritegnilo razbijanje opek. Na sliki: tekmovalac brežiškega kluba Darko Cicvarič (1. dan) razbija opeke kar na trebuhu svojega kolega Petra Dirnbeka (1. dan). (Foto: E. Sečen)

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Kaj vera, gozdovi, gozdovi!

Dol. list št. 42, 23. oktobra

Prebral sem komentar g. Marjana Legana v Dolenjskem listu na prvi strani. V njem se spet obravnava denacionalizacija, poudarja se trditev, da so cerkveni gozdovi fevdalnega izvora, in na koncu je še nekaj dušebrižniških nasvetov Cerkev, ki naj se zaradi duhovnega poslanstva odpove materialnim dobrinam. Verjetno je komentar prebral tudi neki mlajši mož, ki je pred dnevi prišel na naše župniško dvorišče. Nekaj časa si je ogledoval novo stavbo, ki je pokrita in že kaže svojo lepo podobo. Zidamo namreč novo učilnico, ker smo dosedaj imeli verouk v kletnih prostorih in v cerkvi. Nekaj časa je premišljeval in toliko sem že psiholog, da sem po njegovem obrazu opazil, da niso njegove misli nič kaj prijazne. Ni bilo potrebno dolgo čakati, ko se je iz njegovih ust usula toča čudnih besed.

"Lahko Cerkvi, ki ima dovolj denarja! Z denarjem vas zalaga Vatikan, vsako nedeljo pa ga vam še verniki namečejo v košaro. In kakšno bogastvo se nahaja v vaših cerkvah! Ko boste zdaj dobili nazaj še gozdove in zemljo, boste najbogatejša ustanova..." Še nekaj časa sem moral poslušati staro in še neizpeto lajno o bogati Cerkvi, ki jo tudi radi vrtijo na radiu, televiziji in časopisih. Sicer bi bil čas bolj izkoriščen, če bi s svojo staro "šajtrgo" odšel na dvorišče in nadaljeval delo, ki sem ga pred uro začel. Čakal sem, da sem lahko tudi sam prišel do besede, in mirno sem mu skušal nekatere stvari razložiti.

Najprej, da smo na jasnem. Škofija do sedaj še ni dobila nazaj svojih gozdov, ki so ji bili po vojni ukradeni. Zagotavljam pa vam, da bo denar, ki ga bo dobila od prodanega lesa, veliko bolj pametno in nesebično vložila v potrebe slovenskega človeka, kot so to do zdaj delala gozdna gospodarstva. Vem, da so v težkih časih brezplačno organizirala potovanja v Egipt in druge daljne dežele. Že zdaj ima nekaj svojih gimnazij in dijakov v njih so deležni čudovite vzgoje. V načrtu ima gradnjo domov za ostarele. Ljudje potrebujejo poleg hrane še ljubezen in spoštovanje.

Bogastvo naše župnije? Mirno vam lahko zagotovim, da nismo do sedaj prejeli niti dinarja ne od Vatikana, še manj od škofije. Nimajo denarja in obe se kopljeta v velikih izgubah. Bogastvo naših cerkev? Res so po cerkvah kipi in slike, nekatere neprecenljive vrednosti. Je pa vse to mrtvo bogastvo, s katerim ima župnija več stroškov kot pa koristi. To bogastvo se ne more vlagati v delnice in z njim trgovati. Le kaj bi rekli moji farani, če bi nekaj kipov zdaj prodal?

Šest cerkva, ki jih imamo v naši župniji, je potrebno vzdrževati. S čigavim denarjem? Ne iz državnega proračuna, kot to delajo na veliko razne kulturne ustanove, ampak s skromnim denarjem, ki ga darujejo posamezniki pri nedeljski maši. Poudarjam, posamezniki, kajti večina ljudi ne čuti potrebe, da bi kaj prispevali. Ker pa je ta denar darovan z ljubeznijo in ga duhovniki sprejemamo, lahko z njim delamo "čudeže". Zato mnoge državne ustanove, ki se sicer kopljejo v denarju propadajo, stavbe, ki jih ima na skrbi Cerkev, so pa obnovljene in lepo oskrbovane. Tudi ta stavba, ki vas tako očitno moti se gradi izključno z denarjem domačih faranov - z darom uboge vdove, torej z denar-

jem, ki ga naši ljudje odtrgajo od svojih ust.

Sicer pa, spoštovani kolega: zdaj pa še eno vprašanje za vas. "Koliko ste do sedaj osebno vi darovali za to Cerkev, ki ima po vašem mnenju toliko denarja?" Spravl sem ga v nemalo zadrženo. Toliko je bil pošten, da je jecljajoč rekel: "Od mene ni dobila niti tolarja..." "Da si boste v bodoče prihranili nepotrebne skrbi in si ne belili glave, vam svetujem, da si s cerkvenim denarjem in premoženjem ne povzročate velikih skrbi. To bodo naredili tisti, ki Cerkev zaupajo svoj denar. Do tega imajo vsekakor več pravice kot pa vi, ki mi sedaj tukaj z "bolnimi in dolgočasnimi trditvami" kradete dragoceni čas.

Ker sem bil obut v gumijaste škornje in je vroče sonce že kar dobro ogrelo ozračje, sem pomislil tudi na tvoj "veliki problem", ki me je začel v sistemu trenutku mučiti. Noge so se mi pošteno oznojile in začele smrdeti po znoju. Teh problemov ne bi imel, če bi lepo sedel v pisarni, obut v lepe "mokasinke" ali pa morda užival na Sejšelih. "Le kako zdaj, ti vaški župnik, predstavljaš to "bogato slovensko Cerkev", ki se koplje po mišljenju tolikih ljudi in denarju?" sem sam pri sebi pomislil.

Poslovil sem se od "prijaznega moža", ki me je obogatil z besedami. Te so vedno tako poceni. Prijel sem za staro samokolnico, ubogo revico, vso preluknjano in zvezano z "drotom", ter jo začel goniti po dvorišču. Strašno je cvilila in verjetno se je ob besedah moža, ki jih je slišala tudi sama zamislila: I, če ima Cerkev toliko denarja, zakaj si župnik ne kupi nove samokolnice, mene pa pošlje v zaslužen pokoj...

Spoštovani g. Legan. Zahvaljujem se za vašo skrb, ki jo imate za moralni ugled Cerkev. Naše prazne cerkvene blagajne so poročstvo, da ga ne bo tako kmalu izgubila. Bojim pa se nečesa drugega, namreč, da boste že jutri začeli pisati, da so tudi naše cerkve in župnišča fevdalnega izvora in naj zato zanje skrbijo fevdalci in da je seveda tudi krščanska vera prav tako fevdalnega izvora. Tudi ona je še iz fevdalnih časov. Potem pa smo tudi vsi kristjani res čuden in preživet element, ki se ga je treba čimprej znebiti. S strani Cerkev gre samo za to, da bodo naše cerkve urejene, mladina lepo vzgojena, ljudje srečni. Ker pa nismo angeli, potrebuje Cerkev za svojo poslanstvo materialne dobrine.

JOŽE PACEK
Čatež ob Savi

Kaj vera, gozdovi, gozdovi!

Dol. list št. 42, 23. oktobra

Na svetu bo zavladala ljubezen, ko bodo imeli vsi ljudje pravilno izoblikovano vest. Nimajo prav oblikovane vesti tisti, ki so sprejeli zakon o denacionalizaciji in ga še danes zagovarjajo.

Kako pravi Sv. pismo? "Kako more biti božja ljubezen v človeku, ki ima premoženje in vidi, da je brat v pomanjkanju, pa zapira svoje srce pred njim? Otroci, ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici." (Janez 3, 17-18)

Med Slovenci je danes veliko stisk. Nekatere družine smo na robu preživetja. Imamo 80.000 alkoholikov, 8.000 narkomanov, 800 samomorov na leto. Vse to so človeške stiske, poteptano človeško dostojanstvo, izgubljen stik z Bogom.

Jaz vidim poslanstvo duhovnikov tukaj, na tem duhovnem področju. Da pa stopiš k človeku, se z njim pogovoriš in ga potolažiš, ni treba gozdov in bogastva, temveč samo toplo, razumevajoče in čuteče srce.

TINCA KUHELJ
Šentjernej

Kdor se je veter, žanje vihar

Dol. list od št. 34 do 43

Pozorno sem prebral rubriko Naša anketa v 35. št. Dolenjskega lista ter odgovore žena in mater, torej tistih, ki lahko odločajo o rojevanju otrok. To jim zagotavlja Ustava RS. Dokler bo tako, tudi kritike in obsodbe s strani Rimskokatoliške cerkve niso utemeljene. Načelno sem proti splavu, vendar morajo za novo življenje obstajati vsi pogoji, da bo ta blagoslov dal človeku in mu omogočal normalno življenje.

Družba in medicina sta že veliko storili za to, da bi s kontracepcijo zaščitila žensko pred nezačeto nosečnostjo. A cerkev vidi greh v

kontracepciji, v splavu, tudi v spolnosti, če ne gre za načrtovanje družine. Torej se zavzema za popolno vzdržnost med zakoncem ali med moškim in žensko. Danes precej družin z več otroki svojim otrokom ne more nuditi vsega, kar jim gre po božjih in posvetnih zapovedih. Država je to uredila tako, da je odločitev o rojstvu prepustila posamezniku.

G. duhovnik Jože Pacek piše, da če človek nima vere v Boga, potem človek ni tisto, kakor ga pojmuje krščanska vera, je le slučajen proizvod naravnih sil. Torej to pomeni izključitev iz rimskokatoliške vere. G. Pacek resda ni pisal o vojni, a pisal je o 55. členu slovenske Ustave. Tudi sam sem prejel vse zakramente Cerkev, vendar tudi kot kristjan odklanjam pravico Cerkev, da odloča o življenju in smrti.

Vplivanje Cerkev se je začelo že pred stoletji. Naši misionarji so v "brezbožnih" deželah sveta spreobračali "brezverce". Ljudi so silili v svoj prav, čeprav so ti verovali in še verujejo v drugačne bogove. Kaj pa inkvizicija? Koliko čarovnic je zgoledlo na zahtevo Cerkev? Tudi ob dnevu reformacije, 31. oktobra, bi veljalo razmisliti, zakaj je Cerkev preganjala duhovnike reformatorje in uničevala njihove knjige, ki so bile za Slovence izjemnega pomena. Ne verjamem, da je kaj takega zapovedal Bog.

G. Pacek, pravite, da berete dnevnik župnika Andreja Zupanca. Natančno ga preberite. Tudi jaz sem ga. V Gracarjevem turnu so ujele kmete zvezali z debelo vrvo in žico okoli vratu. Pobil jih je L. Z. K. iz G. pri Šentjernejem s krampom. Razmrcvarjeni so bili popolnoma, Kosmačev sin brez glave in Bolič iz Prapreč tudi. Morilec K. je izjavil, da je vse lahko potolkel, samo Kosmačev sin ni hotel krkniti. Pepca Rusova iz Dol. Maharovca je to povedala na pogrebu in odkopu žrtev 1. aprila 1943 in si to napisala v svoj dnevnik. Pri tem opraviilu je bil, mislim na umor, prisoten tudi tovariš kurat Šinkar. Kurat Kaplan Kupljenik iz Orehovce pri Šentjernejem (ta je umrl 2.10.1997 v Čilu) je s pištolo ubil svojega sosedo in sošolca Stanika Zagorca in s tem dal zgled ostalim Šentjernečanom, ki niso hoteli streljati svojega znanca. V Loki pri Šentjernejem boste izvedeli več o tem. Stanko ni bil partizan. Vse to je moja bolečina in tudi bolečina za

pomorjene sovaščane na drugi strani. Čeprav belogardisti in domobranci iz naše vasi, vem, da ni bil noben morilec v pravem smislu. Bil je pač borec za svoje ideale. Res ni bilo človeško pobiti toliko nedolžnih po vojni, za kar je krivo neizmereno sovraštvo med obema stranema.

Bralki Fani Lorber le to. Nič več zaslug nimam od vašega zeta v policijski uniformi. Celo nasprotno. Vi ste ga vtaknili v polemiko. Ker pa omenjate policijsko uniformo, pomislite, če mu niste s tem napravili škodo. Kot policist lahko pride do osebnih podatkov in ne želim si, da bi to izkoristil v svojih polemikah tudi z menoj. Zakon o varstvu osebnih podatkov in besedo tovariš sem vam razlagal po svojih pojmovanjih in samo zato sem omenil moje sodelovanje v osamosvojitvi.

Prijatelj Ivan Derganc, sploh ne bom polemiziral z vami. Vidim, da ste v svojem zapisu korektni. Samo ta dvom o sodelovanju mojega očeta v NOV ni korekten. Moj oče ni bil nikoli član KPS, jaz sem bil. Bil pa je član Sokola in vem, da se je boril za samostojno svobodno Slovenijo. Nobene časti in slave mu ne dajate. On je slavo že dobil 1. novembra 1942. Pa brez zamere in lep pozdrav. S tem zaključujem svojo polemiko o tej temi.

Iz zelo obširnega pisma
JOŽE HRIBAR
Šentjernej

Novomeška kronika

Dol. list št. 43, 30. oktobra

V zadnji številki DL smo v rubriki Novomeška kronika zasledili prispevek, v katerem navajate, da novomeški župan obiskuje le nekatere občane, ki praznujejo visok življenjski jubilej. Tako naj bi pozabil na stanovalko doma starejših občanov, ki je praznovala 90-letnico. Ta vaša ugotovitev pa ne drži. Gospod župan Franci Koncilija namreč od začetka svojega županskega mandata pa do danes redno obiskuje vse stanovalce doma, ki praznujejo visoke življenjske jubileje. Obiskal je tudi gospo, ki je pred dnevi praznovala 90-letnico in jo vi v članku navajate kot primer županove nedosedlednosti. Res jo je obiskal nekaj dni kasneje, kot je imela rojstni dan, saj je bil takrat službeno odsoten. Ker pa za dobre želje ni nikoli prepozno, tudi ta zamuda ni tako velik greh, da bi morali biti z njim seznanjeni vsi bralci Dolenjskega lista - mar ne!?

LOJZKA POTRČ
direktorica Doma starejših občanov
Novo mesto

Novomeška kronika

Dol. list št. 43, 30. oktobra

V Novomeški kroniki je bil objavljen članek "Avtobus", v katerem je opisano dogajanje pri odvzemu avtobusa na avtobusni postaji v Novem mestu. Menimo, da bi morali biti bralci obveščeni o tem, kdo so bili ti najeti uniformirani revolveraši - varnostniki, saj so v Novem mestu tri podjetja, ki se ukvarjajo z varovanjem premoženja in imajo za ta namen uniformirane in oborožene varnostnike. Ker tega nezakonitega dejanja, ki resnično spominja na Divji zahod, ni storil nihče izmed varnostnikov podjetja PROTEKT, d.o.o., in VARNOST, d.d., Novo mesto, so bili to lahko samo varnostniki podjetja G7 iz Ljubljane, Sektor Dolenjska. Zaradi tega v naslednji številki našega tednika objavite to pojasnilo, saj je z opisanim članom padla slaba luč na ostali dve varnostni podjetji, ki delujeta v skladu z zakonskimi predpisi in z Zakonom o zasebnem varovanju v republiki Sloveniji.

BORIS PAVLIN
direktor podjetja Protekt
Novo mesto

O savskih elektrarnah brez Posavcev

Dol. list št. 42, 23. oktobra

Spoštovani brežiški župan, poslanec DZ in strankarski kolega:

Prav nobene stvari nisem pomešal v svojem pismu o posvetu v prostorih Državnega sveta o gradnji termoelektre na Slovenskem. Že pregovor pravi, da je treba železo kovati dokler je vroče, zato bi bilo treba nujno lobirati vedno, kadar je za to prilika. Kljub obravnavi termoelektre, katerim je bil ta posvet prvenstveno namenjen, se je na srečo govorilo o vsej slovenski energetiki, torej tudi o savskih elektrarnah. Kot sem poudaril že v prejšnjem pismu, je narodnogospodarsko analizo o vseh teh objektih opravil mag. Tomšič iz Kabineta podpredsednika vlade, za kar sem mu na posvetu tudi javno zahvalil.

Drugačno težo pa bi imelo, če bi bil storil to kdo izmed izvoljenih predstavnikov ljudstva, ki ste se ti isti čas v drugi dvorani jalovo prekalali o dnevnem redu. Obžalujem torej, če se večkratnim funkcionarjem zalomi in zaradi preprostega zakona fizike ne morejo sedeti na več

razpravah. Zato je tudi v tem nesrečnem Posavju več dobro plačanih funkcionarjev iz drugih občin. Zadeve pa uhajajo prav, krepko mimo nas. Poglejmo predpise o volitvah v Državni svet! Tudi nedavni posvet o lokalni samoupravi v Mariboru je potekal domala brez prisotnosti Posavcev. Krški župan Danilo Siter je podobno kot na posvet v Ljubljani prišel med zadnjimi in med prvimi odšel, omizju je pustil le listek s pozdravi. Lahko samo skrušeno ugotovim, da bo Posavje regijo izgubilo, ko se bodo mudili na kakšnem vzporednem sestanku!

O tem pa, da bo koncesiji za gradnjo savske verige odločeno v enem mesecu, poslušam že toliko časa, da sem vmes že osivel. "Živi bili pa videli!"

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj 56

Obsojam, toda...

Ob poškodbi spominske plošče domobrancem v Vojni vasi

Vsega obžalovanja in obsodbe je vredno vsakršno omalovaževanje ali poškodovanje spomenikov. Tako tudi tistega v Vojni vasi (Črnomlju) in seveda tudi tistih nekaj sto spomenikov in zgodovinskih obeležij NOB, ki so jih uničili in poškodovali v času Demosovega absolutizma, ne da bi se zato zmenila sredstva javnega obveščanja ter se zganile oblasti in njeni varnostni organi.

Sicer pa je bila ena od tisočih grobih Demosovih napak tudi ta, da so prebivalce Bele krajine, zibelke slovenskega partizanstva in narodne zavesti, posilili s postavitvijo spomenika narodnim izdajalcem. Saj je mogoče še nekako razumeti, če ga postavijo v kakšno, med vojno splošno zaostalo belogardistično vas, kakršnih po nekaterih dolenjskih krajih žal ni manjkalo. Za Črnomelj pa to po mojem mnenju pomeni izzivanje.

Belokranjski Peter Klepec je sicer zelo skromen in potrpežljiv, a ko mu je le preveč, se razjezi in napravi svoje. Tako se je upiral nasilnemu pokristjanjenju, fevdalcem in Turkom v srednjem veku, vzorno se je bojeval na soški fronti proti Italijanom, a ko mu je bilo vsega dovolj, je dal od petih kar tri voditelje za vojaški upor v Judenburgu proti Avstriji. Proglasil je Vinško republiko, se krepko upiral monarhistični in klero-fašistični oblasti stare Jugoslavije in se množično uprl okupatorjem. Če mu je tudi sedaj že vsega dovolj, se iz tega ne bo izcimilo nič dobrega.

RUDI ROGELJ
Maribor

Klečeplazenje naših politikov opogumilo revanšistične kroge

Vse hujši tuji pritiski ob potvarjanju zgodovine

Predstavniki borcev in drugih udeležencev NOB, zbrani na redni skupščini ZZB NOB Slovenije, ugotavljamo, da dobivajo nekateri pritiski in znana pojojevanja s strani desničarskih in revašističnih krogov iz sosednje Avstrije in Italije na samostojno Slovenijo v zadnjem obdobju takšne oblike in razsežnosti, da je nujno nanje jasno opozoriti in ustrezno ravnati. Ugotavljamo, da so za revanšizem, ki temelji v zgodovinsko zasidranem zanikanju enakopravnosti Slovencev ter v omalovaževanju naših državotvornih danosti in sposobnosti ter našega prispevka v zmagi protifašistične in protiteroristične koalicije, skrivne nekatere ozko političanske ocene in ravnanja določenih strankarskih interesov pri nas doma.

Nekateri vodilni slovenski politiki, med njimi celo predstavniki parlamenta in vlade, so v prvih obdobjih našega osamosvajanja popolnoma izgubili čut za mednarodno uveljavitev Slovenije na podlagi ugleda našega boja proti nemškemu, italijanskemu in madžarskemu okupatorju ter tega, da smo še posebej v odnosih s sosedi mednarodno pravni nasledniki države, ki je bila članica zmogovite zavezniške koalicije in soustanoviteljica OZN. Zgodovinsko neutemeljena gesla o NOB kot krvavi revoluciji, o nelegitimnosti po vojni uveljavljene ljudske oblasti, o stalnem kršenju človekovih pravic ter o

APLAVZ NI OBVEZEN

Če si po ribje tiho

Pred časom je dr. Rugelj, sloviti slovenski strokovnjak za zdravljenje odvisnežev od alkohola, v sredstvih javnega obveščanja ožigostal učiteljice z izrazi, kot so: zabuhle pijandure, prekajenke, lene kvaži izobraženke, katerih delovna mesta bi bilo treba ponovno razpisati. Spremljal sem pisma bralcev v domala vseh slovenskih časopisih, ker sem pričakoval burno reakcijo napadenih, pa se ni zgodilo nič. Potrpežljive učiteljice, ki znajo pomagati vsem, samo sebi ne, so molčale kot zalite. Tiho je bila tudi četa zaposlenih v zavodih za šolstvo, da o ministrstvu za šolstvo, ki bi ob Rugljevem napadu moralo reči kakšno, ne izgubljam besed.

V neki štajerski vasi so pred dnevi starši z zbiranjem podpisov dosegli, da je ravnatelj premedil učiteljico iz 3. a razreda k podaljšanemu bivanju, ker se je po mnenju roditeljev posluževala neprimernih metod poučevanja. Prizadeta prosvetarka trdi, da je v razredu ustvarjala le prijetno vzdušje, da se je veliko pogovarjala z učenci in da je njeno poučevanje napredek v pedagoški praksi, ki je, žal, še vse preveč toga in zastarela, vsaj v Sloveniji. Starši so dosegli svoje, stroka pa bo poslala v štajersko vasico šolskega inšpektorja, katerega odločitev tako in tako ne bo mogla vrniti učiteljice v 3. a razred. Usodo učiteljice so tako zapečatili nestrokovnjaki, kar bi se v drugi branši le stežka zgodilo.

Naslednji dogodek, ki mu bomo lahko kmalu pričla, če bodo šolnice še naprej po ribje tiho, je ta, da bo šolska snazilka prepovedala vstop v šolske prostore učiteljici, ki si po njenem ne bo dovolj dobro očistila čevljev na šolskem predpražniku.

• Slovenca bi zadelo šele, če bi mu granata priletela v stanovanje. Vojno bi razumel, če bi njega osebno povozil tank. (Dežman)

• Ko smo evangeličani prevajali Biblijo in pisali prve slovenske knjige, so jih rimskokatoličani uničevali. (Filo)

Podružnične cerkve lahko računajo na pomoč mojstra Klemenčiča

Ker se vsakega dela loti z veseljem, je ob njegovi natančnosti in smislu za barvne kombinacije uspeh tako rekoč zagotovljen. Tako je Ciril večinoma sam obnavljal pretežno notranjščino, ponekod pa tudi fasade podružničnih cerkvi. Kjer je odkril freske, je prepustil delo izvedencem. Vidne Klemenčičeve posege zasledimo na podružnični cerkvi sv. Marije Snežne v Velikih Pecah, p.c. sv. Roka na Gradišču na Stično in p. c. sv. Petra v Dobu pri Sentvidu. Poprej sta mu pomagala brata Cencelj in njegov pokojni brat Metod, v zadnjem času pa nečak Jože.

● *Prihodnost ima navado, da hitro, včasih prehitro pride ter nas pusti za seboj. Včasih ima tudi slabo navado, da koga povozi. (I. Golob)*

Tajska – dežela smehljaja

Novo jutro nas je sprejelo neprijazno, z deževnimi kapljami. Temni svinčeni oblaki so naznanjali, da bo postal dež naš stalni spremljevalec, kar je sicer za ta letni čas v deževnem gozdu nekaj najobičajnejšega. Džungelske poti so se spremenile v blatne drsalnice, ki so tu pa tam katerega izmed

S potepanja po slikoviti Dolenjski

Srečni in ne preveč utrujeni smo vožnjo nadaljevali proti Domžalam in Moravčam.

JOŽE NOVAK

Zahtevamo več umetnosti v devetletno osnovno šolo

Likovni pedagogi osnovnih šol sporočamo, da je prišlo na področju likovne vzgoje do za-
stojanja v kurikularni prenovi pri
načrtovanju bodoče devetletne
šole. Vsi predstavniki likovne
stroke v kurikularnih telesih so
odstopili, ker s člani Nacionalne
gaže kurikularnega sveta ni bilo
mogoče vzpostaviti dialoga pri
določitvi ur likovne vzgoje za
novo devetletko. Tudi likovni
pedagogi smo bili ogorčeni in
nasprotujemo predlogom pred-
metnika za prenovno osnovno

šole, učni načrti za predmet likovna zgozja za novo devetletno šolo zato še niso pripravljeni.

Za natančnejšo predstavo navajamo primerjavo tedenskega števila ur likovne vzgoje v sedanjih osnovni šoli, po predlogu Nacionalnega kurikularnega sveta za bodočo devetletko in predlogo stroke: 1.r. 2,2,2; 2.r. 2,2,2; 3.r. 2,2,2; 4.r. 2,1,5,2; 5.r. 2,1,5,2; 6.r. 2,1,2; 7.r. 1,1,2; 8.r. 1,1,2; 9.r. 1,2.

Likovni pedagogi osnovnih šol

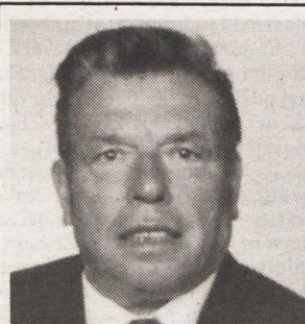
SEVNICA - Ob sevniskem občinskem prazniku vabi Zveza kulturnih organizacij drevi, 6. novembra, ob 19. uri na koncert Vlada Kreslina v Lutrovski kleti, uro zatem pa v grajsko galerijo na otvoritev slikarske razstave Jerce Santej. V petek ob 18. uri priredi mladinska sekcija Svobode Krmelj v tamkajšnjem kulturnem domu gledališko predstavo Komedija komedije. Ob 19. uri pa vabi ZKO Sevnica v kulturno dvorano PGD Sevnica na abonmajsko gledališko predstavo Kulturnega doma Španski borci iz Ljubljane "Iščem moža s kulturo srca." V soboto ob 10. uri bodo pred sevniskim gasilskim domom tekmovala gasilske trojke in operative enote PGD Sevnica, v športni dvorani OŠ Sava Kladnika pa ob 16. uri priredi Športna zveza Sevnica nogometni turnir za občinski pokal.

V nedeljo, 9. novembra, dopoldne bo ob Savi pri Orehovem Ribišku družina Sevnica pripravila meddržujsko tekmovanje v lovu rib s plovcem za prehodni pokal Grb občine Sevnica. 12. novembra bosta občinska knjižnica in ZKO Sevnica odprli likovno razstavo učencev OŠ Sava Kladnika, ob 18. uri pa vabita v knjižnico na večer haiku poezije z Rudijem Stoparjem in akademikom Vladimirjem Devidejem iz Zagreba; na kitari ju bo spremljal Ivan Bakran. Občina Sevnica in OO Združenja borcev in udeležencev NOB Sevnica pa bosta v sredo, 12. novembra, opoldne na Glavnem trgu položila venec v spomin na partizanske borbe in žrtve ter masovno izseljevanje prebivalstva v Nemčijo in Srbijo.

P. P.

Slovenska javnost premalo ve, kaj se je dogajalo v taboriščih za izgnance.

Čeprav sem bila otrok, sem morala na prisilno delo, in ko sem se poškodovala in sem hudo zbolela, ni bilo nobene zdravniške pomoči. Ko je oče prosil za mlajšega brata vsaj eno penico, so ga za kazen odpeljali iz izgnanskega

Krajani male hribovske Gorenje vasi nad Mirno so dočakali dan, ko jim je telefon prvič zazvonil. Zgornji del vasi, imenovan tudi Gorenje gore, ki je bila še pred kratkim pozabljena v občini Trebnje in je vodovod dobila šele pred dvema letoma, želi pa si tudi povezavo z dolino s sodobnejšo asfaltno cesto, je s telefonom veliko pridobil, saj se krajani ne čutijo več tako odrezane od sveta, kot so se še pred kratkim. Tako pa so s svojo aktivnostjo v kratkem vas približali tudi raznim popotnikom, ki si lahko lepote te gore ogledajo z urejeno makedamsko cesto.

Za razumevanje svojih težav pa se želijo iskreno zahvaliti Telekomu Novo mesto, še posebno pa izvajalcem del, ki jih je vodil g. Jože Zakrajšek z Vrhnike. Vsekakor pa je potrebno pohvaliti organizatorja vseh akcij za izboljšanje pogojev življenja v vasi, Ludvika Kiza, nekdanjega "knapa" iz Zagorja, ki se je po upokojitvi za stalno preselil v to odmaknjeno vas (na sliko).

D. MEŽNARŠIČ

USTANOVLJENO HAIKU DRUŠTVO

Po svetu je na milijone ljubiteljev haikuja, pesniške zvrsti iz japonske literarne in zenovske tradicije z značilno obliko treh verzov, in tudi pri nas jih ni tako malo. Vsekakor dovolj, da so prejšnji mesec pri ZKDS ustanovili Haiku društvo Slovenije. Društvo bo pripravljalo literarna srečanja, izdajalo bo glasilo Letni časi in širilo vednost o haikujui pri nas. Informacije o včlanitvi dobite pri predsedniku društva na naslov: Jože Volarič, Galetova 23, 4000 Kranj.

Starši, ki so bili ob vse premožnejši, so morali priskrbeti nujne življenjske potrebščine, vse od žlice naprej. Zato o nadaljnjem šolanju v drugih krajih sploh ni bilo mogoče razmišljati.

Pričakujem, da bodo tisti, ki skrbijo za naše pravice, upoštevali trpljenje v izgnanskih taboriščih in da bomo sedaj na starost vsaj preživeli dočakali pravično vojno odškodnino.

ANICA ŽABKAR
Kržišče

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo poročali o reševalni vaji civilne zaščite v Krškem, v kateri so sodelovali tudi jamarji. A ne le kostanjeviški, kot smo bili obveščeni od organizatorjev. Jedro Dolenjske reševalne skupine namreč sestavljajo člani Jamarskega kluba Novo mesto, ki so prav tako priskočili na pomoč varovancem v krškem domu upokojevcem.

URE SPOMINA OB PARTIZANSKIH GROBIŠČIH V KOČEVSKIH GOZDOVH - Društvo za vzdrževanje partizanskih grobišč v Rogu je tudi letos pred dnevom mrtvih pripravilo delovno akcijo, na kateri se je zbralo 40 članov. Kot vedno so prišli tudi iz Kočevja. Razdelili so se v tri skupine in se odpravili na točno določene cilje do Planine, Koprivnika, Jelendola, Zgornjega Hrastnika, Pugleda, Lesenega kamna itd. Po očiščenju smo k spomenikom postavili cvetje in prižgali sveče. Z nekaj besedami in enominutnim molkom smo se poklonili spominu borcev NOB. Po akciji smo se ustavili in posedli. Po vsakem takem dnevu čutimo, da smo prijeten kolektiv z vodjo Jožetom Bučarjem, ki skrbno pripravi take akcije. Hvala vsem, ki nam pomagate, in seveda vsem članom, ki se s prostovoljnim delom udeležujete akcij. (Foto: D. Kralj, M.I.)

Po dramatičnem prenehanju naraslega potoka preko podrtga drevesa smo dosegli dnevni cilj, osamljeno kočo starke in starca iz plemena Meo. Romantični postavitev taborišča ob reki na samem robu džungle je bila odlična kulisa za nadaljnje dogajanje. Naša vodnika sta se zavzeto lotila odiranja kače. Ko sem z odporom opazoval več kot tri metre dolgo kačo jezo, na trebuhu okrašeno z rahlimi obročki na beli podlagi, zgoraj pa lepe rumene pege na sivorjavem ozadju, me je kakor strela z jasnega prešinila misel, da je to pravzaprav lepa žival.

Že samo ime kraljevska kobra govori, da je ta kača nekaj posebnega. Je malo manj

Kraljevska kobra je ob življenje in čudovito pisano kožo. (Foto: J. Jaklič)

znana sorodnica navadne kobre, ki jo v Aziji po grobih ocenah obtožujejo za smrt 30.000 do 40.000 ljudi letno. Po mnenju vodnika je srečanje z razjarjeno kraljevsko kobro, še posebno kadar čuva svoj zarod, za človeka gotova smrt. Tudi do dva metra nad tlemi vzdignjena trikotna glava z gotovostjo in bliskovito zadene svoj cilj že ob najmanjšem premiku žrtve. Kača pa ima še eno neprijetno navado, da včasih svojo žrtev opljuva. Dotik strupa z očmi povzroči hude bolečine in skoraj gotovo slepoto. Po zagotovilu vodnika, da kobre živijo v parih in da partner smrt svojega družabnika maščuje, sem dvakrat močno potegnil iz steklenice riževga žganja, v kateri je bilo namočeno srce pravkar odrte kače. S temno zeleno tekočino naj bi po mnenju domačinov prešle na človeka lastnosti kače, kot so hitrost, pogum... In res, življenje je skozi dno steklenice postalo lepše, prav tako pa je večerja, kača na žaru, lažje zdrknila v moj želodec. Kot nalašč smo ne preživeli pod odprtim nadstreškom, kar je hkrati z dogodki dne povzročilo, da sem celo noč bežal pred kačami, škorpijoni in drugo glolaznijo. Novo jutro je prineslo resnično olajšanje.

Začel se je zadnji dan pohajkovnja po divjini. Ta dan nas ni čakala naporna hoja po razmočenem terenu, ampak prijetno splavarjenje na bambusovih splavih po živahni reki, ki smo se ga vsi veselili. Prijetno – smo prvi hip mislili mi, resnica pa se je pokazala drugačna. Reka je bila neobičajno hitra in visoka, kar so s kančkom strahu priznali tudi splavarji. Krmarjenje z dolgimi drogovi je bilo nemogoče, zato smo približno smer na divjem toboганu določali le s pomočjo nagibanja splava. Divja ježa stoji na spolzkih, ozkih deblah se je zame po bližnjem srečanju z močnejšo vejo neslavno končala. Izstrelilo me je v kipečo, rumeno vodo in v kratkem trenutku sem ostal sam sredi divjine. Za občutek osamljenosti ni bilo časa.

Po nekaj sto metrih sem trudoma pribral iz vode do strme obale, se skozi trnje priplazil na breg in nato med podrastjo in ovijakami v divjem diru in kobancanju sledil toku reke. Ko sem v daljavi zaslišal svoje ime in čez nekaj časa ugledal splav s sotrpini v plitvini reke, mi je pri srcu postalo toplo, kot da bi po dolgem času ugledal domači kraj. Ostala dva splava sta jo odnesla še slabše. Večkrat sta se prevrnila in morala mokrih posadk je bila popolnoma na tleh. K temu je pripomoglo slabo vreme in prisilno kopanje v narasli reki, prav tako pa je vsakemu posamezniku globoko pod kožo zlezlo spoznanje, da so bili v divjini prepuščeni sami sebi, srečnim naključjem in da bi se lahko pustolovsko doživetje končalo tudi tragično. Ko sva s prijateljem vztrajala na ogledu bližnjih slapov, kot je predvideval program, sva bila deležna hude graje celotne skupine, ki si je želela čimprej "domov". Obveljala je najina.

Da bo sobota dan po trekingu zame srečen dan, sem začutil že zgodaj dopoldne. Bolj za šalo kot zares sem svoje vojaške škornje, zapuščino jugoslovanske vojske, ponudil uličnemu prodajalcu stare obutve. V moje veselje je kupčija usela. Denar za čevlje, ki sem jih mislil tako ali tako zavržeti, mi je prinesel dva dni lagodnega preživetja. Škornji so se v deževnem gozdu slabo izkazali. Po prvem prečuenju potoka sta škornja postala dve neprodušni posodi za vodo in tako nekaj kil težja. Hitro preobuvanje pa so onemogočile dolge vezalke. V gozdu so se od številnih superg in lahkih gozdarjev še najbolj izkazale vodnikove plastične sandale, skozi katerih številne odprtine je voda hitro prišla in tudi odtekla.

Izgublieno in najdeno

Popoldne naju je sončni odblesk z zlatih streh templja zvalil na 15 kilometrov oddaljeno goro.

Beg Židov čez Kolpo in Gorjance v življenje

Odmevi na prvi zapis o reševanju Židov, objavljen 14. avgusta v Dolenjskem listu

Po članku o reševanju Židov iz tako imenovane Nezavisne države Hrvatske, Hitlerjeve države, objavljenem v časopisu Dolenjski list, in intervjuju z novinarjem Ladislavom Lesarjem v Nedeljskem tedniku so se mi oglašili še dva Belokranjca in ena Belokranjka in opisali doživljanje o reševanju Židov iz Hrvatske med drugo svetovno vojno. Ta Belokranjka je živel na svojem domu v Trebelniku pri Planini ob meji s Hrvatsko. Vas Planina je praznovala 18. oktobra 55. obletnico požiga vasi in poboja 35 mož s tega področja, ki so ju vaščani doživeli ob napadu ustašev na tem slovenskem ozemlju.

Pred Nemci, ustaši in domobranji niso Židi bežali in si reševali življenje le v Pravatini, Mali in Veliki Paki ter Krasincu in Gribljah, takih krajev je bilo še več. Življenja jim ni reševala le obmejna reka Kolpa, ampak tudi gorovje Gorjanci. Tu so na obeh straneh Hrvaške in Slovenije živeli v vseh Žumberčani - Uskoki. Ti so srbske narodnosti in so se tu naselili v času turških napadov na Balkanu. V drugi svetovni vojni so v glavnem sodelovali v narodnoosvobodilni vojni. Tako so se borili skupaj z zavezniki Angleži, Američani in Rusi proti fašizmu, nacizmu in domačim izdajalcem.

Belokranjec Ivan Avguštin je med vojno živel v svoji rojstni Križevski vasi pri Metliki. Na domu je živel tudi njegov brat Alojz. Na tem delu Kolpe ni bilo mostu. Most je bil takrat zgrajen le na Kolpi med Metliko in Jurkovskim Brodom. V Križevski vasi ob Kolpi je bil velik mlin. Zato so pradelje in dedje zgradili čez Kolpo kamniti slap, ki je dvignil nivo vode, da je mlin lahko obratoval tudi pri nizkem vodostaju. Pod slapom je bila voda zelo plitva. To so izkoristili pobežli Židi iz Hrvatske, kar peš prebradili reko Kolpo in si tako rešili življenje pred nacisti, ustaši in domobranci. Vaščani Križevske vasi so Žide nekaj dni preživljali. Nato so ti

odšli v Ljubljano. Koliko Židov je prebredlo Kolpo, Ivan ne ve. Bilo jih je mnogo. To se je dogajalo leta 1941 in 1942. Ivan pa se je nato boril v Gubčevi in Cankarjevi brigadi. Sedaj živi v vasi Dule pri Leskovcu.

Zelo zanimivo je pripovedovanje Franca Kočvarja iz Bereče vasi, med Suhorjem in Hrastom nad Metliko v Beli krajini. Bila sva soborca 15. belokranjske udarne brigade. Meseca maja 1942 leta je živel pri očetu Francu in mami Nezi. Po poklicu je bila mama v tistem času babica. Tako se je malo razumela tudi na zdravniška opravila. Takole pripoveduje Kočvar: "Takrat smo imeli kmečko hišo, hlev, gospodarsko poslopje in čebelnjak. Danes stoji le še na pol porušena hiša. Pri gospodarskem posloju sem slišal pritenjak. Zanimalo me je, kdo je. Zato sem odšel gledat in videl skupino štirih ljudi. Vprašal sem jih, kdo so. Odgovorili so, da so prijatelji. Po razgovoru so mi povedali, da so vsi Židje. Stari so bili od 20 do 25 let. Moška sta bila Aron in David, ženska pa Sara in Golda, ki so jo klicali tudi Zvezda. Govorili so srbskohrvatski jezik. Med seboj so se pogovarjali v hebrejskem jeziku, zato jih takrat nismo razumeli. Po zvezdah so prišli iz Zagreba v Žumberak, v hrvatsko vas Brezovica. V to vas jih je pripeljal neznanec. Ko so se pogovarjali z domačini, so v vas vdrli italijanski fašisti, ki so stražili mejo. Domačini so jim odvzeli kovečke, Židi so pobegnili v gozd in nato do nas v Berečo vas. Ostalo jim je le, kar so imeli v nahrbtnikih. Med begom si je Sara izpahnila nogo. Tako sem slišal pritenjak in jih odpeljal v hišo. Mama je Sari zdravila izpahnjeno nogo. Zato so ostali tu 14 dni. Sara je spala pri nas v hiši, ostali trije pa so spali v gozdu. Dali smo jim 'celtno' in odejo. Ko je Sara ozdravela, sem jih odpeljal v Brezovo Reber, kjer je bilo partizansko taborišče. Leta 1944, meseca

marca, sem partizanal v bližini Velikih Lašč. V vasi Mala Slevica ali Velika Slevica je prišla kulturna skupina. Pripadali so hrvatski partizanski enoti. Tam so bili nekaj dni. V tej kulturni enoti pa sem spoznal svoja znanca, prijatelja, pobežla Žida iz Zagreba. Pozdrav je bil prisrčen, tovariški in partizanski. Povedala sta mi, da sta David in Golda v drugi hrvatski partizanski enoti."

Hvala vam, reka Kolpa, gorovje Gorjanci, Bela krajina, Žumberak in ljudje, da ste storili to humano delo med drugo svetovno vojno v

• **Preseneča me molk židovske organizacije v Ljubljani in Zagrebu.** Po drugi svetovni vojni nisem slišal in tudi ne prebral kakšnega pričevanja, da so na tej hrvatsko-slovenski meji rešili življenje kakemu Židu. Na stotine vasi leži na slovenski in hrvatski strani meje od Stojdrage do bližine Reke. Židovska organizacija iz Zagreba naj pošlje zgodovinarja na hrvatski del, ki bo marsikaj izvedel od starejših ljudi. Židovska organizacija iz Ljubljane pa je imela do sedaj zelo slabo vodstvo. Novo vodstvo pa bi prosil, da to stori na slovenski strani meje. Zunanje ministrstvo v Sloveniji pa v zvezi s tem tudi ni še ničesar storilo. Zato prosim novega zunanjega ministra, da vzpodbudi slovenskega dopisnika, ki piše za Izrael, naj objavi kakšen članek o reševanju življenja Židov ob tej meji. Zgodovina piše, da se jih je iz bivše Jugoslavije izselilo 8.000. Morda pa je kakšen, ki so mu reka Kolpa, Gorjanci ali Gorski Kotar rešili življenje, le ostal živ.

borbi proti okupatorju in reševali življenja ljudi, ki jih je čakala grozna smrt.

Žalostna je pripoved Pavle Pešec iz vasi Trebelnik pod Planino, vasio na Gorjancih, nad vasio Podbočje. Danes živi, poročena

Baznik, v Mrtvicah št. 30 pri Leskovcu. Takrat je bila mlada deklica. Po vojni sta ji o tem dogodku pripovedovala mama Zofija Pešec in oče Jože. Konec leta 1941 so k jim v vas iz neodvisne države Hrvatske pribežali dve Židini in Žid. Tu so živeli do polovice leta 1944. Pri njih je takrat živel še Julka Bevk iz Krške vasi. Mož Bevk pa je bil v partizanih in padel v Krakovskem gozdu, ko so na Štajersko prenašali iz Dolenjske radijski oddajnik. Njegov brat Cveto je bil po vojni dolga leta tajnik občine Krško. Židi so bili stari okrog 40 let. Po njihah niso delali. Doma so izdelovali izdelke iz volne in sukanca. V jeseni so pobirali kostanj, orehe in sadje. Zanje so bile zanimive zelene orehove lupine. Orehova jedra so pojedli ali imeli za orehovo potico, zelene lupine pa so kuhali in tako dobili nekakšno barvo. Z njo so nato barvali izdelke iz volne in sukanca. Hrano in stanovanje so imeli brezplačno, saj denarja tudi niso imeli.

Leta 1944 so v to slovensko vas nenadoma prišli ustaši in domobranji. Prav gotovo so jim posamezniki izdajali povedali, da tu živijo Židje. Pavlinega očeta so prisilili, da je naložil na voz vse imetje, ki so ga imeli Židje, in vse Žide z vozom in voli odpeljal na hrvatsko stran v vas Drmiči. Tam so očeta zadrževali kar dva dni. Družina je bila prestrašena, kaj so mu storili. Po dveh dneh pa je le prišel domov. Kaj so storili z Židi, ji ni znano. Tudi Hrvati, ki so imeli na slovenski strani zemljo in jo v tistem času obdelovali, niso znali povedati, kaj je bilo z Židi. Prav gotovo so jih pomorili v Jasenovcu ali drugih uničevalnih koncentracijskih taboriščih v Nemčiji.

CIRIL PLUT
Krško

• **Je že kdo našel deželo na svetu, kjer bi v povprečju vsaka župnija imela po devet cerkva?** (Štuhec)

Z mercedesom v socializem

NOVO MESTO - Z mercedesom razreda A, najmanjšim avtomobilom te prestižne avtomobilске znamke, se je v Slovenijo vrnil socializem. To ne pomeni, da se bodo s tem komaj 3,57 m velikim avtomobilom s trikrakim statusnim simbolom na nosu vozili le partijski šefi in njihovi priliznjenci (enih in drugih je še več kot v prejšnjem sistemu), ampak, da je dobavni rok zanj tako dolg, kot je bil včasih za Renault 18 iz novomeškega IMV-ja. Kdor bo ta mini mercedes vplačal danes, ga bo ob zavistnih pogledih sosedov v garažo zapeljal leta 1999, tik pred koncem tega tisočletja. Za najcenejšega in najbolj skromno opremljenega (čeprav, resnici na ljubo, je osnovna oprema nenavadno bogata in med drugim vsebuje zračno vrečo za voznika in sovoznika, ABS, električni pomik sprednjih okenskih stekel, električno nastavljeni in ogrevani zunanji ogledali, po višini nastavljen voznikov sedež, osrednje zaklepanje in še dolgo vrsto drugih stvari) boste odšteli 31.000 mark, za močnejšega in najbolj razkošno opremljenega pa več kot 45.000.

Tega najmanjšega čuda v Mercedesovi zgodovini, ki mu rečejo vrhunski avto v kompaktni obliki, bodo v tovarni v Nemčiji izdelali 200.000 na leto, konec prihodnjega leta pa ga

bodo začeli proizvajati tudi v Mercedesovi tovarni v Braziliji, kjer bodo naredili 70.000 teh vozil na leto. "Na dobrih 3,5 m so celotna mercedesova varnost, udobje, zanesljivost in sprejemljivost za okolje," trdi Tone Bajuk, direktor novomeškega Autocommercea (AC), ki nudi celoten Mercedesov program, od najmanjšega razreda A do tovornjakov, poleg tega pa tudi rezervne dele, poskrbljeno pa je tudi za servis Mercedesovih vozil, ki ga opravlja Milan Štangelj. Novomeški AC deluje od spomladi 1993, posluje pozitivno, na leto prodajo okoli 100 Mercedesovih vozil, od tega blizu tretjine osebnih avtov, v Sloveniji pa firma AC Interac prodaja kakih 500 Mercedesovih osebnih avtomobilov na leto.

Prodaja razreda A se je v Sloveniji uradno začela konec oktobra. Letos je za celo Slovenijo na voljo okoli 50 teh avtov, v Novem mestu so dobili 3, od tega je en testni, dva pa so takoj prodali; prav tako je še vnaprej prodana celotna količina za prihodnje leto, ko bo v Slovenijo prišlo 200 do 250 malih mercedesov, v Novo mesto pa jih bodo dobili 10 do 15. Sicer pa je dobavni rok za Mercedesove osebne avtomobile razreda C, E in S največ dva meseca, na roadster SLK in coupe CLK pa je treba čakati tako kot na A, do leta 1999.

A. B.

DRUŽINI DOLENC IN SKALICKY

Vinogradniki in sadjarji, zdravniki in slikarji

Ljudje prihajajo in odhajajo, tudi v Dolenjsko in iz nje. Za primer tega bom predstavil novomeški družini Dolenc in Skalicky, njune predstavnike in naslednike.

Rihard Dolenc (1849-1919) je bil prvi ravnatelj Kmetijske šole na Grmu: bil je vinogradnik in ugleden strokovni pisec, sodni in javni izvedenec za kmetijstvo, gozdarstvo in živilstvo. Rodil se je 31. januarja na gradu Rožek-Brje pri Šentvidu (zdaj Podnanos) v Vipavski dolini. Oba starša sta bila iz Razdrtega pod Nanosom; oče Leopold je bil posestnik in obenem upravitelj graščine Rožek, mati Elizabeta-Marija je bila sestra dr. Josipa Orla, posestnika v Razdrtem in Ljubljani. V Dolenčevi družini sta se rodila tudi Rihard in njegov starejši brat Viktor (1841-1887), trgovec in politik ter izdajatelj, lastnik in urednik glasila Soča in urednik Edinosti v Trstu. Rihard je obiskoval osnovno šolo v Postojni in Ljubljani ter leta 1867 končal

šestletno realko v Gorici. Nato ga je njegov ujec dr. Josip Orel, notar na Vrhniki in veleposestnik v Ljubljani (Orlova ulica, Orlov vrh na ljubljanskem Gradu) poslal na Kmetijsko akademijo v ogrski Altenburg-Magyar Óváry, nato pa še na študij vinarstva in sadjarstva v Klosterneuburg pri Dunaju in še na posebne tečaje. Tako je bil Rihard Dolenc prvi in za tisti čas najvišje strokovno izobraženi Slovenec, usposobljen za vodilno mesto v kranjskem kmetijstvu, ki sta ga vodila priučena strokovnjaka dr. Janez Bleiweis in Franc Schollmayr. Zato so njima nevarnega tekmeča poslali daleč stran, na rob Kranjske, za vodjo leta 1872 ustanovljene Sadjerejske in vinorejske šole na Slapu pri Vipavi.

Dolenčevo delovanje na Slapu

Vipavski grof Lanthieri je dal Kranjskemu deželnemu odboru brezplačno v najem 18 oralov njiv, travnikov, sadovnjakov in vinogradov z gradom Slap pri Vipavi. Rihard Dolenc je grad preuredil za šolo, internat in stanovanja. S poukom so začeli 21. februarja 1873. Nekaj let je Dolenc sam predaval vse strokovne predmete, le slovensščino in nemščino so podajali učitelji iz Vipave, zgodovino in verouk pa dekan Jurij Grabrijan. Prvi strokovni učitelj je bil Gustav Pirc (1880-1884), kasnejši urednik Kmetovalca, tajnik, direktor in predsednik Kranjske kmetijske družbe. Za njim je prišel na Dolenjskem znani Viljem Rohrmann. Oba strokovna učitelja sta razbremenila Dolenca, ki je opravljal razne naloge za deželne oblasti. Poleg pouka in prakse učencev so na Slapu prirejali nedeljske tečaje za kmetovalce in gospodinjice ter počitniške tečaje za ljudskošolske učitelje. V tem času so obnovili pet hektarjev vinogradov z evropskimi sortami; vpeljali so rizinke, zelen, muškadni silvanec in sivi pinot; posadili so flokarije in ogrske marelice na Slapu, Podragi in Lozicah, o teh pričajo še nekatera ostala drevesa. Dolenc je leta 1880 ustanovil Vipavsko sadjarsko društvo

vo ter več kot deset let vodil podružnico Kranjske kmetijske družbe v Vipavi. Svoje dosežke je opisal in objavil v Novicah, Soči, Edinosti in Gospodarskem listu. V tistem času je bil Rihard Dolenc osrednja osebnost v širšem prostoru Vipavske doline in na Krasu.

Preselitev slapenske šole na Grm

Leta 1882 se je v Posavju, v vinogradih pri Kapelah, prvič pojavila trtna uš - filoksera, ki je do tedaj že uničila večino vinogradov v zahodni in srednji Evropi. Zato je bilo nujno poučiti vinogradnike o nadaljnjem obstoju in obnovi vinogradov. Kranjski deželni odbor je sklenil, da je zato potrebna kmetijska šola tudi na Dolenjskem. Za ustanovitev je bilo potrebno rešiti dva problema: zagotoviti ustrezno poslopje s posestvom in poiskati usposobljeno učno osebje. Zato je deželni odbor pooblastil svojega izvedenca Riharda Dolenca za vodjo - upravnika nove šole ter mu naročil, da slapensko šolo preseli na Grm. Dolenc je okleval in se težko odločil za to selitev iz rojstnega okolja Vipave na Dolenjsko. Na Slapu je uspešno uredil učni objekt, tu si je ustvaril

družino, tu so se rodili otroci; obnovil je vinograde in sadovnjake ter se družabno močno povezal z Vipavci. Pa vendar je poleti 13 težkih parizarjev prepeljal šolsko opremo, poljedelske stroje in orodje ter pridelke s Slapa na Grm. Z njimi so se preselili učenci za drugi letnik, učitelj Rohrmann, vinogradnik in kletar in dva druga opravnila del. Parizarji, razen dveh, so se vrnili; ostal je kolesej, dva para konj, dva para volov in vsa druga oprema, med njimi tudi del zbirke strojev, ki jo je sestavil licejski profesor Anton Schultet leta 1843, to zbirko pa je KKD ob ustanovitvi slapenske šole podelila za pouk in rabo na šolskem posestvu.

Rihard Dolenc na Grmu

Obnova in preureditev Gradu za šolo je po zamisli in pod nadzorom Riharda Dolenca trajala dobri dve leti, po preselitvi pa še nekaj let. Grajsko poslopje so preuredili v šolske prostore, učilnice in internat, drugi del pa za stanovanja; gospodarska poslopja za skladišča in shrambe, v lope za stroje in vozila, okoli gradu so od tedaj dalje postopno preurejali za poskusno postajo, polje in vrt, drevesnico, trtnico, sadovnjak in vinograd. Posestvo je v enem kosu obsegalo okoli 30 oralov njiv in travnikov, nato je Dolenc s podporo deželne vlade in odbora kupil 2 ha vinograda na Cerovcu in v Smolenji vasi, 10,50 ha gozda v Ljubnem in vinograd na Trški gori, kjer so se učenci pod vodstvom učiteljev in pomožnega osebja vadili v pridelovalnih postopkih. Pouk na Grmu je bil sprva prirejen po programu in izkušnjah s Slapa, dveleten, tega je leta 1910 Dolenc naslednik Viljem Rohrmann (1907-1914) preuredil. Rihardu Dolencu je uspelo naprejši novejši orodje in stroje ter opremiti vinsko klet in predelovalnico za sadje, sušilnico, opremo za napravo sadnih sokov in konzerviranje sadja. Za leto 1888 je izdal prvo letno poročilo o delovanju šole za sadjarstvo, vinarstvo in poljedelstvo v Rudol-

fovm, nato so podobna poročila izhajala vsaki dve leti, povzetek teh pa je zapišan v zbornikih ob 50- in 100-letnici šole, kjer je dosti zanimivih podatkov ne samo o šoli, temveč tudi o dogodkih v mestu in na Dolenjskem.

Strokovni in publicistični prispevki Riharda Dolenca

Avstrijsko ministrstvo na Dunaju je od leta 1870 dalje opozarjalo na nevarnosti trtne uši - filoksere za naše vinogradništvo. Vlada je leta 1874 poslala Riharda Dolenca v Klosterneuburg, "da bi proučil biologijo filoksere", nato pa še na Ogrsko, da bi spoznal načine varstva vinske trte, uspehe in težave pri pravi novih vinogradov. Ob tej in drugih priložnostih je proučil tudi druge škodljivce in bolezni trte, zlasti oidijs in peronosporo, ki je leta 1881 uničila celoten pridelek grozdja. V Novicah in Kmetovalcu je objavil številne prispevke, leta 1888 je v Ljubljani, leta 1891 pa Rudolfovem izdal knjižico "Nauk, kako zasajati vinograde z ameriški trtami". In nato je več kot 20 let vodil obnovo na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini. Dunajska vlada mu je v pomoč poslala Bohuslava Skalickyja (1872-1926). Izdal je tudi učno knjigo Sadjarstvo ali ovcarstvo (1887). V Naznanilih Kranjske kmetijske družbe je objavil monografijo O lanarstvu (1869) in O predelavi sadja (1872), nato je dve desetletji sodeloval s Slovenskim gospodarjem, od leta 1884 do smrti pa je objavljval prispevke v Kmetovalcu. Dopisoval je v glasila Weinzeitung, Weinlaube, Wiener landwirtschaftliche Zeitung ter v časopise Soča in Edinost v Trstu. Politično je pripadal taborskemu gibanju in se aktivno udeleževal prireditve; izražal je liberalna in narodnostna napredna stališča. Osebnostna pripadnost je povezoval z objavami v Dolenjskih novicah in Primorskem gospodarju. S šaljivimi prispevki, ki jih je sam ilustriral, je sodeloval pri zabavnih listih Škrat in Brus; napisal je veseloigro Idrčani na Logu, ki

so je igrali ob stoletnici rojstva Matije Vertovca (1784-1851).

Rihard Dolenc je leta 1907 stopil v pokoj, umrl pa je 5. februarja 1919 v Novem mestu. Zapustil je sina Metoda in hčerko Olgo.

Metod Dolenc (1875-1941), prvi profesor pravne zgodovine na Pravni fakulteti v Ljubljani. Rodil se je 19. decembra 1875 na Slapu pri Vipavi kot sin ravnatelja kmetijske šole Riharda Dolenca. Osnovno šolo je obiskoval v Vipavi, prva dva razreda gimnazije v Ljubljani, nadaljeval v Novem mestu, kjer je leta 1893 maturiral. Pravne študije je končal leta 1898 na Dunaju in bil promoviran za doktorja prava leta 1899. Dve leti je bil pristav na sodišču v Novem mestu, nato je služboval na sodišču in državnem pravdnistvu v Gradcu. Med prvo vojno je bil vojaški sodnik, leta 1917 je bil imenovan za deželnega sodnega svetnika v Gradcu; leta 1918 je bil pridružen Višjemu deželnemu sodišču v Ljubljani, marca 1920 je bil izvoljen za rednega profesorja Pravne fakultete v Ljubljani; predaval je kazensko pravo in kazenski pravni postopek s kriminalistiko, od leta 1925 pa je predaval gorsko pravo in pravno zgodovino Slovencev. Bil je član jugoslovanskega zakonodajnega sveta v Beogradu; podeljen mu je bil častni doktorat na univerzi v Bratislavi. Med prvimi je bil leta 1938 imenovan za člana Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Metod Dolenc se je sprva uveljavljal kot pripovednik z deli Pravdarska strast, gotova propast (1914), Zmote in prevare (1919) in s komedijo Spodobni ljudje (1924). Največ razprav je objavil v glasilu Slovenski pravnik ter v nemških in srbohrvatskih glasilih. Za bralce Dolenjskega lista so zanimive in pomembne razprave: Pravosodstvo Kostanjeviške opatije v letih 1631 do 1655, Pravosodstvo pri novomeškem uradu nemškega viteškega reda v letih 1721 do 1772 in Slovensko ljudstvo na Dolenjskem (objavljeno v Časopisu za narodopisje in zgodovino oz. v Ljubljanskem zvonu). Napisal je šest knjig, med njimi Dušanov zakonik (1925), Pravno zgodovino za slovensko ozemlje (1935) in Gorske buke v izvirknu, prevodu in priredbah (1941).

Umril je 10. oktobra 1941 v Ljubljani. Njegova sestra Olga se je poročila z Bohuslavom Skalickyjem. Zadnjih sto let avstroogrsko

Čas bistri kalnost novejšje zgodovine

Obnovljenemu kulturnemu spomeniku dodan še nov - Prve naselitve Kočevarjev leta 1330
- Nacionalne razlike začne izkoriščati politika 20. stoletja - Uradna posvetitev leta 1998

STARI LOG - V počastitev in spomin umrlih je bila 25. oktobra na pokopališču Stari Log slovesnost, na kateri so bili prisotni domačini KS in Kočevarji ter njihovi potomci, živeči v Sloveniji in tujini. Po kratkem uvodnem nagovoru predsednika KS Stari Log Cirila Jasenca je bila spominska maša, ki jo je vodil župnik iz Stare Cerkve Anton Ferlic. Prisotne je nagovoril dr. Viktor Michitsch, ki

se je v svojem imenu ter v imenu razseljenih Kočevarjev zahvalil predstavnikom oblasti, prisotnim in vsem, ki so prispevali pri obnovi pokopališča.

Čas in okolje, v katerem živimo, še vedno ne sprejema resnice o zgodovinskem dejstvu, ki ga dokazuje večstoletno bivanje Kočevarjev kot večinskega in avtohtonega prebivalstva Kočevske krajine. Prve naselitve segajo v leto 1330, o njih je pisal že J. V. Valvasor. Področje nacionalnih razlik je začela izkoriščati politika v 20. st., metoda pa je bila uporabljena tudi na področju "kočevskega govornega otoka". Napetost med kočevskim in slovenskim narodom je bila med obema vojnami vsiljena z uradno državno politiko, poguben pečat pa mu je konec tridesetih let dodala nacistična politika.

Po prvi svetovni vojni so Kočevarji kot etnična skupina občutili načrtno razvrednotenje naroda v prisilni asimilaciji, ki se je izvajala z odvzemanjem osnovnih človekovih pravic, kot so: pravica do izobrazbe, do dela, do uporabe maternega jezika kot tudi sprememba družinskih in krajevnih imen. Po letu 1918 je v kočevskih naseljih sledila ukinitve osnovnih šol, kjer so poučevali v nemškem jeziku, sistematično so odpuščali

delavce kočevske narodnosti itd. Da je bil kočevski narod na Kočevskem, v večini dokazuje tragična povojna slika, saj so po odhodu Kočevarjev v letih 1941-1942 ostale tamkajšnje vasi dobesedno prazne.

Čas, ki je v svoji kruti realnosti in minljivosti zanesljivo zdravilo, celi tudi globoke rane druge svetovne vojne in prispeva k treznim in hvalevrednim aktivnostim. Krajano in vodstvu KS Stari Log gre zahvala - še posebej Cirilu Jasencu, ki se je odločil za to, da se zapuščeno pokopališče z velikim številom nagrobnih spomenikov nekdanjih prebivalcev Kočevarjev obnovi kot kulturni spomenik. Obnovljenim spomenikom je dodan tudi nov spomenik - obelisk, ki ima v štirih jezikih izpisano besedilo v spomin na vse, ki so kultivirali kočevsko deželo. Tako za Krajino kot za državo Slovenijo je velika kulturnozgodovinska škoda, ki je nastala z izselitvijo Kočevarjev. Sledilo je opustošenje naselij in velikih površin, ki imajo poleg negativnega gospodarskega učinka tudi neposreden vpliv na spremembo klimatskih razmer.

HANS IVAN JAKLITSCH
Predsednik Društva Kočevarjev
staroselcev

MAŠA IN BLAGOSLOV POKOPALIŠČA - Po maši in blagoslovu pokopališča se je dr. Viktor Michitsch v govoru zahvalil tudi mladim pevcem pod vodstvom Maridi Tscherne, ki so s petjem lepo zaokrožili slovesnost. Uradna posvetitev pokopališča bo spomladi 1998.

monarhije je med vsemi deželami najhitreje napredovala Češka, kjer so razvili mrežo strokovnih, višjih in visokih poklicnih šol. Presežek njihovih v raznih poklicih šolanih in usposobljenih ljudi je iskal zaposlitev v bolj zaostalih deželah, kot je bila npr. Kranjska. Tedaj so k nam prišli: biolog Jan Ružička, gozdarja Josip Ressel in Anton Rossipal, agronoma Franc Ksaver Hlubek in František Malasek, vrtnarji Václav Hejnic, Anton Havliček, Franc Herzmansky in Josip Urbanek ter vinogradnik Bohuslav Skalicky (1872-1926), ki se je rodil dne 17. julija 1872 v vasi Cerekvice, občina Nowa Paka pri Kraljevem Gradcu. Po končani meščanski šoli leta 1887 v Hoficích je tri leta delal v vrtnarji grofa Černina v kraju Vinof pri Prahi. Po razširitvi trtne uši v avstrijskih deželah je dunajska vlada podeljevala študijske stipendije, ter zato izbirala najbolj prizadevne gojence. Na priporočilo grofa Černina je komisija izbrala Skalickyja za študij na Višji šoli za sadjarstvo in vinarstvo v Klosterneuburgu pri Dunaju. Po diplomu leta 1894 je opravil še poseben enoletni tečaj na Visoki kmetij-

ski šoli (Bodenkultur) na Dunaju in leta 1895 je vlada poslala Skalickyja v pomoč prizadevanjem Riharda Dolenca za obnovo vinogradov na Kranjskem s sedežem na Grmu; vodil je tehnična dela in hitro napredoval: leta 1902 je bil imenovan za nadzornika, leta 1913 za višjega

nadzornika in leta 1921 za svénika, obenem je poučeval na Grmu, leta 1921 pa je bil imenovan za ravnatelja te kmetijske šole in jo vodil do smrti.

Bohuslav Skalicky je bil poleg Dolenca vodilni strokovnjak za obnovo vinogradov v posavskem vinorodnem okolišju; ustanovil je več trtnic in silnic za pridelovanje cepljenk evropskih sort trte na ameriških podlagah. Največji trtnici je organiziral v Bršljinu pri Novem mestu in na Vinomeru pri Metliki, v vzorne vinograde s sortnimi poskusi je organiziral v vseh vinogradniških ožjih podokolišjih. V njegovem času je bilo na Dolenjskem obnovljeno okoli 78% uničenih vinogradov. Na žalost se dolenjski vinogradniki še niso oddolžili njegovemu spominu. Dolg še ni poravnal!

Skalicky je uredil vzorni in poskusni vinski kleti: v Novem mestu leta 1897, v Vipavi pa leta 1900. Prizadeval si je za ustanovitev kletarske ali vinarske zadruge. Za idejo je pridobil nekaj vodilnih vinogradnikov, ki so 1. julija ustanovili in 23. septembra 1901 registrirali Dolenjsko kletarsko društvo,

Mercator

Izvrstna ponudba

od 30.10. do 13.10.'97

in še 40 označenih izdelkov!

ODLIČEN DODATEK JEDEM

Knorr kocke

132g, Kolinska, Ljubljana

monarhije je med vsemi deželami najhitreje napredovala Češka, kjer so razvili mrežo strokovnih, višjih in visokih poklicnih šol. Presežek njihovih v raznih poklicih šolanih in usposobljenih ljudi je iskal zaposlitev v bolj zaostalih deželah, kot je bila npr. Kranjska. Tedaj so k nam prišli: biolog Jan Ružička, gozdarja Josip Ressel in Anton Rossipal, agronoma Franc Ksaver Hlubek in František Malasek, vrtnarji Václav Hejnic, Anton Havliček, Franc Herzmansky in Josip Urbanek ter vinogradnik Bohuslav Skalicky (1872-1926), ki se je rodil dne 17. julija 1872 v vasi Cerekvice, občina Nowa Paka pri Kraljevem Gradcu. Po končani meščanski šoli leta 1887 v Hoficích je tri leta delal v vrtnarji grofa Černina v kraju Vinof pri Prahi. Po razširitvi trtne uši v avstrijskih deželah je dunajska vlada podeljevala študijske stipendije, ter zato izbirala najbolj prizadevne gojence. Na priporočilo grofa Černina je komisija izbrala Skalickyja za študij na Višji šoli za sadjarstvo in vinarstvo v Klosterneuburgu pri Dunaju. Po diplomu leta 1894 je opravil še poseben enoletni tečaj na Visoki kmetij-

ski šoli (Bodenkultur) na Dunaju in leta 1895 je vlada poslala Skalickyja v pomoč prizadevanjem Riharda Dolenca za obnovo vinogradov na Kranjskem s sedežem na Grmu; vodil je tehnična dela in hitro napredoval: leta 1902 je bil imenovan za nadzornika, leta 1913 za višjega

nadzornika in leta 1921 za svénika, obenem je poučeval na Grmu, leta 1921 pa je bil imenovan za ravnatelja te kmetijske šole in jo vodil do smrti.

Bohuslav Skalicky je bil poleg Dolenca vodilni strokovnjak za obnovo vinogradov v posavskem vinorodnem okolišju; ustanovil je več trtnic in silnic za pridelovanje cepljenk evropskih sort trte na ameriških podlagah. Največji trtnici je organiziral v Bršljinu pri Novem mestu in na Vinomeru pri Metliki, v vzorne vinograde s sortnimi poskusi je organiziral v vseh vinogradniških ožjih podokolišjih. V njegovem času je bilo na Dolenjskem obnovljeno okoli 78% uničenih vinogradov. Na žalost se dolenjski vinogradniki še niso oddolžili njegovemu spominu. Dolg še ni poravnal!

Skalicky je uredil vzorni in poskusni vinski kleti: v Novem mestu leta 1897, v Vipavi pa leta 1900. Prizadeval si je za ustanovitev kletarske ali vinarske zadruge. Za idejo je pridobil nekaj vodilnih vinogradnikov, ki so 1. julija ustanovili in 23. septembra 1901 registrirali Dolenjsko kletarsko društvo,

r.z.z.o.j., v Novem mestu. Zadruga je uspešno poslovala do prve svetovne vojne, nato je živelarila do vinske in gospodarske krize v dvajsetih letih, ne da bi formalno opravila likvidacijo. - Leta 1909 je Skalicky organiziral v Prahi razstavo kranjskih vin in poučno potovanje naših kmetovalcev na Češko in Moravsko. Z njegovim posredovanjem je bilo nekaj naših vinogradnikov in študentov na delovni praksi pri čeških veleposestnikih. Po prvi vojni je organiziral tri vinske razstave in dva vinska sejma. Pisal je strokovne članke v slovenskem, srbohrvatskem, češkem in nemškem jeziku in jih objavljaj med drugim v Dolenjskih novicah, Grudi, Kmetovalcu, v Allgemeine Weinzeitung, v Mitteilungen über Weinbau und Kellerwirtschaft der oestereichischen Reichs Weinbauerverein. Objavil je Siljenje ali kaljenje ameriških ključev (1907), Kmetijske razmere na Češkem (1909), Pridelovanje in razpečevanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju (1912), Kletarstvo (1924) ter Gospodarska navodila (zbirka 80 samostojnih publikacij).

Bil je izredno delaven in družaben; bil je član Pevskega društva, odbornik Čitalnice, predsednik Vinarskega društva za novomeški okraj. Skalicky je umrl 8. decembra 1926 v Novem mestu. Zapustil je sinova Zdenka in Boga.

Zdenko Skalicky, slikar in pesnik, rojen dne 11. julija 1903 v Novem mestu, umrl 7. marca 1933 v Ljubljani. Osnovno in srednjo šolo je obiskoval in leta 1921 maturiral na novomeški gimnaziji, kemijo pa je študiral v Ljubljani. Služboval je v raznih industrijskih podjetjih, nazadnje je bil tehnični vodja in prokurist podjetja Šešir v Škofji Loki. Udeleževal se je takratnega dijaškega in kulturnega življenja. Na prvi pokrajinski razstavi je kot osmošolec razstavil 24 slik, ki jih je podaril svojim prijateljem. Pisal je tudi pesmi in jih objavljaj v rokopisnih dijaških listih in v Treh labodih, ki sta jih urejala Josip Vidmar in Novomečan Anton Podbevšek.

Bogo Skalicky, porodničar in ginekolog, rojen 16. novembra 1905 v Novem mestu, kjer je leta 1924 opravil gimnazijsko maturo. Medicino je študiral na Masarykovi

univerzi v Brnu, kjer je bil promoviran leta 1931. Staž iz porodništva in ginekologije je opravljal v bolnišnicah v Ljubljani, Zagrebu in Brnu. Specialističen izpit pa je napravil leta 1938 v Zagrebu. Bil je sekundarij v Mariboru, od 1938 asistent, med drugo vojno v bolnišnici v Leobnu, od 1945 do 1961 je bil predstojnik oddelka, nato pa upravnik mariborske porodnišnice. V tem času so to bolnišnico obnovili, povečali in sodobno opremili predvsem zaradi prizadevanja Boga Skalickyja, ki je leta 1965 opravil doktorat znanosti na Univerzi v Beogradu. Iz svoje stroke je objavil članke in razprave v Zdravstvenem vestniku, Zborniku Splošne bolnišnice v Mariboru.

Skalickyjev rod se po preselitvi iz Novega mesta nadaljuje v Mariboru.

Viri:
Naznanila Kranjske kmetijske družbe 1869-1882;
50 let Kmetijske šole Grm, 1936,
100 let Kmetijske šole Grm, 1986,
225 let novomeške gimnazije, 1971,
Slovenski biografski leksikon I in III!
Dr. FRANCE ADAMIČ

NE ČAKAJTE PREDOLGO, CENE NISO VEČNE!

ŽENSKI KOSTIM
ŽENSKI KOMPLET
ŽENSKA BUNDA

17.900,00 SIT
12.900,00 SIT
4.990,00 SIT

MOŠKA SRAJCA (dolga rokava)
MOŠKI PULI

1.490,00 SIT
1.633,00 SIT

PULOVER (100% volna shetland)
METRSKO BLAGO

3.490,00 SIT
3.010,00 SIT

V VELETEKSTILOVI TRGOVINI V ČRNOMLJU

POLJSKI PRIDELKI KOT IGRAČE - Ob tednu otroka so se v mnogih osnovnih šolah še posebej potrudili in poskrbeli za ustvarjalnost otrok. Tako so se tudi prvošolčki v OŠ Bršljin pri podaljšanem bivanju preizkusili pri izdelovanju raznih zanimivih stvari iz jesenskih pridelkov - na sliki se ukvarjajo s kostonjem in krompirjem - sicer pa so domov prili tudi okrašeni z nakitom iz koruze in fižola, potrudili so se pri izdelovanju različnih lep-
ljenk iz semen, ki so jih kasneje tudi razstavili. Starši so si z veseljem ogledali njihove stvaritve. (Foto: L. Mum)

"VESELO V NARAVO PO ZABAVO" - Oktobrsko soboto smo učiteljice in učenci razredne stopnje OŠ Raka skupaj s starši preživeli ob dnevu odprtih vrat na Lisci. Geslo je bilo "Veselo v naravo po zabavo". Dan smo začeli z vzponom na Lisco, pri koči pa so se starši in otroci udeležili različnih športno-zabavnih iger in delavnic. Za prijetno počutje smo imeli tudi domače dobrote, mošt in pečen kostonj. Veseli smo bili sodelovanja staršev in njihove pomoči pri organizaciji in pripravi jesenskega prizgrizka, za kar se jim zahvaljujemo. Dan smo zaključili s pesmijo in željo, da podobno preživimo skupaj še kakšen dan. Takšna oblika druženja ima veliko vrednost za otroke, predvsem na socializacijskem področju, pripomore pa tudi k izoblikovanju samopodobe. (Učiteljice razrednega pouka OŠ Raka)

DAROVJE JESENI - Učenci 4. a razreda črnomaljske osnovne šole s prilagojenim programom Milke Šobar-Nataše so s pomočjo razredničarke prof. Mire Stegne in asistentke Tatjane Jakše pripravili razstavo z naslovom Darovi jeseni. Učenci so se zelo potrudili in prinesli mnogo poljskih pridelkov in sadja. Pri pripravljanju razstave so jim pomagale svetovalke iz črnomaljske kmetijske svetovalne službe Mojca Črnič, Bernarda Stariha in Ana Strugar. Odmevno razstavo so si ogledali tudi učenci nižjih razredov iz osnovnih šol Loka in Mirana Jarca.

NAGRADNI VPRAŠANJI RADIA LOGATEC
LOGATEC - Notranjski radio Logatec postavlja dvojne nagradni vprašanja: Kako se glasi slogan razstavno-prodajnega ateljeja Art Decor-Tapo iz Ljubljane? In Kolikšna je dolžina katamarana Prince of Venice? Odgovore sprejemajo do sobote, 8. novembra, na naslov Daša Košir - za NTR Logatec, Tržaška 12/b, Logatec, za oddajo "99 minut za obečanje, 81 minut za grde, umazane, zle".

SREČA V NESREČI

Kakšne velike nesreče, hvala Bogu, še nisem doživel. Zaradi neobgljivosti pa me je doletelo že veliko nadlog. Bil sem še majhen, "pleničar", komaj da sem shodil. Brez nadzorstva mamice sem se odpravil na raziskovalni potep po hiši. Oboja vrata na balkon so bila odprta. Mahnil sem jo na balkon brez ograje. Preden me je mamica pogrešila, sem že prihajal skozi druga vrata v dnevno sobo. Mojo vrnitev je opazila in od strahu otrdela. Pograbila me je v naročje in stisnila k sebi. Še danes pravi, da va oba imela srečo. Lahko bi se končalo drugače. Res sem imel srečo v nesreči.

SEBASTJAN MIKEC, 5.b.
OŠ Mirna Peč

M L A D I D O P I S N I K

ŠOLSKI PARLAMENT

V začetku oktobra se je na naši šoli začel prvi šolski parlament. Uvodno besedo je imela ravnateljica Jelka Mrvar, nato pa Majda Pucelj, mentorica šolske skupnosti. Kmalu zatem smo dobili besedo tudi predsedniki ter drugi člani. Opisovali smo svoje delo, premleli smo vse tisto, kar nas moti na naši šoli (zbadljivke, vzdevki, špricanje šole itd.) Telovalnico smo zapustili z dobrimi sklepi, da bomo še bolj marljivi pri učenju in delavni v oddelčnih skupnostih.

ŠPELA KNAFENC, 5.a
OŠ Žužemberk

VESELJE NA PIKINEM FESTIVALU

Konec septembra sta Zvezi prijateljev mladine Črnomelj in Metlika organizirali celodnevni izlet na Pikin festival v Velenje. Naši voditelji sta bili Vladka Škof in Irena Muc. Na festivalu ni bilo dolgčas, saj so pripravili veliko delavnic, ki so bile prilagojene vsem starostim. Midve sva slikali na krožnike, izdelali duha, vetrnico, verižico, poslikali rutico, ropotuljico... Videli sva razstavo domačih živali, gob in še veliko drugih zanimivih stvari. Motila nas je tehnoglasba in vrtiljaki, pogrešali smo Pikine norčije in igre. Ob koncu povelje je bil program, v katerem so nam prepevala pogumna dekleta. Zaključek festivala so popestrili Čuki. Upava, da bova drugo leto spet šli na Pikin festival.

TJAŠA JAKLIČ,
IGA VALENCIČ, 5.r.
OŠ Metlika

OGLED TEHNIČNEGA MUZEJA V BISTRI

V četrtek, 21. oktobra, smo se učenci 5.r. odpeljali na naravoslovni dan v Bistrico. Ogledali smo si tehnični muzej - mlin in grad. V gradu je res pravi muzej, ki je paša za oči. Videli smo stroje, ki so jih uporabljali včasih, razne avtomobile, ki imajo danes veliko vrednost, kočije. Všeč mi je bil lovski muzej, kjer so bile živali kot žive, zanimiv pa je bil tudi ogled jezera in platane velikane, katere obseg meri kar 5,70 metra. Po ogledu smo si lahko kupili spominke, razglednice, značke itd. Po malici smo se utrujeni odpravili na avtobus. Bilo nam je lepo.

BARBARA JORDAN, 5.b.
novinarski krožek,
OŠ Dolenjske Toplice

JESENSKA ZGODBA

Ker zelo rada nabiram kostonj in ker je bilo lepo vreme, smo se v nedeljo popoldne z mamico in očkom odpravili v gozd. Avto smo pustili ob gozdu. Kostonj je bil debel, na tleh pa je bilo polno ježic, tako da sem se včasih zbudila. Med kostonjem sem opazila velikega jurčka. Čas je hitro minil. Doma sva z mamico narezali kostonj, očka in brat pa sta pripravila ogenj za pečenje. Na kostonj smo povabili prijatelje in sosede. To je bil naš prvi jesenski piknik.

VESNA SVAŽIČ, 3.r.
novinarski krožek,
OŠ Savo Kladnik, Sevnica

NA EVROPSKEM ŠAHOVSKEM PRVENSTVU

Februarja sem na državnem šahovskem prvenstvu v Mariboru osvojila drugo mesto v svoji kategoriji in se tako 5. avgusta udeležila evropskega prvenstva v Estoniji. Prvič tako daleč stran in brez staršev. Deset dni pred odhodom sem trenirala končnice z Darjo in Tadejem. Tekmovalci iz vse Slovenije smo se zbrali na Brniku. Bila sem polna pričakovanj. Do glavnega mesta Estonije, Tallina, smo dvakrat zamenjali letalo. Po namestitvi v hotelu smo si prvi dan ogledali mesto in njegove znamenitosti, nato pa se je začelo zares. Prvo in drugo kolo sem izgubila. Nato sem bila boljša in od 46-ih zasedla 25. mesto. Moj mentor g. Vinko je bil zadovoljen, pa tudi jaz. Pridobila sem si pomembne izkušnje. Hvaležna sem sponzorjem, ki so mi omogočili potovanje in bivanje na tekmovanju, predvsem pa staršem, ki so me spodbujali, in mentorju, ki me je že veliko naučil.

MATEJA MADRONIČ, 5.r.
OŠ Stari trg ob Kolpi

KONCERT

O črnih duhovnih pesmih sem slišala že od sestre. Včeraj zvečer pa sem bila tudi jaz na takšnem koncertu. V šoli smo se nanj pripravljali teden dni. Pričakovala sem, da bo to čisto navadna prireditev, pa ni bilo tako. Nastopajoči so peli s srcem in dušo, migali so z rokami, kot bi hoteli doseči nebesa, pozivali so se v ritmu melodije. Vsa dvorana je pela z njimi. Ne vem, kako naj to opišem tistim, ki si te prireditve niso ogledali. Lahko jim je žal, ker bi lahko doživeli nepozaben gododek.

KLAVDIJA JERMAN, 7.b
OŠ Bršljin, Novo mesto

KJER TIŠINA ŠEPETA

Jesen je. Gozd si nadene najlepše ogrinjalo. V soju sončnih žarkov se čudovito blešči v nešteti barvah. Listje, zlato rumeno do vinsko rdeče, lepo šumi ob dotiku lahnega vetriča. Hodim po našem gozdu. Pod nogami mi šelestijo listje in veter se igra z mojimi lasmi. Steza, obsijana s toplim jesenskim soncem, drevesa v pisanih preoblekah, vse je popolno. Veter se poleže. Listje v visokih krošnjah se umiri. Ni več tiste razigranosti, ni več tistega prijetnega zvoka. Zdaj šepeta le tišina. Sonce mi sije v obraz. Ne vem zakaj, vendar se počutim svobodno. Ure in ure bi lahko tako stala in občudovala pisano naravo, kajti jesenski gozd na Kočevskem v svojem blišču je ena najbolj čudovitih in popolnih stvari.

KATJA MARŠIČ, 7.c
OŠ Ob Rinzi

FILMSKA VZGOJA

V petek me je v šolo pripeljal ata. Tovarišica Mojca nam je povedala, da bomo vse štiri ure imeli filmsko vzgojo. Ob televizorju sta se nam pridružila tudi 1. in 3. razred. Na kaseti so bile nesrečne živali, ki so jih gospodarji spodili od doma: kuža, ošec, mucka in petelinček. Na poti v mesto so v temnem gozdu zašle. Tam je stala majhna hiška, v kateri so živeli štirje razbojniki. Živali so kukale skozi okno in se dogovarile, da se bodo spremenile v pošasti. V hiši je bila luč, v gozdu pa trdna tema. Razbojniki so zbežali iz hiše in se danes bežijo, v hiško pa so se naselile živali.

ALJAŽ MOČNIK, 2.r.
OŠ Krmelj

PRIHODNOST VRTCA

Ko sem prišla v malo šolo, sem se veselila gugalnic. Kmalu sem se naveličala, ker drugega ni bilo. Na začetku tega šolskega leta mi je sestra povedala, da bodo zgradili tobogan in dve hiški. Zelo sem se razveselila, bila pa sem tudi žalostna, ker sem vedela, da se ne bom mogla iti velikokrat igrati k novi šoli. Spremenila ne bi nič, saj je že tako dovolj lepo. Želim, da otroci ne bi iz peskovnika metali peska v travo, ker jo s tem uničujejo.

TJAŠA KOS, 4.r.
OŠ Krmelj

NA OBISKU PRI SIMONU IN POLDKI

7. oktobra smo se učenci 8.r. semiške šole odpravili v turistično zidnico Počevih na Vrtači pri Semiču. Člani odbora za obeležitev spomina na Jenkovo bivanje v Semiču so nas povabili k ogledu prelepe urejene zidnice, ki je na temeljih nekdanje grajske. Ob slikah Simona Jenka in Leopoldine Kuralt smo poslušali razlago o njuni ljubezni. Tu je nekdanji grad Kuraltovih, z naseljem se je imenoval Podturn. Pogostili so nas s pečenim kostonjem in sokovi. Obljubili smo, da bomo brali Jenkove pesmi in raziskali zgodovino graščine do obletnice pesnikovega rojstva. Tedaj bomo reševali teste in pisali spise, člani odbora pa bodo najboljši nagradili. Tudi brez nagrad smo preživeli dve lepi uri, gostiteljema Plutu in Poču pa smo zanj hvalježni.

KŠENIJA GOVEDNIK, 8.r.
OŠ Belokranjskega odreda, Semič

S KOLESI NA POTEPI

Kolesarji naše šole smo se neki dan okrog devete ure zbrali pred šolo s takšnimi in drugačnimi kolesi, vsi pa z veliko energije. Prvi kilometri so potekali zelo zabavno. Vmes smo si pošiljali sporočila, kot so: "Red bull ti da krila!" Prvi postanek je bil v gostišču Lipa v Selih, nato pa smo šli skozi Bukovšek in Mali vrh - ime ni najbolj pravo, saj so tam velike vzpetine. Pot smo nadaljevali do Kapel ter se nato spuščali. Ko smo prišli domov, so nas bolele noge, nekatere pa tudi zadnja plat od trdega sedeža. Tako smo preživeli športni dan in prekosarili 25 kilometrov.

PETRA SEDLAR-IŠTVANIČ
novinarski krožek, OŠ Dobova

Gasilski dan na OŠ Blanca

Učenci navdušeni nad gašenjem z brentačami in prikazom

BLANCA - Zadnji dan pred pričetkom jesenskih počitnic v petek, 24. oktobra, je osnovna šola Blanca pripravila gasilski dan. Učenci nižje stopnje so si dopoldne po skupinah ogledovali orodjarno in gasilsko opremo v gasilskem domu na Blanci. Učence pa je navdušilo tekmovanje med razredi v gašenju z brentačo.

V kulturnem domu je na kvizu "Preprečujemo požare!" izmed treh ekip učencev 7. in 8. razredov po izjemno izenačenem teoretičnem znanju odločil zmagovalca šele dodatni preizkus praktičnega znanja, in sicer gašenje z ročnim

gasilnim aparatom na peno in priključitev ročnika na gasilno cev. Najspretnjša je bila ekipa deklet 7. razreda: Milena Stopar, Maja Bobnič in Monika Kerin. Vsi tekmovalci so dobili praktične nagrade.

Ekipa veteranov GD Blanca, ki se jim za nazorno razlago javno zahvaljujemo, je zatem pokazala gašenje s staro ročno brizgalno, nato pa so na veliko veselje otrok lahko to poskusili še učenci. V vezanju vozlov je bil med učenci 7. in 8. razredov najhitrejši osmošolec Bojan Kus.

ANICA MEŠIČEK,
ravnateljica OŠ Blanca

NISTE NAS RAZOČARALI

Ves dan smo bili nervozni in komaj smo čakali, da bo enkrat že konec pouka, kajti čakali smo rokometno tekmo. Odštevati smo ure, minute in sekunde. Nato smo planili na igrišče in urno začeli navijati za našo - za Brestanico. Z navijanjem gotovo nismo razočarali in tudi tekmovalci nas niso, saj so zmagali s 30 proti 3. Krčani so morali priznati zmago naših, saj so res prava ekipa. Pa tudi oni niso slabi. Dobra volja in še nekaj treningov jim ne bo škodilo!

MARJANCA VRETIČ, 7.b
OŠ Adama Bohoriča, Brestanica

NARAVOSLOVNI DAN

Sredi oktobra smo imeli na OŠ Šmarjeta naravoslovni dan. Učenci 5.a in b smo se z avtobusom odpravili v Staro Bučko na ogled gojišča šampinjonov, ki ga vodi gospa in gospod Tabor s sinom Karlom z družino. Vsi so bili zelo prijazni. Karlo nam je razložil celoten proces gojenja teh okusnih gob, učenci pa smo mu zastavljali vprašanja. Vsi smo bili navdušeni ob pogledu na številne šampinjone različnih velikosti. Lahko smo poskusili kar surove. Ko smo se vračali, smo v bližnjem gozdu nabrali nekaj poznanih gob, v šoli pa smo naredili razstavo.

ŠPELA DEŽMAN, 5.a
OŠ Šmarjeta

CICIBAN PLANINEC

Starši v mokronoškem vrtcu se radi odzivajo na vse oblike sodelovanja z našo ustanovo. V novem šolskem letu smo začeli z akcijo Ciciban - planinec. Zanimanje je bilo veliko in že septembra smo se podali na prvi pravi planinski izlet na Mirno goro. Da bi bila akcija prava, smo k sodelovanju povabili g. Salehčarja, ki že dolgo časa uspešno vodi ljudi po planinskih poteh. Pijazno se je odzval in prav njemu se imamo zahvaliti, da je bil izlet tako zanimiv. Dogovorili smo se, da se bomo redno dobivali vsak mesec.

POLONA KRALJ - ZUPANČIČ
Vrtec Mokronog

PRVI DAROVALCI ZA "VESELI DECEMBER"

METLIKA - Do 30. oktobra so na žiro račun občinske Zveze prijateljev mladine Metlika številka 52130-678-84260 za prireditve v okviru "Veselega decembra 1997" že nakazali svoje prispevke: Zdravstvena lista socialnih demokratov Metlika; Marija Stepinac, Metlika; Martin Šuklje, Dol. Lokvica; Darko Južna-Perspektiva, Ljubljana; Bojan Doltar, Gradac; Stanislav Krasovec, Bušinja vas; Roman Kapušin, Krasinec; Jože Budački, Metlika; Biserka Magovac Čokeša, Metlika; Esma Bobič, Križevska vas; Julij Mušič, Podzemelj; Anton Žugelj, Gor. Dobravice; Ivanka Bučan, Metlika; Milan Šajatovič, Metlika; Martin Režek, Radovica; Nikola Dragičević, Metlika; Jožko Pezdirc-Pasarstvo, Ljubljana; Jože Slanc, Čurile; Društvo upokojencev Metlika; Društvo upokojencev Suhor; Ljubica Popovič, Hrast; Marijan Judnič, Metlika; Zdravstveni dom Metlika; Viktor Matjašič, Metlika; Marko Krasevec, Metlika; Dragica Ruklič-TPC, Metlika; Janez Pečarič, Metlika; Anica Štrucelj, Metlika; Menjalnica Ultra, Metlika; Milan Badovinac-Mizarstvo, Bereča vas; ITC, d.o.o., Gor. Lokvica; in Anton Stojnič, Grabrovec. Vsem se prisrčno zahvaljujemo tudi v imenu naših otrok.

OZPM Metlika

• Gore pravijo svoj "pridi" vsakomur, za katerega je čudež gorska cvetica, ki se upogiba v vetru. (Stechen)

TEGA SPLOH NE MOREM RAZUMETI

Velikokrat se sprašujem, zakaj je med ljudmi toliko grdih medsebojnih odnosov. Nekateri ne razumejo, da morajo vse ljudi enako spoštovati. Tudi sošolci in prijatelji se med seboj velikokrat ne obnašajo lepo. V šoli nekateri neprestano ponižujejo sošolca, da ne zmore delati tistega, kar zmorejo oni. Nekateri govorijo, da so najboljši in da največ vedo. Veliko mladih tudi ne spoštuje starejših in jih zaničuje, a vedo, da bodo tudi sami nekoč stari. Mogoče so takšni zato, ker imajo grde odnose tudi v družini. Še zdaj ne razumem, kako nekateri ljudje lahko ponižujejo druge.

ANITA KUNEJ, 7.b.
novinarski krožek, OŠ Artiče

PRI NAS DOMA

Pri nas doma je lepo, čeprav se včasih skregamo. Le kako pa bi bilo, če ne tako. Če bi mami namesto kosila mulo kuhala, če bi ate namesto v službo šel v gostilno s "kamerati", če bi jaz šolo špricala in po telefonu fante klicala. Vendar pri nas doma ni tako, saj mi imamo se lepo.

TANJA PROSENIK, 7.a
OŠ Adama Bohoriča, Brestanica

TUDI TAKO SE UČIMO

V ponedeljek smo odšli učenci naše šole trgat grozdje na Trško goro. Bil je lep sončen dan. (Janez) Trgat smo se peljali s kombijem. Za malico smo dobili šunko, kruh in sok. Tudi z grozdem smo se sladkali. (Marija) Trgal sem v vrsti z Boštjanom. Grozdi so bili veliki in sladki. (Klemen) Veliko zabojčkov z grozdem so naložili na traktor. (Simon) Učiteljice so bile na nas ponosne, ker smo bili pridni. (Damjan) Učenci 5. r. OŠ Dragotin Kette, Novo mesto

USTVARJALNA DELAVNICA - Pretekli mesec smo imeli v Knjižnici Franceta Prešerna v Sentjerneju zanimivo ustvarjalno delavnico. Janez Firm s Srednje kmetijske šole Sevnice pod Trško Goro nam je razkazal zelo lepo spleteno pletarske izdelke, ki jih sam dela iz ržene slame. Tudi nam je pokazal, kako se plete, in vsak je lahko poskusil. Po dobri uri dela so pod našimi prsti nastali pleteni srčki, venčki, ki smo jih okrasili še z zvezdicami. Ko smo izdelke prinesli domov, so jih vsi občudovali. Bilo je lepo in še si želimo takšnih delavnic. (Cilka Hosta, foto: Mira Grahek)

BOLJ SLEPI OD SLEPIH?

Odbita prošnja za eno samo vrstico

Ko se je Zlatko Cigič iz Metlike približeval tretjemu letu starosti, so postali starši pozorni na njegovo nekoliko nenavadno obnašanje. Posumili so, da ima težave z vidom. Žal so kmalu so ugotovili, da je njihov sum utemeljen.

V bolnišnici v Zagrebu so ugotovili, da ima Zlatko slabe živce in začeli so mu dajati injekcije naravnost v oči. Do konca 1. razreda osnovne šole je več časa preživel po slovenskih in zagrebških bolnišnicah kot doma. "Ko sem obiskoval v Metliki 2. in 3. razred, smo pomoč iskali v Nemčiji, a brez uspeha, čeprav so imeli tam sodobnejšo tehniko kot pri nas. Nosil sem sicer naočnike, vendar še danes nisem povsem prepričan, da so mi sploh kaj prida pomagali," se spominja 28-letni Zlatko.

4. razred je začel obiskovati v Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani. Takrat je na levo oko videl 2,8 odstotka, na desno pa je ločil le svetlobo. Seveda s tem obiskov pri zdravnikih ni bilo konca in na ljubljanski Pediatrični kliniki so odkrili, da ima v glavi tumorje. Mislili so, da ti tumorji pritiskajo na očesne živce, pri operaciji julija 1980 pa so ugotovili, da gre za posebne vrste tumorjev, imenovane optični gliomi, ki rastejo iz očesnih živcev, a jih ni moč odstraniti.

Takrat so tumorje le obrezali, pozneje pa so ugotovili, da ne rastejo več, pač pa sta se pojavila dva nova. Poldrugo leto pozneje se je zopet znašel na operacijski mizi. Zopet so mu tumorje obrezali. Ti dve operaciji sta mu prinesli več vida. Medtem ko na desno oko od leta 1980 ne vidi več prav nič, pa je bil vid na levo oko po prvi operaciji 3,3-odstoten, po drugi pa 5,5-odstoten. "Takrat sem lahko celo bral z lupo, naredil pa sem tudi tapiserijo. Vendar so tumorji rastle in leta 1991 se mi je vid tako poslabšal, da sem videl le še manj kot en odstotek. Zato so me kar 64-krat obsevali. In tako je sedaj obstalo: na desno oko ne vidim nič, na levo slab odstotek. Nikakršnega upanja ni, da bi še kdaj videl bolje," pravi Cigič in dodaja, da se ni težko sprijazniti s slepoto. Hujše je, da naredijo slepih videči več ovir, kot jih je v naravi.

Zlatko je kljub zdravstvenim težavam uspešno končal osnovno šolo za slepe in slabovidne v Ljubljani, potem pa še dveletno šolo za bolničarje, kjer pa je sedel v razredu skupaj z videčimi. Pripravnništvo je opravil na oddelku za medicinsko rehabilitacijo na ljubljanskem Kliničnem centru, potem je bil zaposlen še dvakrat za določen čas, po nekaj mesecev. Zadnjih osem let pa mu ni uspelo najti službe, kljub temu da je opravil še tečaja za maserja in telefonista. A četudi je brez zaposlitve, ne sedi križemrok. Posluša

Zlatko Cigič ob pisalnem stroju za slepe

branje knjig in časopisov, bere, kar mu pride pod roko v Braillovi pisavi, dela makrameje, za prijatelje presnema glasbo z laserskih plošč na kasete. Tudi njega pa ni, tako kot mnoge druge, obšlo navdušenje nad računalniki. V medobčinskem društvu slepih in slabovidnih Novo mesto so mu obljubili, da mu bodo dali računalnik, a žal si le z njim ne more veliko pomagati. Potrebneje namreč tudi Braillovo vrstico, ki pretvarja pisavo videčih v pisavo slepih. Tu pa se začnejo težave. Vrstico naj bi si Zlatko kupil sam, tega pa ne zmore, saj bi moral zanj odšteti okrog 10 tisoč nemških mark.

Zato se je Cigič odločil, da se bo obrnil na tiste, ki bi se po njegovem mnenju lahko odrekli skromni vsoti denarja, ki pa bi zanj pomenila neprecenljivo pomoč. Toda danes s trpkostjo ugotavlja, da ima marsikdo besede o humanosti zgolj na ustih, v srcu pa čuti drugače. Ali pa je bil morda denar, za katerega je prosil, tako skromen, da se mnogim ni zdelo vredno niti, da bi mu odgovorili? Od letošnjega februarja je namreč poslal 176 prošenj in če bi mu vsak od zaprosenih poslal samo pet tisoč tolarjev, bi imel zbranega že dovolj denarja za Braillovo vrstico. A kupček z zanj ugodnimi odgovori je majhen, večji je tisti z negativnimi odgovori, večina pa jih, kot rečeno, sploh ni odgovorila. "Pri zbiranju denarja mi je priskočil na pomoč tudi Jože Zupanc iz Dolenjskih Toplic, ki je že veliko naredil za slepe, nekaj denarja pa bom dobil tudi od izkupička nedavne brodelne prireditve v Metliki, ki pa je bila, kot sem slišal, bolj slabo obiskana," pripoveduje Zlatko. Kljub vsemu upa, da mu bo v prihodnjem letu, le uspelo zbrati dovolj denarja, da bo lahko začel uporabljati računalnik.

M. BEZEK-JAKŠE

BELOKRANJSKA LEHOTICA

Krupa odslej naravna znamenitost

Reka Krupa je širši slovenski javnosti postala poznana pred dobrim desetletjem, ko so odkrili, da je onesnažena s polikloriranimi bifenili (PCB). Novica je bila toliko bolj šokantna, ker je do leta 1983 izvir Krupe veljal za edini primerni vir za zajetje belokranjskega vodovoda.

Kljub onesnaženosti, ki pa je danes manjša kot pred desetletjem, so geomorfološke, hidrološke in zoološke vrednote območja reke tako izjemne, da je uvrščena v inventar najpomembnejše naravne in kulturne dediščine Slovenije. Zato so si na Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto že od leta 1989 prizadevali, da bi reko Krupo razglasili za naravno znamenitost. Po dolgoletnih usklajevanjih so semiški svetniki konec oktobra le sprejeli odlok o varovanju Krupe, hkrati pa tudi o razglasitvi kraške jame Judovska hiša za kulturni spomenik. Ob tej priložnosti je izšla zloženska o Krupi. Skupaj z reko kot edino naravno znamenitostjo v semiški občini jo je nedavno ob znamenitem krupskem izviru predstavila Mira Ivanovič z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, medtem ko je arheolog Uroš Bavec Belokranjce popeljal k zanimivi Judovski hiši.

V marsičem izjemna

Krupa izvira sredi severnega dela nizkega kraškega ravnika, voda pa prihaja na dan izpod 30 metrov visoke skalne stene v močnih kraških izvirih, ki oblikujejo jezero. Po vodnatosti je izvir Krupe največji v Beli krajini, kajti povprečni minimalni pretok je tisoč litrov v sekundi. Izvirno jezero je pomembno tudi z zoološkega vidika, saj je življenjski prostor človeške ribice in edino znano nahajališče jamske školjke Congeria kusceri v Sloveniji ter nekaterih endemičnih jamskih polžev. Na skalni steni nad izvirom pa že nekaj let gnezdi krokar. Reka se po poltretjem kilometru izliva v Lahinjo, šest metrov višinske razlike med izvirom in izlivom pa je nekoč omogočalo, da so bili ob njej štiri mlini in dve žagi. Danes je živ le še Perov mlin, šele pred nedavnim pa je obmorovala žaga ob izviru, ki pa je bila zaradi preobsežnega delovanja moteča. Morda pa bodo lahko nekoč v nekdanjem Hlupar-

jevem mlinu in žagi tik ob izviru razstavili tudi arheološke izkopanine iz Moverne vasi ter celo postavili laboratorij, v katerem bodo ugotavljali onesnaženost s PCB.

Kraška učna pot

Vendar pa ni pomembna zgolj reka, ampak tudi območje ob njej, saj je bilo poseljeno že v prazgodovini, o čemer pričajo edina znana paleolitska jamska postaja v Beli krajini Judovska hiša in najdbe iz prazgodovinskega naselja Moverna vas. V srednjem veku pa je imel pomembno gospodarsko vlogo za Belo krajino grad Krupa na desnem bregu reke, o katerem danes pričajo le še pisani viri in nekaj ohranjenih premetov. Dobar kilometer od izvira je znamenita baročna cerkev sv. Trojice na Vinjem Vrhu, pred izlivom

VHOD V JUDOVSKO HIŠO - Območje ob Krupi je bilo poseljeno že v prazgodovini, o čemer pričajo kraška jama Judovska hiša, edina znana paleolitska postaja v Beli krajini.

Krupe v Lahinjo pa stoji nekdanja romarska cerkev Žalostne Matere božje v Kloštru.

Še preden so svetniki sprejeli odlok o zavarovanju, pa je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto v prepričanju, da bo reka prej ali slej le zaščiten, skupaj z osnovno šolo Semič že pripravljala načrt kraške učne poti, ki so jo poimenovali "Od Lebice do Krupe". Projekt je že skoraj končan in je bil celo pri Ministrstvu za okolje in prostor uvrščen v nacionalni projekt, imenovan "Celostna podoba učnih poti v zavarovanih območjih Slovenije". Semiška kraška učna pot, ki bo poleg gozdne učne poti od Planine do Mirne gore že druga v semiški občini, bo potekala od

vodne kraške jame Lebica do cerkve sv. Mihaela, spominskega obeležja, kužnega znamenja na Mladici, mimo stezin h kraški jami Malikovec. Potem bo pot vodila do vrtače Vodenice k cerkvi sv. Trojice na Vinjem Vrhu pa na kraj, kjer je nekdanji stal grad Krupa, h kraški jami Judovska hiša pa do izvira Krupe in vrtače Medvednica.

Judovska hiša kot kulturni spomenik

Pomembna postaja na tej poti bo poleg Krupe in predvsem njenega izvira tudi kraška jama Judovska hiša, ki je razglašena za kulturni spomenik. To kraško jamo je v apnencu izdolbila predhodnica Krupe. Arheološka izkopavanja v letih 1960, 1985 in 1987

so razkrila obdobja poselitve. Najdbe kamnitih orodij v najstarejših plasteh dokazujejo, da je bila jama občasno poseljena že v starejši kamni dobi. S tem pa so tudi potrdili, da gre za prvo paleolitsko postajo v Beli krajini. Kostni ostanki, ki so jih našli, pripadajo alpskemu svizcu, divji svinji, lisici, vidri, jelenu, kozi, ovci, psu in pticam. Za datacijo je bil predvsem pomemben svizec, ki je plast datiral v pleistocen, za kulturno pripadnost pa kamena orodja, ki so po tipologiji najbližja epigravetienskim orodjem. Keramične najdbe, kosti domačih in divjih živali v mlajših (holocenskih) plasteh pa kažejo, da je bila jama obiskana tudi v neolitskem in eneolitiskem obdobju, to je v času mlajše kamene in bakrene dobe, torej okrog 5.000 do 3.000 let pred našim štetjem. In kakšna bo nadaljnja usoda Judovske hiše? Sedaj, ko je zavarovana, bi lahko kandidirala pri mednarodnih raziskovalnih projektih. Za izkopavanja se že zanimajo Američani, medtem ko so Nemci predlagali, da bi v njej lahko zelo slikovito ponazorili nekdanje jamsko življenje.

Vsekakor bo ta zanimiva kraška jama sredi gozda ob Krupi pritegnila še veliko obiskovalcev. A ne le jama, temveč tudi številne prej naštetje znamenitosti v semiški občini, ki hkrati lahko predstavljajo tudi nove razvojne priložnosti prebivalcem in občini. Le prav jih bodo morali znati ponuditi, pa naj gre za vzgojno-izobraževalni, turistični ali rekreacijski namen.

Besedilo in sliki: MIRJAM BEZEK-JAKŠE

POMEN REKE KRUPJE - Semiški župan Janko Bukovec in Mira Ivanovič z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto sta ob izviru Krupe predstavila pomen zavarovane reke in območja ob njej.

SREČANJE PO ŠTIRINŠTIRIDESETIH LETIH

Korenine otrok so v Argentini

Piškova Veronika je bila moja najbližja sosedka iz domače Drašče vasi in obenem sošolka, s katero sva skupaj gulišolske klopi v osnovni šoli Šmihel pri Žužemberku. Za njihovo kaščo smo se v prostem času igrali tiste najlepše otroške igre, se kamenčkali na "velbu" pred njihovo hišo in si bili blizu kot sestri. Potem sem odšla najprej jaz, čeprav le do bližnjega mesta, a preden sem končala srednjo šolo, je iz vasi za vedno odšla ona, skupaj s starši in sestrami - v daljino Argentino.

Minilo je celih štirinštirideset let do ponovnega srečanja. A ko sva se letos septembra srečali in se objeli, je bilo, kot da ni bilo vmes ničesar! Nič niso pomenila leta, gube v obrazu, sivina v laseh - še vedno je bila moja draga sošolka iz dni, ki jih ne ena ne druga ne bova nikoli pozabili.

Šele zdaj, po tolikih letih, sem pravzaprav zvedela za vso zgodbo njihove družine, ki je bila v vasi nekaj posebnega, čeprav ne redka na Slovenskem v tistih letih.

Njihov oče se je k Piškovi priženil v začetku 1928. leta od Glavičevih iz Klečeta. Kmalu po poroki je moral za en mesec na orožne vaje v Ljubljano. Tam je našel agencijo, ki je poskrbela za vse tiste, ki bi radi šli na tuje za zaslužkom; teh pa ni bilo malo, ker je bila pri nas takrat huda revščina. Tudi njemu ni preostalo drugega, čeprav se je mlada žena temu upirala. Odločil se je za Argentino, saj takrat v druge dežele Evrope ali v Ameriko ni bilo

mogoče iti, pa tudi Kastelic iz Klečeta je že bil tam. Bil je prvi slovenski duhovnik v Argentini, ki je kasneje izginil na Aconcagui. Denar za vožnjo (5000 dni, kar je bilo toliko kot par dobrih volov) si je sposodil tako kot drugi, pa so šli.

Potovali so 28 dolgih dni na stari francoski ladji v obupnih razmerah, in če bi imeli denar, bi se pri prici vrnili. Z ubogimi prišleki so mnogi dobro zaslužili. Še dobro, da je bilo Slovencev v tistem transportu okrog trideset in da so bili med njimi trije Primorci, ki so dobro govorili italijansko in se znali sporazumevati tudi v Španščini. Odpeljali so jih 1400 km proč od Buenos Airesa, potem pa še s tovornjakom kakih 5 km proč v nizke barake. Ležali so kar na tleh, vročina pa je bila v začetku decembra tudi 40° C. Delali so temelje za bolnico, nato za vojašnico. Za novo leto se je razdivjalo neurje, ki jim je zjutraj pokazalo čisto drugo pokrajino: voda do kolen, v njej žabe, kače in druga golazen...

Kasneje so se selili iz kraja v kraj, delali, kar je bilo treba, in v treh letih že toliko zaslužili, da so lahko poslali kak dolar domov.

Očeta Glaviča je vleklo k mladi ženi in 1931. se je za sedem let vrnil domov. V tistih letih so se po vrsti rodile Rezka, Veronika in Micka. Ko je poravnaval dolgeve in postoril na domu najnujnejše, je denar pošel in spet so tolkli revščino. Njegov brat, ki je ostal

v Argentini, mu je pisal, da tam na dan zasluži po tri dolarje in pol. Ko je na dan sv. Ane 1937. leta toča pobila vse poljske pridelke, se je odločil, da spet gre. Kmalu po njegovem odhodu se je rodil sin Tone, sedanji gospodar domačije.

Po drugi vojni, 1953. leta, je oče spet prišel domov, trdno odločen, da s seboj odpelje vso družino. "Kako smo takrat jokale," si spet briše oči Rezka, ki je najteže zapustila rodno vas. "Ko bi si takrat polomila noge!" vzklina.

Veronika jo dopolni: "Strašno nam je bilo hudo, da Toni ni mogel z nami. Bil je vojni obveznik, kasneje se je pa zaljubil, se poročil in ni hotel za nami. Še sreča, da je tako napravil. Ohranil nam je dom, ga podeljal, zraven sezidal veliko novo hišo... Kam bi se vračali, če bi šel tudi on z nami?"

Piškova hiša je ena redkih v vasi, ki je ohranila zunanjo podobo, notranjost pa so posodobili. Restavrirana podoba sv. Florijana na čelni steni je še iz 1908. leta. Na njihovem domu sedaj pridno gospodinjti Tonetova žena Rezka, ki mu je rodila dve pridni hčerki. Vsaka je pripeljala pridnega moža, kmalu pa bo dom razveselil tudi prvi vnuk. Domačija ne bo izumrla, kot se je zgodilo marsikje v naših suhokranjskih vaseh.

Dragi sosedi mi pripovedujeta, kako jim je bilo sprva težko v daljni Argentini. Čisto drug svet, drug jezik, druge navade... A človek se vsemu privadi. Danes živijo prav

lepo, vsaka ima svojo hišo, za moža pa so si izbrale Slovence: dva sta Primorca, eden Gorenjec. Pet otrok se jim je rodilo v drugi domovini, trije od teh so že poročeni in že pestujejo vnuke.

"Ničesar nam ne manjka, le domotožje po stari domovini in po bratu je hudo. Zdaj, ko sta oče in mama umrli, bi kdo mislil, da bi se lahko vrnili. Naše korenine so res tu, a korenine naših otrok so tam in z njimi moramo ostati. Ampak ne morem si misliti, da ne bi več prišla. Dokler bom mogla, se bom vračala," zagotavlja Rezka, "vsak dolar bom dala na stran za pot!"

Ne moreta se načuditi spremembam v vasi in v Sloveniji. Z Veroniko je prišel tudi mož in brat jih vozi povsod. Najboljši gostitelj je vedno, kadar pridejo. Rezka je doma že tretjič, Veronika drugič, tudi mama je bila dvakrat pri sinu in on z otroki pri njih v Argentini.

"Tako smo hvaležne bratu, da nam je očeval dom, in tako smo vesele, da tako lepo živijo. Njim ne bo treba s trebuhom za kruhom, kot je moral iti naš oče in mnogi slovenski reveži pred 1. svetovno vojno," si obriše solze zdaj moja sošolka, draga Piškova Veronika.

Naj vam bo dobra tudi druga domovina! Te svoje prve zagotovo ne boste nikoli pozabili, tako jo ljubeče nosite v srcu.

IVANKA MESTNIK

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

DOMA, V SUHI KRAJINI - Piškov Tone s sestrama Rezko in Veroniko na letošnji trgatvi.

SEČUANSKI PODVIG TOPLIČANA ANDREJA MARKOVIČA

Slovenski vrh enkrat višji od Triglava

Slovenija si je z izjemnimi dosežki v Alpah in drugih svetovnih gorstvih, predvsem Himalaji, kjer je s svojimi alpinisti kot osma država na svetu osvojila vse osemisočake, ustvarila dobro ime, zato je starosta slovenskih alpinistov in himalajcev Tone Škarja, ki pri slovenski planinski zvezi skrbi za alpiniste, Andreju Markoviču iz Dolenjskih Toplic in njegovima soplezalcema toplo priporočil, naj se na Kitajskem na mednarodnem taboru mladih alpinistov potrudijo, kolikor je mogoče, da bi tako tudi med mladimi potrdili sloves slovenskega alpinizma.

UIAA je tudi letos za tabor mladih alpinistov izbrala deviško gorovje s številnimi vrhovi, na katere človeška noga še ni stopila. Prva tabora je UIAA pripravila v Indiji in Pakistanu, prav tako v deviških pogorjih v deželah, ki se želijo uveljaviti v alpinizmu in ki poleg tega želijo v svoje gore privabiti tuje gornike in alpiniste, ki nekaterim deželam, kot je na primer Nepal, prinašajo lepe denarce. Med 19 mladimi alpinisti, ki so se zbrali v Sečuanu, so bili poleg Slovencev Francozi, Švicarji, Iranci, Korejci, Izraelci in Nizozemci. V tej precej pisani družbi so imeli nekateri kljub mladosti že zelo velike izkušnje, največ Francoza, ki sta sodelovala na še starih odpravah na Aljasko, v Patagonijo in Himalajo in nameravata naslednje leto preplezati Česnovo smer v Jannuju, s katero je pred leti naš alpinist postavil novo mejo v alpinizmu.

Mladih alpinistov Sečuan ni dočakal prav prijazno, saj je vre-

• Andrej Markovič velja za najbolj obetavnega mladega alpinista v Sloveniji. Sodi med štiri najboljše slovenske alpiniste, njegov letošnji dosežki, na osnovi katerih so ga izbrali za tabor v Sečuanu, pa veljajo za največje letošnje podvige v naših gorah. Splezal je prvo sedmico - prvenstveno solo smer Adrenalin v južni steni Skute. Spominjska smer za Vanjo Furlana - Novomeška direktisima v severni steni Špika pa je najtežja smer v letošnji sezoni v Sloveniji in ena najtežjih smeri v Julijskih Alpah nasploh. Kljub temu da je precejšen del stroškov udeležbe na taboru mladih alpinistov Sečuan 97 s pomočjo Nove ljubljanske banke plačala slovenska planinska zveza, je moral Andrej kar nekaj denarja dodati sam, pri čemer so mu izdatno pomagali Novomeška občina, Krka, Dolenjska banka, Labod, BTC Novo mesto, Alp sport, Foto Asja, Pionir Standard, Bor Dolenjske Toplice, Novoles in Planinsko društvo Novo mesto.

me povsem pokvarilo načrte organizatorjev. V 15 dneh, namenjenih plezanju, je bilo le za dva dni in pol lepega vremena, ko so se fantje tudi zares lahko spopadli s še nespoznanimi stenami in vrhovi. Tako se je zgodilo, da odlična Francoza na taboru nista preplezala niti ene smeri in nista osvojila nobenega vrha. Na svoj račun so prišli le Slovenci, ki so se od šestih osvojenih vrhov povzpeli na štiri in od šestih smeri prelezali tri. Vse to po zaslugi sreče, tehničnega znanja, telesne pripravljenosti, izkušenosti, intuicije in tudi predrznosti, ki je lastna mladim alpinistom.

Slovenski vrh naj bo

Naši fantje so se na Kitajsko z letališča na Brniku odpravili 6. septembra. Z letalom so čez Amsterdam poleteli v Peking in od tam v Chengdu, glavno mesto province Sečuan. Od tam so se štiri dni cijazili z avtobusom do gorovja Chola Shan na meji s Tibetom, kjer naj bi po načrtih vodje tabora, nizozemskega gorskega vodnika Edwarda Bekkerja, osvojili 11 vrhov in prelezali 11 smeri. Bazni tabor so postavili na višini 3800 m ob ledeniški moreni tik pod ledenikom. Tam so zanje skrbeli kitajski kuharji, od tam navzgor so fantje skrbeli sami zase: pod steno oziroma goro, na katero naj bi se povzpeli, so postavili šotor in vanj znosili vso po-

trebno opremo za vzpon in hrano za približno 15 dni. Slovenska trojka si je šotor postavila pod severno steno gore brez imena. Stena je bila res veličastna, ogromne, večji del navpične gladke stalne plošče so bile odeje v led, ponekod, kjer je bila naklonina manjša, je bila posipana s snegom.

Ko se je naredilo vreme, so bili Andrej, Matej in Miha že pripravljeni. 17. septembra, ob petih zjutraj, so zagrizli v skalo in led. Osemsto metrov izjemno težkega plezanja je bilo pred njimi. Da bi drug drugega varovali, ni bilo niti misliti, saj klinov ni bilo kam zabiti, sam gladek led, nikjer nobene razpoke. Pomagali bi si lahko le z vrtnalnim strojem. Smer so ocenili z ED-, kar v jeziku alpinističnih neznalcev pomeni malo manj kot skrajno težko.

Scepini v rokah in derezami na nogah se je slovenska trojka loti-

Andrej v steni Igle

la ledu, ki je bil na njihovo srečo zaradi ugodne temperature med -10 in -15° C zelo elastičen in nekrhljiv. Natanko ob poldne so bili na vrhu, ki je bil tako špičast, da so morali nanj stopiti eden za drugim, vsak zase. Pihal je močan veter, ki je po nebu le nekaj deset metrov nad vrhom podil grozeče oblake. Fante pa je čakala še ena ura trdega dela: z reklamnimi napismi sponzorjev so se morali slikati prav na vrhu. Vsa romantika izgine, ko je treba tudi na do sedaj še nedotaknjem skalovju skoraj na koncu sveta misliti na denar. So pa imeli fantje kot prvi osvajači 5550 m visokega vrha privilegij nadeti gori ime. Slovenski vrh naj bo, so si bili edini, in tako je tudi bilo. Od 17. septembra torej je najvišji slovenski vrh skoraj še enkrat višji od Triglava.

Sečuanska avantura

Do tedaj je šlo vse gladko, tedaj pa se je avantura šele začela. Z vrha se je bilo treba spustiti še v dolino, saj je bila gora z vseh strani strma kot Materhorn. Nekako so se odločili, da bi bilo najvarneje spustiti se z vrvmi po južni steni. Ves čas so jih motili plazovi pršnega snega (spin drift), ki sicer niso nevarni, a človeku ne dajo dihati. V dolini, kamor prav tako še ni stopila človeška noga, jih je pričakala noč, megla, dež in sneg in skoraj neprevidno bodljikavo grmovje. Po 11 urah hoda so se vsi popraskani in raztrgani in izčrpani preležali na tleh.

Miha, Andrej in Matej na Slovenskem vrhu

ob dveh zjutraj vrnili v bazni tabor, kjer razen kitajskih kuharjev ni bilo nikogar. Za nameček je bila vsa njihova oprema s spalnicami vrečami vred v šotoru pod Slovenskim vrhom. Preostali del noči so prespali nepokriti.

Nov sneg in plazovi so naslednji dan v tabor prignali tudi ostale udeležence odprave. Ves čas je snežilo in fantje so bili prisiljeni počivati. Ko je Andrej po dveh dneh pri večerji ostalim članom odprave razkril svoje sanje o lepem vremenu, so se mu vsi smejali, le Miha in Matej sta mu verjela, da bo naslednji dan lepo vreme. Kljub plazovom, ki so se s strmih sten prožili sproti, so jo mahnilo proti svojemu šotoru pod Slovenskim vrhom. Tja jih niso vabile le Andrejeve sončne sanje, ampak tudi tople spalne vreče, brez katerih so v baznem taboru zmrzovali že tri noči.

Na njihovo srečo sanje le niso bile le sanje. Zjutraj se je nebo razprlo, posijalo je sonce in v vsej krasoti obsijalo kot iglo špičasti vrh, ki so si ga, kadar ni bilo megle, zaljubljeno ogledovali udeleženci tabora. Za razliko od Slovenskega vrha, ki je dobil ime Šele, ko so se nanj povzpeli naši fantje, so ta vrh udeleženci tabora že poimenovali: The Needle - Iгла.

Ker so naši verjeli Andrejevim sanjam, so imeli prednost pred ostalimi in so se 750 m izjemno težke ledene stene (splošna oce- na ED/90 oziroma V+ v skali) lotili kar po sredi, medtem ko sta nizozemska in ameriško-izraelska naveza steno načeli nekoliko bolj desno. Matej se zaradi noči, ki jih je prespal nepokrit, nikakor ni mogel ogreti, zato se je vrnil v tabor, Andrej in Miha pa sta plezala samostojno in spet brez varovanja hitro napredovala do dveh tretjin stene, ko sta desni zaslišala grmenje velikega plazu, ki se je sprožil prav nad glavami kolegov iz ostalih dveh navez. Kaj je z njimi? To je bilo vprašanje, ki človeka sredi stene ne sme zmotiti. K sreči so se fantje pravi trnutek umaknili, tako da je plaz odhru- mel v dolino brez njih. Po desetih urah sta bila Andrej in Miha na vrhu oziroma skoraj na vrhu, kajti Iгла je bila res igla, za zadnjih pet metrov meter širokega granitnega stebra brez vsake razpoke pa bi potrebovala vrtnali stroj in kake tri ure garanja. V takem primeru v alpinizmu velja, da je vrh osvojen, zato nista vztrajala, poleg tega pa se je spet pripravljalo neurje in treba je bilo čimprej dol z gore. A kaj, ko spet nista vedela, kako in kje bi se bilo najlažje spustiti! Odločila sta se, da gresta kar po isti smeri kot navzgor.

Ob treh popoldne sta se začela spuščati, in ko ju je zajelo neurje, sta običajna sredi smeri, ki sta jo kasneje poimenovala Sečuanska avantura. Vzela sta si še toliko časa, da sta v skalo zavrtala sveder in se ponoči spustila do skalne luske sredi zaledenelega slapu, kjer sta pojedla čokolado in spila ostanke čaja. Zavita v bivak vrečo sta preostanek noči predemala, viseč na vrveh. Na spanje v hudem mrazu ni bilo niti pomisliti, saj bi kaj lahko zmrznili. Ves čas sta si masirala noge, kajti če se preveč ohladijo, jih je kasneje nemogoče ogreti. Dan ni prinesel olajšanja:

začelo je snežiti, pihal je močan veter, Iglo je ovila megla. Šele ob desetih se je megla toliko razredčila, da sta lahko nadaljevala spust. Iz baznega tabora so ju opazovali z daljnogledi in Matej ju je preko UKW postaje usmerjal.

Ko sta prišla do vznožja stene, sta bila tako utrujena, da ju noge

• Mladega alpinista iz Dolenjskih Toplic, študenta fakultete za šport in člana novomeškega alpinističnega odseka Andreja Markoviča, je na osnovi dosedanjih dosežkov za udeležbo na tretjem mednarodnem taboru perspektivnih alpinistov najprej izbrala slovenska planinska zveza, potem pa je predlog pretresla še komisija za alpinizem pri mednarodni planinski zvezi UIAA, ki je ob Andreju prižgala zeleno luč še dvema mladima slovenskima alpinistoma, Kranjčanoma Mihi Marenčetu in Mateju Brajniku.

niso več držale. Obsedla ju je nora ideja: sprožiti plaz, se vreči vanj in se tako zastoj odpeljati v dolino. Noro? Prav to sta storila, ostala cela in si prihranila lep kos poti, izgubila pa tudi Mihov fotoaparatus, v katerem so bile vtisnjene Andrejeve slike z vrha. Za preostanek poti, za katerega sta navkreber potrebovala le eno uro, sta navzdol skrajno izčrpana potrebovala trikrat več časa. Vsakih nekaj metrov sta se zvrnila v sneg in počivala. Ni čudno, če so ju ostali člani odprave že zdavnaj začeli klicati Crazy Slovenci, nori Slovenci.

Po treh dneh čakanja se je spet nekoliko zjasnilo. Slovenska trojka je osvojila še dvoglavi vrh, ki so ga posvetili spominu na Matejevega očeta Mitjo Brajnika, gorskega reševalca, ki je izgubil življenje v nesreči med vajo gorskih reševalcev letos na Okrešlju. 5700 m visoki vrh so poimenovali Oče, ko pa so se preko sedla povzpeli še na drugi, 5710 m visoki vrh iste gore, so le-tega poimenovali Sin. Tako so opravili svoje poslanstvo na deviških vrhovih gorovja Chola Shan.

IGOR VIDMAR

MORDA VAS ZANIMA

V Sloveniji: 6.061 članov Zdravniške zbornice

Po stanju na dan 31. avgusta 1997 je bilo v Zdravniški zbornici Slovenije že nekaj nad šest tisoč članov in se je od jeseni 1995 povečalo za 980 zdravnikov. Takoj je treba dodati, kot piše France Cukjati v oktobrski številki revije ISIS, da razen redkih izjem noben zdravnik z upokojitvijo ne prekine svojega članstva v zbornici. V celotni javni zdravstveni mreži v Sloveniji deluje 4.078 zdravnikov, med katerimi je 1.449 zdravnikov splošne medicine, 405 pediatrov in šolskih zdravnikov, 236 ginekologov, 186 psihiatrov, 93 očesnih zdravnikov, 132 zdravnikov v medicini dela, 508 internistov, 68 otorinolaringologov, 43 dermatovenerologov, 282 kirurgov, 32 urologov, 195 anesteziologov, 69 nevrologov, 98 radiologov, 17 transfuziologov, 59 mikrobiologov in patolo- gov, ostali pa so zdravniki drugih specializacij.

H gornjim podatkom je treba prišteti tudi 1.062 zobozdravnikov v skupnem zobozdravstvenem varstvu v Sloveniji. Poleg njih imamo v državi še 43 pedontologov, 61 ortodontov, 16 oralnih kirurgov, 39 specialistov za zobne in ustne bolezni in 35 protetikov.

Avgusta letos smo imeli v Sloveniji 253 zasebnih zdravnikov s koncesijo in 309 zasebnih zobozdravnikov.

Za zdravlila: največ na Japonskem

Sliši se skoraj neverjetno, toda po podatkih Svetovne zdravstvene statistike porabimo na svetu za zdravlila na leto skoraj 250 milijard ameriških dolarjev. Na Japonskem izdajo za zdravlila največ denarja, takoj za njimi pa so tudi v Združenih državah Amerike. Najmanj denarja za zdravlila gre seveda v nerazviti afriški deželah. Vedno več prodajo na svetu tudi zdravil, ki so v prosti prodaji.

PRI LIPOVŠKOVH NA OREHOVEM - Gostje nazdravljajo s Faniko

NEOBIČAJEN PRAZNIK

Slovo od petrolejke

Zveni precej neverjetno, a je res, da v dobi interneta in spuščanja raket na druge planete med nami še živijo ljudje brez električne toka in vodovodne pipe. A je res. Na povabilo območne organizacije Rdečega križa Sevnica smo se udeležili dveh veselih in hkrati ganljivih dogodkov: otvoritve napeljave električnega priključka v hiši Franciške Lipovšek na Orehovem 93 pri Sevnici ter napeljave električnega in telefonskega priključka v hiši Matilde Ivnik v Račeju 40, v loški krajevni skupnosti.

Na Orehovem 93 smo se pred prihodom številne delegacije iz Sevnice pokramljali s 76-letno Franciško Lipovšek in s 50-letnim Martinom Vrskom, ki je zadnja tri leta Fanikin življenjski spremljevalec. Vrsek je prišel v dolino z bližnjih hribov, s Čret, z velike kmetije, kjer pa se z bratom nista najbolje razumela. Vrsek je sicer zaposlen pri javnih delih v sevnški krajevni skupnosti. "Ženska je bila sama, samotna pa ubija," pravi Vrsek in doda, da je Fani (tako kliče Lipovškovo) ostala leta 1990 sama v tej hiši, potem ko sta ji v dveh mesecih umrli polsestra Antonija in v 91. letu še mati. Poprej so živele ženice, odvisne od koščka zemlje in predvsem od socialne podpore, zelo skromno, v koči v neposredni sosesčini. Koča se je dobesedno podrila in na sevnški občini so, kot pripoveduje Martin, zračunali, da bi bilo precej dražje, če bi dali vse tri ženske v kakšno ustanovo, npr. dom za

skupnosti Sevnica, sevnškemu zavodu za zaposlovanje, Stefanu Lipovšku, sevnškemu Mercatorju, najprej pa sevnški občini in županu Jožetu Peter- nelu, ki je simbolično prižgal luč pri Lipovškovih. Zatem so si gostje ter Fani in Martin nazdravili s šampanjcem, ki so ga za to priložnost prinesli s seboj. Lipovškova pa je postregla gostom s slaščicami. Celotna naložba je veljala 352.386 tolarjev. Ganjena Fani ni zmogla reči drugega kot: Hvala, gospa Simona, vam in vsem, ki ste mi pomagali!

V Račeju 40 pa nas je pred leseno, tudi s pločevino krito hiško pri Matildi Ivnik pričakalo ducat ljudi in praznično razpoloženje. Matilda kljub invalidnosti zelo dobro skriva svojih 74 let. Od 3. leta jo je začela dajati otroška paraliza. Vrsto let se je vozila s kolesom na Breg na delo v gostilno h "Klinkolnu". Toda delo točajke je naporno že za zdrave, kaj šele za bolne noge, in tako je naposled ostala doma, na "berglah". Pred 14 leti ji priskočil na pomoč zdaj 62-letni železniški upokojenec Karel Polšak z Brega. Socialna podpiranka Matilda prejema 21 tisočakov, šest tisočakov pa še za postrežnino Karel, ki mora ob tako skromnih dohodkih pridjati še marsikakšen tolar svoje tudi bolj majhne pokojnine. "Ko sem lani aprila prišla od operacije kolena, mi je Marjana prinesla 20.000 tolarjev pomoči. Tudi sicer mi gospod Franci Kos s Centra za socialno delo v Sevnici priskrbi vsako leto pomoč za kurjavo, upam, da mi bodo lahko pomagali vsaj v tolikšni meri kot doslej, ker se bojim, da bo veliko stroškov za elektriko in telefon," pripoveduje Matilda in moledujoče pogleduje direktorja CSD Sevnica, Kosa.

"74 let sem živel ob petrolejki," pravi, kot da je bilo to nekaj samo po sebi umevnega. Zdal bo še z večjim veseljem sprejemala svoje sorodnike in vse ljudi dobre volje, ki so tej nenavadno ostareli ženski kot nekakšen vir novih moči in optimizma.

"Če ne bi bilo Marjane Šantej, naše predsednice Rdečega križa v Loki, in Simone Jakš, ne vem, če bi danes že imela elektriko in telefon," pripoveduje Ivnikova, ki je ohranila življenjski optimizem in rada zaigra na harmoniko. Tudi ob tej priložnosti je raztegnila meh, potem ko sta predstavnika trboveljskega Elektra in Telekomata prezela vrvici na dveh venčkih, pripetih na hiši. Jakševa se je posebej zahvalila Marjani Šantej, ki je na sestanku Rdečega križa v Sevnici sprožila pobudo za tovrstno pomoč Ivnikovi, nato glavnemu sponzorju, Elektru Ljubljana in njegovemu direktorju Sotošku in direktorju Elektra Trbovlje gospodu Keršniku kot izvajalcu del. Telekom je prispeval 281 m kabla in notranjo napeljavo, Rdeči križ je plačal le prispevek, medtem ko je prispevek za elektriko poravnala KS Loka. Pri tej več kot 700 tisočakov vredni naložbi so sodelovali še Občina Sevnica, CSD in KS Sevnica, Zavod za zaposlovanje Sevnica, ter obrtniki Stefan Lipovšek, Drago Mirt in Marjan Guček.

Besedilo in sliki: PAVEL PERC

V RAČEJU - Matilda se rada zaigra na harmoniko

ostarele, kot če bi jim pomagali do nove strehe. In res: na sevnški občini oz. Centru za socialno delo so poskrbeli za material za novo hiško, opeko pa so zastoj pozidali in postorili še marsikaj prizadevni Orehovčani, ki so se jim smilile ženice, ko so še živele v kočariji. Hiša je sicer ostala brez estrihov, ometov in seveda fasade, a kar je najpomembnejše, tudi brez vode in elektrike, česar Lipovškove ženske niso imele niti poprej.

In tako je ostalo do nedavnega, ko je neuradna predsednica sevnške območne organizacije Rdečega križa Simona Jakš, potem ko so v bližino hiše pripeljali pitno vodo, sredi avgusta letos pričela z akcijo še za napeljavo elektrike. Vrsek je skopal 112 m jarka, v katerega so sevnški elektriki položili kabel, po hiši pa je elektriko razpeljal obrtnik Stefan Lipovšek z Orehovega, ki je prispeval tudi material za napeljavo enofaznega priključka. Jakševa se je zahvalila sponzorjem: Centru za socialno delo, krajevni

POGOVOR: PROF. MARIJA GABRIJELČIČ

Šola - moje življenjsko veselje

Ni lepšega, kot če nas naše delo veseli, izpolnjuje in notranje bogati. S tem se lahko pohvali prof. Marija Gabrijelčič iz Novega mesta, ki se je letos upokojila. Poleg svojega šolanja, kamor gre prišeti še študij ob delu, je 35 let tako ali drugače preživela v povezavi s šolo: poučevala je na različnih šolah, zadnjih 21 let pa se je mnogi radi spominjajo po dobrem delu v Posvetovalnici za učence in starše Novo mesto. Njeno življenjsko prepričanje so miselni vzorci, brez katerih si danes mnogi ne znajo več predstavljati učenja.

• Kljub temu da ste v življenju uspeli, saj ste znali zahtevno in uspešno poklicno delo združiti z družinskimi obveznostmi, ste vseeno ostali preprosta, prijazna ženska, ki ve, kaj je tisto, za kar je vredno živeti. Je morda vzrok za to ta, da prihajate s kmetov, kjer je doma preprostost, delavnost in prijaznost?

„Ja, zelo rada povem, da sem doma s Sela pri Mirni, iz delavsko-kmečkega okolja, to pa zato, ker sta mi fizično delo in utrjenost iz mladosti koristila vse življenje. Fizično delo se namreč iz več razlogov izjemno dobro povezuje s psihičnim. Tudi v šolo smo hodili zelo daleč peš - vsak dan pet kilometrov do Mirne in nazaj, česar danes učenci ne izkušajo, ampak to je bila enajsta šola pod mostom in še danes mi je všeč, da je bilo tako.“

• Je odločitev postati učiteljica prišla zelo zgodaj?

„Že v tretjem razredu osnovne šole sem se odločila, da bom učiteljica. Učila me je gospa Lidija Berce in tudi zaradi nje sem kasneje tako poimenovala svojo prvo hčerko. Nato me je vsa štiri leta nižje gimnazije na Mirni slovenščino poučevala še ena sijajna učiteljica, Šanka Merhar, in to tako, da kaj takega nisem pozneje nikjer več opazila. Takrat sem se dokončno odločila za ta poklic. Na učiteljske v Novem mestu imam najlepše spomine, predvsem na prof. Janeza Kolencu, kajti njegove ure slovenščine so bile zame največje veselje. Kako je on razlagal literaturo! Moje prvo službeno mesto je bilo v OŠ Šenčurpet, kjer je bilo od nekdaj uveljavljeno trdo delo in pošteno življenje. Tega se naučim, pa ti potem koristi zanaprej. Pot me je nato vodila v Novo mesto, kjer sem si ustvarila družino in dobila mesto učiteljice v OŠ Vavta vas, hkrati pa sem doštudirala slovenščino in zgodovino na Pedagoški fakulteti ter pozneje pedagogiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Sledilo je delo na novomeški posebni šoli ter nato 21 let v Posvetovalnici za učence in starše Novo mesto. Upokojila sem se pri 55 letih in lahko rečem, da je bila šola moje življenjsko veselje. Največ lepega sem doživela v šolah.“

• Za mnoge pa je šola prava muka. Zakaj večina ne hodi rada v šolo?

„Mislim, da je približno četrtina ali še manj takih otrok, ki izjemno ljubijo šolo. Sprva, v prvih razredih, je seveda to veselje veliko - vsi bi šli v šolo, vsi bi radi postali učitelji ipd., kasneje pa se motivacija zanj zmanjšuje in v višjih razredih ni več moder- ni biti dober učenec. Zakaj? Mislim, da je razlog po preprosti kmečki logiki naslednji: učenje je zelo naporno, dosledno, utruja- joče delo, ki zahteva vztrajnost, pridnost in veliko umskih sposob- nosti, ki pa jih pač nima vsak ena- ko. Zato žal pri vseh ni enake motivacije. Če nekaj zlahka zmo- reš in doživljaš uspehe, potem je veselje, če pa kljub trudu ni uspe- ha, mora veselje za učenje pasti kot pri vsakem drugem delu. Raz- umljivo je torej, da tisti, ki se težko učijo, ne hodijo radi v šolo, razen če najdejo učitelja, ki zna spodbujati.“

• Veliko je torej odvisno tudi od učitelja. 5. oktober je bil svetovni dan učiteljev in o njih se je veliko govorilo. Kakšne lastnosti mora po vašem mnenju združevati do- ber pedagog?

„Veliko anket in raziskav je bilo

narejenih na to temo, navedla pa bi tisto izpred desetih let, ko so 1900 srednješolcev povprašali, kakšen je dober profesor. Njihova lestvica je po mojem mnenju najboljša. Na prvem mestu je znanje, nato doslednost, torej da ni učitelj enkrat strašno popust- ljiv, spet drugič pa zaradi njegovega „slabega dne“ padajo cveki kar povprek; da razume mlade in ve, s kom ima opraviti; da je human in da se zna včasih tudi malo pošaliti. Poudarili pa so še pravič- nost pri ocenjevanju, kar je večni problem. Rada bi povedala, da nikjer in nikdar na svetu ni bilo in ne bo objektivnega ocenjevanja, ker ne more biti in ni možno. Z metrom lahko izmeriš dolžino mize, s kilogrami meso, znanje pa se ne da točno izmeriti. Učenca lahko vprašam ravno tisto, česar ni dobro predelal, in ne odkrijem tistega, kar pa mogoče izvrstno zna. Treba se je truditi, da je oce- njevanje čimbolj pravično. Goto- vo pa drži misel meni zelo ljube- ga ruskega pisatelja in pedagoga Makarenka: Strog sem zato, ker te spoštujem.“

• Delali ste v različnih šolskih sistemih, slovensko šolstvo pa je spet pred prenovo. Ste optimist- ka glede devetletke? Menite, da je ta pot prava?

„Glede šole sem vedno opti- mist. Saj so bile vse spremembe, ki smo jih doživeli, zanimive, am- pak nikoli se ni spremenilo bistvo: vedno so v šoli učenci, učitelji in starši. Vse drugo pa so le lepotni popravki. Z leti sem se navadila na to, da se ob spremembah nisem pretirano vznemirjala. Ne glede na sistem ali vrsto šole pa moram poudariti vlogo staršev, ki so lah- ko učitelju odlični pomočniki. Brez staršev zame ni šole. Glede na svoje izkušnje v posvetovalnici vem, da so pripravljeni ogromno sodelovati in prispevati za otrokov napredek, predvsem zadnja leta so me prav moralno dvigovali. Ko me zdaj po telefonu kličejo do- mov ali pišejo, sem silno vesela. Pravijo, da so mi hvalileži za pomoč, ampak nimajo biti za kaj,

mnogi študirali ob delu. V drugi polovici sedemdesetih let je prišlo do upada nadaljnega učiteljskega izobraževanja, zdaj pa so spod- bude v obliki točk. Zadnja leta se je izobraževanje spet razmahnilo, kar je edino pravilno in tudi nujno. Ne glede na to, ali je učiteljski poklic dovolj cenjen ali ne, pa vem, da je izjemno pomemben. Če pogledam samo sebe - učitelji so v mojem življenju imeli odlo- čilno vlogo, včasih še večjo kot starši. Dali so mi poklic, življenj- sko usmeritev, gospa Merharjeva z Mirne mi je dala tudi hobi - lite- raturo, kar je ogromno in mi bo prav prišlo sedaj v pokoju.“

• Prav branje pa v naših šolah (p)ostaja problem. Kako učenca, ki je obkrožen z množico javnih občil, vzgajati s knjigo in za knji- go, mu privzgojiti pozitiven odnos do branja? Ena izmed vaših knjig ima naslov „Bogatimo besedni zaklad“, torej ste se za boljše branje močno trudili tudi sami.

„Kadarkoli sem v posvetovalni- co dobivala učence z učnimi teža- vami, sem videla, da ne znajo brati in da je to vzrok neznanja tudi pri drugih predmetih. Predvsem pri osnovnošolcih sem naletela na problem branja in še dveh stvari, ki sta povezani s prvo - problem pisanja in govora. To pomeni po- raz pri vseh predmetih, tudi pri matematiki. Če otrok ne zna ne- česa prebrati, to pa pomeni razu- meti, kaj bere, potem ne bo šlo. Zato sem se ukvarjala s tem. Naj navedem rezultate neke slovenske raziskave bralnih spretnosti 36 učencev 5. razreda, ki pa so po- dobni tudi drugim deželam. Le 8 jih je po bralnih spretnostih sodi- lo v 5. razred, 3 do 4 v 7. in 8. razred, nekaj v 6., ostali pa v 2., 3. in 4. razred osnovne šole.“

• Pri učenju so mnogim pomaga- li miselni vzorci, v katerih ste vi- deli izhod iz učnih težav številnih učencev. Kako ste prišli do njih?

„Dobro branje pomeni tudi, da znaš iz besedila poiskati ključne besede, bistvo. Opazila sem, da se učenci učijo na pamet. Načrtno smo se učili iskati ključne besede,

„Načelno kakšnih velikih načrt- ov ne delam, toda že dlje časa želim izdati potopise in imam tudi že založnika. Zelo rada namreč potujem in si vtise vedno zapisu- jem. To bodo potopisi za učence 6., 7., 8. razredov osnovnih šol, ne kot obvezen učbenik, saj jih ima- jo že preveč, ampak kar tako, da bi jim bil na razpolago kot dodat- na literatura. Zadnje čase namreč opažam slabo znanje zemljepisa. Potopis pa bi bil lahko v pomoč tudi potovalnim agencijam, da bi svoje stranke tako seznanjale z deželo, v katero jih peljejo.“

• Upokojeni ste nekaj mesecev. Kako so minili? Pogrešate službo?

„Hudo mi je, ko poslušam lju- di, ki zagrenjeni odhajajo v pokoj. Jaz sem šla izjemno vesela, ker je bil zadnji junij v službi prelep zaradi otrok, staršev, sodelavcev. Upokojitve pa sem se veselila predvsem zato, da bom svoj čas razporejala drugače. Čeprav so na primer ostali seminarji, pa grem sedaj v določen kraj že zjutraj, si v miru ogledam njegove zanimi- vosti, po opravljenih obveznostih pa počasi domov. Prej pa sem ved- no spoznala le šolo in po seminar- ju hitela nazaj. Upokojitve pa sem se veselila tudi zato, ker če 35 let pošteno delaš, je prav, da zaključiš že zaradi zdravja in da možnost dobijo spet mladi.“

Prva dva meseca sem porabila predvsem za fizično delo pri ure- janju hiše in za delo na njivi, ve- selim se branja, ena večjih želja pa so še potovanja. Proti tej „zastru- pitvi“ ni zdravila. Pač, vsak ima nekaj v življenju, kar obožuje in kar mu dviga življenjsko voljo in veselje: ali je to glasba, ples, šport, literatura, narava. Pa naj spet ci- tiram Makarenka, ki je rekel, da odrasel človek in otrok ne more živeti, če ne pričakuje nikdar nič veselega. Toda čeprav je lepo kam odpotovati, vem, da ne bi mogla živeti nikjer drugje kot v Sloveniji. Zadnjič sem ugotovila, da celo nikjer drugje kot na Dolenjskem. To je lepa dežela dobrih in pri- jaznih ljudi. Seveda je tudi nekaj izjem, ampak... Mislim, da je živ- ljenje lahko lepo le, če človek pozitivno gleda na stvari. Nesreče in udarci zadenejo več ali manj vsakogar in prvi šok je vedno hud. Potem pa je treba živeti naprej in gledati svet v pozitivni luči - to je edina pot, da se izogneš globoki žalosti in razočaranjem nad sve- tom. Iskati je treba dobro, kajti v življenju se ti tako ali tako vse vrača.

LIDIJA MURN

VAŠA ZGODBA

VIDA DERGANČ

KO SO GRADILI PROGO

Spominjam se dolgih zimskih večerov pred tridesetimi leti, ko smo se otroci stiskali na krušni peči pri stari mami in poslušali njene pravljice ter pripovedi o resničnih in izmišljenih dogod- kih. Nam se je zdelo kot pravljica tudi tisto, kar se je resnično dogodilo. Naša otroška ušesa so še posebej pozorno prisluhnili, kadar je pripovedovala o gradnji belokranjske železnice pred os- mimi desetletji.

Tiste čase, predno so začeli graditi železnico, ni bilo prevoznih sredstev, ki bi ljudem omogo- čali prodajati pridelke, predvsem sadje, zato so Belokranjski želez- nico toliko težje pričakovali. Dolgo so se potegovali zanj, leta 1907 pa le dočakali, da je bila podpisana pogodba o gradnji in so se začela dela s trasiranjem proge. Prvo lopato za novo progo so zasadili aprila 1912. leta. To je bil velik dan za Belokranjce. Progo je delalo okrog tri tisoč delavcev z vseh koncev avstroogr- skega cesarstva, največ delavcev je bilo Slovencev. Delavci so ime- li precejšnje težave s pitno vodo, saj je Bela krajina skopa s stu- denci, zato so zajemali vsakršno vodo, tudi nepitno. K sreči ni prišlo do večjih izbruhov bolezni,

Naravno zdravljenje bolezni

Prehlad, gripa, angina in dru- ge bolezni ne nastanejo zaradi bakterij ali drugih mikroorga- nizmov, ki so zgolj dobrodejni spremljevalci že obstoječega bolezenskega stanja, spremlje- valci, ki se hranijo s sluzjo, na- polnjeno s strupi (toksini). Telo jo izloča v tistem delu, v kate- rem je najšibkejšo. Od tod različne „vrste“ bolezni, pa če- prav so vse pravzaprav le ena sama - zadrževanje strupov v telesu. Tako svojsko pojmo- vanje bolezni je leta 1918 zasno- val dr. J.H. Tilden (1851 - 1940), eden od pionirjev higie- nističnega gibanja.

Dr. Tilden je v svoji 65 let trajajoči zdravstveni karieri kar pol stoletja uspešno zdravil svoje paciente brez uporabe kemičnih zdravil. Njegovo poj- movanje bolezni so prevzeli tudi drugi „nori“ higienisti. Dr. Herbert M. Shelton in drugi menijo, da navaden prehlad ni nič drugega kot način, da se telo z izločki reši presežka nakopičenih strupenih snovi, ki mu onemogočajo normalno de- lovanje. Navzočnost strupov v telesu še ni toksemija ali zastrupi- tev. Strupi so normalen stran- ski proizvod presnove. V te- lesu so vselej navzoči in zdravo telo jih normalno izloča. Če zaužijemo neprimerno hrano ali če je zaužijemo preveč, pride v želodcu in črevesju do gnitja ali fermentacije, zaradi česar se lahko pojavi zastrupitev ali tok- semija. Zdravo telo se na ta izziv hitro odzove in strupe izloči. Toksemija pa je stanje, ko telo ne more več spro- ti izločati strupov. Vnos strupov je večji oziroma hitrejši kot izločanje, zato se strupi zadr- žujejo v telesu in zastrupljajo kri in tkiva.

Kljub številnim raziskavam je vzrok prehlada še vedno skriv- nost oziroma zanj dolžijo bak- terije in viruse. Prav tako še niso iznašli učinkovitega zdravi- la proti prehladu. Ta mine, če ga zdravimo ali ne. Prehlad (in bolezen nasploh) ni nekaj, kar „napade“ človeka, prehlada ne dobimo, ampak se z njim znebi- mo nakopičenih strupenih sno- vi. Je torej proces izrazitega izločanja, nekakšen varnostni ventil, prek katerega telo izloča toksine. Prehlad torej lahko sprejmemo kot nekaj dobrodo- šlega. Po mnenju higienistov ga nikakor ne zdravimo s kemič- nimi zdravili, ker potem toksini ostajajo v telesu, se kopičijo in povzročajo druge, resnejše bolezni. Prehlad pravzaprav ni bolezen, ampak proces zdrav-

ljenja. Zdravila za prehlad in njemu podobne bolezni so pre- proste: počitek, toplo okolje, čist zrak in post ob vodi ali svežih zelenjavnih in sadnih sokovih.

Osebna izkušnja

Sama sem bila v petih letih samo enkrat prehlajena. Jem pretežno surovo sadje in zele- njavo, pijem sveže sokove, stis- njene iz sadja in zelenjave, malo žitaric in izdelkov iz polno- vredne moke, surovo sveže mleko in izdelke iz surovega mleka. Meso jem samo včasih. Če čutim, da se mi nabira v ob- nosnih votlinah in v dihalnih poteh sluz, si naredim čistilno kuro s surovo čebulo. Na tešče pojem počasi eno surovo čebu- lo skupaj z jabolkom. Čebula povzroči, da se izjokam in iz- kašljam. To ponavljam toliko časa, dokler si ne očistim di- halnih poti - se razsluzim. Tako do prehlada ne pride.

Moj mož je pred dvema leto- ma zbolel za gripo. Po mojem nasvetu je šel takoj v posteljo, počival in se postal ob svežih sadnih in zelenjavnih sokovih. Dva dni se je počutil slabo in je bil v postelji, tretji dan je že gledal televizijo, četrti dan je šel v trgovino, peti dan je bil čist zdrav in je začel z normalnim delom. Zelo preprosto, a ne?

Pogostni povzročitelji zasluz- zenosti in prehladov so mleko, mlečni izdelki, škrobne jedi (kruh, testenine) in kajenje. Če namesto kuhanega ali pasterizi- ranega mleka in izdelkov iz takega mleka začnemo uživati surovo mleko in izdelke iz surovega mleka, smo manj za- sluzeni in bolj odporni.

Moji vnukinji, stari 2 in 5 let, že eno leto uživata surovo krav- je mleko. Mlajša je imela do 10. meseca starosti šestkrat vnetje oči. Odkar uživa surovo kravje mleko, teh vnetij nima več. Če zvečer popije skodelico alpske- ga mleka, zelo slabo spi, zjutraj pa močno kiha in kašlja in iz nosu se ji cedi sluz.

Hrana torej zares lahko po- vzroči mnoge težave. Če hoče- mo biti bolj zdravi, moramo je- sti bolj zdravo hrano. Seveda pa za pravilno hranjenje potrebu- jemo veliko znanja. Delavnice, predavanja in osebna svetova- nja na temo „Jejmo bolj zdravo hrano“ organizira agencija Po- polno zdravje iz Novega mesta.

ANICA JANEŽIČ-MIKEC
zdravilna svetovalka
in bioenergetičarka
(Vir: Zdravje)

Ponovno rojstvo

Moje zdravljenje z bioenergijo

V času, ko so si mnena o me- todah alternativne medicine in drugih oblikah zdravljenja zelo nasprotujoča, želim predstaviti svoje izkušnje.

Leta 1987 sem bila z zdravljenjem pri zdravnikih popolnoma razočara- na. Rodila sem se s prirojeno napa- ko na ledvicah, imela visoke tem- perature, bolečine, slabo kri, gnojne angine, težave pa so se še stopnje- vale, ko sem leta 1958 zbolela na jetrih. Leta 1968 sem prebolela še močno vnetje mehurja in ledvic, leta 1978 dobila rano na želodcu in dvanajsterniku. Zdravniki, tudi v tujini, mi niso mogli bistveno pomagati. Začela se je srčna vodenika, slabo zdravstveno stanje pa se je še stopnjevalo do leta 1987, ko so mi zdravniki rekli, da več, kot so storili, ne morejo. Prijateljica mi je pripo- ročila bioenergetika Ivana Pirca iz Hrastnika - pri njem sem obiskova- la seanse in kmalu na sebi čutila pozitivne spremembe. Težave so izginjale, vid se mi je izboljšal, ni bilo težav z želodcem, v službo sem lahko hodila 45 minut peš, v službi sem delala na delovnem mestu, kjer se stoji itd.

Zato lahko rečem, da sem se pred desetimi leti ponovno rodila. Vse, kar naredim, naredim z lahkoto in veseljem. Pirc je pomagal že tisočim ljudem in tudi jaz mu lahko rečem še enkrat samo hvala. Bil je zadnje upanje, povrnil mi je zdravje, v našo družino je zopet posijalo sonce.

MILKA ŠUŠEK

PREJELA DRŽAVNO PRIZNANJE - Prof. Mariji Gabrijelčič je lani Zavod za šolstvo in šport RS podelil priznanje za dolgoletno in uspešno strokovno delo na področju šolstva. Na sliki ji ga izroča predstojnik novomeške enote Zavoda Jože Škufca. (Foto: L. M.)

kajti opravljala sem službo tako, kot sem najbolje mogla. Vedo pa, da sem jih spoštovala.“

• Ob izteku 20. stoletja se učitelji spoprijemajo z velikimi izzivi. Z razvojem se povečuje tudi zahtev- nost pedagoškega dela in glede na to, da so razvoj in spremembe povzročile porast nasilja, krimi- nala, razkroja družbenih vrednot med mladimi, morajo učitelji vse bolj nastopati v vlogi vzgoji- teljev. Je po vašem mnenju učite- ljevo delo deležno primerne druž- bene podpore in priznanja?

„Nikdar me ni zanimalo, ali sem bila v družbi cenjena ali ne. Moram reči, da so bile plače ved- no slabe, če se po tem ceni učite- lje. Vendar pa ko smo zadnja leta pedagogi opazovali starše, ki so izgubljali delo, mi pa smo ga ime- li, sem videla, kako smo lahko ve- seli, da nismo na cesti. Dandanes je učiteljev premalo in tudi vsa leta, kar sem bila v prosveti, je bilo dovolj priložnosti za to delo. Seve- da se mora učitelj vedno doizo- braževati in v šestdesetih letih so

podčrtovali smo jih, pisali zaključ- ke ipd. in to je bila za mnoge prava muka. Ravno v tistem času leta 1980, ko sem to delala dan za dnevom, sem na TV gledala oddajo Tonyja Buzena Delaj z glavo. Raz- lagal je miselne vzorce, ključne pojme, njihov pomen in to je bil začetek mojega sedemnajstletne- ga dela. Kupila sem si še sloven- ski prevod istoimenske knjige. Spoznala sem tudi Petra Rüssel- la, ki je napisal Knjigo o možga- nih, in odpisal se mi je čudovit projekt, ki si ga nikdar nisem za- stavljala. Zelo lepo je bil sprejet, povpraševanje je bilo veliko in je še sedaj, tako da sem imela semi- narje po vsej Sloveniji in v tujini, najmanj po petdeset na leto. Ni- koli nisem nikogar silila v ta način dela, pa vendar danes miselni vzorci visijo skorajda povsod po razredih naših osnovnih šol.“

• Knjige ne le radi berete, pač pa jih tudi pišete. Kar s štirimi, ki so tako ali drugače povezane z misel-nimi vzorci, se že lahko pohvalite. Bo tudi naslednja na to temo?

NAŠE KORENINE

Knjige so življenje samo

"Kdor ne ljubi knjig, ne sanjavega razmišljanja, ne narave, ta mora imeti strašno pusto življenje." To misel je med najinim pogovorom izrekel šestdesetletni Zvone Murgelj, stanovalec Doma starejših občanov v Šmihelu, vendar se ne spominja več, ali je zrasla ne njegovem lastnem zelniku ali pa mu jo prišepnila kaka prijateljica s polic, ki naju obdajajo. Sprva se zdi, da te stene s policami, polne skrbno zaviti knjig, omejujejo prostor, a dlje se pogovarjava, bolj se stene razmikajo, knjige na policah pa postajajo prozorne - kot okna, ki zrejo v pisani svet tam zunaj, v daljnih pokrajini in v nešteto človeških zgodbah in usodah.

Zvone je domski knjižničar. Ne tak s formalno knjižničarsko izobrazbo, ampak samouk. Kot kamen je, ki ga je življenjski tok dolga leta brusil ob trdem dnu in ga kotalil vse do vdolbine, v katero se je prilagal. "Življenje me je obrusilo, me naučilo presojati ljudi. Ko se kdo obrne name, naj mu svetujem primerne branje, nimam težav. Do sedaj se še ni zgodilo, da bi se kdo nad mojo izbiro pritoževal," se pohvali, potem pa hitro speli pogovor drugam: "Seveda da bilo lažje, če bi imeli več knjig. Mnoge starejše knjige, ki se neizkoriščene praše na domačih policah in bi se jih ljudje brez škode radi znebili, bi nam v knjižnici prav prišle. Prepričan sem, da bi jih ljudje z veseljem darovali, če bi vedeli, s kakšnim zadovoljstvom segajo po njih naši oskrbovanci, kako jim pomagajo krajšati čas in blažiti starostne tegobe."

Potem pripoveduje o svojem življenju. Znana pojava v novomeških ulic je bil svoj čas. Kdaj pa kdaj je z njih za krajši ali daljši čas izginil pa se nepričakovano zopet pojavil. Bežna so bila srečanja in plitkih besed ni bilo nikoli dovolj, da bi se bolje spoznala. Zdaj pa pred mano razpovedo o nekem življenju, ki bi zlahka napolnila prostor med dvema knjižničarjema platnicami in se postavila ob bok drugim življenjem na knjižničnih policah.

Njegova pestra življenjska pot se je pričela v drugi polovici tridesetih let v makedonskem Skopju. Bil je sad ljubezni med Mirno Peč in Ignacijem Murgeljem, ki ga je na jug zaneslo službovanje v starojugoslovanski vojski, in Primorko Marijo, ki jo je tja dol pahnila italijanska zasedba njene domovine. Mlada družinica je štela že štiri člane - Zvonetu se je pridružila še sestra Hilda - ko so vojni jastrebi razpeli krila čez Balkan. Oče je padel v italijansko ujetništvo in odpeljali so ga v Gonars, po italijanskem razpadu pa se je pridružil slovenskim partizanom. Potem so ga spet ujeli Nemci in ga internirali v Mathausnu.

Posojlovski kapitulaciji je Marija zapustila Skopje in se zatekla k moževim sorodnikom v Mirno Peč. Od tam so jo skupaj z otrokoma Italijani odpeljali v taborišče Treviso. V

otroški spomin se je že vtisnil tisti čas: vročina, mraz, lakota. Tudi na čas po italijanski kapitulaciji in vrnitvi v Mirno Peč spomini niso lepši. Otroške oči so videle udarce s puškinimi kopiti, iznakažena telesa, smrt. Vse te stvari so pustile sledove na mladi duši in telesu. Ker se je tudi oče iz taborišča vrnil rahlega zdravja, se je vsa družina po vojni preselila v Tolmin. Slikovita narava ob bistri Soči je bila kot balzam za prestano trpljenje: v nebo kipeči kamniti vrhovi, čisti zrak in mladost. Spomine na leta, ki jih je Zvone preživel v Tolminu, je shranil v najbolj skriti kotiček duše in se vračal k njim v trenutkih, ko mu je bilo najtežje.

Takih trenutkov je bilo v Zvonetovem življenju, potem ko se je vrnil v Novo mesto, kar precej. Dostikrat tudi po njegovi lastni krivdi, o tem si je sedaj na jasnem. Šolanju je sledila zaposlitev v takratni Tovarni perila, sedaj Labodu, pa v Industriji motornih vozil, sedaj Revozu. Po uradniški lestvici je prilezel že kar precej visoko, a njegovemu nemirnemu duhu so bile ojnice ustaljenega življenja preozke, zato ga je zaneslo na Slovaško med razumne, umetnike in boeme. Med njimi je življenje valovalo po svoje in z njim je valoval tudi Zvone. Dokler se valovi niso umirili in je nastopila oseka. Zvoneta je naplavilo spet v Slovenijo, na Dolenjsko - njegovo očetnjo.

Nič več ni bilo valovanja, le borba za preživetje - nekateri bi temu rekli životarjenje. Ko te usoda enkrat trešči ob tla, se je težko pobrati. Še zlasti tistemu, ki je preponosen, da bi svojo stisko delil z drugimi. A svet ponuja toliko blažil za trdo življenje, toliko slepil, s katerimi človek zavaja sebe in okolico, da odloži tisti trenutek, ko je končno le treba pogledati samega sebe v ogledalu in se vprašati: "Kdo sem in kam grem?" Zvone se je dolgo otepal s tisto mamljivo meglo, v katero je brez povratka potonilo že toliko drugih. Vmes so bili tudi svetlejši trenutki, ko se je posvetil kmečkemu delu, naravi, se povesele s starimi prijatelji, a je vedno prišla na koncu bolnica, potem pa še tista mamljiva megla.

Tako mi Zvone Murgelj pripoveduje o svojem življenju in jaz mu razumevajoče prikivam. V knjižnici izrečene besede so lažje dojemljive. Tam na policah je še polno podobnih zgodb. A ta, ki mi jo pripoveduje Zvone, se od drugih bistveno razlikuje. Manjka ji zadnje poglavje. Tega pa zdaj v knjižnici Doma starejših v Šmihelu piše Zvone sam. A ker zgodba še ni končana, lahko k njenemu uspehu prispevamo tudi sami tako, da poiščemo doma knjige, ki jih ne potrebujemo in jim damo novo življenje v domski knjižnici. To bo razveselilo knjižničarja Zvoneta in številne oskrbovance, ki zajemajo duševno hrano iz njegove knjižnice.

TONE JAKŠE

SPOMINI NA DR. ANTONA DEBELJAKA

Mož, ki je znal sedemnajst jezikov

Letošnji oktober zaznamujeta dve okrogli obletnici: 110-letnica rojstva in 45-letnica smrti potoškega rojaka dr. Antona Debeljaka. O tem velikem piscu in znanstveniku lahko preberemo v vseh leksikonih slovenske književnosti, v Slovenskem biografskem leksikonu, v spremnih besedah k njegovemu delu in še kje, natančneje pa je Potočanom predstavljen v delu "Plenkača pesmi poje" izpod peresa profesorja Janeza Debeljaka. Ob letošnji častiljivi obletnici sem obiskala nečakinjo dr. Antona Debeljaka, gospo Marijo Štumerger iz Kočevja, ki se svojega strica najbolj spominja iz svojih otroških let, in gospo Ivano Šega iz Matevleja. Obe sta me gostoljubno sprejeli in mi povedali marsikaj zanimivega o dr. Antonu Debeljaku, kar sem z veseljem zapisovala. Vse navedeno mi je služilo kot vir pričujočemu članku. Gospa Marija Štumerger je v letih od 1942 do 1945 zaradi vojne živela v Ljubljani pri Antonovem bratu Jožu. Tudi Anton je živel tam in Lojzova žena je skrbela zanj glede gospodinjstva. Gospa Marija je takrat hodila v začetne razrede osnovne šole in se svojega strica Antona spominja v najlepši luči.

Dr. Anton Debeljak je bil rojen 25. 10. 1887 v Šegovi vasi št. 29 v Loškem Potoku, tam, kjer danes stoji Trdanova hiša. Oba starša sta bila Potočana, doma se je reklo pri Krajčkovih. Oče France, klicali so ga Francik, je bil zidar. Reklji so mu ognjiščar, ker je zvidoval kotle, peči in druge drobne reči. Nečakinja je povedala, da je zidal tudi hiše. Najprej je sezidal Krajčkovo, nato Trdanovo, potem pa še svojo v Matevleju. Družina se je namreč še pred prvo svetovno vojno preselila v Matevleje.

V osnovno šolo je hodil v domačo dvorazrednico na Taboru, potem pa ga je vzel materin brat, ujec Franc Krajec, k sebi v Kandijo v Novem mestu. Očetje frančiškani so ga sprejeli v 3. razred osnovne šole, čeprav bi bil po priporočilu domačega učitelja Sedlaka gođen že za 4. razred, toda nemščine ni znal še nič, kar je bilo v avstrijskih časih pri nas obvezno že za 3. razred ljudske šole. O svojem bivanju v Novem mestu je svoji nečakinji pripovedoval z grenkobo. Ujčeva žena je bila namreč zelo slaba zanj. Privoščila mu je malo hrane, rajši je stresla živalim, kot da bi dala njemu. Večkrat je z mize pobrala popackane ostanke hrane svojih otrok in mu jih stresla v krožnik. Ujec je bil bolj radodaren, a se je žene zelo bal. Včasih je rekel, da jo bo (ženo) že hudič kam odnesel, pa mu bo dal klobaso. Pa je ni odnesel! In Anton je ostajal večkrat lačen kot si. Velikokrat je šel mimo pekarnice, iz katere je omamno dišalo, a je svoje krajcarje raje prihranil. Vsako jutro je tudi moral, preden je šel v šolo, v Krki prati plenice ujčevih otrok.

Kljub težkemu življenju je tam končal osnovno šolo in leta 1908 z odliko tudi gimnazijo. Po gimnazijskih letih v dolenjski prestolnici je šel študirat. Kot sin revnega kajzarja si je moral denar za študij izposoditi v posojilnici v Travniku. Po svojih močeh mu je pomagala še mama. Gospa Ivana Šega se spominja, da so imeli pri Krajčkovih doma kravico in nekaj kokoši. Mama je prodala vsako jajce pa tudi maslo, da je lahko pripomogla k sinovi poti do izobrazbe. Nanj je bila zelo ponosna in tudi on jo je neznansko cenil in imel rad. Oče je bil za svoje otroke bolj "robavast", trši človek. Sinu ni dajal denarja za študij, hranil je za stara leta in je bil nasploh bolj staromodan.

Tako je znanja željni Anton študiral romanistiko na Dunaju in v letih 1910/1911 v Parizu. Leta 1913 je že poučeval na realki v Gorici, kjer ga je zajela 1. svetovna vojna in je moral obleči vojaško suknjo. Čez leto in pol je bil vojaščine oproščen, imel je namreč astmo. Prišel je poučevati na idrijsko realko. Profesorski izpit je naredil iz latinščine in francoščine kot glavnih predmetov, po vojni, leta 1923, pa na ljubljanski Univerzi še doktorat. Od tedaj do upokojitve leta 1949 je služboval kot profesor na I. državni realni gimnaziji v Ljubljani.

Iz let službovanja v Ljubljani se ga gospa Marija Štumerger najbolj spominja. Stanovali so v Gregorčičevi ulici v kar velikem stanovanju. Stric Anton jo je vsak večer pestoval. Kadil je pipo, a ni smel kaditi v stanovanju, ampak le na balkonu. Hodil je po balkonu gor in dol in pel pesmico:

Oblaček, mili moj, kam plul boš ti nočjo,
v dolinci tam globoki nad hiško mi postoj.

Postoj nad hiško mi, nad hiško sred vasi,
tam, kjer moja mati v postelji že spi.

Imel je svojo sobo, v kateri je bival in delal. Marija, klical jo je dekelčka, ga je hodila klicat k jedi. Naročil ji je, naj mu, kadar bo za večerjo polenta, pove, da je "polenta pripravljena" (češko, žena Antonovega brata je bila namreč Čehinja). Če pa je bil močnik, naj mu pove, da je za večerjo angelska ritka. Tako je vedel, da mora iti takoj jest, ker se močnik ni smel shladiti. Nečakinja se svojega strica spominja tudi kot zelo duhovitega, hudo-mušnega človeka, ki se je znal tudi pohecati.

Z Marijo se je šel dr. Anton Debeljak večkrat kopat na Ilirijo in na Savo, naučil jo je tudi plavati. Ko sta šle nekoč po cesti, ravno ko so pometali smeti, je rekel, da marsikateri njegov znanec zaničuje in grdo gleda na ljudi, ki pometajo, a oni pometajo naše smeti, smeti, ki jih mi razmetavamo, torej bi si bilo treba odkriti klobuk pred njimi, je menil, ves pošten in skromen.

Poštenost je izkazoval tudi pri svojem službenem delu. Mnoge ženske, katerih sinovom je bil profesor, so mu prinašale košare s šunko, jajci in raznimi dobrotami, da bi profesor učencem spregledal in jih spustil v višji razred. A dr. Debeljak ni bil podkupljiv. Vsaki materi je svetloval, naj se učenec usede za mizo in se nauči, košaro pa naj nese domov in skuha jo družini.

V Ljubljani je nekoč učil pisati na pisalni stroj svojega nečaka Vinka. Narekoval mu je črke po vrsti in deček je pisal po nareku, ne da bi vedel, kaj je napisal. Potem naj bi prebral. Nastal je hudomušni zapis, ki so se mu vsi smejali: Glejte Vinka Debeljaka, ki spredaj lula, zadaj kaka.

Po štruco kruha s tono železa

Pred dvema rodovoma je bila ulica javni prostor, kjer so se ljudje naključno srečevali in kjer so se rojevale skupnosti. Otroci so se igrali pred hišami. Letali so po sošeskah in se vozili s kolesi. Danes je tako razkošje za marsikoga nemogoče. Starši se bojijo nevarnosti nenehno naraščajočega prometa in čezmernih hitrosti motornih vozil. Ceste so prenatrpane, umazane, in onesnažujejo okolje.

Vladanje osebnega avtomobila vodi v družbo, ki svoje življenje vedno bolj preživi v predalčkih - v solah, pisarnah, tovarnah, trgovinah, telovadnicah, na podežlju - in se med temi lokacijami prevaža v osamljenosti kovinskih skal. Manj smrtnih žrtev na cestah ni znamenje vedno varnejših, temveč nasprotno, vedno nevarnejših cest, s katerih je motorni promet preganjal pešce in kolesarje, še posebej otroke.

Naša mesta, ki so bila nekoč jedro kulture, je treba spet korenito civilizirati. Kjer ni mogoče sesti in se pogovarjati, se srečevati in premišljati, začnejo skupnosti razpadati. V mestih je vedno manj ljudem prijaznih in varnih krajev.

Vsak dan sta dr. Debeljak in dekelčka Marija obiskala tivolski park, ki ga je sam poimenoval Tičistan. To je bilo prav posebno doživetje. Male prebivalke parka so ga takoj prepoznale po glasu in postavi in v hipu je bilo vse črno okrog njega. Ptice so posedle po njegovi glavi, rokah in jedle iz dlani hrano, ki jo je kupoval zanje.

Kako preprost, ljubezniv, skromen in v najglobljem smislu pošten je bil dr. Anton Debeljak, dokazujejo številni podatki in tudi izjave nekaterih njegovih sodobnikov. Nikoli se ni sramoval svojega porekla ali ga zatajil, vedno je s pokončno držo govoril in pisal o svojih najbližjih in tudi o Potočanih.

Gospa Ivana Šega se spominja, kako je njegova mati s ponosom pripovedovala o dogodku ob neki svečani priložnosti v Ljubljani. Najbrž je takrat Anton doktoriral. Mater je povabil na slovesnost. Čeprav je bila kmečko oblečena, jo je s ponosom predstavil vsem prisotnim. In ko sta hodila po Dunjski cesti v Ljubljani, sta srečevala mnoge gosposke ljudi in vsi so ga poznali in pozdravljali. Njegova mama je bila takrat najsrečnejša mama na svetu. In ko je 1. oktobra leta 1932 umrla, je prišel iz Ljubljane. Sicer ni prepogosto prihajal v Loški Potok, saj je bil tu zrak za njegovo astmo prester. Matere ni šel kropit, ko je ležala v Matevleju. V spominu jo je hotel ohraniti živo. V gostilni na Hribu je najel prenočišče, a vso noč ni zatisnil očesa, hodil je po sobi gor in dol. Pogreba se je naslednji dan udeležil.

Oče Antona Debeljaka je umrl 11. oktobra 1939. leta. Mož je večkrat sedel pri peči in se pri odprtih vratih grel. Nekega usodnega dne se je vžgal. Bil je visok plamen. Janez, Antonov brat, je takoj pritekel in ogenj pogasil, poklicali so zdravnika v Ribnico, a opekline so bile preduhne in približno po desetih dneh je umrl. In v oktobru se je, tako kot se je začelo, tudi končalo bogato, plemenito življenje dr. Antona Debeljaka. Gospa Marija se spominja, da se je po štirideset letu boril s hudo astmo. Iz Ljubljane, kjer so mu dali injekcijo, se je odpravil v Ankarano. Tam so mu ponovno dali injekcijo in to naj bi bilo zanj usodno. Tisto noč, ko je umrl, so na oknu njegove sobe v Ljubljani vso noč peli ptiči, kot bi se prišli posloviti od tega čudovitega človeka, prijatelja narave, misleca, poštenjaka. In ravno tisti dan, ko je umrl, je v Šegovi vasi zgorela tudi njegova rojstna hiša. Gospa Marija se spominja, da je zakuril neki otrok in zgoreli sta Trdanova in Rusova hiša.

Bibliografija v NUK-u je doslej ugotovila preko 60 Debeljakovih spominov, potopisov in esejev, čez 70 ostalih prozinskih sestavkov in več kot 350 pesniških prispevkov po raznih časopisih in revijah. Pod svoje spise se je podpisoval kar s 154 različnimi psevdonimi: Šega, Šegovščan, Ante Debeljak, po latinsko

Unilij itd. Pesmi in proza je objavljala že kot gimnazijec, svoje literarne eseje, ocene, politične članke, poročila in potopise je pisal v vse takratne revije in časopise (Slovan, Jutro, Slovenski Narod, Življenje in svet itd.). Izdal je dve samostojni pesniški zbirki: "Solnce in sence" (1919) in "Tičistan" (1940) ter v prevodu "Moderno francosko liriko" (1919).

Ob izidu otroških pesmi "Tičistan" je založba zapisala, da "slovenski deci poklanja prelepo novo zbirko pesmi, zajetih iz tiste prirode, kjer je doma najbolj prisrčno življenje: otroški in ptičji živzav... Najlepša je priroda tam, kjer pojeto, to je tam, kjer žive ptički, te najbolj ljubke živalce v vsem stvarstvu. Smeh in jok, krik in čvrčanje se družijo v otroškem in ptičjem svetu".

Zelo uspešen je bil dr. Debeljak kot prevajalec. Po lastni izjavi je znal sedemnajst jezikov, prevajal je iz trinajstih. Prevedel je kar enaintrideset avtorjev, npr. iz angleščine L. Adamič: Kriza v Ameriki (1932); iz flamščine Charles de Coster: Ulen-spiegel in Lam Dobrin (1923); iz francoščine Moderna francoska lirika (1919); A. France: Pingvinski otok (1920); iz nemščine Karl May: Old Surehand (1930); iz portugalske: A. L. Vieira: Amadis (1925); iz španščine: M. Cervantes: Zgledne novele (1951); iz ruščine: K. Cukovskij: Šuri-Muri Velikan (1946), itd.

Ze po njegovi smrti je izšlo njegovo življenjsko delo, prevod Balzacovih Okroglih povesti (1955), s katerimi se je ukvarjal več kot 20 let in je eden nespornih viškov slovenske prevajalske dejavnosti. Ker so te povesti pisane v 300 let starem francoskem jeziku in slogu, se ga je lahko lotil le človek, ki je imel resnično ogromno jezikovnega znanja.

Z dr. Debeljakom se je pri nas tudi začela najplodovitejša doba informacij o romanskih literaturah. V obdobju med obema vojnama je izšlo v slovenskih časopisih in revijah na stotine Debeljakovih zapisov, ki so zadevali kulture romanskih narodov. V tujih listih pa je pisal o naši kulturi in književnosti. Vzdrževal je tudi pisemske zveze z različnimi književniki in znanstveniki v tujih deželah. Njegova pisma so romala poleg Evrope tudi v Južno Ameriko, celo na Madagaskar. S pismi so šle pogosto na pot tudi naše knjige, ki jih je dr. Debeljak sam kupoval za tuje slaviste, da so pisali o slovenski kulturi.

Poleg vsega je dr. Debeljak ogromno storil za našo jezikovno kulturo. Bil je odličan poznavalec slovenske in učen leksikograf. Do zadnjega se je ukvarjal z jezikoslovjem, bil je vnet etimolog. Bolj kot kdo drug pri nas je poznal latovščino - rokovenjaški jezik. Pri vsem svojem delu je imel čudovito lastnost; nikoli ni bil brez papirja in svinčnika. Vedno in povsod, kamor je šel in kjer je bil, je imel v levem žepu prazne listke, v desnega pa je shranjeval popisane.

BOGDAN MOHAR

nove ceste samo spodbujajo k še pogostejši rabi osebnega avtomobila. Mest ne smemo oklepiti z obvoznicami, ki potirajo žile s podožljem. Urejanje prometa v mestih je preverjanje mentalne higiene mestnih oblasti in meščanov. Osebnim motornim promet krotimo tako, da ga onemogočamo in ponudimo drugačne možnosti: javni prevoz potnikov, varne, od cest ločene kolesarske steze, in pešpoti.

Več kot osem desetih vseh voženj z osebnimi avtomobili je krajših od 8 kilometrov. Skoraj vse te razdalje so obvladljive peš oziroma s kolesom. Vzgoja za trajnostne načine potovanja v mestih mora postati neločljiv del našega vsakdana, ne le stvar šole in družine, ampak tudi javnih ustanov, kot so televizija, radio in dobrodelne organizacije. V brazilskem mestu Curitiba, ki je trajnostno urejeno vzorčno mesto sveta, ljudem prineseno odpadno steklo, kovine, papir in plastiko plačujejo z vozovnicami za javni prevoz.

Morda je le še kaj upanja tudi za nas, da po štruco kruha ali v službo s seboj vendarle ne bomo vsakič peljali že tone železa.

JANEZ PENCA

MED POTOMCI JOSIPA STRITARJA

Že za življenja čislan in spoštovan

JOSIP STRITAR (1836 do 1923), slovenski pesnik, pisatelj, literarni vzgojitelj, urednik, kritik in mladinski pesnik je bil celo desetletje vodilna osebnost v slovenski književnosti. Urejal in izdal je prvo slovensko literarno revijo *Zvon*, ki je izhajala na Dunaju. Njegove pesmi in druga dela izražajo domoljubnost, slovensko, slovansko in socialno čustvo ter obtožbo družbenih krivic. Prvi je opozoril na nekatere pojave v svetovni literaturi, tudi na naturalizem. O Stritarju, ki je prvi razkril slovensko umetniško vrednost Prešernovih pesmi, je Fran Levstik zapisal: "Je prvi slovenski estetični kritik, najbolj izobražen južni Slovan."

Oni dan sem končno le našel pot do Stritarjeve Podsmreke in potomcev Stritarjev rodbine, ki še žive tu. Rojstne hiše Josipa Stritarja ni več, je povedala Vida Praznik, stara 77 let, še vedno delovna in bistrega duha. "Hišica, v kateri je bil rojen Josip Stritar, je bila majhna. Na enem koncu je bila 'hiša' (nekakšna dnevna soba), kuhinja in kamra, po sredini veža, na drugem koncu pa štala (hlev). V tej hiši je bil rojen tudi moj oče, ki je potem staro hišo podrli in naredil poleg novo, v kateri stanujemo še danes."

Moj ded, ki se je poročil s sestro Josipa Stritarja, je bil doma z Velike Slevce. Pisal se je Prijatelj, zato smo Prijatelji in zdaj Prazniki nasledniki rodovine Stritarjev. Josip Stritar je imel brata Andreja, ki je bil v Komendi za župnika, sicer pa same sestre. Sestra Ana je ostala na Stritarjevem domu.

Prisluhnimo pripovedi Vide Praznik in še nekaterih Josip Stritar je bil zelo veren rimokatolik, mnogi so menili, da je bil pobožen, zelo "farški" in da je bil za razliko od Levstika zelo spošto-

Prgišče misli

Sleherno vojno je lažje začeti kot končati. CIRIL ZLOBEC

Masa ima grobe potrebe in kaj običajno čud. IVAN MRAK

Ni zapora na svetu, kjer bi človeku zaprli tudi misli. MILOŠ MIKELN

Vera prestavlja ljudi, ne pa gora. INGRID PUGANIGG

van. Zaradi ljubezni, ki čudno sprevača človeške usode, pa se je vse temeljito spremenilo. Josip Stritar, ta kleni Slovenec, se je poročil z Nemko protestantske vere! V zakonu se jima je rodil sin, ki je imel dva sinova, oba sta ne le protestantske vere, ampak tudi protestantska pastora! Oba vnuka Josipa Stritarja sta tudi poročena in ne znata prav nič slovensko. Isto velja tudi za pravnuko. To se je zgodilo torej slovenskemu pisatelju, domoljubi in zavzetemu borcu za slovanstvo.

Proslava ob 150-letnici

9. marca 1986 so na Prijateljevi domačiji v Podsmreki praznovali 150-letnico rojstvo Josipa Stritarja. Prišli so tudi Stritarji iz Nemčije. Vida Praznik, rojena Prijatelj, pravi, da so imeli s seboj tolmača iz Ljubljane. Tolmač je bil očitno prijatelj Stritarjevih, saj k njemu v Ljubljano še vedno zahajajo vnuki in pravnuki Josipa Stritarja. Takrat so v spominsko knjigo potomci Josipa Stritarja napisali in narisali svoje družinsko drevo. Zapis se glasi tako:

Josip Stritar (oče), Milan (sin), Fridrih in Wilhem (vnuka, oba pastora). Vnuč Fridrih, sklepajoč po tem zapisu, ni imel otrok. Vnuč Wilhem pa ima sina (pravnuka Josipa Stritarja) Wernerja in hčer Cristino, poročeno Schurad.

Rojstne hiše Josipa Stritarja ni več, zato so ob stoletnici njegovega rojstva vzdali spominsko ploščo na novo Praznikovo hišo. To se je zgodilo leta 1936. Vida Praznik se spominja tiste proslave in pravi, da je bil na proslavi tudi takratni politik Pucelj, ki pa ni bil iz takat vladajoče stranke in je v pogovoru dejal: "Ko bi bili mi na oblasti, bi bilo vse drugače in proslava bi bila lepša."

Vida Praznik je bila ob smrti Josipa Stritarja stara tri leta, zato se ga ne more spominjati. O njem ve tisto, kar so ji povedali sorodniki.

Zadnje srečanje ob potresu v Ljubljani

Potem je odšel Josip Stritar z doma v Podsmreki, ni zahajal več domov. Naši so se z njim nazadnje sešli leta 1895 v Ljubljani, ko

je bil tam potres. "Naši so živeli tu, Stritar pa na Dunaju in v 'Timbingelu' ali kako se že pravi tistemu mestu," pravi Praznikova in dodaja: "Vem le še, da sta na stara leta Josip in žena živela v Rogasški Slatini in da je Josip pokopan na Navju."

Od starejših je zvedela še dve zgodbi o Josipu Stritarju iz njegove mladosti. Prva govori o tem, da je mladi Stritar nakrmil krave z repnim perjem in da je krave močno napenjalo. Pozdravili so jih z domačimi zdravili, hrenom

VIDA PRAZNIK, ki ve največ povedati o Josipu Stritarju in njegovih potomcih, kljub 77 letom še gospodinji v hiši, ki je naslednica Stritarjeve domačije.

KOZOLČEK V PODSMREKI - Lani je Podsmreka dobila turistični kozolček, ki opozarja, da je tu rojstni kraj Josipa Stritarja.

NAŠI KRAJI IN LJUDJE

Od Turkov do kmetije odprtih vrat

Velika Slevica je vas pri Velikih Laščah in blizu Podsmreke, kjer je bil rojen Josip Stritar, ki je napisal tudi pesem o Turkih na Slevici. O zgodovini tega kraja in okolice sem največ zvedel na kmetiji odprtih vrat pri Matičkovih. Zakonca Tone in Mihaela Polzelnik, ki vodita kmetijo, o tem res veliko vesta.

Pohvalila sta, da ima njihova cerkev na Veliki Slevici enega najbogatejših baročnih oltarjev v Sloveniji, pravzaprav ima lepšega le še cerkev v Crngrobu. Okoli cerkve je bilo začasa turških vpadov obzidje, torej tabor, kamor so se zatekali domačini, če so v vas ali na to območje pridivljali krvooločni Turki.

Ljudska pripoved pa govori, da so Turki nekoč že premagali obrambo za obzidjem, vdrli v tabor in prišli pred stranski vhod v cerkev. Nenadoma pa se je nad vrati pokazal lik Marije, ki je s srepim pogledom in zamahom z roko zaustavila turškega konjenika. Menda je bil tisti konjenik sam turški paša, sicer pa je bil ob tem čudežu spomnil materinih besed. Kot dokaz za ta dogodek, domačini kažejo izletnikom odtis dveh kopit turškega konja in sled udarca z bičem v kamnu pri stranskem vhodu v cerkev.

Premagali tudi Francoze

Pripoved govori tudi o tem, kako so bili Francozi pobiti v boju pod bližnjim Sv. Rokom. Pokopali so jih tam nekje, kjer stoji danes kapelica v gozdu med Veliko Slevico in Podsmreko. Sosedka Ivanka Marolt, ki je rojena leta 1919, pa se spomni "britofa, ki je bil pri eni kapelici proti Ulaki."

ali čebulo, ali pa, če ni bilo uspeha, so živali zaklali.

Po drugi pripovedi pa je Josip Stritar v svoji mladosti zganjal tudi razne vragolije. Tako je med drugim delal stojo na vrhu s slamo kritega kozolca, da je vsem zastajal dih.

Podsmreka danes

Ob zaključku prisluhnimo še mlajšim: Vidinemu sinu Frenku, 42 let, in njegovi ženi Mojci, 32 let, ki gospodarita skupaj z mamo Vido na nekdanji Stritarjevi posesti.

V Podsmreki je ostala iz Stritarjevih časov le še kašča, na katere ganku se je Josip Stritar učil, saj je imel tam bolj mir kot v hiši. Tam je včasih tudi prespal.

V Podsmreki so le tri hiše starejše od 10 let, štiri pa so mlajše. Vas do letos ni imela prometnih tabel z imenom vasi. Zato je marsikdo, ki si je hotel ogledati Stritarjevo rojstno vas, odpeljal mimo in se ni več vrnil. Lani jeseni so asfaltirali tudi cesto skozi vas in takrat so postavili turistični kozolček. Vsako leto pridejo v vas tudi pohodniki po velikolaški kulturni poti.

Pri Praznikovih sem zvedel tudi, da njihov rod še ne bo izumrl, kot je Stritarjev, saj imajo že dva potomca, Franca, ki ima 14 let, in 11 letno Urško. Oba imata v sebi tudi nekaj Stritarjeve krvi.

Besedilo in slike: JOŽE PRIMC

VAŠA ZGODBA

J.S.

BELI, BELI SNEG

Spet me je z nezadržno silo vleklo tja, na kraj miru in tišine. Ponoči je zapadla sveža odeja snega in pokopališče je bilo kot mrtvaški prt, tiho, belo, mimo. Le tu in tam je na kakem grobu gorela svečka v rdečem lončku.

Stala sem pred maminim grobom. Kadar obiščem njen grob, nikoli ne pomislim na to, da leži ona notri, sama, zapuščenca, ukleščena v mrzlo zemljo. Njen

STRITARJEVA KAŠČA - Na fotografiji je edina stavba v Podsmreki, ki je ostala še iz časov Josipa Stritarja. Na tej kašči se je Josip Stritar v svoji mladosti pogosto učil in včasih tudi prespal.

SPOMINSKA PLOŠČA - Frenk in Mojca Praznik ob spominski plošči Josipu Stritarju na hiši, kjer živita in gospodarita. Spominsko ploščo, delo kiparja Franceta Goršeta, so odkrili ob 100-letnici rojstva Josipa Stritarja leta 1936.

obraz je pred menoj, njeno obličje je zunaj groba. Tako sem si jo vtisnila v spomin in tako jo vidim s svojim notranjim pogledom.

Pogled mi obstane na nagrobni plošči. Vklესani datumi mi ostro prebodejo dušo kot z nožem. Spomnim se, kako je mama, vrsto let privezana na posteljo, spraševala: "Koliko sem stara?" In ko je slišala za število svojih let, je bil njen odziv vedno enak: "Ko bom stara toliko kot moja mama, bom umrla."

Tako smo praznovali njene rojstne dneve leto za leto. Nikoli

se nismo pogovarjali, kdaj je bila rojena njena mama in kdaj je umrla. A ko zdaj gledam datume na nagrobniku, me čudno spreleti nad neizumljivo skrivnostjo. Sploh ne morem verjeti, da gre za golo naključje. Mama je nekaj časa pred smrtjo bolj vegetirala, kot živela. Ni razmišljala in nikakor ni mogla preštevati let in ugotavljati, katerega dne in meseca smo, še manj seveda odločati o svojem odhodu s tega sveta. Pa vendar je tistega dne, ko je umrla, manjkala en sam dan, da bi bila stara toliko, kot je bila njena mama na dan svoje smrti.

obujanjem spominov potarna nad nepravico usodo Ivanka Marolt.

Kmetija odprtih vrat

Vrnimo se v današnjo Veliko Slevico, kjer imata zakonca Polzelnik kmetijo odprtih vrat. Zakoncema Antonu, ki mu je 45 let, in 9 let mlajši ženi Mihaeli so se doslej rodili trije otroci, ki so stari od 8 do 16 let. Na kmetiji redijo 12 govedi, na dan oddajo okoli 80 l mleka, redijo še 14 prašičev in nekaj kozličkov. Kmetijsko zavarovana ne moreta biti, ker nimata dovolj katastrskega dohodka. "Prej pa je bil lahko vsak kmetijsko zavarovan, čeprav je imel zemljo le v 'tegelčku', pravi gospodar Anton, ki je tudi občinski svetnik, in dodaja, da se vstopa v Evropsko skupnost ne boji, čeprav ima malo živine, saj v hribih ne moreš imeti več krav. Če hočemo ohraniti kulturno krajino, bo treba imeti tudi kmetije z 10 do 12 kravami, saj bo sicer v teh krajih gospodaril medved," pravi. Kljub vsemu meni, da je denarja za kmetijstvo dovolj, a ga preveč požre birokracija, da ga pride do kmeta premalo. Imamo predrago državo, ugotavlja Anton, in dodaja, da bomo morali tudi to z birokracijo urediti, če hočemo v Evropo. Ž ženo se zavedata, da jih ta živina ne bo preživljala, zato sta se odločila za dopolnilno dejavnost, kmetijo odprtih vrat, ki pa je še ne reklamirata, ker imata doslej le ustno dovoljenje pristojnih organov za obratovanje, saj zakon o dopolnilni dejavnosti na kmetijah še ni sprejet.

Besedilo in slike: JOŽE PRIMC

KMETIJA ODPRTIH VRAT - Na veliki Slevici imata kmetijo odprtih vrat z zdravo domačo hrano zakonca Mihaela in Anton Polzelnik.

NAJBOLJŠI SO POBITI - Tako meni Ivanka Marolt, stara 78 let.

KAPELICA PRI KRIŽU - Na fotografiji je kapelica v gozdu pri Veliki Slevici, blizu nje pa so po ljudskih pripovedih pokopani Napoleonovi vojaki, ki so padli v boju pod bližnjim Sv. Rokom.

13. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM

Ni na Dolenjskem izšla nobena knjiga?

Te dni je Cankarjev dom v Ljubljani kot že nekaj časa vsako drugo leto v začetku novembra domovna slovenske knjige. Skoraj vse knjižno bogastvo, ki je v minulih dveh letih polnilo skrinjo slovenske kulture z novimi knjigami, izvirnimi in prevedenimi, leposlovnimi, strokovnimi, poljudnoznanstvenimi in celo takimi bolj pogrošnimi, se razgrinja na razstavnih policah, knjigotržci pa ga na svojih prodajnih stojnicah tudi ponujajo po nekoliko nižjih, a za povprečni sloven-

ski žep žal še vedno visokih cenah. Knjižni vrvež bo v Cankarjevem domu zamrl v soboto popoldne, do takrat pa je še čas obiskati sejem in otipati slovenski knjižni utrip ter morda najti kaj za bralne užitke v prihajajočih dolgih poznojesenskih in zimskih večerih, da ne bodo obisjani le s svetlobo televizijskih in računalniških ekranov.

Novi rekordi sejma

Kot vse kaže, je 13. Slovenski

ZDRAVNIŠKA RAZLAGA
prim. mag. dr. TATJANA GAZVODA

Kakšni so znaki depresije?

Razne oblike depresij so najpogostejša duševna motnja, ki prizadene mnoge ljudi. Medicina jih že od nekdaj obravnava precej nenavadno: posveča jim veliko pozornosti, kadar se kažejo s prepričljivimi "medicinskimi znaki", in jih podcenjuje, kadar se kažejo predvsem z motnjami osebnega občutenja ali socialnimi znaki. Nekoliko zmede vnaša tudi pojem "depresija", ker eni s tem pojmom poimenujejo žalostno razpoloženje, drugi bolezensko žalost, tretji pa zopet skupej bolezenskih znakov.

Depresije so duševne motnje, ki zajemajo človeka kot celoto in se kažejo z najrazličnejšimi znaki. Utegnejo prizadeti kateregakoli človeka.

Številni ljudje, ki jih mučijo depresije, opisujejo najrazličnejše tegobe. Mnogi doživljajo, da je njihova sedanja žalost drugačna od tiste, ki so jo kdaj pa kdaj občutili v življenju v okoliščinah, ki pri vseh ljudeh spodbujajo žalost. Povedo, da se zdijo v vsem nemočni, tako v telesnem kot v duševnem in družbenem življenju. Nekateri so izgubljeni med ljudmi, v katerih iščejo, a ne najdejo opore. Izgubijo samozavest in samospoštovanje. Le malo ljudi zmore jasno izraziti svoja občutenja.

Skoraj vsi ljudje, ki jih mučijo depresije, opisujejo tudi tesnobo, napetost, notranji nemir in notranjo praznino. Pojavlja se neješčnost, zaradi katere včasih prav naglo hujšajo. Nekateri težko zaspijo, drugi se ponoči prebujajo, večina pa se pritožuje, da se zelo zgodaj zbudi. Kažejo izrazito nezainteresiranost za spolnost, čeprav to nim neradi govorijo. Ne zmerejo se skoncentrirati, muči jih neka čudna raztresenost. Samomorilne misli so izredno pogost spremljajoč znak depresij.

Praktično ni nobene depresije, ki se ne bi kazala tudi s telesnimi bolezenskimi znaki. Prav tem pa se pripisuje pre-

ran pomen in marsikdaj se ocenjuje teža depresije po jakosti telesnih znakov, kar je ponavadi zmotno. V osnovi gre za psihosomatske motnje, le da jih ljudje z depresijo občutijo bolj boleče. Prav to pa daje videz alarmančnosti. Zato niti ni čudno, da pogosto vsi iščejo telesne vzroke, pri tem pa zanamarijo pogovor z bolnikom, ki bi prav gotovo razkril še druge znake depresije.

Motnje srca in ožilja se kažejo običajno z bolečinami pri srcu, kar utegne biti vzrok za panične reakcije. Tudi motnje prebavnega trakta niso redke. Kažejo se kot zaprtja in driske ali pa kot tiščanje v trebuhu. Ženske imajo tudi motnje menstrualnega ciklusa s spremljajočimi bolečinami. Pri dihanju občutijo "težo" oziroma tiščanje v prsih.

Žalosten izraz obraza, sključena in toga drža, upočasnjenost gibov ter borna mimika so znaki, ki omogočajo diagnozo na "prvi pogled". Zelo dolgo je že znano, da so ljudje v obdobju depresije zaradi zmanjšane imunske odpornosti precej manj odporni za nalezljive bolezni. Depresivi se sicer odmaknejo od vsakodnevnih dogajanj, vendar z raznimi ravnanji (vključno s poskusi samomora!) opozarjajo nase in svojo tisko. Oporo iščejo pri svojih najbližjih, tolažbo pa v alkoholu in zdravilih.

Nesposobnost odločanja, oslabljena iniciativnost in zmanjšana aktivnost so bolj opazne pri tistih, ki so aktivneje udeleženi v raznih oblikah družbenega življenja. Oslabljenost sposobnost odločanja je pogosto vzrok za dodatne življenjske nevednosti. Beg v bolniški stalež, beg v smrt so skrajne oblike socialnih odmikov. Spremembe v partnerskih odnosih in družinskih dogajanjih, zapleti v službi ter spremenjeni življenjski vzorci nastanejo zaradi prepletov različnih bolezenskih znakov depresije.

knjižni sejem kljub gospodarski recesiji, ki po svoje kroji tudi gibanja v založništvu, ter kljub za viražverne nesrečni številki tri-najst dosegel nov rekord v zgodovini te največje slovenske knjižne prireditve sploh: še nikoli doslej ni bilo toliko razstavnih panojev in prodajnih stojnic kot prav letos. 73 razstavljalcev ima na voljo sto razstavnih panojev in 66 prodajnih pultov več kot na prejšnjem sejmu, knjižno bogastvo pa je razgrnjeno kar na več kot kilometru dolžine knjižnih polic. Zmogljivosti Cankarjevega doma so tako skoraj v celoti izkoriščene.

Slovensko založništvo je namreč v zadnjih štirih letih doživelo velik razmah, število založnikov, predvsem seveda manjših, je močno poraslo, z njimi pa tudi knjižna produkcija, ki je že tolikšna, da presega povpraševanje in zahteve trga. Ali je založniški bum prinesel tudi vsebinske in druge kakovosti, je seveda drugo vprašanje, na katerega ni mogoče preprosto odgovoriti. Zanesljivo pa se že kaže, da knjige ni mogoče prepuš- titi zgolj delovanju tržnih zakonov, slovenske se posebej ne. Založništvo se namreč v vse ostrejših tržnih razmerah obrača tudi v smeri, ki so z vidika usode izvirne slovenske knjige, resnične kakovosti založniških programov, skrbi za lepo slovensčino in še česa, nezaželjene, morda celo škodljive. Kritično razmišljajoči in dovolj zvedavi obiskovalci na slovenskem knjižnem sejmu že lahko opazi znamenja, ki na to opozarjajo.

Kje so dolenske založbe?

Nezavidljiv položaj nekaterih slovenskih založnikov se kaže denimo tudi v tem, da jih ni na sejmu. Pričakovali bi seveda, da bo na vseslovenskem knjižnem sejmu mogoče videti prav vse, kar je pri nas izšlo med obema sejmo- ma, torej tudi knjige, ki so jih izdali mali založniki ali tiste založbe, ki se iz različnih vzrokov komaj drže nad vodo in se trdo bore za obstanek, pa najbrž ne premorejo denarja za lastno predstavitev na sejmu ali pa je menedžerski pristop v podjetju preveč ozko naravnani. V tem pogledu letošnji sejem kljub rekordom lahko pomeni tudi razočaranje. Na razstavnih policah namreč ni vseh knjig, ki so prišle iz tiskarn v zadnjih dveh letih.

Gotovo obiskovalci, ki prihajajo iz predelov južno od Ljubljane, najbolj pogrešajo odsotnost Dolenjske založbe, ki deluje v okviru Tiskarne Novo mesto. Na razstavnih policah bodo zaman iskali knjige te založbe. Pri tem velja poudariti, da med tridesetimi knjigami, kolikor jih je v dveh letih izšlo pri Dolenjski založbi, nikakor ne gre za kakšno le lokalno zanimivo, za širši slovenski prostor pa nepomembne knjige.

Na pregledu slovenske knjižne proizvodnje manjka denimo knjiga Krakarjeve poezije, avtorjev osebni izbor lastnega pesništva, ki ga je opravil malo pred smrtjo. Ni treh knjig Slovenskega pesništva upora, plod velikega raziskovalnega projekta, ki mu ga ni para v svetu. Ni tehtne študije o revolucionarnem letu 1848 na Dolenjskem, biografske pripovedi o slovenskem izseljenskem pionirju kanadskega severa, zbornika o Gorjancih, zbornika prispevkov s simpozija o petstoletnici Kolegiatnega kapitlja pa obsežne monografije o Novem mestu, ki bi se prav lahko uvrstila med kandidatke za najlepšo slovensko knjigo, da kakovostnih knjig dolenjskih in drugih literatov niti ne omenjamo. Na razstavi ni tudi knjig, ki so izšle pri novomeški založbi Erro ali pri grosupeljski Mondeni, ki slovi kot založba z izjemnim posluhom za izvirno slovensko leposlovno knjigo. Vse to sicer ne meče velike sence na sicer sijajni knjižni sejem, malce senčice pa le.

Urednik Dolenjske založbe Franci Šali direktorjeve odločitve, da se Tiskarna s svojim založniškim programom ne predstavi na letošnjem sejmu, ni želel komentirati, njegov molk pa je bil grenko pomenljiv. Na Mondeni pa so preprosto povedali, da nimajo denarja za plačilo razstavnine.

Pester spremljevalni program

Sicer pa sejem poteka po prekušenem receptu: razstavo knjig spremlja bogat in pester spremljevalni program, v katerem založbe predstavljajo zadnje knjižne novosti in založniške načrte za prihodnje leto, za mlajše obiskovalce se vsak dan vrti literarni vrtljak, na katerem se lahko srečajo z mladinskimi književniki in ilustratorji, odprta je razstava ilustracij prvaka slovenskega stripa Mikija Mustra, poslovoje knjigarn so se dobili na posebnem posvetu, podeljene so bile že tudi nagrade za najboljšo tehnično izvedbo knjige in za najboljši knjižni prvenec, danes pa bodo podelili tudi nagrado za najlepšo slovensko knjigo, medtem ko se od današnjega poldneva dalje v Štithovi dvorani krešajo mnenja pisateljev, knjigotržcev in založnikov na okrogli mizi z vročo temo: davek na dodano vrednost in slovenska knjiga. Od jutra do večera se torej kaj zanimivega dogaja v Cankarjevem domu na prazničnih dnevih slovenske knjige. Ta prazničnih dnevo sicer nima prav veliko, zato so ti vredni toliko večje pozornosti.

MILAN MARKELJ

Prgišče misli

Neumnost je poleg tega, da je neozdravljiva in kruta prirojena bolezen, zavarovana zoper samo sebe tudi s tem, da seveda ne vidi, da je neumna.

BOŠTJAN M. ZUPANČIČ

Kolikor lahko spoznamo, je edini smisel človeške eksistence, da prižge luč v temi gole biti.

CARL G. JUNG

Najboljša vlada je tista, o kateri ljudstvo komaj ve, da obstaja.

LAO ZI

Manjka nam življenjske intenzivnosti.

CARL G. JUNG

Babje solze so poceni.

IVAN S. TURGENJEV

Globoke sledove zapuščajo v srcih vtisi življenjskega jutra.

HONORÉ DE BALZAC

Kako majhni, ubogi, o kako ganljivo smešni smo ljudje! Ničesar ne vemo vnaprej! Mislimo in sanjamo v prazno! Kar naprej si lažemo, sami sebe varamo.

IVAN MRAK

V politiki je nestalno vse.

CIRIL ZLOBEC

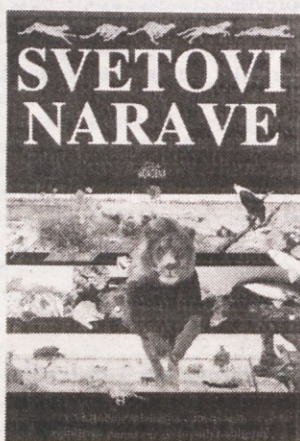
Nečistost terja od tebe prav toliko junaštva in drznosti kot čistost.

LOJZE KOVAČIČ

Čudni Slovenci, nismo srečni, če nas kdo ne tišči za vrat.

JOŽE UDOVIČ

KNJIŽNA POLICA

POGUMNA POTEZA
MONDENE

Svetovi narave - očarljivost sveta

"Knjiga na velikem medijskem bojišču vse bolj uspešno tekmuje z elektronskimi mediji, kot so televizija in cederomi, a Gutenbergova galaksija ne bo zašla, odkar se je ta, največja človekova prijateljica" uspešno poročila z računalništvom in fotografijo. Knjiga lahko danes predstavlja veliki imaginarni muzej ali pa konservirani muzej v naravi, ki si ga človek priročno vzame na dom ali v učilnico..."

Besede Petra Malika v rubriki Stran od televizorja, ki jo objavlja Vikend, tedenska priloga Dela in Slovenskih novic, me še vedno spominjajo na prijeten dogodek, ko je grosupeljska založba Mondena 29. julija popoldne na prijazni Frbežarjevi družinski domačiji na Mali Ilovi Gori predstavila med štirimi novimi izdajami tudi vsebinsko bogato in kar razkošno opremljeno knjigo SVETOVI NARAVE, doslej največji projekt te podjetne domače založniške hiše.

Svetovi narave so po zaslugi grosupeljske Mondene izšli komaj tri leta po prvi objavi, ko je to delo predstavila ugledna angleška založba Duncan Baird. Avtor knjige je Londončan dr. Peter Moore; pri njenem nastajanju je sodelovala vrsta znanih biologov, ekologov in znanstvenikov drugih območij. Z goščeno uvodno besedo je delo predstavil Thomas E. Lovejoy iz Smithsonianovega inštituta v Washingtonu. V njej nam med drugim pove, da je treba naravno okolje zaščititi in ohraniti, saj narave ne bo moč rešiti, če ne bomo ohranili zapletenih odnosov med vrstami, ki jih nova knjiga odobrava in jim daje prednost. Spoznati moramo, da smo del vseobsegajočega in zaokroženega ekosistema, ki ga moramo ohraniti v celoti.

To pomeni: ohraniti je treba naravno kroženje virov, kot sta energija in voda, s katerimi naš gospodarski sistem tako mačehovsko ravna. Z drugimi besedami: nujno je, da ohranimo tok dobrin (proizvodov naravnega izbora vključno z mnogimi zdravili) in značilno biološko raznovrstnost določenega ekosistema. Potrebno nam je "prilagodljivo upravljanje": poznati moramo posledice, ki jih sprožamo s poseganjem v naravo.

Bogastvo v vsej
pestrosti življenja

Svetovi narave so po besedah T. E. Lovejoya "prekrasen vod-

nik skozi naravne kopne pokrajine in morski svet", ki bo pomagal k razumevanju človekovega vpliva in potrebe po novem pristopu k naravnemu okolju. Prebiranje nove knjige nam pričara očarljivost naravnega sveta. Pisci, svetovno znani učenjaki in strokovnjaki, nam z besedo in z bogastvom fotografij izkazujejo vznemirjenost in navdušenje. Vodijo nas k življenju rastlin in živali v tajgah, tundri, v oceanih in obalnih pasovih. Odkrivajo nam skrivnosti močvirij, barij in nasadov mangrove. Pestrost življenja, ki se razcveta v zmernih travnatih pokrajinah, zmernih gozdovih, v savanah, deževnem gozdu in na gorovjih, v rekah ter jezerih, v puščavah, grmičevnatih pokrajinah ter v kraljestvu koralnih grebenov - vse živi pred nami v čudovitih barvah in z razumljivimi, nevsakdanjimi opisi.

In v čem je prednost tako zastavljene knjige? Zapleteni odnosi med vrstami v divjem naravnem okolju so predstavljeni z vznemirljivo slikovitostjo in vernostjo. Avtorji knjige so to dosegli s pomočjo "računalniške fotografije". Okoli 400 podob, prikazov, diagramov in štiristranskih panoram nam nevsiljivo govori o nujnosti ohranitve narave, ki je vedno bolj ranljiva zaradi človekovih pritiskov nanjo. Zasluga strokovnjakov v okviru inštituta Smithsonian in ministrstva za okolje v ZDA, ki jih je vodil znani ekolog in botanik dr. T. Hare, je doseženi verni prikaz prepleh posnetkov narave v 14 ekosistemi.

Iz Maribora:
odkup za 61 knjižnic

Knjigo je prevedla Marinka Mrak. Prelom, tehnično ureditev in pripravo za tisk so speljali v Mondeni, Kreativne komunikacije Grosuplje, kjer odgovarja za založbo Jean J. Frbežar. In zanimivost: knjigo so odlično stiskali na Slovaškem.

Ustanovitelj in eden izmed urednikov Mondene, pesnik Ivo Frbežar, mi je pred kratkim pisal:

"Prav rad bi vam sporočil, da je še kakšna knjižnica odkupila toliko knjig Svetov narave - 61 kakor Mariborska knjižnica, ki ima resda precej podružničnih knjižnic v svojem sestavu, vendar ni tako. Večina slovenskih knjižnic je že odkupila najmanj po eno knjigo, kar je tudi uspeh. Mislimo, da bodo nekatere naročale tudi dodatne izvide... Manj zadovoljni smo z odkupi šolskih knjižnic, saj je knjiga zanje še posebej primerna in koristna. Upam, da pravi odziv šele pride. Škoda le, da je prednost prednaročniške cene izkoristilo samo 5 šolskih knjižnic..."

Knjiga je naprodaj v skoraj vseh knjigarnah po Sloveniji razen nekaterih. Tako nam je npr. MK v Slovenj Gradcu vrnila neodprt paket poslanih knjig. Me prav zanima, čemu je njihova knjigarna namenjena?"

Tako vodilni delavec Mondene, ki si je z izdajo dragocene in bogate knjige naložila na ramena znatno finančno breme. Človeka zaboli srce, da mnoge šolske knjižnice nimajo denarja za nakup tako izjemno poučne pestre knjige. Da je ne bi hoteli imeti za svoje učence, tega enostavno ni mogoče verjeti.

TONE GOŠNIK

Kako preprečiti zasvojenost s tobakom?

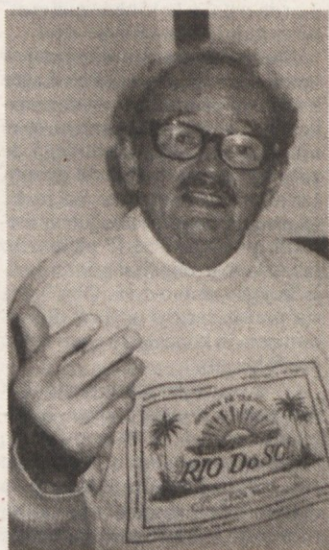
Predsednik Zveze društev nekadilcev Slovenije Anton Dolenc na pogovoru v Sevnici

SEVNICA - "Naš cilj je v zgodnji preventivi, da mladi v to obliko zasvojenosti sploh ne bi zabredli. Generacijsko je treba spremeniti mišljenje ljudi," je na volilnem občnem zboru Društva nekadilcev Sevnica poudaril njegov stari in novi predsednik, dr. med. Pavel Zagode.

Predsednik Zveze društev nekadilcev Slovenije, hkrati tudi predsednik prvega društva nekadilcev v Sloveniji - Ljubljana-Šiška, Anton Dolenc je pohvalil prizadevne člane sevniskega društva in čestital novemu vodstvu. Dejal je, da pomeni sprejeti "nekadilski zakon" pomemben korak naprej, da pa ima še veljo pomanjkljivosti, "saj je izpustil 270.000 naših otrok". Dolenc je omenil, da je v pripravi nov zakon o varstvu pri delu, ki bi moral delavce zaščititi pred tobačnim dimom v zaprtih prostorih.

"Nehajmo govoriti o odvisnosti od mamil in tudi od tobaka ter povejmo, da gre za zasvojenost s to drogo oziroma narkotikom! O

odvisnosti govorijo zdravniki in pri tem vztrajajo menda zavoljo

Anton Dolenc, predsednik Zveze društev nekadilcev Slovenije

načel zdravniške etike. Postavimo se po robu robustnim kadilcem, kakršna je denimo naša medicinska sestra, ki je zadnjič na televizijskem omizju cinično izjavila, da bo kadila, če ne drugje, pa v mrtvašnici! Zakaj ni kaznovana prodaja tobaka, če je sankcionirana prodaja mamil? Mlademu človeku lahko še toliko govorimo, da je tobak škodljiv, nezdrav itd., če doma starša kadita, če se ne bomo spopadli povsem konkretno, vsak v svojem okolju, in ne le z nekakšnim splošnim izobraževanjem in osveščanjem!" je odločno pribil Anton Dolenc.

Dolenc je povedal, da v Ljubljani vsako leto vpišejo v register obolelih za rakom 7000 ljudi, od tega jih vsako leto umre 4600! "Tobačna naredi v enem letu za okrog 17 milijard tolarjev škode, če računamo, da pokasira s prodajo okrog 600.000 škatlic cigaret približno 33 milijard tolarjev," je poudaril Dolenc.

P. P.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 6. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.50 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
10.00 VIDEORING
10.30 TEDENSKI IZBOR
HOGANOVA DRUŠČINA, amer. naniz., 16/26
10.55 HOME IN INDIANA, amer. film
12.35 DIVJA AVSTRALIJA, poljudno-znan. oddaja
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov. tv igrice
14.15 MADE IN SLOVENIA
15.00 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
15.30 OGNJENI VIR, ponov. šved. drame, 1/2
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SPREHODI V NARAVO
17.25 DENVER: POSLEDNJI DINO-ZAVER, naniz., 3/20
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 TEDNIK
21.25 FRAISER, amer. naniz., 21/24
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.40 OMIZJE

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 13.00 Tedenski izbor: Filmski triki; 13.30 Koncert; 14.00 Grace na udaru, naniz., 10/25; 14.25 Nogomet; 16.10 Pacific drive, avstral. nadalj., 57. del - 16.35 Evrogol - 17.40 Tri krone, šved. nadalj., 10/13 - 18.30 Očividec, angl. dok. serija, 11/11 - 19.00 Resnična resničnost - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 58. del - 20.00 Vse v redu, šved. film - 22.10 Podoba podobe - 22.40 Ivy Compton Burnett, angl. dok. oddaja - 23.30 Alica, evrop. kult. mag.

HTV 1

7.35 Tv spored - 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.25 Santa Barbara (serija) - 13.10 Živa resnica - 13.40 Poslovni klub - 14.15 Poročila - 14.20 Program za mladino - 16.05 Poročila - 16.15 Krivda (serija) - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 19.05 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Hrvaška in svet - 20.45 Dokumentarna serija - 21.30 Sinovi nevihte - 22.35 Opazovalnica - 23.10 Kraljevske skrivnosti (dok. serija)

HTV 2

15.00 TV spored - 15.15 Jurij Nosenko (film) - 16.45 Program za otroke in mladino - 17.25 Telo in duša (serija) - 17.50 Planet živali - 18.20 Moč denarja - 18.35 Hugo (tv igrice) - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.30 Dosje X (serija) - 21.35 Fraiser (humor. serija) - 22.05 Orlando (angl. film)

PETEK, 7. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.25 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.35 VIDEORING
10.05 TEDENSKI IZBOR
TRI KRONE, šved. nadalj., 10/13
10.55 VSE V REDU, šved. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE
13.50 OMIZJE
15.20 PERCUSSION PLUS, 3.del
15.45 SOČA - SMARAGDNA REKATOR
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 HUGO, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 AGENCIJA
21.35 VOLILNA ODDAJA
22.40 ODMEVI, VREME, ŠPORT
23.25 NEWYORŠKA VROČICA, amer. naniz., 2/22
23.50 BOJ ZA ZEMLJO, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.55 Tedenski izbor: Mostovi; 11.25 Slovenski utrinki; 11.55 Resnična resničnost; 12.25 Ivy Compton Burnett, angl. dok. oddaja; 13.15 Alica, evrop. kult. mag.; 13.45 Podoba podobe - 14.15 Zgodbe iz školjke - 14.45 Tedenski izbor: Nana, nem. film; 16.25 Fraiser, amer. naniz., 21/24; 16.55 Pacific drive, avstral. nadalj., 58. del - 17.20 Vžigalice, franc. nadalj. - 18.10 Jeklene ptice, angl. naniz., 2/6 - 19.00 Humanistika - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 59. del - 20.00 Rosemaryjin otrok, amer. film - 22.20 Lažji od zra-ka, amer. dok. serija, 6/6 - 23.10 Parada plesa - 0.10 Hollywood, angl. dok. naniz., 5/12 - 1.05 Big Band RTV z Miljenkom Prohaska

HTV 1

7.35 Tv spored - 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.05 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.25 Santa Barbara (serija) - 13.10 Sinovi nevihte - 14.20 Program za mlade - 16.15 Krivda (serija) - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo

sreče - 18.35 Govorimo o zdravlju - 19.05 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dediščina - 20.50 Lepa naša - Omiš 97 - 22.00 Pol ure kulture - 22.35 Opazovalnica - 23.10 Tednik (talk show) - 0.15 Nočna straža: Oddelek za umore (serija); 1.20 Marked for Death (amer. film); 2.50 Sedmi element + Svet zabave; 3.30 Legendarni top modeli (dok. oddaja); 4.20 Koncert; 5.20 Filmska klapa; 5.50 Planet opic (amer. film)

HTV 2

15.05 Tv koledar - 15.15 Ali je kdo videl moje punco? (film) - 16.45 Program za mlade - 17.30 Telo in duša - 17.55 Čuvajka skrivnosti - 18.25 Mojstrovine svetovnih muzejev - 18.35 Hugo, tv igrice - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Stranka (serija) - 21.20 Popolna tujca (serija) - 21.50 Jailbreakers (amer. film) - 23.10 Fanatiki zla (amer. film)

SOBOTA, 8. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 23.30 TELETEKST
8.05 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.25 SPREHODI V NARAVO
8.40 TABORNIKI IN SKAVTI
9.00 NAŠA PESEM 97
9.40 TEDENSKI IZBOR
VŽIGALICE, fran. nadalj., 5/6
10.30 HUGO
11.00 TEDNIK
12.00 PARADA PLESA
13.00 POROČILA
13.05 KARAOKA
14.05 STRELA Z JASNEGA, nem. naniz., 26/28
15.35 ČAROBNA PREPROGA, dan-tur. film
17.00 OBZORNIK
17.10 SVET ODKRITIJI, serija, 8/9
18.05 4 x 4
18.30 OZARE
18.40 HUGO - TV IGRICA
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.50 UTRIP
20.10 POPEVKA MESECA
21.15 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
22.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
22.30 WYCLIFFE, angl. nadalj., 6/8

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 11.55 Tedenski izbor: Pod klo-bukom; 12.40 Zgodbe iz školjke; 13.10 Ros-maryjin otrok, amer. film; 15.25 Pomp; 16.25 Pacific drive, avstral. nadalj., 59. del - 16.55 Evrogol - 17.55 Rokomet - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 60. del - 20.00 Obljuba, nem. film - 21.50 National geographic, amer. dok. serija - 22.40 Zlata šestdeseta - 23.40 V vrtin-cu - 0.10 Sobotna noč

HTV 1

8.15 Tv koledar - 8.25 Poročila - 8.35 Risanka - 9.00 Dobro jutro - 10.00 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.25 Gino (avstral. film) - 14.05 Pot za Avonlea (serija) - 14.50 Zverinjak v Bronxu (serija) - 14.40 Televizija o televiziji - 16.20 Dr. Quinn - žena vrač III (serija) - 17.10 Vesoljci v družini (humor. serija) - 17.40 Turbo Limach Show - 19.03 V začetku je bila beseda - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnev-nik, šport, vreme - 20.35 Ameriški letalci (amer. film) - 22.20 Opazovalnica - 22.50 Nočna straža: Forenzičarka Halifax; 0.30 Zaupno - 1.20 Psi faktor (serija); 2.05 Čudežni svet Paula Mc-Kenne; 2.40 Koncert; 3.40 Največji uspehi v hrvaškem športu - 5.40 Jazz pred jutrom

HTV2

13.55 Tv koledar - 14.05 Dosjeji x (serija) - 14.50 Hello Dolly (amer. film) - 17.50 Narava - 18.05 Hello Dolly (amer. film) - 18.45 Dok. odd-aja - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Zlati gong - 21.10 Triler - 22.10 Potovanja: Danska - 23.35 Oprah Show

NEDELJA, 9. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 0.15 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.25 OZARE
8.30 OTROŠKI PROGRAM
ČEBELICA MAJA, ris. naniz., 15/24
8.55 ŽIV ŽAV
9.40 SPREMINJJOČI STROJ, polj. naniz., 5/7
10.10 PLESALEC, angl. serija, 4. del
11.00 DIVJA AVSTRALIJA, serija, 10/12
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 DLAN V DLANI
12.30 4 x 4
13.00 POROČILA
13.05 LJUDJE IN ZEMLJA
13.35 AGENCIJA
15.15 OBRAZ NA TETRAPAKU, amer. film
17.00 OBZORNIK
17.10 ZMENKI, amer. naniz., 10/16
17.35 PO DOMAČE
18.35 RAZGLEDI S SLOVENSkih VRHOV
19.05 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.25 INTERVJU
22.15 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.25 UPOR V ADALENU, šved. film

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 12.30 Tedenski izbor: V vrtin-cu; 13.00 Lahkih nog na okrog; 13.45 Zlata šestdeseta; 14.45 Pacific drive, avstral. nadalj., 60. del - 15.10 Balet - 17.20 Teniški magazin - 17.45 Nogomet-košarka - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 61. del - 20.00 Svilena oble-ka, valiz. nadalj., 1/4 - 20.55 Alpe Jadran - 21.25 Prelomni trenutki zgodovine, amer. dok. ser-ija - 21.50 Šport - 22.40 Festival Okarina 1997

PONEDELJEK, 10. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.00 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.40 VIDEORING
10.10 TEDENSKI IZBOR
ZMENKI, amer. naniz., 10/16
10.40 UPOR V ADALENU, šved. film
12.30 UTRIP
12.45 ZRCALO TEDNA
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
14.40 LJUDJE IN ZEMLJA
15.10 INTERVJU
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.30 POUKA JE KONEC, niz. nadalj., 11/13
17.45 MEJNIKI, nem. dok. serija, 24/50
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 LINGO, tv igrice
19.10 RISANKA
19.15 ŽREBANJE 3 x 3 PLUS 6
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.10 PREDSEDNIŠKE VOLITVE 97
20.45 OSMI DAN
22.15 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.55 HUDSONOVA ULICA, amer. naniz., 19/21
23.20 KALAMAZOO, kanad. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.55 Na potep po spominu - Tedenski izbor: zoom; 12.05 Humanistika; 12.35 Šport v nedeljo; 13.20 Naša pesem 97; 14.00 Lažji od zra-ka, amer. dok. oddaja; 14.50 Obzorje duha; 15.20 Festival Okarina 1997; 16.00 Hollywood, angl. dok. oddaja; 16.50 Svilena obleka, valiz. nadalj., 1/4; 17.40 Pacific drive, avstral. nadalj., 61. del - 18.05 Love-joy, ang. naniz., 9/13 - 19.00 Recept za zdravo življenje - 19.30 Simpsonovi, amer. naniz., 90/92 - 20.00 Banan ni, angl. nadalj., 9/10 - 20.55 Sloves, angl. dok. serija, 1/9 - 21.55 Pomp - 22.55 Brane Rončel izza odra

TOREK, 11. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.40 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.45 VIDEORING
10.15 TEDENSKI IZBOR
LOVEJOY, angl. naniz., 9/13
11.05 BARVA VEČERA, amer. film
12.35 RAZGLEDI S SLOVENSkih VRHOV
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
14.05 PO DOMAČE
15.05 DOSJEJI
15.55 MOSTOVI
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
TABORNIKI IN SKAVTI
17.25 SPREMINJJOČI STROJ, polj. naniz., 6/7
18.00 DRŽAVNA ODLIKOVANJA ZNAN-STVENIKOM, prenos iz CD
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.10 PREDSEDNIŠKE VOLITVE 97
20.40 PRIZORI IZ ŽIVLJENJA PRI HLE-BANJE, dok. oddaja

NAGRADI V BIRČNO VAS IN ČRNOMELJ

Žreb je izmed reševalcev 26. nagradne križanke izbral **Robert Beleta iz Birčne vasi in Anico Pezdirc iz Črnomlja**. Beleta je pripadla denarna nagrada, Pezdirc je prejel knjigo. Nagrajencema čestitamo. Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 17. novembra na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom "križanka 28". Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 26. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 26. nagradne križanke se brano, v vodoravnih vrsticah, glasi: GOGALA, ORATAR, SALOMA, TOPLOMER, SKLEDA, MILA, IRENA, BAZA, KATI, LUNA, APOSTOL, CAR, TIN, ITA RINA, INKASO, AJAS VAASA, LAST.

21.35 STUDIO CITY
22.25 ODMEVI, VREME, ŠPORT
23.10 MARTIN LUTHER, nem. nadalj., 2/5
00.45 SVET POROČA

SLOVENIJA 2

8.45 Tedenski izbor: Sobotna noč; 10.45 Dlan v dlani; 11.15 Recept za zdravo življenje; 11.45 Newyorška vročica, amer. naniz., 2/22; 12.10 Osmi dan; 12.40 Sloves, angl. dok. serija, 1/9; 13.30 Alpe Jadran - 14.00 Tenis - 16.45 Banan ni, angl. nadalj., 9/10; 17.35 Simpsonovi, amer. naniz., 90/92 - 18.05 Havajski detektiv, amer. naniz., 21/25 - 19.00 Prislunimo tišini - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 62. del - 20.00 Neporočena ženska, amer. film - 22.05 (Ne-)znani oder - 22.35 Dario Fo: Sedma zapoved - Kradi malo manj, predstava SNG TRS

SREDA, 12. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.35 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.10 VIDEORING
9.40 TEDENSKI IZBOR
HAVAJSKI DETEKTIV, amer. naniz., 21/25
10.30 NEPOROČENA ŽENSKA, amer. film
12.30 PRELOMNI TRENTUKI ZGO-DOVINE, amer. dok. oddaja, 13/13
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.35 POPEVKA MESECA
15.35 SVET ODKRITIJI, serija, 8/9
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.10 PREDSEDNIŠKE VOLITVE
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.45 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 11/25
23.10 PAZI SE MORNAR, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.20 Tedenski izbor: Svet poroča; 9.50 Prislunimo tišini; 10.20 (Ne)znani oder; 10.50 National geographic, amer. dok. serija, 18/20; 11.40 Studio City; 12.25 Martin Luther, nem. nadalj., 2/5 - 14.00 Tenis - 16.00 Tedenski izbor: Hudsonova ulica, amer. naniz., 19/21; 17.00 Pacific drive, avstral. nadalj., 62. del - 17.35 Hoganova družina, amer. naniz., 17/26 - 18.00 Filmski triki - 18.30 Karaoke - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 63. del - 20.00 Tenis - 22.30 Koncert orkestra SF

POLJUB NA KASETI - Mladi in perspektivni narodno-zabavni ansambel Poljub katerega člani so doma iz območja Žužemberka in Dvora, je pred dnevi izdal svojo prvo kaseto. Z vztrajnostjo in iskanjem lastnega sloga igranja hočejo mladi Suhokranjci (starost članov je 17 do 21 let) prodreti na sloven-sko glasbeno sceno. Za njimi je že več pomembnih nastopov, posnet

imajo tudi videospot na TV Novo mesto, te dni pa se dogovarjajo tudi za nastop na nacionalni televiziji v oddaji Po domače. Kaseto z deseti-mi skladbami so posneli s pomočjo številnih sponzorjev v novomeškem studiu Metulj, na ovitku pa je fo-tografija ansambla Poljub pred žužemberškim gradom. (Besedilo: Slavko Mirtič, foto: Marko Klinc)

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado **Ljubici Jarč, Cvibelj 27, Žužemberk**. Nagrajenki čestitamo! Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure, je ta teden takšna:

- (3) Če bi bil jaz cesar, kralj... – Miro Klinc in Jože Galič
- (2) Matiček – ansambel Vasovalci
- (1) Najin srečni dan – ansambel Korenine
- (5) Sprehajam se v dežju – ansambel Tonija Verderberja
- (4) Med dolenjskimi griči – ansambel Jožeta Kuplenka z Dolenjci
- (8) Žlahta, raztrgana plahta – ansambel Savinja
- (6) Stare ljubezni – ansambel Bobri
- (7) Spet konjičke so napregli (venček) – ansambel Lojzeta Slaka
- (-) Moje dekle – kvintet Sonček
- (9) Kjer ljubice spijo, so kratke noči – ansambel Rosa

Predlog za prihodnji teden: Nočna vila – ansambel Poljub

KUPON ŠT. 44

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

NAGRADNA KRIŽANKA 28

AVTOR: JOŽE UDIR	ZASKOČNI NOŽ	LJUBEZEN- SKO PESNIŠTVO	RIBICA ZASNOVA					JEZ. NASIP				
ENOLETNA TROPKA OLINICA						UPLENITEV DIVJADI					KOZAŠKI POVELINIK	FOTO- APARAT
ZNAK ZA MNOŽENJE						ŽIVALSKI KROG V ASTROLOGIJI						
ŽELEZEN DROG ZA LOMLJENJE KAMENJA						IME IGRALKE NIELSEN						
FIGURA PRI ČETVORKI						IME IT. IGRALKE MIRANDE				NEKDANJI MARIBORSKI INDUSTR. VELIKAN		
ŽIVAL ZA PITANJE						NADAV				NAZIV		
ANGL. PLOŠČINSKA MERA						JADRALEC NA JADRALNI DESKI				KEM SIMBOL ZA SILICIJ		
IZ PAPIRA NAREJENO POKRIVALO						DELO FR. PISATELJA ANETA						

Konfekcija Jutranjka Sevnica, d.d.,
Radna 3, 8290 Sevnica

objavlja

LICITACIJO

za prodajo večjega števila (131) šivalnih strojev

Licitacija šivalnih strojev bo dne 8.11.1997 s pričetkom ob 9. uri v skladiščnih prostorih Jutranjke Sevnica, Radna 3. Interesenti si lahko šivalne stroje ogledajo eno uro pred pričetkom licitacije.

Pred pričetkom licitacije je potrebno vplačati kavcijo v višini 10.000 SIT. Seznam šivalnih strojev (znamka, izklicna cena) lahko resni interesenti dobijo na sedežu družbe pri gospodu Starcu.

Podrobnejše informacije na telefonski številki 0608/41-223 int. 134, 135 ali 131.

OBVESTILO

Občane, podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva obveščamo, da bo po sklepu župana Mestne občine Novo mesto potekala

JAVNA RAZGRNITEV OSNUTKA

- a) SPREMENB IN DOPOLNITEV PROSTORSKIH SESTAVIN DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE NOVO MESTO ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 2000 IN PROSTORSKIH SESTAVIN SREDNJEROČNEGA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE NOVO MESTO ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 1990, ZA OBMOČJE MESTNE OBČINE NOVO MESTO (PZ ZA LN ZA KOLEKTOR IN ČISTILNO NAPRAVO ZA TURISTIČNI KOMPLEKS OTOČEC IN ŠIRŠO OKOLICO)
- b) OSNUTKA LOKACIJSKEGA NAČRTA ZA KOLEKTOR IN ČISTILNO NAPRAVO ZA TURISTIČNI KOMPLEKS OTOČEC IN ŠIRŠO OKOLICO

v času od 17. novembra do 17. decembra 1997

- v prostorih Mestne občine Novo mesto, Novi trg 6 (III. nadstropje), in
- v prostorih krajevnne skupnosti Otočec

Pisne pripombe k osnutkom lahko vpišete v knjigo pripomb na krajih razgrnitve ali pošljete na Mestno občino Novo mesto, Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, Seidlova cesta 1, Novo mesto.

Rok za pripombe k razgrnjenemu gradivu poteče zadnji dan razgrnitve.

Javna obravnava obeh osnutkov dokumentov bo v četrtek, 4. decembra 1997, ob 19. uri v prostorih kulturnega doma Otočec, na kateri bo izdelovalec obeh osnutkov dokument podrobneje obrazložil in prisotnim dajal pojasnila.

Vljudno vabljen!

Mestna občina Novo mesto
Sekretariat za varstvo okolja in
urejanje prostora
Zavod za družbeno planiranje in
urbanistično načrtovanje
Seidlova cesta 1

REKA, d.o.o.

Lamutova 3

8000 NOVO MESTO

Razpis za delovno mesto KNJIGOVODJA I

Pogoji:

- najmanj srednja izobrazba ekonomske smeri - lahko pripravnik,
- vozniški izpit B- kategorije,
- vsaj pasivno znanje nemškega jezika,
- poznavanje dela z računalnikom - DOS, WINDOWS, WORD...
- potrdilo o nekaznovanosti (dobite ga na sodišču),
- brezhibno zdravstveno stanje (dokazilo ni potrebno, saj bo kandidat moral pred nastopom delovnega razmerja opraviti zdravniški pregled, potrebno pa je, da to omenite v vlogi).

Vloga za sprejem v delovno razmerje naj vsebuje kratek življenjepis v rokopisu, overjene fotokopije dokazil o izpolnjevanju pogojev in 1 tipkano stran z opisom vašega razmišljanja o podjetništvu in vaših ciljev in ambicij, ki jih želite doseči v tem poklicu in v našem podjetju.

Vloge bomo sprejemali do 14.11.1997. Vlog, ki ne bodo vsebovale vseh zgoraj navedenih elementov, ne bomo upoštevali. Kandidate prosimo, da nas ne kličejo po telefonu, saj nameravamo izbiro za razgovor o zaposlitvi opraviti izključno na podlagi pravočasno dospelih popolnih vlog.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po poteku roka za oddajo vlog. Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in s trimesečnim poskusnim delom, v primeru, da bomo izbrali kandidata z višjo izobrazbo, pa bo poskusno delo trajalo šest mesecev.

OBČINA KRŠKO URAD ŽUPANA

Občina Krško obvešča občane občine Krško, da so iz občinskega proračuna razpisani naslednji javni razpisi:

- Razpis za dodelitev sredstev za subvencioniranje realne obrestne mere iz občinskega proračuna za pospeševanje malega gospodarstva.
Rok za oddajo vlog je 2.12.1997.
Zainteresirani se lahko s pogoji razpisa seznani na oglasni tabli v informacijski pisarni Občine Krško in v uradih svojih krajevnih skupnosti.
- Razpis za sofinanciranje dokončanja objektov za turizem na kmetiji.
Rok za oddajo vlog je 1.12.1997.
Zainteresirani se s pogoji razpisa lahko seznani na način, kot je to navedeno v točki 1.
- Obvestilo rejcem, ki pitajo živino in vzrejajo plemenske telice, o pogojih za pridobitev regresa iz občinskega proračuna za kmetijstvo v letu 1997.
Rok za oddajo vlog je 1.12.1997.
Zainteresirani se s pogoji razpisa lahko seznani na način, kot je to navedeno v točki 1.

Dodatne informacije v zvezi z objavo vam lahko posredujemo na tel. 0608/231-24-08 – Urad župana Občine Krško (Danilo Koritnik).

Dober glas seže v deveto vas.

Rumene strani pa povsod.

Rumene strani Telefonskega imenika Slovenije

so se v zadnjih letih uveljavile kot najbolj popoln seznam ponudnikov vseh vrst blaga in storitev. Ker uporabniki posežejo po Rumelih straneh natanko v trenutku, ko potrebujejo nekaj čisto določenega, je oglaševanje na Rumelih straneh 100 % natančno usmerjeno. Gotovo tudi sami posegate po Rumelih straneh, kadar potrebujete hitro in zanesljivo informacijo. Zato gotovo veste, da Rumene strani lahko ponudijo precej več kot samo navedbo dejavnosti in vašega naslova ter telefonske/faks številke.

<http://tis.telekom.si>

Če želite na Rumelih straneh objaviti bolj obsežno predstavitev svoje ponudbe, pokličite telefonsko številko (061) 159 20 88 in naš zastopnik vam bo podrobno razložil ugodne pogoje oglaševanja v Telefonskem imeniku Slovenije. Telefonski imenik Slovenije bo izšel tudi na CD-ROM-u, najdete pa ga še na Internetu, na naslovu <http://tis.telekom.si>. Če se odločite za predstavitev tako v tiskanem kot elektronskem mediju, je cena še posebej ugodna.

Telekom Slovenije
Nacionalni operater telekomunikacij

APROS

računalništvo d.o.o.
Šmihelska 14, 8000 Novo mesto
tel: (068) 321 931, fax: (068) 321 125
RAČUNALNIŠKI INŽENIRING

Ukvarjamo se s projektiranjem proizvodnih informacijskih sistemov.
Za delo na novih projektih vabimo k sodelovanju

ORGANIZATORJA - PROGRAMERJA.

Zaželeno znanja iz Windows NT, Novell, Delphi, Clipper.

Če imate najmanj višjo izobrazbo in vas tako delo zanima se oglasite osebno na naslov podjetja ali pokličite na tel. številko.

Želite spoznati partnerja za resno zvezo, avanturo ali le pomehek?

156 str./min
ALKIMJA
090 4366
mostovi tisočletnih modrosti

ROLETARSTVO IN KOVINOPLASTIKA

Novo mesto, Šentjernejska cesta 13

MEDE

objavlja prosto delovno mesto
KOVINOSTRUGAR

Od kandidata pričakujemo ustrezno izobrazbo in delovne izkušnje za samostojno delo na strožnih avtomatih.

Pisne vloge sprejemamo 8 dni po objavi na gornji naslov.

zavarovalnica triglav

največja slovenska zavarovalnica VABI K SODELOVANJU

Vabimo Vas, da postanete naš sodelavec kot:

- **univerzalni zavarovalni zastopnik** za prodajo premoženjskih in osebnih zavarovanj na področjih
 - Adlešiči
 - Črnomelj
 - Kočevje
- **zavarovalni zastopnik** za prodajo osebnih zavarovanj na območju

Dolenjske, Bele krajine in Kočevja.

OD VAS PRIČAKUJEMO:

- najmanj srednješolsko izobrazbo
- veselje do dela z ljudmi, komunikativnost
- samoiniciativnost, iznajdljivost
- najmanj enoletne delovne izkušnje

PONUJAMO VAM:

- ustvarjalno delovno okolje
- samostojnost in dinamičnost pri delu
- možnost strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja
- stimulative zasluge
- možnost napredovanja

Vaše cenjene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi na naslov:

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.

Območna enota Novo mesto, Novi trg 8, 8000 Novo mesto

KRKA ZDRAVILIŠČA

HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

Gorenjska Banka

Banka s poslubom

PRODAJAMO POČITNIŠKI APARTMA NA KRVAVCU

Apartma se nahaja v 1. nadstropju gostinsko apartmajskega kompleksa "Gostišča Kriška planina", na obrobju rekreacijsko turističnega centra Krvavec. Dostop do apartmaja je možen z osebnim avtomobilom. Apartma meri 43,30 m² in je opremljen z mini kuhinjo, dnevnim prostorom in sanitarijem s tušem.

Izhodiščna cena je 51.960,00 DEM, plačljiva v tolarski protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan vplačila kupnine.

Razpisni pogoji:

Nepremičnina je naprodaj po načelu VIDENO-KUPLJENO. Nepremičnino si je možno ogledati po predhodnem dogovoru.

Na razpisu lahko sodelujejo fizične - pravne osebe, ki morajo predložiti:

- ponudbo in ponujeno ceno
- plačilne pogoje
- potrdilo o vplačilu varščine

Vsak ponudnik mora pred končnim rokom za oddajo ponudbe vplačati varščino v višini 250.000,00 SIT na račun Gorenjske banke d.d., Kranj št. 51500-620-107, sklic 05-1958-2749990. Brez potrdila o vplačani varščini ponudnik ne more sodelovati na razpisu. Varščina bo uspelemu ponudniku vračunana v kupnino, ostalim pa brezobrestno vrnjena v desetih dneh po zaključku objave.

Uspešni ponudnik mora skleniti kupoprodajno pogodbo v 15 dneh po zaključenem razpisu in poravnati kupnino v 15 dneh po podpisu pogodbe. Varščina se zadrži v primeru, če izbrani ponudnik ne podpiše pogodbe in če ne plača kupnine v dogovorjenem roku.

Davek na promet nepremičnin in vse ostale stroške povezane s prenosom lastništva plača kupec.

Prispele ponudbe bo pregledala komisija v 5 dneh po preteku roka za zbiranje ponudb. O odpiranju ponudb in o izboru bo sestavljen zapisnik. Prednost pri izbiri bo imel ponudnik, ki bo ponudil višjo ceno in boljše plačilne pogoje.

Rok za zbiranje ponudb je 8 dni po objavi. Ponudbe morajo biti poslone v zaprti kuverti na naslov: **Gorenjska banka d.d., Kranj, Bleiweisova 1- sektor splošnih poslov, z oznako "Krvavec"**. Vse informacije laho dobite po telefonu 28-40 int. 480 in 483.

Ta objava ne zavezuje prodajalca, da z najboljšim ponudnikom sklene kupoprodajno pogodbo.

Gorenjska Banka

Banka s poslubom

PREDSEDNIKA SI LAHKO PRIVOŠČITE PO MILI VOLJI.

FUTURA

Kava Julius Meinl **PRESIDENT** je vrhunska mešanica za pripravo turške kave, ki je posebej prirejena slovenskemu okusu. Mešanico so oblikovali vrhunski strokovnjaki podjetja Julius Meinl, ki so pred tem natančno raziskali, kaj imamo Slovenci pri kavi najraje. Slepa testiranja, ki jih je izvedlo podjetje Gral Marketing, so dokazala, da so v tem popolnoma uspešni.

Kava
PRESIDENT
evropska znamka
slovenskega okusa

Julius Meinl

RADIO KRKA
Novo mesto
106,6 MHZ

Športna oddaja
"ŠPORT V SOBOTO"

vsako soboto
od 17. do 23. ure

Vse, kar želite
izvedeti o sebi in
svoji prihodnosti.
Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38

*V času pohištvenega sejma
v Ljubljani od 10. do 16.11.*

do
16%
popusta

JELOVICA
Lesna industrija, d.d., ŠKOFJA LOKA
tel.:064/61-30, FAX:064/634-261

JELOVICA: • **NOVO MESTO**, Ulica Talcev 2 tel./faks 068/323-444
• **METLIKA**, Cesta XV. brigade tel. 068/58-716
• **BREŽICE**, Aškerčeva 1 tel./faks 0608/62-926
JAKAELEKTRO Radeče – **BAVEX** Trebnje – **KERA TRADE** Zagorje ob Savi – **MK TRGOIMPEX** Kočevje

Leto 1998 bo v znamenju Merkurja, ki je bil po astromitološkem izročilu bog trgovec in prevarantov. In ker se Slovenci radi ukvarjamo s trgovino, si pravočasno zagotovite Lunin koledar Mete Malus.

Poleg setvenega koledarja, ugodnega časa za klanje živine, sečnjo lesa, parjenje živali, hujšanje, dnevna opravila ter neugodnega časa za operacije vas bo letos koledar razveselil še s horoskopom in najugodnejšim časom za ljubezen. Koledarju bo tudi tokrat priložen kupon, ki ga lahko izpolnite z osebnimi rojstnimi podatki in pošljete na naš naslov, Meta Malus pa vam bo brezplačno izračunala, v katerem znamenju je bil Merkur, ko ste se rodili, in vam pojasnila, kaj to pomeni, kako vpliva na vaše življenje po delovni in čustveni plati, ter vam namignila, na kaj ne bi smeli pozabljati – ali česa bi se bilo koristno odvaditi, da boste izrabili vse dobre vplive Merkurja in se ogibali njegovim manj prijetnim pastem.

Cena koledarja je 840 SIT, za stalne naročnike pa je 15% cenejši (v ceno nista všteta 5% prometni davek in poštšina). Če želite postati stalni naročnik, označite to na naročilnici. Koledar boste prejeli po pošti s priloženo položnico za plačilo.

Vse naročilnice sprejemamo do razprodaje koledarja na naslov:

ČZD KMEČKI GLAS Železna c. 14, 1000 Ljubljana ali 24 ur na dan po telefonu 061/173-53-79

Podpisani (ime in priimek):

Naslov:

Pošta:

Želim postati stalni naročnik Luninega koledarja (označite s križcem) ☐

Datum:

Podpis:

ZAHVALA

Ob smrti dragega sina, brata, vnuka in nečaka

BORISA JORDANA

Njegove oči so prestrašeno zatrepetale, ko so zadnjič zrle nebesno modrino. Trenutek in mlado življenje je ugasnilo. Bolečina je neizmerna, a naš korak mora dalje v upanju, da se nekoč snidemo.

Ob tragičnem dogodku se za izkazano nesebično pomoč in tolažbo iskreno zahvaljujemo sosedom, vaščanom, znancem, sorodnikom in prijateljem ter vsem, ki ste sočustvovali z nami. Lepa hvala g. župniku, ki je Borisa z besedami tolažbe in upanja pospremil na zadnjo pot, hvala vsem za zapete in zaigrane pesmi, za izrečene besede, posebno pa osnovni šoli in njegovim vrstnikom- prvošolčkom, ki so mu darovali nepozabno slovo.

Vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

Delo, skrb in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Vedno si za nas skrbel,
neizmerno nas rad imel.

Ob spoznanju, da te ni,
za tabo ostala je praznina,
v srcih naših bolečina,
ki močno boli.

Na svoj 66. rojstni dan nas je po težki bolezni mnogo prerano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC MATKO

iz Gor. Suhadola 22

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojniku darovali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovo zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo dr. Kresetovi, patronažnim sestram, Onkološkemu inštitutu Ljubljana, vaščanom, Rukševim iz Gabrja, Martinu Luzarju za ganljive besede pri odprtem grobu, patru Felicijanu za opravljen obred, pevcem iz Šmihela, Pogrebni službi Oklešen, tovarni zdravil Krka, obrat Specifika ter skladišče surovin in raztehtalnice, Tovarni Labod Trebnje, podjetju Kremen, Zvezi borcev Gabrje, Zvezi upokojencev Slovenije in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sodelavec

ŽELJKO STEKOVIČ

pismošča Pošte Novo mesto

Od njega smo se poslovili v petek, 31.10.1997, na pokopališču v Prečni.

POŠTA SLOVENIJE, d.o.o., Poslovna enota Novo mesto

CITROËN C15
Berlingo
Prihajamo!
C15, Berlingo, Jumpy, Jumper

**Prinašamo Vam varnost,
udobje, ekonomičnost
in dobro ceno.**

Z Vami bomo v novembru:

četrtak, 13.11. **NOVO MESTO**
AVTO HIT d.o.o., Podbevškova 4.

Delovni čas:
delavnik 10.00 - 17.00

Vsa vozila boste lahko
preizkusili, naši prodajalci
pa Vam bodo svetovali
in odgovarjali na
Vaša vprašanja.

Avto, ki vam zleze pod kožo

Polo variant. Majhen, pa tako prostoren.

V mesecu novembru ob nakupu POLA ali GOLFA darilo kupcem iz prodajnega območja Avtohiše BERUS vikend paket za dve osebi v Krkinih Zdraviliščih po izbiri in avtoradio.

DOBAVA TAKOJ!

MOŽNOST
TESTNIH VOŽENJ

**Volkswagen -
ko veš, kaj imaš.**

Avtohiša Berus

NOVO MESTO
☎ 068/342-360, 25-098

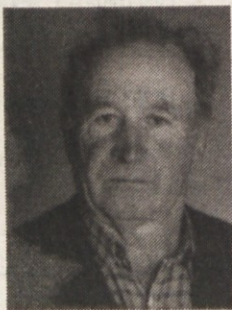

DOLENJSKE BELE KRAJINE

V SPOMIN

13. novembra mineva žalostno leto,
odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil

**JOŽE
HOČEVAR**

iz Dobrave pri Škocjanu 15

Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu
in mu prižigate sveče.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 93. letu starosti nas je zapustil dragi
ata, stari ata in praded

**FRANC
KARLIČ**

iz Dobrniča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo ZD Trebnje, dr. Munkovi, patronažni sestri Majdi, g. župniku za opravljen obred, pevskemu zboru Mirna in Jožku za zaigrano Tišino.

Žalujoči: vsi njegovi

KOVINOTEHNA

**PC v Intermarket centru
v Brežicah, tel.: 0608-62-857
in PC v BTC Novo mesto
tel.: 068-316-171, 316-173**

Štedilnik P 550 B

48.990.-

Sušilni stroj WT 610

44.390.-

Hladilnik HDVS

33.990.-

Cvrtnik TG 20002

13.990.-

Rezalni stroj R 404

6.390.-

Kavni mlinček SMK 102

2.490.-

AKCIJA od 3. do 8. novembra! Bela tehnika "Gorenje" najceneje v KOVINOTEHNI!!!

ZAHVALA

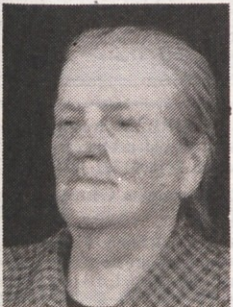
V 65. letu starosti me je zapustila draga žena

MARIJA SIMONČIČ

roj. Žabkar
iz Straže pri Raki 17

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujem sosedom in vsem vaščanom za vsestransko pomoč.

Žalujoči: mož Franc in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

JOŽEFA ŽIVKOVIČ

roj. Bele
iz Ul. Maksa Henigmana 35,
Dolenjske Toplice

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala osebju Doma starejših občanov iz Črnomlja.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 65. letu starosti je za vedno od nas odšel

VIKTOR CUJNIK

iz Regrče vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter ga pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

17. oktobra smo se na novomeškem pokopališču v Ločni še zadnjič poslovili od naše ljubljene mame, stare mame in sestre

MARIJE ŠOBAR

roj. Kužnik
iz Ragovske ulice 2

Hvala vsem, ki ste bili in ste še z nami v najtežjih trenutkih, ki jih preživljamo. Hvala, da ste jo imeli radi in da bo spomin nanjo ostal v vaših srcih.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

*Hiša je prazna,
ko tebe, mama, več ni,
za vedno zatisnila
si trudne oči.*

V 81. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA MEDJA

iz Gorenje vasi pri Šmarjeti

Z bolečino v srcih se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala gospodniku za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke, Gasilskemu društvu in gospodu župniku za pogrebni obred. Hvala vsem!

Žalujoči: vsi njeni

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

Mobitel: 0609/615-239

0609/625-585

Delovni čas: **NON STOP**

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, brat, stari ata, stric, tast in svak

VINKO RADKOVIČ

iz Dolenje Brezovice 2, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, pokojnemu darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter ga pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala njegovi osebni zdravnici dr. Slavici Žibert-Vizec, vsem zdravnikom, medicinskim sestram in ostalemu osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za ves vložen trud v času težke bolezni. Posebna zahvala g. župniku za lepo opravljen obred, Pogrebniemu zavodu Oklešen, cerkvenim pevcem, Šentjernejskim godbenikom, članom Gasilskega društva Šentjernej, članom Konjeniškega kluba Šentjernej ter g. Trenzu za besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očeta, brata in starega očeta

JANEZA GESTLJA

Kralji 4

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnika pospremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Topla zahvala organizatorju Francu Hitiju, pevskega zboru, gospodniku Francu Šegi ter Milošu Božiču. Posebna zahvala sosedu Stanku, Francki Levstik, Štaudoharjevem, Lojzki Tekavec in ostalim sovaščanom.

Žalujoči: žena Marija, brat Adolf, hči Zlata, vnuka Miro in Janez ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mamice, žene, sestre, tete in botre

ŠTEFANIJE ČEŠEK

roj. Tičar

1940 - 1997

s Stopnega 8 A pri Škocjanu

Z žalostjo v srcih se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani in nam skušali na kakršenkoli način lajšati bolečino. Zahvala velja tudi gospodu župniku za opravljen obred in škocjanskemu pevskega zboru. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: hči Irena, mož Jože in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustila naša draga sestra in teta

ANA VIDIC

iz Dobravice 22, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojni darovali za sv. maše, cvetje in sveče. Posebna zahvala osebju Doma starejših občanov za nesebično pomoč pri negi in lajšanju bolečin naše Ane in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

*Prišla je jesen, rože ovenele so,
z njimi ugasnilo je tudi
tvoje trdno srce.*

V 55. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, dedi, tast, brat, svak in stric

IVAN MEDLE

iz Zapuž 7

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, družini Judež iz Pristave, znancem in prijateljem za pomoč v najtežjih trenutkih, Domu starejših občanov za nego, gasilcem iz sektorja Orehovica, sodelavcem iz Kremena, OŠ Brusnice, Revozu, šentjernejskemu oktetu za zapete žalostinke in g. župniku za lepo opravljen obred ter Pogrebni službi Oklešen. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

*Nenadoma si odšla od nas,
zapustila dom in družino,
brez slovesa odšla si v tih dom,
v srcih naših pustila bolečino.*

V 68. letu nas je zapustila draga žena, mati, babica in sestra

IVANKA TURK

Ob boleči izgubi se želimo zahvaliti vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom ter vsem, ki so nam stali ob strani. Posebna zahvala dr. Plutovi in dr. Bostiču za nesebično pomoč, kakor tudi gospodniku za poslovilne besede, gospodu kaplanu in vsem, ki ste pokojno pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, zeta, tasta, brata, strica, svaka, bratranca

JOŽETA FERBEŽARJA

iz Potočne vasi 22

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, vaščanom, ki ste pokojniku darovali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni osebju Pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto in Zdravstvenega doma, družinama Šega in Golob, izvajalcu Tišine, pevcem, g. Oklešnu za pogrebne storitve in g. Župniku za opravljen obred. Vsem in vsakomur še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in tast

FRANC SAJE

iz Dol. Kamenja 5

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in za sv. maše ter spremstvo pokojnega na zadnji poti. Zahvala velja tudi Pogrebni službi Oklešen in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 6. novembra - **Lenart**
Petek, 7. novembra - **Engelbert**
Sobota, 8. novembra - **Bogomir**
Nedelja, 9. novembra - **Teodor**
Ponedeljek, 10. novembra - **Andrej**
Torek, 11. novembra - **Martin**
Sreda, 12. novembra - **Emil**

LUNINE MENE
7. novembra ob 22.43 - prvi krajec

kino

BREŽICE: Od 6.11. do 9.11. (ob 18. in 20. uri) parodija George iz džungle. 10.11. (ob 18. in 20. uri) komedija Moj bivši se poroči. 11. in 12.11. (ob 18. in 20. uri) komedija Mr. Bean.
ČRNOMELJ: 7.11. (ob 20. uri) in 8.11. (ob 18. uri in 20.15) komedija Mr. Bean. 9.11. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Domov na počitnice.
DOBREPOLJE: 7.11. (ob 19.30) ameriški kriminalni film Usodni nagon. 9.11. (ob 15. uri in 19.30) ameriški akcijski film Popolna oblast.

GROSUPLJE: 7.11. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Popolna oblast. 8.11. (ob 19. uri) ameriški kriminalni film Usodni nagon.

KOSTANJEVICA: 8.11. (ob 20. uri) kriminalni film Relikvija.

KRŠKO: 7.11. (ob 20. uri) in 9.11. (ob 18. uri) akcijski film Letalo preklelih. 11.11. (ob 18. in 20. uri) parodija George iz džungle.

METLIKA: 7.11. (ob 19. uri) ameriška komedija Domov na počitnice. 9.11. (ob 17. in 19.15) komedija Mr. Bean.

NOVO MESTO: Od 6. do 9.11. (ob 16. uri) komedija Mr. Bean. Od 6. do 9.11. in 12.11. (ob 18. in 20. uri) komedija Moj bivši se ženi.

RIBNICA: 8.11. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Popolna oblast. 9.11. (ob 16. uri) ameriški kriminalni film Usodni nagon.

SEMIČ: 8.11. (ob 15.30) komedija Mr. Bean.

ŠENTJERNEJ: 7.11. (ob 20. uri) kriminalni film Relikvija.

VELIKE LAŠČE: 8.11. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Popolna oblast. 9.11. (ob 19. uri) ameriški kriminalni film Usodni nagon.

Filip Robar-Dorin, podelila nagrado najzvirnejšemu mlademu režiserju, kristalnega Vodomca in Mobitelovih 10.000 DEM. Cankarjevemu domu so prostorsko s dvoranami Komuna, Bežigrad, Kompas in organizacijsko z nakupom nekaj filmov spet priskočili na pomoč Ljubljanski kinematografi. Ta gesta pa dobi drugačen predznak, če pomislimo, da mnogi filmi, ki jih Festival tlači na svoj spored, nikoli ne pridejo v redni kino, čeprav gre za tako imenovani komercialno (čisto soliden) art film, ki ima manjše, a zanesljivo občinstvo. Seveda je festivalska tudi dvorana Kinoteke žal še vedno s katastrofalnim ozvočenjem. Največja novost ali bolje sprememba je ukinitve elitnih Dokumentarcev, ki naj bi dobili svoj lastni mini Fest, zamenjali pa so jih Prezrti Pillow Book, Indochine, Madness of King George, Much Ado About Nothing, Peter's Friends... Gre za "spregledane" filme, ki bi se morali odvrteti na zadnjih FAF-ih oziroma v rednem kinosporedu. Med predpremierami naj omenim le češko Koljo, francoske Morilce, kanadska Sladki poslej in Poligraf ter holivudski L.A. Zaupno. V najštevilnejših preko 20-ih avtorskih Perspektivah pa je končno nekaj več "juge", to so hrvaški Mondo Bobo, bosanski Popolni krog, srbski Ponoreli ljudje in makedonski Ciganski čar ter seveda otvoritveni Stereotip, menda prav nestereotipno dober popart izdelek z Magnificom v glavni vlogi.

TOMAŽ BRATOŽ

film

• Osmi filmski festival

V Ljubljani se je v ponedeljek s premiero domačega Stereotipa začel 8. in edini slovenski mednarodni filmski festival. Trajal bo do 16. novembra, na njem pa se bo v štirih sekcijah odvrtelo, če bo vse držalo, 64 naslovov.

Festival je v osmo spremenil ime, iz menda pogosto zagatne in nekaterim skorajda že malo opolzke kratice FAF, Film Art Fest, ga je organizator Cankarjev dom preimenoval v bojda primernejši in uglednejši Mednarodni filmski festival Ljubljana. Naslov je, priznajmo, dolgočasen - kratika MFFL ni izgovorljiva, predvsem pa nepraktično dolga. Festival je poleg tega dobil novo celostno podobo in močnega generalnega sponzorja, podjetje Mobitel. Kot zanimivost na tem mestu: novinarske materiale so na tiskovki delili kar v Mobitelovih vrečkah, kot da smo, recimo, na seminarju o mobilni telefoniji. Programsko je Festival še vedno nekakšen reprizni pregled najopaznejše ponudbe treh Velikih bratov, Cannes, Berlina in Rotterdam, tako da tudi letos Ljubljana ne bo gostila prav nobene svetovne premiere. Kljub temu pa bo tričlanska žirija, ki jo je zapustil pronicljivi Simon Popek, v njej pa sicer sedi Novomeščan

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

Verjemite ali ne...

Krvavec Kum

104.5 105.9

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovec-Svete, Martin Lužar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Cena posamezne številke 200 tolarjev; naročnina za 2. polletje 5.070 tolarjev, za upokojence 4.563 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 19.760 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.700 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.200 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.700 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: DELO-TČR, d.d., Ljubljana.

BELA TEHNIKA

NERABLJEN ŠTEDILNIK, 3 plin, 1 elektrika, s pomivalnim strojem, brez garancije, in rabljen hladilnik Končar prodam. ☎ (068)66-547. 10338

ELEKTRONIKA

VIDEOKAMERO Panasonic RX-1, staro 1 leto, malo rabljeno, prodam. ☎ (068)79-538, po 20. uri. 10361

KMETIJSKI STROJI

MOTORNO ŽAGO Dolmar 123 ter motorno škroplilnico Stihl prodam. ☎ (068)89-721. 10369

MOTORNO ŽAGO Tomos Husquarna 61 prodam. ☎ (068)75-398. 10304

PLUG BATUJE, dvobrazdni, 10 col, prodam. ☎ (068)47-318. 10340

ZETOR 4712, BCS 127, obračalnik, brane in plug prodam. ☎ (068)49-564. 10328

KUPIM

NAJVEČ NUDIMO za delnice Colorja, Pivovarne Union, Droge, Save, Gorenja, Krke, Petrola, Kolinske C in ostalih privatizacijskih delnic. Gorenjsko borznoposredniška družba, ☎ (064)380-100. 10276

ODKUPJEMO DELNICE Kmečke družbe, Atene, Mercate in vseh ostalih skladov. Z gotovino pridemo tudi na dom. ☎ (041) 694-495. 10397

UGODNO ODKUPIM delnice Telekom, Gorenja, Save, Colorja, Krke, Petrola in nekaterih pooblaščenih investicijskih skladov. Nudim gotovino in pridem na dom! ☎ (068)324-297. 10404

HLEVSKI GNOJ kupim. ☎ (068)78-476. 10343

3 TELETA, 120 do 150 kg, kupim. ☎ (068)25-083. 10327

TELE, staro 10 dni, kupim, in prodam gumi voz, 15 col, primeren za vprego. ☎ (068)68-051. 10396

KRAVO ali telico za nadaljnjo rejo kupim. ☎ (068)81-331. 10335

MOTORNA VOZILA

CLIO 1.4, letnik '91, prodam. ☎ (068) 26-669. 10373

R 19 1.4 RT, letnik '93, rdeč, metalik, prodam ali zamenjam za R 4, z doplačilom. Informacije po 15. uri na ☎ (068)83-465. 10323

BMW 318, letnik 9/92, nujno prodam. ☎ (068)25-115. 10323

OPEL VECTRO 2.0 IGT, letnik '92/10, z vso opremo prodam. ☎ 22-917. 10323

LADO SAMARO, rivo ali karavan kupim takoj! Gotovinsko plačilo! ☎ (0609)614-484 ali (061)12-63-400. 10324

R 5 CAMPUS PLUS, letnik 1991, bel, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)24-374 ali (0609) 628-851. 10334

R 21 GTS 1.7, letnik 1988, 176.000 km, registriran do 10/98, dodatna oprema, ugodno prodam ali menjam za manjši, cenejši avto. ☎ (068)322-827. 10357

MAZDO 323 SEDAN, registriran do 10/98, odlično ohranjen, prodam. ☎ (068)81-529, popoldan. 10373

R 21, letnik 1990, sive kovinske barve, ugodno prodam. ☎ (041)689-037. 10391

KOMBI IMV 1.6, 7 + 1, registriran do 7/98, prodam. ☎ (068)75-191. 10398

WARTBURG KARAVAN 353, letnik 1988, registriran do 1/98, odlično ohranjen, prodam ali menjam. ☎ (0608)43-294. 10395

R TRAFIC, povišan, letnik 1986, prodam. ☎ (068)85-838. 10400

MAZDO 323 1.6 i, 16 V, letnik 1990, registrirano do 9/98, prodam. ☎ (068)65-497. 10317

LADO KARAVAN, letnik 1993, 22.000 km, nekarambolirano, prodam. ☎ (0608)33-815. 10345

TAM 170, z dvigalom, registriran do 10. 3. 1998, atestiran, prodam za 11.000 DEM. ☎ (068)49-122. 10382

R 4, letnik 1988, prodam. ☎ (068)89-466. 10353

GOLF D, letnik 1981, registriran do marca, prodam. ☎ (068)89-668. 10303

ŠKODO PICK UP LX kamionet - furgon, prevoženih 11.000 km, ugodno prodam. ☎ (068)321-691. 10319

JUGO 45, letnik 1990, prodam. ☎ (068)27-145. 10337

R 4, letnik 1991, lepo ohranjen, rdeč, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)341-401. 10394

ALFA ROMEO 33, letnik 1986, prodam. ☎ (068)326-200. 10403

SAMARO 1.5, letnik 1994, prodam. ☎ (068)23-336. 10379

VW CADDY kombi, zastekljen, letnik 1996, 15.000 km, prodam. ☎ (068)321-704 ali (068)321-795. 10348

OPEL KADETT 1.3 S, letnik 1987, registriran do 8/98, garažiran, malo vožen, odlično ohranjen, prodam za 5900 DEM. ☎ (068) 71-285. 10392

R EXPRES 1.6 D, letnik 1994, 42.000 km, lepo ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)83-147. 10344

JUGO 45 KORAL, letnik 1988, termoakumulacijsko in termo žarečo peč prodam. ☎ (068)40-088. 10309

Z 128, letnik 1990, registrirano do 6/98, prodam. ☎ (068)42-229. 10374

R 5 CAMPUS, letnik 12/89, 5V, prodam. ☎ (068)81-122. 10371

126 P, 12/90, rumene barve, ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)76-097, zvečer. 10312

R 4 GTL, letnik 1991, registriran do 4/98, prodam. ☎ (068)76-671. 10329

MARUTI 800, letnik 1993, prodam. ☎ (068)73-785. 10352

126 P, letnik 1987, registriran, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)44-051. 10368

GOLF D, letnik 1985, registriran do 15. 6. 1998, in Z 750, letnik 1984, registriran do 29.6.1998, oba v odličnem stanju, prodam. ☎ (0609)654-905. 10316

R 4 GTL, letnik 12/88, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)24-126. 10363

GOLF 1.3 B, letnik 1981, registriran do 3/98, in diatonično harmoniko Lubas, lepo ohranjeno, v kovčku, prodam. ☎ (0608)84-149. 10354

MURN AVTOSERVIS MURN, s.p.

Resslova 4, 8000 Novo mesto
tel./fax: 068/24-791

CENTER SUZUKI

- prodaja vozil
- rez. deli in dodatna oprema
- servis
- kleparske in ličarske storitve
- ugodni krediti T + 6%

* Pripeljite stari MARUTI in odpeljite novi ALTO! *

Izjemno ugodne novembrske cene:

BALENO 1.3 GL 3V 19.990 DEM

BALENO 1.3 GL 4V 21.990 DEM

VITARA VX 3V od 32.990 DEM

VITARA VX 5V od 34.990 DEM

POHIŠTVO

KUPUJEMO in prodajamo rabljeno stanovanjsko opremo. ☎ (068)325-523 ali (061) 33-94-54, Wisdom. 9624

MALO RABLJENO spalnico in črno-beli televizor ugodno prodam. ☎ (068)27-165. 10342

DOBRO OHRAJENI posteljni ležišči prodam za 7500 SIT. ☎ (061)852-357. 10332

POSEST

V HROVAČI pri Ribnici bo naprodaj najboljšemu ponudniku posestvo. Sredi vasi je hiša s pripadajočimi gospodarskimi objekti, potrebno obnove, dva sadovnjaka (lahko gradbene parcele), njive, pašniki in gozdovi, cca 8 ha, primerno za povratnika. ☎ (061) 448-640, popoldan, zvečer. 10320

V MOKRONOGU ugodno prodam dve njivi (64 in 41 a). ☎ (068)49-650, po 20. uri. 10346

PARCELO z možnostjo gradnje in golf, letnik 1986, prodam. ☎ (068)28-622. 10388

HIŠO z vrtom v Krmelju prodam. ☎ (0608) 84-018. 10315

V NOVO MESTU ali okolici (do 3 km) takoj kupim stanovanjsko hišo z manjšim vrtom. ☎ (068)341-650. 10341

V CENTRU Črnomlja prodam enonadstropno hišo s poslovnim lokalom. ☎ (064)634-140. 10302

PREKLICI

STANISLAV KRAVCAR, Škovec 4, Velika Loka, preključem polico avtomobilskega zavarovanja Adriatic, št. police 0434733. 10318

PRODAM

1500 kom. strešne opeke Novi Bečej, 2 harmoniki, ena stara 6 mesecev, c, f, b, druga Pečavar, c, f, b, v dobrem stanju, prodam. ☎ (068)44-417. 10306

NOVO UVOŽENO originalno cerado za Renault 5 prodam. ☎ (068)28-902. 10308

VIDEO KAMERO JVC, VHS-C, novo, z opremo, garancija, zapakirano, prodam za 85.000 SIT. ☎ (062)412-609. 10310

PIANINO RONISCH prodam. ☎ (068)322-530. 10314

PEČ CTC za centralno kurjavo, z boilerjem in oljnim gorilcem, ter litoželezno banjo in radiatorje poceni prodam. ☎ (068)322-282. 10390

KOMBINIRAN otroški voziček in hojico ugodno prodam. ☎ (068)24-989. 10390

DIATONIČNE HARMONIKE, nove, uglaste ADG, B, Es in CFB, s kovinsko ali klasično mehaniko, prodam. ☎ (061)641-085. 10393

SMREKOVE PLOHE, 5 in 8 cm ter mazdo 323 1.6 16 V prodam za 10.000 DEM. ☎ (068)65-184. 10367

CENTRALNO PEČ Feroterm, 35.000 Kcal, in traktor MF, 50 KM, starejši letnik, ugodno prodam. ☎ (068)20-546. 10331

VERIGE PRAKTIS 185/65/14, rabljene samo dvakrat, prodam za 100 DEM. ☎ (068)323-211. 10358

VEČ termoakumulacijskih peči prodam. ☎ (068)321-795. 10347

DVE PLASTIČNI GISTERNI, 2 x po 1000 litrov, rabljeni, za kurilno olje, prodam. ☎ (068)371-250. 10372

GORILECNAFTE centralne kurjave, malo rabljen, ugodno prodam. ☎ (068)322-107. 10366

BUKOVA suha nazagana drva, klade za krušno peč, gumi voz, 15 col, za konjsko vprego, prodam. ☎ (068)75-125. 10376

SVINJSKO MAST in domačo slivovko prodam. ☎ (068)81-784. 10307

PEČ NA PETROLEJ prodam za 33.000 SIT. ☎ (068)76-051. 10305

POLOVICO mesa od krave prodam. ☎ (068)73-377. 10326

RAZNO

HLADILNIKE IN ZAMRZOVALNIKE Gorenje, LTH, Končar, popravljamo na domu, menjamo izolacijo na skrinjah, ki puščajo vodo ali ledijo. ☎ (068)21-934. 10313

GOTOVINSKO posojilo do 3000 DEM, garancija čeki TR. ☎ (0609)630-013. 10333

VEDEŽEVANJE! Najhitreje, najceneje do iskrnih odgovorov. Vse po telefonu. ☎ (064)624-251. 10313

MLAJŠA UPOKOJENKA pazi otroke na svojem ali vašem domu. ☎ (068)325-172. 10333

V TREBNJEM oddam v najem poslovni prostor. ☎ (068)41-382. 10364

INŠTRUKTORJA za instruiranje fizike za visoko šolo iščem. ☎ (068)84-318. 10365

KOMPLETNO PROIZVODNJO usnjene galanterije štanca, šivalni stroji, orodje, ugodno prodam. ☎ (0608)79-649. 10311

MATEMATIKO in računalništvo instruiram za osnovno in srednjo šolo. Informacije po 18. uri na ☎ (068)49-131. 10325

UREJENO ŽENSKO ali študentko za pomoč v gospodinjstvu iščemo. ☎ (068)341-066. 10378

POSLOVNE PROSTORE, 110 m², v Novem mestu, vogal Kandjske in Resslove, 3 + 1, oddamo. Informacije na ☎ (068)21-565, trgovina Lastova. 10322

LEKARNA
NOVAK

LEKARNA NOVAK

obvešča vse svoje stranke,
da je parkiranje
na ploščadi Novega trga
15 minut BREZPLAČNO!

(Ob vstopu založite 100 SIT, ki vam jih
ob izstopu vrnejo.)

VABILO

Imamo dobro idejo.

Želimo jo uresničiti skupaj z vami!

- ☛ če imate tudi vi več želja kot denarja
- ☛ če imate nekaj ur prostega časa
- ☛ če si želite v prostem času zaslužiti za uresničitev svojih sanj

je to vabilo namenjeno prav VAM!

Udeležite se naše brezplačne predstavitve
poslovne priložnosti v Novem mestu

– Zavarovalnica Triglav, v ponedeljek, 10. novembra, ob 19. uri.

VSAK UDELEŽENEC PREJME DARILO!

AVTOKLINIKA

☎ 068/ 323-035

Poleg mehaničnih popravil
na vseh tipih vozil je AVTOKLINIKA
tudi uradni zastopnik za športne vzmeti

JAMEX in amortizerje **MONROE**

JAMEX
Motori

MONROE
amortizerji

... VEČJA VARNOST NA CESTI ...

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

VI NAM – MI VAM

oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

odmevno objavo v
DOLENJSKEM LISTU

GOTOVINSKA POSOJILA
Muzejska 3
☎ 068/321-751

ZASTAVLJALNICA MONETA vam nudi kratkoročna posojila!
Garancija po dogovoru s takojšnjo realizacijo.

ULTRAZVOK –
prim. dr. Marko DEMŠAR
in sodelavci

Pregledi v specialističnih ordinacijah v Ljubljani (Center Murgle in Bežigrad) vsak dan od 7. do 20. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure.
Naročanje: ☎ 061/33-43-88 in 13-29-199.

RAČUNALNIŠKO
IZOBRAŽEVANJE
APROS, d.o.o., Novo mesto

3-dnevni osnovni in nadaljevalni tečaji **WINDOWS, WORD, EXCEL** in **INTERNET** popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto.
UGODNO! Cena tečaja za samoplačnike: trije mesečni obroki po 5.640 SIT.
Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

PARKETARSTVO IN TALNE OBLOGE
Ravbar Matej s.p.
K Roku 36, Novo mesto
☎ 068/ 27-033

Polaganje, brušenje in lakiranje vseh vrst parketov ter obnova starih.
Polaganje tapisonov, plute in toplih podov. Storitve opravljamo z vašim ali našim materialom. Plačilo na več čerkov.

PANASONIC FAKSI, TELEFONI, GSM
FENIX TRADE, d.o.o.
Kandijska 20, Novo mesto

faksi na navaden papir 97.900 + p.d. – telefoni žični in brezžični –
GSM EB-G500 samo 74.900 + p.d. – vse na obroke –
☎ 068/322-126, fax: 068/322-145

TABAKUM, d.o.o.
Novo mesto
☎ 068/341-288, 341-810

AKCIJSKA PRODAJA MOTORNIH ŽAG: STIHL * HUSQVARNA *
OLEO MAC * POPUST DO 30% * zimski AVTOPLAŠČI z montažo,
AKUMULATORJI VESNA * SE PRIPOROČAMO!

Liki...

L I K I, d.o.o.
Celovška 34, 1000 Ljubljana
Prodaja osebne delovne zaščite
na veliko in malo:
farmer obleke, kombinizoni,
halje, rokavice, telovniki, čevlji
in ostala zaščitna oprema.
Informacije po tel. 061/132-73-25.

SPONA MIZARSKO OKOVJE

Vabimo vas, da obiščete
NOVO TRGOVINO z mizarskim
okovjem v Novem mestu v
Resljevi ul. št. 1. Smo edina
trgovina s celotnim programom
za mizarske delavnice.

AKCIJSKE CENE:

- odmična spona s podlogo
samo 66,00 SIT/kom + p.d.
- kuhinjska delovna plošča
samo 2.399,00 SIT/tm + p.d.
- vodila za predale 500 mm
samo 295,00 SIT/grt
- medeninaste kljuke s štiti že
od 1.156,00 SIT/grt + p.d.
in veliko več...

Za mizarje posebni popusti
ter dostava v delavnico.

Obiščete nas lahko vsak de-
lovnik od 8. do 13. ure ter
od 15. do 18. ure.

Ob sobotah od 8. do 12. ure.

Informacije po telefonu: 068/
22-964, mob.: 0609/646-242.

HOBY PROGRAM

d.o.o., GROSUPLJE

LESNI CENTER
PRODAJA LESNIH
REPMATERIALOV

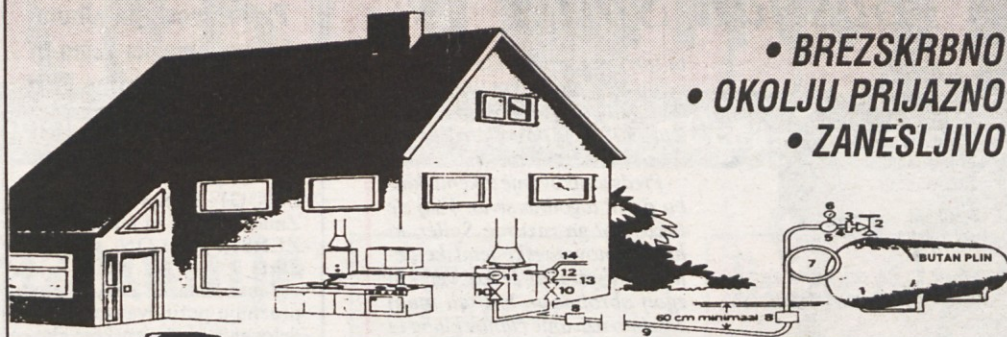
- IVERAL - domačih in tujih proizvajalcev
- IVERNE PLOŠČE
- ULTRAPAS
- LAMINATI MAX - uvoženi
- MEDIAPAN
- ULTRALES
- PANEL PLOŠČE
- OPAŽNE PLOŠČE
- BUKOVE VEZANE PLOŠČE
- VEZANA PLOŠČA Z NEDRSEČO
POVRŠINO (za kamione in dostavna
vozila)
- ZAKLJUČNE LETVE (talne, stropne)
- KUHINJSKI PULTI

SKLADIŠČE IN PRODAJA
GROSUPLJE, Taborska 24
(nasproti pošte)
Tel./fax: 061/761-194
GSM: 041/630-527
Delovni čas: pon.-pet.: 8.00-16.00

OGREVANJE PO VAŠI IZBIRI

VODILNI V SLOVENIJI

BUTAN PLIN, p. o.

- **BREZSKRBNNO**
- **OKOLJU PRIJAZNO**
- **ZANESLJIVO**

Gospodinjstva - individualne hiše

- Izбира ustreznega rezervoarja
- Najcenejši najem rezervoarja
- Izvedba plinske inštalacije
- Montaža peči
- Možnost ekološkega kredita
- Dobava plina

Stanovanjska naselja in bloki

- Brezplačna plinska postaja
- Izvedba plinske inštalacije
- Montaža peči
- Možnost ekološkega kredita
- Obračun porabe plina po števcu
- Dobava plina

Industrijski objekti

- Brezplačni rezervoarji
- Izvedba plinske inštalacije
- Možnost ekološkega kredita
- Dobava plina

Mi vam prisluhnemo 365 dni na leto!

- Informacije: tel. (061) 188-98-08, (041) 668-964, faks (061) 188-98-24.
- BUTAN PLIN, p. o., Ljubljana, Verovškova 70, 1000 Ljubljana

RADIO SEVNICA Naselje heroja Maroka 14 8290 SEVNICA

Na podlagi 27. člena statuta in sklepa 2. seje sveta zavoda dne
29.10.1997 Radio Sevnica razpisuje

delovno mesto

direktorja radia

z naslednjimi pogoji:

- da ima najmanj srednješolsko izobrazbo, vsaj petletne delovne izkušnje in izpolnjuje še druge splošne pogoje, določene z Zakonom o delovnih razmerjih. Kandidat mora ob prijavi na razpis predložiti program delovanja radia.

Direktor radia bo na predlog sveta zavoda ter s soglasjem občinskega sveta Sevnica imenovan za dobo 4-ih let, s polletnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev in program dela in razvoja radia naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa, to je do vključno 17. novembra, na naslov: Radio Sevnica, Naselje heroja Maroka 14, s pripisom "Za razpisno komisijo".

Še droben nasvet

Zeliščni vrtiček v kuhinji

Marsikatera gospodinja si želi imeti vedno pri roki sveža zelišča, nima pa vrta, kjer bi jih lahko vzgajala. Vendar pa bodo mnoga zelišča zadovoljna, tudi če bodo rastle v balkonskih zabojčkih, cvetličnih lončkih ali vedrih iz gline. Pa naj gre za eno ali dveletna zelišča, kot so peteršilj, kreša, krebujica, koper, boreč, bazilika, majaron in šetraj, ali pa trajnejša zelišča: meliso, origano, poprovo meto, rožmarin in drobnjak. Zelo primerna je za gojenje zelišč kuhinja, kjer je zrak precej vlažen. Vendar je kljub temu potrebno zelišča redno zalivati, jim omogočiti dovolj svežega zraka ter svetlobe. Najbolje je, da posode z rastlinami postavite na vzhodno ali zahodno okno. Če imate možnost, postavite zelišča, ko je toplo ali celo za vse poletje, na balkon, saj sonce in zrak izboljšata aromo. Pri gnojenju pa morate biti zelo pazljivi, kajti preveč gnojila uničuje aromo.

VELIKA NAGRADNA AKCIJA za naročnike DOLENJSKEGA LISTA

V veliki "družini" naročnikov in bralcev Dolenjskega lista ni nikoli nihče preveč. Da bi vsak četrtek v letu prejelo vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, še več naročnikov, smo pripravili veliko nagradno akcijo.

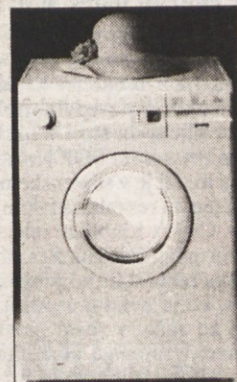
Kdor se bo s spodnjo naročilnico (pošlje naj jo na naslov Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto, p.p. 212) pridružil številnim naročnikom, bo do novega leta časopis prejemal brezplačno, po plačilu naročnine za naslednje leto pa mu bomo poslali knjigo in koledar, ki si ju bo izbral na spodnji naročilnici.

S tem akcije kajpak še ne bo konec, najbolj "vroče" bo po novem letu, ko bomo med novimi naročniki izžrebali dobitnika **hladilnika,**

med starimi naročniki, ki bodo imeli plačano naročnino za letos, pa se bo nekdo razveselil

pralnega stroja.

Ena nagrada ni nobena, poreče kdo, zato za nove in stare naročnike že pripravljamo še več manjših nagrad. Komu bodo pripadle, bo določil žreb.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

ime in priimek: _____ upokojenec: _____ da _____ ne _____

naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

pošta: _____

Izjavljam, da naročilo res velja zame najmanj za eno leto, nato pa dokler naročnine ne bom odpovedal. Naročnino bom plačeval osebno ali s položnico, ki mi jo bo poslal Dolenjski list.

Za nagrado v naročniški akciji sem izbral (obkrožite knjigo in koledar):
knjigo: _____ koledar: _____

- Tone Jakše: DOLENJSKI OBRAZI
- Jože Dular: SMEH NA PREPIHU

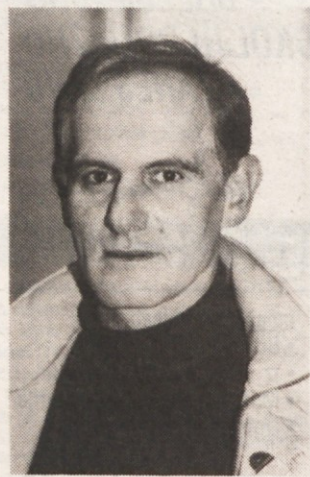
- setveni stenski koledar
- umetniški stenski koledar

kraj: _____

datum: _____

podpis: _____

Boštjan Špiler

ta (prvi v zgodovini kluba, ki je v celoti sam plačal vse ure - 52 ur do izpita po 150 nemških mark), leta 1995 pa je postal predsednik Aerokluba Novo mesto.

Predsednikovanje takemu klubu pa ni lagodna stvar. Vsaj ne tako, kot ga razume Špiler, ki hoče iz novomeške letalske dejavnosti narediti še kaj več kot zgolj obrobno in bolj ali manj zasebno uživanje članov kluba in prizadevanje peščice navdušencev. "Imamo letališče, ki mu v Sloveniji razen brniškega in mariborskega ni para!" trdi Špiler. Vzletno in pristajalno stezo je uredila še jugoslovanska vojska, dolga je orjaških 2.400 m, v uporabi je je točno 2 km, široka pa je celih 100 m, travnata, a dobro grajena in solidno utrjena, predvsem pa skrbno vzdrževana, tako da bi lahko na njej že sedaj pristajala in vzletala tudi potniška letala s 50 sedeži. Za primerjavo: steza na mednarodnem portorškem letališču je dolga 1.200 m. Novomeški klub ima danes 200 članov, njihovo število se povečuje, po dolgih letih zatišja spet dosegajo odlične rezultate na tekmovanjih. V tem času se je nalet motornih letal povečal od 650 ur na 1.200 ur na leto, pri jadralnih pa iz 750 na 1.250 ur na leto.

Za vsem tem pa morajo stati dobra organizacija, odgovorno delo, izdelani načrti in jasne vizije. Vse to Boštjan Špiler ima. Ob vodenju svoje firme in strokovnem delu v njej je tudi po dvakrat na dan na letališču.

Za letos jim je občina namenila 80 tisočakov, letni proračun kluba pa je okoli 25 milijonov tolarjev. Samo za bencin dajo več kot 50.000 mark na leto. "Letališče je v bistvu občinski oziroma regijski objekt, in to zelo pomemben, in vsi bi morali pokazati več interesa za njegovo večjo izkoriščenost in uporabo. Za začetek bi lahko brez težav uvedli tudi mednarodne komercialne plete." Klub bi rad za 250.000 mark kupil Adriino dvomotorno letalo za 6 potnikov, ki lahko leti po celi Evropi, čeprav ga ne potrebuje za svojo ozko dejavnost. Zanj imajo takoj tudi že izšolano posadko. "Asfaltiranje steze, ki bi stalo okoli 2 milijona mark, lahko počaka na čas, ko bo Dolenjska slovenska Bavarska." To pa je tako in tako že.

A. BARTELJ

GLASBENA SKRINJA

Dvoje novosti

Prvi samostojni album Janeza Zmazka Žana in prvi album skupine Flirt

Glasbeno založništvo Heli-don je poslalo na trg dvoje zanimivih prvencev: album NA DRUGI STRANI Janeza Zmazka Žana in album FRIZERSKI SALON skupine Flirt.

Janez Zmazek Žan, ki letos praznuje petindvajsetletnico delovanja na slovenskem glasbenem prizorišču, velja za enega plodnejših slovenskih avtorjev dobre zabavne glasbe. Glasbeno pot je začel leta 1972 pri skupini Jaguarij, leta 1976 se je pridružil legendarni rock skupini Buldožer, v kateri je igral deset let, nekaj mesecev pa je sodeloval tudi z legendarnimi Pankrti. Leta 1989 je bil soustanovitelj skupine Don Mentony Band, s katero še vedno sodeluje. Svoj prvi samostojni album z naslovom Na drugi strani je posnel šele letos. Na njem je enajst pesmi, od katerih je le ena priredba tuje pesmi, vse ostale pa so avtorsko Zmazkovo delo, vse od dobrih besedil do dobre glasbe.

Z albumom Frizerski salon se ljubiteljem rockovske glasbe prvič samostojno predstavlja skupina Flirt, ki jo sestavlja šest mladih glasbenikov iz Ljubljane. Skupaj so začeli nastopati kot gimnazijski ansambel. Privlačni jih glasba, kakršno uspešno prodajajo skupine, kot so Oasis, Blur, Pulp in Verve. Na albumu so posnetki desetih pesmi, za katere so značilne blage melodije in mestoma skoraj konstruktivistična besedila.

DVA KONCERTA V MKK ČRNOMELJ

ČRNOMELJ - Mladinski kulturni klub (MKK) iz Črnomlja vabi v petek, 7. novembra, na koncert francoskih folk punk skupin LTS in ZIGOMATIC ZONE, v soboto, 8. novembra, pa bo koncert ANE PUPEDAN, četverice etno rock zabavljacev iz Pivke. Oba koncerta se bosta pričela ob 22. uri.

• Kdor je zelo čustven, tudi veliki trpi. (da Vinci)

• Dve možnosti imate: vaša kultura bo slovenska ali pa bo Slovenija kulturna. (Grosjean)

OBSOJANJA VREDNO DEJANJE

Namesto sveč prižgali eksploziv

Na črnomaljskem pokopališču v Vojni vasi je zadnjega oktobra ponoči eksplodiralo neznano eksplozivno telo in poškodovalo spominsko obeležje zamolčanim žrtvam

VOJNA VAS - V petek, 31. oktobra, je okrog 1. ure zjutraj na pokopališču v Vojni vasi pri Črnomlju eksplodiralo neznano eksplozivno telo. Eksplozija je bila tako močna, da je vrgla iz postelj okoliške prebivalce, poškodovala pa je podstavek spominskega obeležja padlim in pomorjenim domobrancem in drugim zamolčanim žrtvam vojne v letih od 1941 do 1945 in po njej v črnomaljski župniji.

Kot je v ponedeljek, 3. novembra, povedal načelnik UNZ Novo mesto Franci Povše, je kriminalistična služba UNZ Novo mesto ves konec tedna raziskovala ta primer, vendar ni moč povedati še nič novega. Zagotovil pa je, da so široko zastavili akcijo ter da Center za kriminalistično-tehnične preiskave v Ljubljani raziskuje vrsto eksploziva, ki je poškodoval spominsko obeležje.

Obeležje stoji pred cerkvijo na vojnem pokopališču šele od lanskega 24. novembra, ko je arhidiacon dr. France Oražem opravil pokop in blagoslovil obeležje. Ob tej priložnosti je govornik Alojz Verderber dejal, da so ploščo, na kateri je napisanih 117 imen mož, žena in otrok, za katere ne vedo, kje so pokopani, postavili zaradi zgodovinskega spomina.

Tone Kočevar, predsednik pravljalnega odbora za spominsko obeležje, katero je izdelal arhitekt Jure Jaklič, naredil pa kamnoseški mojster Peter Plut, je dejal, da ob tem dejanju ne najde pravih besed. Res, da so v odboru pričakovali, da bo morda kdo nasprotoval postavitvi plošče, a se to ni zgodilo. Nekateri so celo pritrdili, da je prav, da so se po 50 letih spomnili zamolčanih žrtev. "Če je bilo obeležje komu napoti, bi se

znesel nad njim prvi dan, ne šele čez leto dni. To je nizkotno dejanje in meče slabo luč na občino in državo. Pripravljalni odbor bo odločil, kaj bomo naredili. Če se bomo odločili za popravilo, pa je vprašanje, kako bomo prišli do denarja. Za postavitev obeležja so namreč ves denar prispevali svojci žrtev. Občina je sicer obljubila 100 tisoč tolarjev, kar bi bilo ravno dovolj za zavarovanje, a potem denarja ni dala. Tako obeležje sploh ni bilo zavarovano," je povedal Kočevar.

M. BEZEK-JAKŠE

Vsak teden ena

Iz zbirke anekdot
Slavka Klančičarja

Ni bilo treba

Zaradi nenadne in hude poledice se je na prvem ovinku Roške ceste nad Podturnom prevrnil pod breg tovornjak s hlovodino. K sreči vozniku ni bilo nič.

Naslednji dan smo si nezgodno ogledali direktor gozdnega gospodarstva inž. Janez Penca, vodja službe za izkoriščanje inž. Rade Kalinovič, pomočnik upravitelja obrata Podturn Jože Lukšič in pisec teh vrtic. Ugotovljena je bila velika škoda na vozilu in na nakladalni napravi.

Potri in brez besed smo se oprezno in počasi, saj je še drselo, peš vračali v dolino. Posebno direktor je bil slabe volje in je grdo gledal. Naenkrat pa je pomočniku Lukšiču spodrsnilo. Visoko je vrgel noge v zrak in se položil do dolgem. Z inž. Kalinovičem sva se zasmejala. Celo direktor se je malce nasmehnil, rekoč: "No, no, Jože, saj verjamemo da je res huda poledica."

POŠKODOVANO OBELEŽJE - Kosi marmornja s spominskega obeležja na pokopališču v Vojni vasi, ki so ga neznanci poškodovali zadnjega oktobra ponoči, so ostali ob obeležju tudi ob dnevu spomina na mrtve, ko je pokopališče obiskalo veliko ljudi. Kdo se je v zavetju noči znesel nad obeležjem, s čim in zakaj, kriminalistična služba UNZ Novo mesto še raziskuje. (Foto: M. B.-J.)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

V Ljubljani napis SOP Krško - "Zakaj moramo v takšni meri dopuščati vsestransko podporo 'romski majšini', ki je zaščitena bolj kot vsak drug človek?" - Senovo kot občina

Marija S. iz okolice Krškega je slišala, kot je povedala v telefonskem klicu, da stoji v Ljubljani tabla z napisom SOP Krško. Zanima jo, ali je v slovenskem glavnem mestu res tabla s takim napisom. Če je v Ljubljani taka tabla, nismo mogli izvedeti. Res pa je, da je taka tabla stala v Ljubljani še v času, ko je nekdaj uspešni krški Sop že začel v resne poslovne težave. Uradnega komentarka o tem kajpak ni na voljo ne v Krškem ne v Ljubljani, očitno pa gre za to, da je Sopova tabla v Ljubljani kazala stavbo in parkirišče pred stavbo, ki je nastala s krškim denarjem.

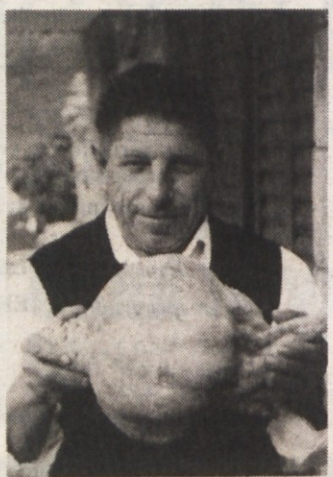
V uredništvo smo prejeli priombo v obliki odprtega pisma, ki

bi jo verjetno kdo, bližje telefonu, sporočil tudi po telefonu, zato zadevo omenjamo na tem mestu. Pisec protestira nad tem, da je novomeški občinski svet sprejel predlog programa priprave prostorskih dokumentov za romski naselji v Šmihelu in na Rupečevrhu. "Namesto da bi denar namenili za gradnjo bolnišnic, obnovo in popravilo šol, ga nameravajo nameniti za opremo romskih naselij." Pisec meni, da je to narobe, saj si mora vsak drug slovenski državljani sam zaslužiti za kruh, stanovanje, telefon, elektriko, skratka za preživetje. "Zakaj moramo v takšni meri dopuščati vsestransko podporo 'romski majšini', ki je pred zakoni zaščitena

bolj kot vsak drug človek v naši državi?"

Senovčan iz Ljubljane meni, da bi bilo za Senovo bolje, ko ne bi ustanovilo svoje občine. Zdaj se zdi, da bo ljudem bolje, vendar bodo že videli, da jim bo še manj-kalo Krškega, saj je to mesto vendar kulturno središče in ima tudi denar. O mnenjih za ustanovitev občine Senovo in proti tej je Dolenjski list v zadnjem času že poročal. Vsekakor tečejo postopki v smeri ustanovitve. Res pa je, da odločilnega dejanja v zvezi s tem še ni bilo. Kot navaja uradno Senovo, so vsi izraženi pokazali, da se bo osamosvojitve izplačala.

L. M.

ŠEST KILOGRAMOV IN ČEZ TEŽKA KOLERABA - Pri Antonu Vidicu na Zajčjem Vrhu je na njivi blizu hiše zrasla kar 6,3 kilograma težka koleraba. Seveda ne sama. Družbo ji je delalo več manjših, ki bodo, tako kot velikanka, končale pri svinjah. Anton pravi, da kolerabi, ki je zrasla iz kupljenega semena, ni posvečal nobene posebne skrbi, pa tudi zemlja na njivi ni kaj posebno rodovitna. S podobnim, sicer nekoliko lažjim pridelkom se lahko pohvali tudi Ana Mežnar, ki ima njivo zraven Vidiceve. (Foto: T. G.)

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prislunil.

"Slovenija se še vedno spreminja: ni še dokončana umestitev v mednarodni prostor, niso izpolnjene vse obveznosti iz plebiscita in osamosvojitve. Ne zmoremo še moči za skupni dogovor o prihodnosti slovenstva in slovenske države. Zato se mi zdi koristno, da ponovno kandidiram za predsednika Republike Slovenije."

hilaran Kučan

ZA SPOŠTOVANO IN PRIJAZNO SLOVENIJO.